

Vai privātmāju būvniecības uzraudzība ir būvētāju sabiedrotais?

Rīga 2018

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

Vai privātmāju būvniecības uzraudzība ir būvētāju sabiedrotais?

2018.gada 16.novembris

Lietderības revīzija „Vai būvniecības uzraudzības un kontroles process ir efektīvs un veicina privātmāju būvniecību ar iespējami mazāku administratīvo slogu?”

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Pirmā revīzijas departamenta

2017.gada 24.jūlija revīzijas uzdevumu Nr.2.4.1-23/2017.

Revīzijas ziņojums apstiprināts ar Valsts kontroles Pirmā departamenta

2018.gada 16.novembra lēmumu Nr.2.4.1- 23/2017.

Vāka noformējumā izmantota fotogrāfija no tīmekļa vietnes <http://depositphotos.com>.

Cienījamais lasītāj!

Valsts kontrole ir pabeigusi lietderības revīziju „Vai būvniecības uzraudzības un kontroles process ir efektīvs un veicina privātmāju būvniecību ar iespējami mazāku administratīvo slogu?”.

Revīzija tika veikta būvniecības nozares pārmaiņu laikā: 2014.gada oktobrī stājās spēkā jauns Būvniecības likums, 2016.gadā būvvaldes uzsāka Būvniecības informācijas sistēmas (BIS) izmantošanu, 2017.gadā nozare vienojās par būtiskiem pasākumiem ēnu ekonomikas apkarošanas jomā un būvniecības nozares attīstībā.

Būvniecības nozares attīstība ir būtiska ne tikai Latvijas tautsaimniecības attīstībai kopumā, bet arī katra ģimenei, kas ir pieņēmusi lēmumu uzlabot savu dzīves kvalitāti un sper pirmos soļus savas sapņu mājas būvniecībā. Šīs ieceres īstenošanai iedzīvotāji sagaida atbildīgo iestāžu atbalstu saprotama un efektīva būvniecības administratīvā procesa ietvaros, kas veidots iedzīvotāju interešu aizstāvībai un jaunuzcelto privātmāju drošas un likumīgas ekspluatācijas veicināšanai.

Lai arī Latvijā izveidotais būvniecības administratīvais process būtiski neatšķiras no pasaulē atzītās labās prakses, tomēr jau vairākus gadus *Doing Business* ziņojumā Latvijas būvniecības saskaņošanas process tiek novērtēts kā viena no vājākajām konkurētspējas indeksā iekļautajām jomām. Arī mēs konstatējam, ka ne visas būvniecības procesa uzraudzības darbības un prasības ir pārdomātas, atsevišķas prasības rada būvētājiem administratīvo slogu un nav saistītas ar privātmāju drošas ekspluatācijas veicināšanu.

Precīzi dokumentēts un caurskatāms būvniecības saskaņošanas un ēku nodošanas ekspluatācijā process būvvaldēs būtiski paātrina būvniecības ieceres saskaņošanas laiku. Tāpēc šādai pieejai jāklūst par praksi visās būvvaldēs.

Mēs novērtējam Būvniecības valsts kontroles biroja paveikto BIS funkcionalitātes attīstībā. Tomēr šobrīd BIS pilnvērtīgu izmantošanu kavē virkne trūkumu būvniecības procesa elektroniskās saskaņošanas nodrošināšanā un informācijas par būvniecības procesiem Latvijā nepilnīgums.

Mēs ceram, ka Valsts kontroles ieteikumi palīdzēs Ekonomikas ministrijai un Būvniecības valsts kontroles birojam pilnveidot un turpināt attīstīt būvniecības uzraudzības un kontroles sistēmu valstī, kā arī – mazināt administratīvo slogu privātmāju būvniecības procesā iesaistītajiem.

Pateicamies Ekonomikas ministrijai, Būvniecības valsts kontroles birojam, Latvijas Arhitektu savienībai, Latvijas Būvinženieru savienībai, Babītes, Carnikavas, Gulbenes, Līgatnes, Madonas un Saulkrastu novadu pašvaldībām par sadarbību un sniegto atbalstu revīzijas ietvaros.

Ar cieņu
departamenta direktore

Inese Kalvāne

Saturs

Kopsavilkums	6
Motivācija.....	6
Galvenie secinājumi	7
Būtiskākie ieteikumi.....	12
Ziņojuma struktūra	13
Būvniecības uzraudzības un kontroles procesa raksturojums.....	15
1. Vai privātmāju būvniecības procesa uzraudzība un kontrole ir efektīva un nerada nepamatotu administratīvo slogu?	18
1.1. Vai privātmāju būvniecības ieceres saskaņošanas process ir efektīvs un nerada nepamatotu administratīvo slogu?	19
Ieteikums	28
1.2. Vai pašvaldību būvvaldēs privātmāju būvdarbu uzraudzība un kontrole tiek īstenota efektīvi?	28
Ieteikums	34
1.3. Vai privātmāju ekspluatācijā nodošanas process ir efektīvs?.....	34
Ieteikumi.....	42
2. Vai Latvijā izveidotā būvniecības nozares uzraudzības un kontroles sistēma veicina būvniecības procesa kvalitāti, drošību, visu iesaistīto pušu atbildību un administratīvā sloga mazināšanu?.....	43
2.1. Vai, realizējot BIS projektu, ir sasniegti BIS izstrādes mērķi, kas saistīti ar būvniecības procesa uzraudzības un kontroles atbalsta funkciju nodrošināšanu (ar būvniecību saistītās informācijas pieejamība), un ir uzlabota būvniecības procesa uzraudzības un kontroles efektivitāte?	43
Ieteikumi.....	63
2.2. Vai Latvijā izstrādātie būvniecības nozares politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti ir savstarpēji saskaņoti, vērsti uz būvniecības politikas nozares mērķa sasniegšanu – nodrošināt būvniecības procesa kvalitāti, drošību un visu ieinteresēto pušu atbildību, mazināt administratīvo slogu?.....	63
Ieteikums	76

Ekonomikas ministrijas viedoklis.....	77
Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes.....	78
Revīzijas mērķis	78
Juridiskais pamatojums.....	78
Revidentu un revidējamās vienības atbildība	78
Revīzijas apjoms un ierobežojums	78
Vērtēšanas kritēriji.....	81
Revīzijas metodes	89
Termini un skaidrojumi.....	90
1.pielikums. Aptaujas „Būvvalžu aptauja par privātmāju būvniecības procesa uzraudzību un kontroli” apkopojums.	92
2.pielikums. Būvniecības ieceres saskaņošanas laiks izlasē iekļautajās būvvaldēs	101
3.pielikums. Normatīvajos aktos noteiktās darbības būvniecības kontroles īstenošanai.	105
4.pielikums. Apliecinājumā par ēkas gatavību ekspluatācijai norādāmās informācijas pieejamība citos būvniecības lietas dokumentos vai BIS.....	107
5.pielikums. Ēkas kadastrālās uzmērīšanas pakalpojuma izpildes laiks (pakalpojumi, kas pieteikti par privātmājām 2016. un 2017.gadā).....	110
6.pielikums. Aplēse par iespējamiem būvniecības ierosinātajiem radītiem zaudējumiem ilgā ēkas ekspluatācijā nodošanas procesa dēļ.	111
7.pielikums. Būvspeciālista patstāvīgās prakses uzraudzībai nepieciešamās informācijas pieejamība būvniecības procesa dokumentos un BIS	114
8.pielikums. Ēku iedalījums grupās atbilstoši būvniecības procesam.....	116
9.pielikums. Ēku būvnoteikumos definētās prasības būvspeciālistu piesaistei būvniecības procesā.....	118
Atsauces.....	120

Kopsavilkums

Motivācija

Būvniecība ir nozīmīga Latvijas tautsaimniecības nozare, kas 2017.gadā sniedza darba vietas 63,1 tūkstošiem nodarbināto un veidoja 6% no Latvijā radītās pievienotās vērtības¹. Uzlabojoties tautsaimniecības attīstības rādītājiem, pieaug arī būvniecības apjomi, sniedzot papildu darba vietas un nodrošinot pamatu turpmākai tautsaimniecības attīstībai. Tomēr būvniecības nozare ir svarīga ne tikai Latvijas ekonomisko rādītāju aspektā, bet tā ir nozīmīgs instruments sabiedrības interešu īstenošanā mājokļa jautājumā.

Katrs cilvēks savā dzīvē saskaras ar būvniecības procesa rezultātu: piedaloties būvniecības procesā personīgi, algojot būvnieku vai arī izmantojot iepriekš uzbūvētu mājokli. Katru gadu ar savas privātmājas būvniecības izaicinājumiem saskaras gandrīz divi tūkstoši ģimeņu. Tāpēc efektīvs privātmāju būvniecības uzraudzības process lielākā vai mazākā mērā ietekmē katru no mums. Vieniem ir svarīgi ātri un iespējami lēti sakārtot savas sapņu mājas būvniecībai nepieciešamo dokumentāciju un izpildīt valsts noteiktās saprātīgās prasības gatavas mājas ekspluatācijas uzsākšanai. Citiem ir svarīgi apzināties, ka iegādātais mājoklis ir kvalitatīvs un drošs un neradīs neplānotus izdevumus vai problēmas tā ekspluatācijas laikā nekvalitatīvi veikto būvdarbu dēļ.

Lai nodrošinātu kvalitatīvas dzīves vides radīšanu, kopš 2014.gada 1.oktobra ir spēkā jauns Būvniecības likums. Izstrādājot šo likumu, Ekonomikas ministrija akcentēja nepieciešamību noteikt skaidrāku būvniecības dalībnieku atbildību, tomēr arī 2018.gadā būvniecības nozares dalībnieki joprojām diskutē par nepieciešamību skaidrāk definēt katra būvniecības procesa posma dalībnieku atbildību. Vienlaikus Būvniecības likums nedefinē, kas ir kvalitatīva būvniecība, bet nosaka būtiskās būvēm izvirzāmās prasības un obligātos būvniecības kontroles pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt pārliecību par uzbūvētās ēkas drošumu. Privātmāju būvniecības procesa uzraudzību un kontroli veic pašvaldību būvvaldes.

Lai nodrošinātu būvniecības procesa informācijas pieejamību un nepieciešamo dokumentu apriti, 2010.gadā tika uzsākta būvniecības informācijas sistēmas izveide. Būvniecības informācijas sistēma ietver būvniecības procesam un tā kontrolei nepieciešamo informāciju un dokumentus un nodrošina informācijas apriti starp publiskās pārvaldes, kontroles institūcijām un būvniecības dalībniekiem, sniedz būvniecības nozares attīstību raksturojošos datus, kā arī nodrošina sabiedrības iesaisti būvniecības procesā.

Visiem iepriekš minētajiem būvniecības procesa uzraudzības un vadības elementiem (Ekonomikas ministrijas veidots normatīvais regulējums, būvvalžu darbs un jauna būvniecības informācijas sistēma) vajadzētu kalpot būvniecības nozares attīstībai un būvniecības uzraudzības procesa vienkāršošanai, uzlabojot būvniecības procesa efektivitāti.

Ņemot vērā būvniecības uzraudzības procesa ietekmi uz katru sabiedrības locekli, kas plāno būvēt vai iegādāties jaunu mājokli, Valsts kontrole ir veikusi revīziju ar mērķi gūt pārliecību, ka būvniecības uzraudzības un kontroles process ir efektīvs un veicina privātmāju būvniecību ar iespējami mazāku administratīvo slogu.

Galvenie secinājumi

Sākot ar 2003.gadu, Ekonomikas ministrija veic vispārējo būvniecības pārraudzību un koordināciju valstī². Ekonomikas ministrija ir atbildīga par vienotas valsts politikas būvniecībā izstrādi un tās īstenošanu. Ekonomikas ministrijas kompetence būvniecības jomā ir noteikta Būvniecības likumā, un tajā ietilpst būvniecības nozares politikas plānošanas dokumentu izstrāde, priekšlikumu sagatavošana būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu sistēmas pilnveidošanai, būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu projektu izstrādāšana³.

Būvniecību reglamentējošā normatīvo aktu bāze ir apjomīga un sarežģīta. Viena dzīvokļa dzīvojamo ēku (turpmāk – privātmāja) būvniecību regulē Būvniecības likums, Vispārīgie būvnoteikumi⁴, Ēku būvnoteikumi⁵, pašvaldības saistošie noteikumi par republikas pilsētas vai novada teritorijas apbūvi⁶, būvnormatīvi, kuros nosaka tehniskās prasības būvēm un to elementiem un vides pieejamības prasības būvēm⁷ (vairāk nekā 30 būvnormatīvi).

Privātmāju būvniecības procesa uzraudzību un kontroli veic pašvaldību būvvaldes. Kopumā Latvijā darbojas 86⁸ būvvaldes vai pašvaldību administrāciju izveidotās struktūrvienības, kas pilda būvvalžu funkcijas. Būvvalde pastāvīgi nodarbina speciālistus, no kuriem vismaz viens ir arhitekts un viens — būvinspektors.

2014. gada 1. oktobrī stājies spēkā jaunais Būvniecības likums un virkne tam pakārtotie Ministru kabineta noteikumi. Ekonomikas ministrija skaidro⁹, ka jaunajos tiesību aktos īpašs uzsvars likts uz būvdarbu organizēšanas procesu un iesaistīto pušu atbildību, vienlaicīgi samazinot birokrātisko procedūru skaitu. Būvniecības likuma mērķis ir radīt mūsdienīgu būvniecības procesa tiesisko regulējumu Latvijā, kas sekmē kvalitatīvu un atbildīgu būvniecību Latvijā, sabiedrībai radot pārliecību par ēku drošumu un nekaitīgumu.

Latvijā izveidotā būvniecības procesa saskaņošanas un uzraudzības kārtība atbilst Eiropas valstu praksei¹⁰, un tā satur šādus galvenos posmus:

- ❖ būvniecības ieceres izstrāde (projektēšana);
- ❖ būvniecības ieceres saskaņošana ar būvvaldi;
- ❖ būvdarbi;
- ❖ ēkas nodošana ekspluatācijā (gala pārbaude).

Lai sekmētu kvalitatīvu un atbildīgu būvniecību Latvijā, Būvniecības likumā ir noteikts atbildības sadalījums starp būvniecības procesa dalībniekiem (zemes īpašnieku, būves īpašnieku, būvprojekta izstrādātāju, būvdarbu veicēju, būvuzraugu un būvekspertu). Viena no būvvaldes kompetencēm ir kontrolēt būvniecības procesu un tā atbilstību Būvniecības likumam un citu būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām¹¹.

Būvvaldei jāpārlicinās, ka būvniecības ierosinātājs ir piesaistījis atbilstošos būvspeciālistus, kas nodrošina normatīvajos aktos drošai būvniecībai izvirzīto prasību izpildi (mehāniskā stiprība un stabilitāte, ugunsdrošība, vides aizsardzība, higiēna (tai skaitā nekaitīgums), lietošanas drošība un pieejamība, akustika (aizsardzība pret trokšņiem), energoefektivitāte, ilgtspējīga dabas resursu izmantošana)¹². Tādējādi mērķtiecīgi organizētam, caurskatāmam, dokumentāli izsekojamam un risku izvērtējumā balstītam būvvalžu darbam, nodrošinot būvniecības procesa uzraudzību un kontroli, ir jāsniedz sabiedrībai pārliecība par būvniecības procesa likumību.

Lai nodrošinātu būvniecības procesa informācijas pieejamību un dokumentu elektronisku apriti, 2010.gadā Ekonomikas ministrija uzsāka būvniecības informācijas sistēmas izveidi. Būvniecības informācijas sistēma (turpmāk – BIS) tika veidota Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstītā projekta¹³ ietvaros laika posmā no 2010.gada 7.janvāra līdz 2015.gada 31.decembrim, **un tās izveides izmaksas bija 3,8 milj. euro**¹⁴. BIS ir valsts sistēma, kas ietver būvniecības procesam un tā kontrolei nepieciešamo informāciju un dokumentus un nodrošina informācijas apriti starp publiskās pārvaldes, kontroles institūcijām un būvniecības dalībniekiem, kā arī sabiedrības iesaisti būvniecības procesā¹⁵.

Gadījumos, kad zemes vai būves īpašnieks, kas ir fiziska persona, savām vajadzībām pats organizē būvdarbus, piedalās tajos un uzņemas būvdarbu vadītāja pienākumus¹⁶, viņš drīkst nepiesaistīt būvniecības darbos sertificētu būvspeciālistu, ja veicamie darbi atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem ierobežojumiem¹⁷. Jāatzīmē, ka, salīdzinot ar Igauniju un Lietuvu, Latvijā privātmāju būvēšanai paša būvniecības ierosinātāja spēkiem ir visvienkāršākais regulējums. Igaunijā būvētājs¹⁸ bez atbilstošas izglītības būvniecības jomā drīkst būvēt privātmāju, bet viņam ir jānodrošina būvniecības procesa dokumentēšana¹⁹. Savukārt Lietuvā privātmājas, kuras platība pārsniedz 80 m², būvniecību drīkst veikt, tikai pieaicinot personu ar atbilstošu kvalifikācijas sertifikātu²⁰.

Par iespējām samazināt administratīvo slogu privātmāju būvniecības uzraudzības procesā

Izvērtējot būvniecību reglamentējošo aktu prasības un to piemērošanu privātmāju būvniecības procesā Latvijā, Valsts kontrole secina, ka privātmāju būvniecības uzraudzības un kontroles process atsevišķos būvniecības procesa posmos rada būvniecības ierosinātājam nepamatotu administratīvo slogu un papildu izdevumus, tai skaitā:

- ❖ privātmāju būvniecības ieceres saskaņošanas procesā un ekspluatācijā nodošanas procesā būvniecības ierosinātājam tiek pieprasīts iesniegt tādu informāciju, kas jau ir pieejama BIS;
- ❖ tehnisko noteikumu saskaņošanas process ir laikietilpīgs un vidēji ilgst 100 dienas jeb 70% no visa būvniecības ieceres saskaņošanas laika;
- ❖ ēkas ekspluatācijā nodošanas process satur prasību veikt ēkas kadastrālo uzmērīšanu, kas nav saistīta ar būvniecības uzraudzības procesu vai ēkas drošas ekspluatācijas veicināšanu. Kadastrālās uzmērīšanas prasības izpilde paildzina ēkas nodošanu ekspluatācijā vidēji par vienu mēnesi un pēc revidentu aplēsēm, katru gadu rada mājsaimniecībām papildu izdevumus līdz 266 tūkst. euro;
- ❖ katrā ceturtajā privātmāju būvniecības gadījumā ēkas pieņemšana ekspluatācijā nav veikta normatīvajā aktā noteiktajā termiņā²¹. Nav iespējams arī objektīvi novērtēt termiņu kavēšanas iemeslus, jo būvvaldes nenodrošina ēkas pieņemšanas ekspluatācijā procesa pilnīgu dokumentēšanu.

Revīzijā ir konstatēts, ka kopējais laiks no būvniecības ieceres iesniegšanas būvvaldē līdz būvatļaujas saņemšanai, kas dod tiesības uzsākt būvdarbus, ir vidēji 142 dienas un **70% no šī laika aizņem laikietilpīgs tehnisko noteikumu saņemšanas un to izpildes saskaņošanas process**. 2018.gada jūlijā Būvniecības valsts kontroles birojs uzsāka pilnveidotas būvniecības ieceru un būvprojektu izskatīšanas un saskaņošanas BIS risinājuma izmantošanu, kam nākotnē vajadzētu uzlabot būvniecības procesa informācijas apriti un atkalizmantošanu un saīsināt būvniecības ieceres saskaņošanas laiku²². Tomēr jaunas būvniecības ieceres saskaņošanas funkcionalitātes ieviešana neuzlabos jau uzsākto būvniecības

lietu dokumentu apriti, jo pilnīgu elektronisku dokumentu apriti būs iespējams nodrošināt tikai tām būvniecības lietām, kas jau sākotnēji tiks iesniegtas elektroniski²³.

Būvniecības procesa uzraudzības un kontroles efektivitātes paaugstināšanai, tādējādi veicinot uzbūvēto ēku drošumu un nekaitīgumu, ir svarīgi apzināties esošās uzraudzības sistēmas vājās vietas. Tomēr revīzijā tika konstatēts, ka puse no revīzijas izlasē iekļautajām būvvaldēm nenodrošina būvniecības procesa novērtēšanai nepieciešamās dokumentācijas reģistrēšanu un tas būvniecības ieceres saskaņošanas un ēkas ekspluatācijā pieņemšanas procesu padara necaurskatāmu, bet būvvaldes organizētās būvniecības dokumentācijas apstiprināšanas procesa uzraudzību – neiespējamu. Necaurskatāms būvniecības dokumentācijas aprites process rada jaunuzcelto ēku drošuma riskus, jo nav nodrošināta iespēja pārlicināties, vai būvniecība ir notikusi atbilstoši apstiprinātajam būvprojektam, un vai būvvalde kontrolējusi normatīvo aktu prasību ievērošanu.

Vienlaikus revidenti konstatēja, ka **katrā ceturtajā privātmāju būvniecības gadījumā** būvvaldes nav nodrošinājušas ēkas pieņemšanu ekspluatācijā normatīvajā aktā noteiktajā termiņā²⁴ un būvvaldēs, kurās nav nodrošināta visu būvniecības procesa saskaņošanai nepieciešamo dokumentu reģistrēšana, **būvniecības ieceres saskaņošanas laiks ir par 24% ilgāks**. Tas nozīmē, ka, nodrošinot būvniecības procesa dokumentu reģistrēšanu un pārvaldību BIS, būvniecības ierosinātajiem **varētu par ceturtdaļu samazināties dokumentu saskaņošanai patērētais laiks**. Pozitīvi atzīmējama to būvvalžu rīcība būvniecības ieceru saskaņošanas procesā, kas nodrošina visu būvniecības dokumentu reģistrēšanu BIS, – šajās būvvaldēs lēmums par būvniecības ieceres apstiprināšanu tiek pieņemts ievērojami ātrāk – vidēji 12 dienās – nekā normatīvajos aktos noteiktajos termiņos (apmēram divi mēneši²⁵).

Būvniecības process ir stingri reglamentēts, un normatīvajos aktos ir noteiktas dažādas prasības, kas būvniecības dalībniekiem jāievēro atkarībā no būvējamā objekta sarežģītības pakāpes. Piemēram, privātmājas būvniecības uzsākšanai būvniecības ierosinātajam ir jāizstrādā būvprojekts, piesaistot sertificētu arhitektu. Savukārt, lai gatavu māju varētu nodot ekspluatācijā, būvniecības ierosinātajam ir jāsaņem apliecinājumi no inženiertīklu īpašniekiem par mājā iebūvēto komunikāciju gatavību ekspluatācijai, kā arī būvvaldes būvinspektors dabā pārlicinās, ka ēka ir uzbūvēta saskaņā ar apstiprināto būvprojektu. Šāda kārtība ir pārdomāta un kalpo privātmājas ekspluatācijas drošuma nodrošināšanai, tātad ir būvniecības ierosinātāja interesēs.

Tomēr mājas nodošanas ekspluatācijā process satur arī tādas prasības, kas nav saistītas nedz ar būvniecības procesa uzraudzību, nedz arī ar ēkas ekspluatācijas drošuma veicināšanu, piemēram, ēkas kadastrālā uzmērīšana, kas jāveic pirms ēkas nodošanas ekspluatācijā²⁶. Revidenti konstatēja, ka ēkas kadastrālās uzmērīšanas veikšana ēkas pieņemšanai ekspluatācijā **nepieciešamo dokumentu sagatavošanas laiku var paildzināt līdz pat vienam mēnesim**. Kadastrālā uzmērīšana ir būtiska jauna īpašuma faktiskā stāvokļa noteikšanai un īpašumtiesību nostiprināšanai, taču būvniecības ierosinātajam būtu jāļauj izvēlēties, kurā brīdī īpašumu reģistrēt Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (turpmāk – Kadastra informācijas sistēma), piemēram, sešu mēnešu laikā pēc būvatļaujas derīguma termiņa beigām, kā to jau šobrīd nosaka Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums²⁷. Prasība ēkas kadastrālās uzmērīšanas veikšanai pirms ēkas nodošanas ekspluatācijā, kuras faktiskā izpilde paildzina ēkas ekspluatācijā nodošanas procesu vidēji par vienu mēnesi, pēc revidentu aplēsēm, rada mājāsaimniecībām Latvijā **papildu izdevumu slogu līdz 266 tūkst. euro** katru gadu.

Par uzlabojumiem privātmāju būvniecības uzraudzības un kontroles organizācijā

Ar būvniecību saistīto dokumentu sakārtošana un ātra saskaņošana nedrīkst būt būvniecības uzraudzības un kontroles procesa pašmērķis. Būvniecības uzraudzības un kontroles procesam jārada pārlicība, ka viss

būvniecības process – no būvniecības ieceres saskaņošanas līdz ēkas nodošanai ekspluatācijā – atbilst normatīvo aktu prasībām un uzbūvētā privātmāja ir droša ekspluatācijā.

Tomēr Valsts kontrole secina, ka privātmāju būvniecības uzraudzības un kontroles process nav pietiekami efektīvs un būtu uzlabojams, jo:

- ❖ būvvaldes neveic pārbaužu rezultātu izvērtēšanu, un tādējādi netiek identificēti būvniecības procesa riski. Būvvalžu īstenotie privātmāju būvniecības uzraudzības pasākumi tikai retos gadījumos ir saistīti ar būvniecības procesā identificētu risku novēršanu;
- ❖ būvvaldes nenodrošina būvatļauju derīguma termiņa kontroli, tādējādi netiek veikti preventīvi uzraudzības pasākumi patvaļīgas būvniecības un būvdarbu veikšanas bez spēkā esošas civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polises risku novēršanai;
- ❖ nav sasniegti BIS izveides mērķi, kas saistīti ar būvniecības procesa uzraudzības un kontroles atbalsta funkciju nodrošināšanu. Uzsākot izmantot BIS, būvniecības procesa uzraudzība un kontrole ir uzlabota tikai atsevišķās jomās.

Revidenti konstatēja, ka būvvaldes būvlaukuma apsekojumus privātmāju būvniecības laikā veic reti (tikai 13 būvniecības objekti no revīzijā apskatītajām 111 būvniecības lietām), lai gan 38% gadījumu apsekojumu rezultātā tika konstatēti un novērsti būvniecības pārkāpumi. Revidenti arī konstatēja, ka neviena no izlasē iekļautajām būvvaldēm nenodrošina būvatļauju derīguma termiņa pietiekamu kontroli, bet atsevišķās būvvaldēs būvatļauju derīguma termiņu kontroles nav vispār. **39% no izvērtētajām būvniecības lietām ir bijuši būvatļaujas termiņa pārtraukumi, bet būvvalde nav veikusi pārbaudi, lai pārliecinātos, ka nenotiek patvaļīga būvniecība.**

Tai pašā laikā būvvaldes apseko visus būvlaukumus pirms būvatļaujas izsniegšanas²⁸, kaut gan šo pārbaužu ietvaros līdzšinēji tikai 10% no izlasē iekļautām pārbaudēm ir konstatēta patvaļīga būvniecība, un visos gadījumos būvvaldes ir pieņēmušas lēmumu par būvniecības atļaušanu pēc normatīvo aktu prasību izpildes. Svarīgi minēt, ka, iesniedzot būvniecības ieceri būvvaldē, būvniecības ierosinātājs jau ir izteicis apņemšanos izpildīt normatīvajos aktos noteiktās prasības būvniecības uzsākšanai, tāpēc šādām būvvaldes pārbaudēm nav pievienotās vērtības patvaļīgas būvniecības risku mazināšanā. Lai uzlabotu būvvalžu veikto pārbaužu efektivitāti, būvvaldēm nepieciešams palielināt mērķētu, risku novērtējumā balstītu pārbaužu īpatsvaru, tādējādi mazinot patvaļīgas būvniecības riskus. Samazinot tādu pārbaužu skaitu, kuru laikā būvvaldes nekonstatē pārkāpumus, būvvaldes ne tikai ietaupītu savus resursus, bet arī radītu mazāk neērtību godprātīgiem privātmāju būvētājiem.

Izvērtējot, vai BIS izstrāde un izmantošanas uzsākšana ir uzlabojusi būvniecības uzraudzības un kontroles procesu un vai BIS nodrošina nepieciešamās informācijas apriti starp būvniecības dalībniekiem, publiskās pārvaldes un kontroles institūcijām, revīzijā ir noskaidrots, ka:

- ❖ arī divus gadus pēc BIS izstrādes pabeigšanas projekta²⁹ ietvaros valstī nav nodrošināta elektroniska būvniecības dokumentu aprīte (vienkāršāks dokumentu aprītes process) no ieceres līdz būves nodošanai ekspluatācijā un **2017.gadā tikai nepilni 2% no būvniecības iecerēm tika iesniegtas elektroniski**. Tas būtiski palielina administratīvo slogu būvniecības ierosinātājam (kā jau minēts iepriekš – laikietilpīgs tehnisko noteikumu saņemšanas un saskaņošanas process veido 70% no visa būvniecības ieceres saskaņošanas laika);
- ❖ BIS **nesniedz atbalstu būvniecības procesa kontroles un uzraudzības organizēšanā**, lai veicinātu vienādu pieeju lēmumu pieņemšanā un likumu piemērošanā būvniecības procesā visā

valsts teritorijā, jo **nenodrošina** būvvaldēm un citām uzraudzības institūcijām visu uzraudzībai **nepieciešamo informāciju**. BIS izveidošanas mērķim atbilstoša informācijas sistēmas darbība veicinātu arī būvvalžu darba efektivitāti, veicot privātmāju būvniecības kontroles pasākumus. To atzīst 80% revīzijas ietvaros aptaujāto būvvalžu;

- ❖ BIS nodrošina iespēju ar būvniecību saistīto dokumentu reģistrēšanai, tomēr BIS netiek pietiekami izmantota ar būvniecības procesa uzraudzību saistīto dokumentu reģistrēšanā (revīzijas izlasē iekļautās būvvaldes BIS ievada tikai 52% no visiem būvvalžu rīcībā esošajiem būvniecības procesa dokumentiem), kas padara būvniecības dokumentu saskaņošanas procesu necaurskatāmu.

BIS tiek piešķirta nozīmīga loma aktuālas un ticamas informācijas par būvniecības procesiem nodrošināšanā. BIS ir jābūt pieejamai:

- ❖ informācijai par pašvaldības administratīvajā teritorijā plānoto un notiekošo būvniecību³⁰, ko izmanto būvvaldes, Ekonomikas ministrija, Centrālā statistikas pārvalde³¹, ekonomikas un finanšu eksperti un jebkurš interesents;
- ❖ informācijai būvspeciālistu patstāvīgās prakses uzraudzībai³², ko izmanto kompetences pārbaudes iestādes;
- ❖ informācijai būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzībai³³, ko izmanto Ekonomikas ministrija.

Tomēr revīzijā tika konstatēts, ka Būvniecības valsts kontroles birojs nenodrošina pietiekamu BIS datu kvalitātes kontroli un BIS nav pieejama būvniecības nozares uzraudzībai nepieciešamā informācija, lai gan funkcionāli minētās informācijas uzkrāšana ir nodrošināta. Neuzlabojot BIS datu kvalitāti, netiks sasniegts BIS izstrādes mērķis – nodrošināt būvniecības dalībniekus ar tiem nepieciešamo ar būvniecību saistīto informāciju, jo:

- ❖ lai arī BIS tehniski nodrošina ar būvniecību saistītās informācijas uzkrāšanu, **BIS nesniedz** Ekonomikas ministrijai, būvvaldēm, Centrālajai statistikas pārvaldei, ekonomikas, finanšu, būvniecības nozaru ekspertiem un citiem interesentiem objektīvu **informāciju par būvniecības apjomiem un procesiem Latvijā, jo būvvaldes nenodrošina visas ar būvniecību saistītās informācijas ievadi BIS;**
- ❖ BIS nenodrošina nepieciešamās informācijas apmaiņu starp dažādiem BIS reģistriem un būvniecības lietu moduli. Tas apgrūtina būvspeciālistu profesionālās darbības informācijas pārvaldību un **rada būvspeciālistiem administratīvo slogu vismaz 47 488 euro gadā**, būvspeciālistiem izpildot prasības par patstāvīgās prakses uzraudzībai nepieciešamās informācijas sniegšanu kompetences pārbaudes iestādēm;
- ❖ BIS tehniski nodrošina būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzībai nepieciešamās informācijas uzkrāšanu un iespēju ērti un ātri iegūt uzraudzībai nepieciešamos datus. Tomēr **Ekonomikas ministrija nevar veikt kvalitatīvu būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzību, balstoties uz BIS datiem, jo BIS uzkrātā informācija nav pilnīga un ticama.**

Ministru kabinets 2018.gada 17.septembrī³⁴ atbalstīja Ekonomikas ministrijas izstrādātos grozījumus Būvniecības likumā, kas paredz, ka no 2019. gada visi būvniecības procesā nepieciešamie dokumenti tiks kārtoti elektroniski – dokumentu iesniegšana, lēmumu pieņemšana un saskaņojumu veikšana notiks BIS. Izstrādātie grozījumi likumā paredz pāriet uz būvniecības procesa pilnīgu elektronisku dokumentu apriti

no 2019.gada 1.janvāra. Pašvaldībām, kas vēl nav gatavas pilnībā pāriet uz elektronisku dokumentu apriti, tiks dota iespēja saistošajos noteikumos iekļaut normu par pārejas periodu, kas nav ilgāks par 2019.gada 31.decembri. Noslēdzoties pārejas periodam, būvniecības process būs iesākams un turpināms tikai elektroniski.

Jāatzīmē, ka saglabāsies izņēmums tiem būvniecības procesiem, kuri jau ir iesākti papīra veidā – šos procesus varēs pabeigt papīra veidā bez termiņa ierobežojuma. Rezultātā **BIS nenodrošinās sistēmas lietotājiem pilnīgu informāciju par būvniecības procesiem Latvijā vismaz līdz 2020.gada vidum**³⁵. Vienlaikus Valsts kontrole atzinīgi vērtē atsevišķu pašvaldību ieinteresētību un centienus pēc iespējas ātrāk uzsākt pilnvērtīgu BIS izmantošanu būvniecības procesu pārvaldībā un uzraudzībā, nodrošinot būvniecības informācijas pieejamības uzlabošanai nepieciešamos resursus būvvaldē.

Vērtējot būvniecības nozares politikas izstrādi un īstenošanu, revīzijā tika secināts, ka pēdējos divos gados Ekonomikas ministrija, aktīvi iesaistoties būvniecības nozares pārstāvjiem, veicināja vairāku būvniecības nozarei būtisku jautājumu risināšanu. Tomēr Ekonomikas ministrijas darbības būvniecības nozares politikas plānošanā un īstenošanā būtu uzlabojamas, jo:

- ❖ 2017.gadā Latvijas Būvniecības padomes apstiprinātā Būvniecības attīstības stratēģija 2017.–2024.gadam nav izstrādāta ievērojot normatīvo aktu prasības, kas var negatīvi ietekmēt nozarei būtisko mērķu sasniegšanu, piemēram, būvniecības apjomu svārstību ierobežošanu vai kvalificētu būvniecības speciālistu pieejamības nodrošināšanu;
- ❖ politikas plānošanas un vadības dokumentos noteikto uzdevumu izpildes uzraudzība ir nepietiekama un sasniegto rezultātu izvērtēšanas process ir uzlabojams. Nespējot savlaicīgi konstatēt mazāk efektīvus plānošanas dokumentos noteiktos pasākumus un veikt nepieciešamās korekcijas plānotajās darbībās, var tikt apdraudēta plānoto politikas mērķu sasniegšana.

Būtiskākie ieteikumi

Valsts kontrole šajā revīzijā ieteikumus sniedz Ekonomikas ministrijai un Būvniecības valsts kontroles birojam, jo Ekonomikas ministrija ir atbildīga par vienotas valsts politikas būvniecībā izstrādi un tās īstenošanu³⁶. Ministrija izstrādā būvniecības nozares politikas plānošanas dokumentus, būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu projektus un sagatavo priekšlikumus būvniecību reglamentējošu normatīvo aktu sistēmas pilnveidošanai. Tās padotības iestāde – Būvniecības valsts kontroles birojs – ir BIS pārzinis³⁷, kas atbild par datu kvalitāti valsts informācijas sistēmā³⁸.

Lai uzlabotu privātmāju būvniecības uzraudzības un kontroles sistēmas efektivitāti, Valsts kontrole kopumā ir sniegusi astoņus ieteikumus.

Ekonomikas ministrijai sniegti ieteikumi **būvniecības normatīvā regulējuma pilnveidei**:

- ❖ izvērtēt, vai ir lietderīga kadastrālās uzmērīšanas lietas iekļaušana būves pieņemšanai ekspluatācijā nepieciešamo dokumentu sarakstā, ņemot vērā tiesību aktos definēto būves pieņemšanas ekspluatācijā procesa mērķi un Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā noteikto termiņu ēkas reģistrēšanai Kadastra informācijas sistēmā³⁹;
- ❖ izvērtēt revīzijā konstatētās nepilnības privātmāju būvniecības procesa saskaņošanā un uzraudzībā un veikt nepieciešamās izmaiņas, nosakot tikai tādas prasības būvvaldēm un būvniecības ierosinātājiem, kas veicina efektīvu būvniecības procesa uzraudzību un uzbūvēto

privātmāju drošu ekspluatāciju – pilnvērtīga būvniecības dokumentu elektroniskā aprīte BIS vidē, risku novērtējumā balstītas pārbaudes un mērķtiecīga rīcība uzbūvēto privātmāju nodošanas ekspluatācijā veicināšanai un ekspluatācijā nenodoto ēku nelikumīgas izmantošanas novēršanai.

Ekonomikas ministrijai un Būvniecības valsts kontroles birojam sniegti ieteikumi ***BIS datu kvalitātes un būvniecības procesa uzraudzības atbalsta funkcionalitātes uzlabošanai***:

- ❖ pilnveidot BIS sistēmu, nodrošinot būvniecību uzraugošās institūcijas ar to pienākumu efektīvai pildīšanai nepieciešamo informāciju, kā arī veikt pasākumus, lai nodrošinātu pilnvērtīgu būvniecības dokumentu elektronisko aprīti BIS vidē un nodrošinātu būvniecības ierosinātajam iespēju uzsākt izstrādāto e-pakalpojumu izmantošanu arī gadījumos, kad būvniecības iecere sākotnēji ir bijusi iesniegta papīrā, tādējādi samazinot būvniecības ieceru saskaņošanas laiku un uzlabojot procesa caurskatāmību;
- ❖ izvērtēt nepieciešamību un veikt pasākumus, lai nodrošinātu informācijas apmaiņu starp dažādiem BIS reģistriem un moduļiem, tādējādi samazinot BIS lietotāju administratīvo slogu, uzlabojot būvniecības procesa caurskatāmību un sekmējot efektīvu būvniecības procesa uzraudzību un kontroli.

Valsts kontroles sniegto ieteikumu ieviešana:

- ❖ mazinās administratīvo slogu būvniecības ierosinātajiem un būvspeciālistiem vismaz 313,5 tūkst. *euro*⁴⁰ apmērā ik gadu;
- ❖ saīsinās būvniecības ieceres saskaņošanas un būves ekspluatācijā pieņemšanas procesu vismaz par diviem mēnešiem⁴¹;
- ❖ uzlabos būvniecības procesa dokumentācijas un informācijas aprīti un caurskatāmību;
- ❖ uzlabos būvvalžu veikto pārbaužu lietderību un efektivitāti, veicinot Ekonomikas ministrijas vadlīniju „Konsultē vispirms” principu⁴² ieviešanu būvvalžu darbā.

Lai sekmētu būvniecības nozares politikas mērķu sasniegšanu, Ekonomikas ministrijai sniegts ieteikums uzlabot būvniecības nozares attīstības plānošanas dokumentos noteikto pasākumu īstenošanas uzraudzību un nodrošināt sasniegto rezultātu savlaicīgu izvērtēšanu.

Ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- ❖ būvniecības uzraudzības un kontroles procesa īss raksturojums;
- ❖ revīzijas secinājumi, konstatējumi un ieteikumi, sadalot tos divās nodaļās ar apakšnodaļām;
- ❖ revidējamās vienības iesniegtais viedoklis par paveikto revīziju;
- ❖ revīzijas raksturojums (revīzijas mērķis, juridiskais pamatojums, Valsts kontroles un revidējamās vienības atbildība, revīzijas apjoms un ierobežojumi), kritēriji un metodes;
- ❖ ziņojumā izmantotie termini un skaidrojumi;
- ❖ ziņojuma pielikumi.

Ziņojuma pirmajā nodaļā ir vērtēts privātmāju būvniecības saskaņošanas, uzraudzības un ēkas pieņemšanas ekspluatācijā process. Labākai ziņojuma satura uztveramībai secinājumi, konstatējumi un ieteikumi ir strukturēti trīs apakšnodaļās. Nodaļā ir analizēts būvniecības ieceres⁴³ saskaņošanas procesa ilgums un faktori, kas negatīvi ietekmē būvniecības ieceres saskaņošanas ilgumu. Šajā nodaļā arī tika vērtēts, vai būvvaldes veic efektīvu privātmāju būvniecības procesa uzraudzību un vai ēkas ekspluatācijā pieņemšanas process ir caurskatāms un nesatur liekas darbības, kas nav saistītas ar būvniecības uzraudzību un ēkas drošas ekspluatācijas veicināšanu.

Otrajā nodaļā ir analizēta BIS izmantošanas un būvniecības nozares attīstības plānošanas dokumentu ietekme uz būvniecības uzraudzības procesu. Otrās nodaļas pirmajā apakšnodaļā ir analizēta BIS izmantošana būvniecības uzraudzības procesa nodrošināšanā, konstatēti būvniecības uzraudzības procesa dalībnieki, kuru funkciju izpilde tiešā veidā ir atkarīga no BIS izmantošanas iespējām, kā arī konstatētas BIS lietošanas un pārvaldības nepilnības, kas kavē pilnvērtīgu BIS izmantošanu būvniecības procesa uzraudzībā un vadībā. Otrajā apakšnodaļā ir analizētas Ekonomikas ministrijas darbības būvniecības nozares attīstības plānošanā un identificētas būvniecības normatīvā regulējuma nepilnības, kas kavē efektīvas būvniecības procesa kontroles īstenošanu.

Revīzijas ziņojumā ietverts Ekonomikas ministrijas iesniegtais viedoklis par veikto revīziju.

Sadaļā „Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes” ietverta informācija par revīzijas veikšanas mērķi, juridisko pamatojumu, atbildību, apjomu, ierobežojumiem, kā arī norādīti vērtēšanas kritēriji.

[Kopsavilkums](#)

[Jomas apraksts](#)

[Secinājums](#)

[Pamatojums](#)

[Ieteikums](#)

[Ekonomikas ministrijas
viedoklis](#)

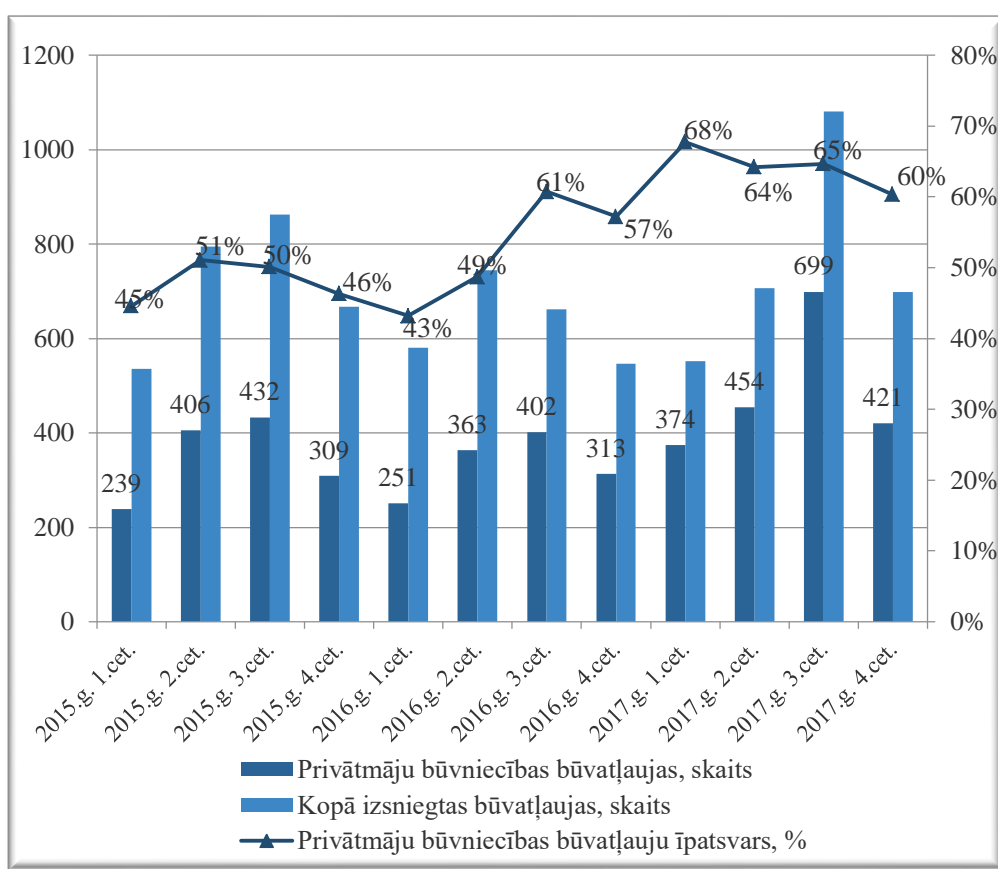

[Revīzijas raksturojums](#)

Būvniecības uzraudzības un kontroles procesa raksturojums

Būvniecības nozarē 2017.gadā pēc divu gadu pārtraukuma atsākās izaugsme un būvniecības produkcijas apjomi bija par 21,7% lielāki nekā 2016.gadā. Būvniecības produkcijas apjoms faktiskajās cenās 2017.gadā bija 1 533,7 milj. euro⁴⁴. Tas lielā mērā ir saistīts ar Eiropas Savienības struktūrfondu projektu uzsākšanu un īstenošanu, kas pozitīvi ietekmē nozari⁴⁵.

Ir palielinājies arī izsniegto būvatļauju skaits. 2017.gadā tika izsniegtas 4217 būvatļaujas, par 531 pārsniedzot 2016.gadā izsniegto būvatļauju skaitu. 2017.gadā no visu jaunu ēku būvniecībai izsniegto būvatļauju skaita 64% būvatļaujas bija izsniegtas privātmāju būvniecībai⁴⁶.

1.attēls. Jaunai būvniecībai izdoto būvatļauju skaits Latvijā 2015.–2017.gadā⁴⁷.

Kopš 2015.gada sākuma ir vērojams būtisks privātmāju būvniecības pieaugums un katru gadu ar savas privātmājas būvniecības izaicinājumiem saskaras gandrīz divi tūkstoši ģimeņu, tāpēc šajā revīzijā Valsts kontrole vērtē privātmāju (vienas ģimenes dzīvojamā māja – otrās grupas būve) būvniecības uzraudzības un kontroles procesa efektivitāti.

Sākot ar 2003.gadu, Ekonomikas ministrija veic vispārējo būvniecības pārraudzību un koordināciju valstī⁴⁸. Ekonomikas ministrija ir atbildīga par vienotas valsts politikas būvniecībā izstrādi un tās īstenošanu. Ekonomikas ministrijas kompetence būvniecības jomā ir noteikta Būvniecības likumā, un tajā

ietilpst būvniecības nozares politikas plānošanas dokumentu izstrāde, priekšlikumu sagatavošana būvniecību reglamentējošu normatīvo aktu sistēmas pilnveidošanai, būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu projektu izstrādāšana⁴⁹.

Galvenais normatīvais akts, kas nosaka būvniecības nozares darbību kopumā ir Būvniecības likums, kura mērķis ir kvalitatīvas dzīves vides radīšana, nosakot efektīvu būvniecības procesa regulējumu, lai nodrošinātu ilgtspējīgu valsts ekonomisko un sociālo attīstību, kultūrvēsturisko un vides vērtību saglabāšanu, kā arī energoresursu racionālu izmantošanu⁵⁰.

Būvniecības likums ir spēkā no 2014.gada 1.oktobra. Izstrādājot jauno likumu, Ekonomikas ministrija akcentēja nepieciešamību Būvniecības likumā noteikt skaidrāku būvniecības dalībnieku atbildību⁵¹. Tomēr arī 2018.gadā būvniecības nozares dalībnieki joprojām diskutē par nepieciešamību skaidrāk definēt katra būvniecības procesa posma dalībnieka atbildību⁵². Būvniecības likumā tika ieviesti arī jauni būvatļauju jēdzieni:

- ❖ būvatļauja ar projektēšanas nosacījumiem⁵³ – šajā dokumentā būvvalde akceptē būvniecības ieceri, pārliecinoties, ka plānotā būvniecība atbilst pašvaldības apbūves noteikumiem un normatīvajiem aktiem, un izvirza būvniecības ierosinātajam nosacījumiem, kas jāņem vērā izstrādājot plānotā būvobjekta projektu, piemēram, norāda institūcijas, ar kurām ir jāaskaņo projektā iekļautie risinājumi;
- ❖ būvatļauja ar būvniecības uzsākšanas nosacījumiem⁵⁴ – šajā dokumentā būvvalde akceptē būvniecības ierosinātāja iesniegto būvprojektu, pārliecinoties, ka būvprojekta izstrādē ir izpildīti iepriekš izvirzītie projektēšanas nosacījumi, un izvirza nosacījumiem, kas jāizpilda pirms būvniecības uzsākšanas;
- ❖ būvatļauja ar atzīmi par būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildi⁵⁵ – šis dokuments atļauj būvniecības ierosinātajam uzsākt būvdarbus.

Būvniecības likums nosaka būtiskās būvēm izvirzāmās prasības⁵⁶ un obligātos būvniecības kontroles pasākumus⁵⁷. Būve ir projektējama, būvējama un ekspluatējama atbilstoši tās lietošanas veidam tā, lai nodrošinātu tās atbilstību šādām būtiskajām prasībām⁵⁸:

- ❖ mehāniskā stiprība un stabilitāte;
- ❖ ugunsdrošība;
- ❖ vides aizsardzība;
- ❖ higiēna (tai skaitā nekaitīgums);
- ❖ lietošanas drošība un pieejamība;
- ❖ akustika (aizsardzība pret trokšņiem);
- ❖ energoefektivitāte;
- ❖ ilgtspējīga dabas resursu izmantošana.

Privātmāju būvniecības procesa uzraudzību un kontroli veic pašvaldību būvvaldes. Kopumā Latvijā darbojas 86 būvvaldes⁵⁹ vai pašvaldību administrāciju izveidotās struktūrvienības, kas pilda būvvalžu funkcijas. Būvvalde pastāvīgi nodarbina speciālistus, no kuriem vismaz viens ir arhitekts un viens — būvinspektors. Būvinspektora pienākumus drīkst veikt sertificēts būvspeciālists, kas atbilst Ministru

kabineta noteikumos⁶⁰ definētajām prasībām. BIS būvinspektoru reģistrā ir reģistrēts 271 aktīvs būvinspektors⁶¹.

Būvniecību reglamentējošā normatīvo aktu bāze ir apjomīga un sarežģīta. Privātmāju būvniecību regulē Būvniecības likums, Vispārīgie būvnoteikumi⁶², Ēku būvnoteikumi⁶³, pašvaldības saistošie noteikumi par republikas pilsētas vai novada teritorijas apbūvi⁶⁴, būvnormatīvi, kuros nosaka tehniskās prasības būvēm un to elementiem un vides pieejamības prasības būvēm⁶⁵ (vairāk nekā 30 būvnormatīvi).

Lai nodrošinātu būvniecības procesa informācijas pieejamību un dokumentu elektronisku apriti, 2010.gadā Ekonomikas ministrija uzsāka BIS izveidi. BIS ir valsts sistēma, kas ietver būvniecības procesam un tā kontrolei nepieciešamo informāciju un dokumentus un nodrošina informācijas apriti starp publiskās pārvaldes, kontroles institūcijām un būvniecības dalībniekiem, kā arī sabiedrības iesaisti būvniecības procesā⁶⁶.

BIS pārzinis līdz 2016.gada beigām bija Ekonomikas ministrija. Sākot ar 2017.gada 1.janvāri, BIS pārzinis ir Būvniecības valsts kontroles birojs⁶⁷, kas atbild par datu vākšanu, reģistrēšanu, ievadīšanu, apstrādi, glabāšanu, izmantošanu, pārraidīšanu, publicēšanu, atbilstību iesniegtajiem datiem, aktualizēšanu, labošanu, kā arī datu kvalitāti valsts informācijas sistēmā⁶⁸.

BIS tika veidota Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstītā projekta⁶⁹ ietvaros laika posmā no 2010.gada 7.janvāra līdz 2015.gada 31.decembrim, un tās izveides izmaksas bija 3,8 milj. *euro*⁷⁰.

Visām pašvaldību būvvaldēm līdz 2016.gada 1.martam bija jānoslēdz vienošanās par BIS lietošanu⁷¹, tomēr ne visas pašvaldību būvvaldes vienošanos noslēdza minētajā termiņā. Līdz 2018.gada oktobrim vienošanos par BIS lietošanu nav noslēgusi Rīgas pilsētas būvvalde.

Jau iepriekš Valsts kontrole ir konstatējusi, ka daudzos gadījumos būvniecības ierosinātajam atbilstoši tiesību aktu prasībām būvvaldei un citiem būvniecības procesa saskaņošanā iesaistītajiem dalībniekiem ir jāiesniedz informācija, kas ir pieejama citu valsts vai pašvaldību institūciju informāciju sistēmās vai arī dublē būvniecības ierosinātāja būvvaldei jau iesniegto informāciju⁷². 2017.gada 30.novembrī Būvniecības valsts kontroles birojs uzsāka jaunu projektu⁷³ BIS pilnveidošanai, lai nodrošinātu iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu pakalpojumu izveidi un sniegšanu un samazinātu administratīvo slogu. 2018.gada jūlijā tika uzsākta pilnveidota būvniecības ieceru un būvprojektu izskatīšanas un saskaņošanas procesa izmantošana, kam vajadzētu uzlabot būvniecības procesa informācijas apriti un atkalizmantošanu un saīsināt būvniecības ieceres saskaņošanas laiku⁷⁴.

1. Vai privātmāju būvniecības procesa uzraudzība un kontrole ir efektīva un nerada nepamatotu administratīvo slogu?

Lai izvērtētu privātmāju būvniecības ieceres saskaņošanas, būvniecības uzraudzības un gatavas būves pieņemšanas ekspluatācijā procesu, revidenti izskatīja būvniecības lietas sešās būvvaldēs. Būvvaldes tika izvēlētas, ņemot vērā šādus kritērijus laika posmā no 2015.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 30.jūnijam:

- ❖ ekspluatācijā nodoto privātmāju skaits administratīvajā teritorijā;
- ❖ iedzīvotāju skaita izmaiņas administratīvajā teritorijā;
- ❖ vidējā privātmāju būvniecības intensitāte uz 1000 iedzīvotājiem.

Izlasē iekļautajās būvvaldēs izlases veidā tika analizētas divās grupās iedalītas privātmāju būvniecības lietas:

- ❖ 111 būvniecības lietas, kuru būvatļaujas tika izsniegtas laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim;
- ❖ 72 būvniecības lietas, kuru ietvaros privātmāja tika pieņemta ekspluatācijā laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim.

1.tabula Revīzijas izlasē iekļauto būvniecības lietu sadalījums pa būvvaldēm

Būvvalde	Izsniegta būvatļauja laikā no 01.03.2016. līdz 31.12.2017.			Privātmāja pieņemta ekspluatācijā laikā no 01.03.2016. līdz 31.12.2017.		
	Izlasē iekļauto būvniecības lietu skaits	Kopējais būvniecības lietu skaits	Izlases apjoms (% no kopējā būvniecības lietu skaita)	Izlasē iekļauto būvniecības lietu skaits	Kopējais būvniecības lietu skaits	Izlases apjoms (% no kopējā būvniecības lietu skaita)
Būvvalde_1	29	208	14%	29	162	18%
Būvvalde_2	16	42	38%	8	34	24%
Būvvalde_3	25	80	31%	18	48	38%
Būvvalde_4	14	14	100%	3	3	100%
Būvvalde_5	22	22	100%	10	10	100%
Būvvalde_6	5	5	100%	4	4	100%
Kopā	111	371	30%	72	262	27%

Izvērtējot būvniecības lietas, revidenti pārbaudīja dokumentu saņemšanas būvvaldē datumus, lēmumu pieņemšanas un dokumentu izsniegšanas būvniecības ierosinātajam datumus, kā arī būvvaldes būvniecības ieceres saskaņošanai un ēkas pieņemšanai ekspluatācijā pieprasīto dokumentu atbilstību normatīvajos aktos⁷⁵ noteiktajam būvniecības ieceres sastāvam.

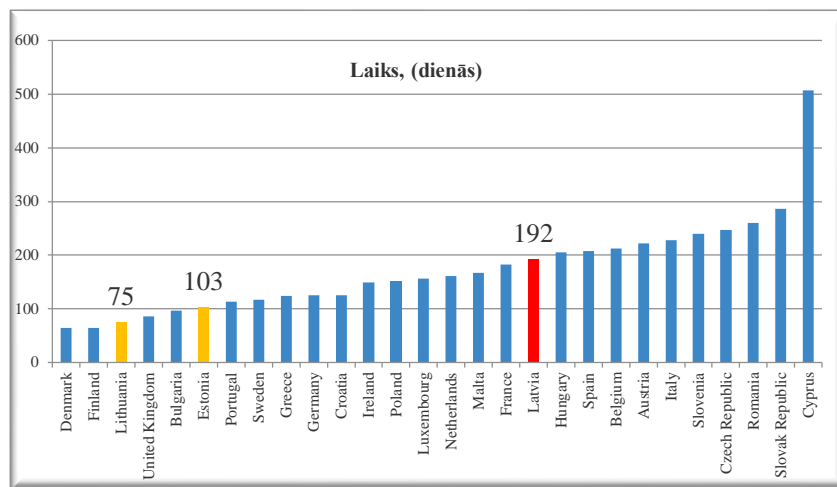
1.1. Vai privātmāju būvniecības ieceres saskaņošanas process ir efektīvs un nerada nepamatotu administratīvo slogu?

Pašvaldību būvvaldes nodrošina privātmājas būvniecības ieceres dokumentu izskatīšanu ievērojami ātrāk – vidēji 12 dienās – nekā normatīvajos aktos noteiktajos termiņos (apmēram divi mēneši⁷⁶), tomēr kopējais būvniecības ieceres saskaņošanas process nav efektīvs, jo:

- ❖ kopējais laiks no būvniecības ieceres iesniegšanas būvvaldē līdz būvatļaujas saņemšanai, kas dod tiesības uzsākt būvdarbus, ir vidēji 142 dienas un 70% no šī laika aizņem laikietilpīgs tehnisko noteikumu saņemšanas un to izpildes saskaņošanas process, kas rada būvniecības ierosinātajam papildu administratīvo slogu;
- ❖ puse no revīzijas izlasē iekļautajām būvvaldēm nenodrošina būvniecības procesa novērtēšanai nepieciešamās dokumentācijas reģistrēšanu, kas būvniecības ieceres saskaņošanas procesu padara necaurskatāmu un padara neiespējamu būvvaldes organizētās būvniecības dokumentācijas saskaņošanas procesa uzraudzību. Vienlaikus revidenti konstatēja, ka būvvaldēs, kurās ir nodrošināta visu būvniecības procesa saskaņošanai nepieciešamo dokumentu reģistrēšana, būvniecības ieceres saskaņošanas laiks ir par 24% īsāks.

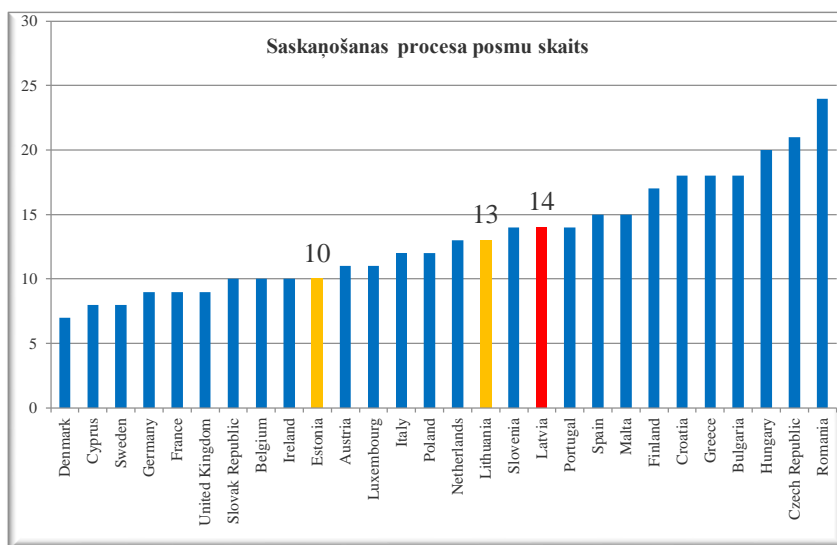
Būvniecības likuma projekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā⁷⁷ 2011.gadā tiek norādīts, ka iepriekšējais būvniecības procesa tiesiskais regulējums neatbilst mūsdienu situācijai, jo ir neskaidrs, neprecīzs un nepārskatāms, satur citu normatīvo aktu dublējošas tiesību normas un sarežģītu lēmumu pieņemšanas procedūru, kas apgrūtina Būvniecības likuma un tam pakārtoto normatīvo aktu precīzu, efektīvu un vienveidīgu piemērošanu praksē. Kā apliecinājums tam Pasaules Bankas 2011.gada *Doing Business* ziņojumā⁷⁸ ir norādīts, ka Latvijā oficiālās būvniecības saskaņošanas procedūras **prasa 187 dienas**, izpildot **25 dažādas procedūras**.

Tomēr, lai arī jaunais Būvniecības likums stājās spēkā 2014.gada 1.oktobrī, situācija nav uzlabojusies. Pasaules Bankas 2018.gada *Doing Business* ziņojumā⁷⁹ (turpmāk – Pasaules Bankas ziņojums) norādīts, ka pamatojoties uz 2017.gada 1.jūlija datiem, laiks, kas nepieciešams, lai saskaņotu būvniecības projektu⁸⁰, **Latvijā ir 192 dienas** un ir jāveic **14 saskaņošanas procedūras**. Šie rādītāji saskaņā ar Pasaules Bankas labas prakses vadlīnijām⁸¹ ir indikatīvi būvniecības nozares regulējuma efektivitātes rādītāji⁸². Salīdzinot ar Lietuvu (75 dienas) un Igauniju (103 dienas), Latvijā būvniecības ieceres saskaņošanas laiks ir apmēram divreiz garāks (skatīt 2.attēlu).

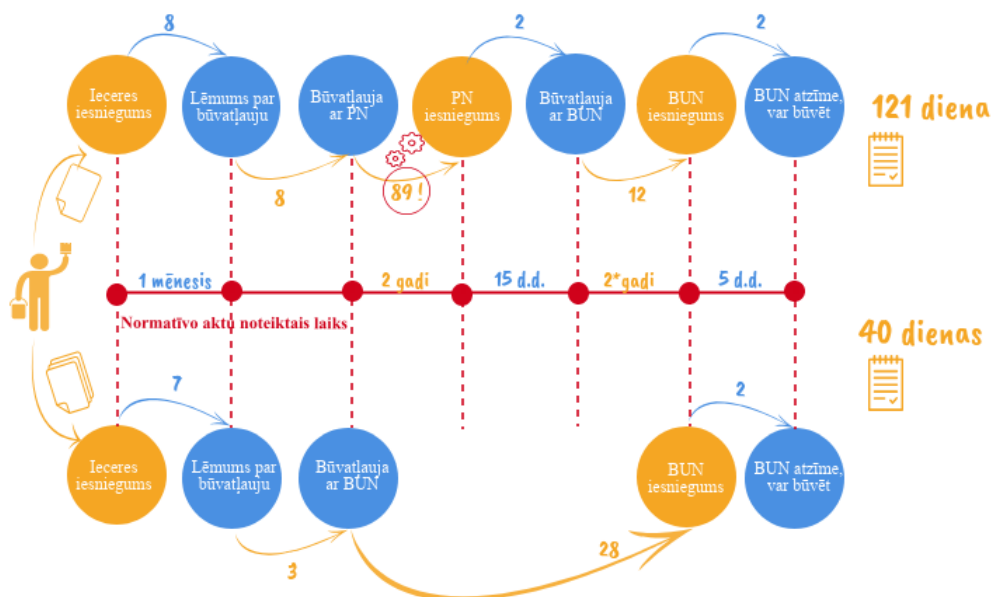
2.attēls. Būvniecības ieceres saskaņošanas laiks dienās, pamatojoties uz 01.07.2017. datiem⁸³.

Savukārt būvniecības ieceres saskaņošanas procesa posmu skaits Latvijā (14 posmi) ir tikai nedaudz lielāks nekā Lietuvā (13 posmi) un Igaunijā (10 posmi) (skatīt 3.attēlu).

3.attēls. Būvniecības ieceres saskaņošanas procesa posmu skaits, pamatojoties uz 01.07.2017. datiem⁸⁴

Privātmāju būvniecības process (skatīt 4.attēlu) sākas ar būvniecības ieceres sagatavošanu un saskaņošanu ar būvvaldi. Būvniecības ieceres saskaņošanai nepieciešamie dokumenti, saskaņošanas procesa soļi un termiņi ir noteikti Būvniecības likumā un Ministru kabineta noteikumos⁸⁵.

	būvprojekts minimālā sastāvā		Būvniecības ierosinātājs, dienu skaits **
	būvprojekts pilnā sastāvā		Būvvalde, dienu skaits **
	PN - projektēšanas nosacījumi		d. d. - darba dienas
	BUN - būvdarbu uzsākšanas nosacījumi		Projektēšanas nosacījumu izpildi skatīt 5.attēlā

* 2 gadi (spēkā līdz 09.04.2018.), no 10.04.2018. - 5 gadi

** revidentu aprēķins, balstoties uz 37 būvniecības lietu datiem.

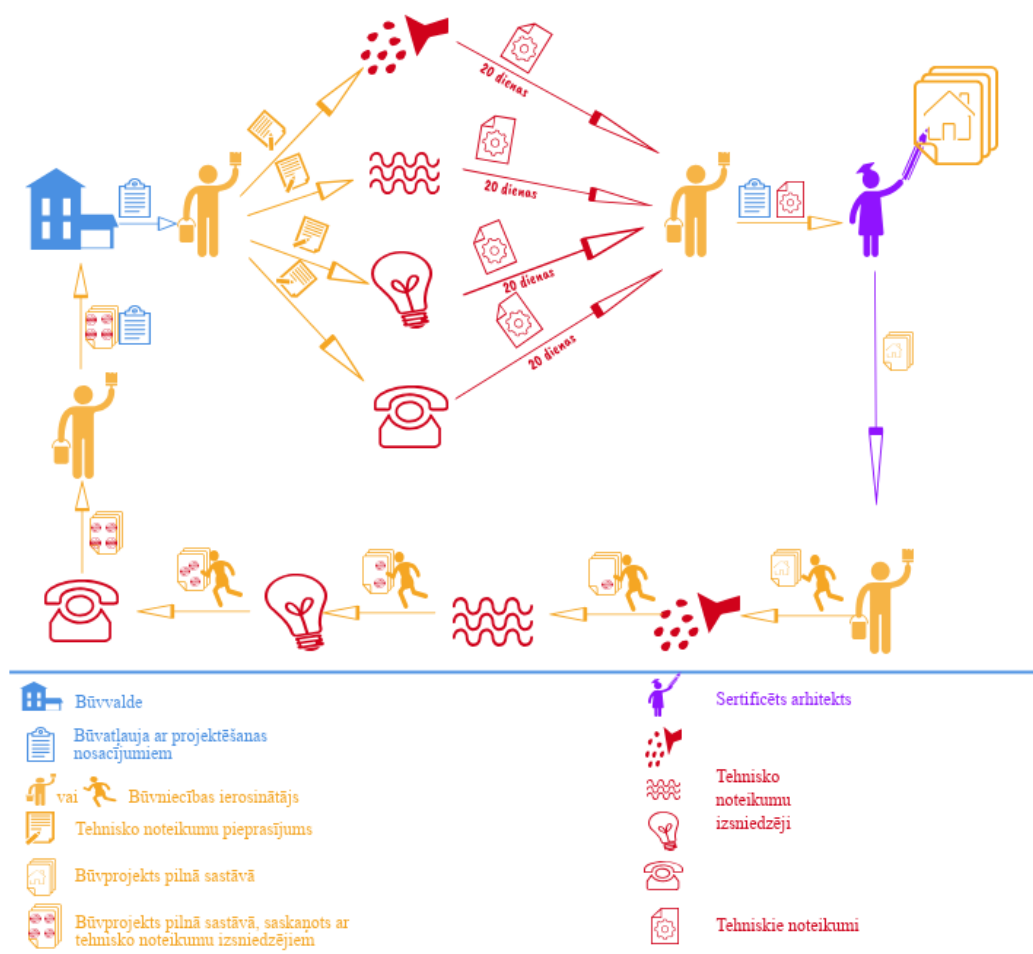
Avots : <https://en.wikipedia.org/wiki/Infographic>

4.attēls. Būvniecības ieceres saskaņošanas procesa shēma.

Būvvalde, saņemot būvniecības ieceri privātmājas būvniecībai, izskata tās atbilstību normatīvajiem aktiem, un būvvaldēm nav jāvērtē iesniegtās ieceres inženiertehniskie risinājumi⁸⁶. Saskaņā ar likumu⁸⁷ šī saskaņošana ilgst vienu mēnesi (30 dienas), šajā laikā būvvalde pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

- ❖ par būvatļaujas ar projektēšanas nosacījumiem izdošanu;
- ❖ par atteikumu izdot būvatļauju;
- ❖ par būvniecības ieceres publisku apspriešanu.

Saņemot būvatļauju ar projektēšanas nosacījumiem, būvniecības ierosinātājs pieprasa izsniegt tehniskos un īpašos noteikumus valsts un pašvaldību institūcijām vai inženiertīklu īpašniekiem, kas tehniskos un īpašos noteikumus sagatavo un izsniedz būvniecības ierosinātajam 20 dienu laikā⁸⁸ katrs (skatīt 5.attēlu).

Avots : <https://en.wikipedia.org/wiki/Infographic>

5.attēls. Būvatļaujā noteikto projektēšanas nosacījumu izpildes shēma.

Saņemot no tehnisko noteikumu izsniedzējiem tehniskos un īpašos noteikumus, būvniecības ierosinātājs nodod tos būvprojekta izstrādātājam būvprojekta pilnā sastāvā izstrādei. Pēc būvprojekta pilnā sastāva izstrādes, būvniecības ierosinātājam būvprojektā iestrādātie risinājumi tehnisko noteikumu izpildei ir jāaskaņo ar katru tehnisko noteikumu izsniedzēju, saņemot apliecinājumu par tehnisko nosacījumu izpildi. Ja sākotnējā būvniecības iecere nav iesniegta elektroniski BIS, būvniecības ierosinātājam nav pieejams tehnisko noteikumu izpildes elektroniskas saskaņošanas BIS risinājums, kura izmantošanu 2018.gada jūlijā uzsāka Būvniecības valsts kontroles birojs⁸⁹. Tāpēc būvniecības ierosinātājam būvprojektā iekļauto risinājumu saskaņošanai ar tehnisko noteikumu izsniedzējiem ir nepieciešams klātienē apmeklēt katru no tehnisko noteikumu izsniedzējiem, kas rada papildu laika patēriņu un padara tehnisko noteikumu saskaņošanas procesu īpaši laikietilpīgu (skatīt 5.attēlu).

Būvējot privātmāju, būvatļaujā ietvertu projektēšanas nosacījumu izpilde būvniecības ierosinātājam ir jānodrošina divu gadu laikā no būvatļaujas ar projektēšanas nosacījumiem izsniegšanas dienas⁹⁰.

Kad būvniecības ierosinātājs ir saņēmis būvatļaujā ar projektēšanas nosacījumiem norādītos dokumentus, kas apliecina projektēšanas nosacījumu izpildi, un iesniedzis tos būvvaldē, būvvalde attiecīgi pārlicinās⁹¹, vai:

- ❖ būvprojekts atbilst vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas dokumentiem;
- ❖ būvprojektam ir izstrādātas visas nepieciešamās sadaļas;
- ❖ ir saņemta tehnisko noteikumu izdevēja piekrišana būvprojekta risinājumiem.

Ja būvvalde, pārbaudot projektēšanas nosacījumu izpildi, konstatē acīmredzamas neatbilstības normatīvo aktu vai tehnisko noteikumu prasībām⁹², tā ir tiesīga neizdarīt atzīmi par projektēšanas nosacījumu izpildi un lūgt precizēt būvprojektu. Saskaņā ar likumu⁹³ būvvaldei lēmums par atzīmes veikšanu būvatļaujā par projektēšanas nosacījumu izpildi jāpieņem 15 darba dienu laikā no projektēšanas nosacījumu izpildes apliecinājošo dokumentu saņemšanas.

Pēc būvatļaujā norādīto būvniecības uzsākšanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanas būvvaldē, tā piecu darba dienu⁹⁴ laikā pieņem lēmumu par atzīmes veikšanu būvatļaujā par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi.

Jau 2017.gada lietderības revīzijā „Vai valsts pārvalde efektīvi rīkojas ar uzkrāto informāciju?” Valsts kontrole ir konstatējusi, ka daudzos gadījumos būvniecības ierosinātajam atbilstoši tiesību aktu prasībām būvvaldei un citiem būvniecības procesa saskaņošanā iesaistītajiem dalībniekiem ir jāiesniedz dokumenti, kuru dati ir pieejami BIS vai citu valsts vai pašvaldību institūciju informāciju sistēmās⁹⁵, piemēram:

- ❖ ģeotiesības apliecinājošo dokumentu, zemes robežas plānu un kadastrālās uzmērīšanas lietu dati ir pieejami Valsts zemes dienesta informācijas sistēmā;
- ❖ Uzņēmuma reģistra izsniegtās reģistrācijas apliecības dati ir pieejami Uzņēmuma reģistra informācijas sistēmā;
- ❖ būvkomersanta reģistrācijas apliecības un būvspeciālista sertifikāta dati un informācija ir pieejami BIS reģistros.

Lai noskaidrotu, vai privātmāju būvniecības ieceres saskaņošanas process nerada nepamatotu administratīvo slogu, revīzijā tika plānots analizēt sešu būvvalžu izlasē iekļautās 111 būvniecības lietas, kurās saskaņā ar būvvalžu sniegto informāciju laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim bija izsniegtas būvatļaujas. Uzsākot būvniecības lietu izvērtēšanu, revidenti konstatēja, ka izlase ir samazināma par 25 būvniecības lietām (23% no izlases apjoma), kurās norādītajā periodā ir nevis izsniegta jauna būvatļauja, bet gan pagarināta iepriekš izsniegtā būvatļauja, ievadot to BIS. Tā kā BIS nav iespējams pagarināt būvatļaujas termiņu tādai būvatļaujai, kas nav izsniegta BIS, šādas būvatļaujas pagarinājums, ievadot to BIS, tiek reģistrēts kā jauna būvatļauja.

Turpmākai izvērtēšanai izlasē palika 86 būvniecības lietas, kurās pārskata periodā ir izsniegtas jaunas būvatļaujas. Tomēr tika secināts, ka tikai par 37 būvniecības lietām (43% no 86 būvniecības lietām, kurās ir izsniegtas jaunas būvatļaujas) ir pieejama pilnīga izvērtēšanai nepieciešamā informācija, tai skaitā, ir zināmi būvniecības ierosinātāja iesniegto dokumentu reģistrēšanas datumi. Šāda situācija ir izveidojusies, jo trīs no sešām izlasē

Tikai 43% no izvērtētajām būvniecības lietām bija pieejama visa būvniecības ieceres saskaņošanas procesa vērtēšanai nepieciešamā informācija

iekļautajām būvvaldēm **neregistrē projektēšanas nosacījumu vai būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildi apliecinošo dokumentu iesniegšanu būvvaldē brīdī, kad dokumenti faktiski tiek iesniegti.**

Skaidrojot ar būvniecību saistīto dokumentu reģistrēšanas kārtību, būvvalžu pārstāvji norādīja⁹⁶, ka iesniegtie dokumenti tiek ieregistrēti lietvedībā vai BIS vienlaicīgi ar atzīmes izdarīšanu par nosacījumu izpildi. Tomēr šāda dokumentu reģistrācijas prakse padara necaurskatāmu būvniecības ieceres saskaņošanas procesu un nesniedz pārliecību, ka būvvalde saskaņo būvniecības ieceri normatīvajos aktos⁹⁷ noteiktajos termiņos.

No BIS ierakstiem atsevišķās būvniecības lietās var secināt, ka vienlaicīgi (2 minūšu ietvaros) ir notikušas šādas darbības:

- ❖ būvniecības ierosinātājs ir iesniedzis projektēšanas nosacījumu izpildes apliecinājumu (kopā ar dokumentiem, kas to apliecina);
- ❖ būvvalde ir izskatījusi un apstiprinājusi izvirzīto projektēšanas nosacījumu izpildi (apstiprinājums par kopā deviņu nosacījumu izpildi);
- ❖ būvvalde ir veikusi atzīmi būvatļaujā par projektēšanas nosacījumu izpildi.

Minētie ieraksti liecina par to, ka, vai nu būvvalde dokumentus reģistrē BIS pēc to pārbaudes un dokumentu pārbaudes veikšanas laiks nav nosakāms, vai arī būvvalde dokumentus pēc būtības nav vērtējusi.

Arhīvu likums nosaka⁹⁸, ka institūcijai ir pienākums veikt dokumentu pārvaldību, nodrošinot savas darbības dokumentēšanu – autentisku, ticamu un integrētu darbības liecību radīšanu – atbilstoši attiecīgajai institūcijai noteiktajām funkcijām un uzdevumiem, kā arī nodrošinot dokumentu pārvaldības iekšējo kontroli un uzraudzību. Nenodrošinot būvniecības ierosinātāja iesniegto dokumentu reģistrēšanu, netiek izpildītas minētās Arhīvu likuma prasības un nav iespējama dokumentu pārvaldības kontrole un uzraudzība. Iepriekš minētā rezultātā **atsevišķās būvvaldēs nav iespējams novērtēt būvniecības dokumentācijas saskaņošanas procesa atbilstību Būvniecības likumā noteiktajiem termiņiem⁹⁹.** Tāpēc šajos gadījumos būvniecības dokumentu saskaņošanas process ir necaurskatāms un par būvniecības nozares attīstības plānošanu atbildīgās institūcijas nesaņem informāciju par nepieciešamajiem uzlabojumiem būvniecības procesa saskaņošanā.

Puse no revīzijas izlasē iekļautajām būvvaldēm nenodrošina būvniecības saskaņošanas procesa novērtēšanai nepieciešamās dokumentācijas reģistrēšanu, kas būvniecības ieceres saskaņošanas procesu padara necaurskatāmu un padara neiespējamu būvvaldes organizētās būvniecības dokumentācijas saskaņošanas procesa uzraudzību. Šāda procesa organizēšanas kārtība nesniedz Ekonomikas ministrijai objektīvu informāciju par faktisko būvniecības ieceres saskaņošanas termiņu, tādējādi apgrūtinot savlaicīgu lēmumu pieņemšanu par nepieciešamajiem pilnveidojumiem būvniecības uzraudzības procesā.

Ņemot vērā iepriekš minētos būvniecības lietu izlases ierobežojumus, būvniecības ieceres saskaņošanas procesa vērtēšanai tika izmantoti to 37 (no sākotnēji izvēlētām 111 lietām) būvniecības lietu dati, par kurām bija pieejama pilna informācija, tai skaitā, informācija par būvniecības ierosinātāja dokumentu iesniegšanas datumiem būvvaldē. Starp minētajām būvniecības lietām:

- ❖ 21 būvniecības lietā būvniecības ieceres iesniegums bija iesniegts ar būvprojektu minimālā sastāvā;
- ❖ 16 būvniecības lietās (jeb 43% no 37 būvniecības lietām) būvniecības ieceres iesniegums bija iesniegts ar būvprojektu pilnā sastāvā, proti, ar jau sākotnēji izpildītiem projektēšanas nosacījumiem un visiem nepieciešamajiem saskaņojumiem (piemēram, kaimiņu un inženiertehnisko komunikāciju turētāju saskaņojumi).

Būvniecības procesa regulējums nosaka, ka būvniecības ierosinātājs, uzsākot būvniecības ieceres saskaņošanas procesu, iesniedz būvvaldei būvniecības ieceri ar būvprojektu minimālā sastāvā¹⁰⁰. Tomēr normatīvais regulējums neaizliedz būvniecības ierosinātājam iesniegt būvvaldei būvniecības ieceri ar būvprojektu pilnā sastāvā, iepriekš saņemot īpašos un tehniskos noteikumus no institūcijām¹⁰¹, ko būvvalde var iekļaut būvatļaujas projektēšanas nosacījumos. Šādā gadījumā būvniecības ierosinātājs uzņemas atbildību par visu būvvaldes izvirzīto projektēšanas nosacījumu izpildi.

Būvvalžu aptaujā (skatīt 1.pielikumā) 89% būvvalžu pārstāvju norādīja, ka, saņemot būvniecības ieceri ar būvprojektu pilnā sastāvā, būvvalde būvniecības ieceri izvērtē pēc būtības. Ja iesniegtajā būvprojektā pilnā sastāvā jau ir izpildīti visi projektēšanas nosacījumi, būvvalde pieņem lēmumu par būvatļaujas izsniegšanu un projektēšanas nosacījumu izpildes atzīmes veikšanu.

Šajā gadījumā samazinās būvniecības ieceres saskaņošanas laiks (no būvniecības ieceres iesniegšanas būvvaldei līdz būvatļaujas ar atzīmi par būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildi saņemšanai), tomēr tas neparāda būvniecības ierosinātāja faktiski patērēto laiku būvniecības ieceres dokumentu sagatavošanai un saskaņošanai ar tehnisko noteikumu izsniedzējiem, kas raksturotu saskaņošanas procesa ilgumu. Tomēr privātmāju būvniecības gadījumā būvniecības ierosinātāji bieži izvēlas iesniegt būvniecības ieceri ar būvprojektu pilnā sastāvā – aptaujā (skatīt 1.pielikumā) 35% būvvalžu norādīja, ka tajās vairāk nekā puse privātmāju būvniecības ieceru tiek iesniegtas ar būvprojektu pilnā sastāvā.

Izskatot būvniecības lietas, kurās būvniecības iecerei ir pievienots projekts minimālā sastāvā, tika noteikts, ka vidējais būvniecības ieceres izskatīšanas un lēmuma pieņemšanas laiks būvvaldē ir 8 dienas (skatīt 2.pielikumu). Tas ir būtiski mazāk nekā Būvniecības likumā¹⁰² noteiktais termiņš – viens mēnesis. Vienlaikus revidenti konstatēja būvniecības ieceres saskaņošanas laika atšķirības starp būvvaldēm: īsākais vidējais saskaņošanas laiks būvvaldē ir 6 dienas, bet garākais – 11 dienas. Tomēr, vērtējot būvvalžu būvniecības ieceru izskatīšanas procesa organizāciju, revidenti nekonstatēja vērā ņemamas atšķirības, kas varētu būtiski ietekmēt būvniecības ieceres izskatīšanas un lēmuma pieņemšanas laiku.

Būvniecības likums nereglamentē, cik ilgā laikā būvvaldei pēc lēmuma pieņemšanas par būvniecības ieceres akceptēšanu ir jāizsniedz būvniecības ierosinātājam būvatļauja ar projektēšanas nosacījumiem. Apskatīto būvniecības lietu dati liecina, ka 73% gadījumu būvatļauja ar projektēšanas nosacījumiem ir izsniegta vienas nedēļas laikā. Intervijās būvvalžu pārstāvji skaidroja¹⁰³, ka būvatļaujas izsniegšanas laiks būvniecības ierosinātājam ir atkarīgs no **tā, cik ilgā laikā pēc būvvaldes paziņošanas par lēmuma pieņemšanu būvatļaujas izsniegšanai būvniecības ierosinātājs veic būvatļaujas nodevas samaksu un ierodas būvvaldē pēc būvatļaujas.**

Izvērtējot izlasē iekļautās būvniecības lietas, revidenti aprēķināja, ka vidējais lēmuma par projektēšanas

nosacījumu izpildi pieņemšanas laiks ir divas dienas un vidējais lēmuma par būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildi pieņemšanas laiks arī ir divas dienas. Tātad kopā būvniecības ieceres saskaņošanas posmā **būvvalde dokumentus vērtē vidēji 12 dienas**, kas ir būtiski mazāk, nekā ir noteikts Būvniecības likumā¹⁰⁴ (skatīt 4.attēlu).

Ņemot vērā, ka ievērojams būvniecības ieceru skaits (16 no 37 izlasē iekļautajām būvniecības lietām jeb 43%) būvvaldēs tiek iesniegts ar tam pievienotu projektu pilnā sastāvā, analizējot kopējo būvniecības ieceres saskaņošanas laiku, atsevišķi tika vērtētas būvniecības ieceres, kas iesniegtas būvvaldē ar būvprojektu minimālā sastāvā un ieceres ar būvprojektiem pilnā sastāvā (skatīt 2.tabulu).

Vidējo laiku no būvniecības ieceres iesniegšanas būvvaldē līdz brīdim, kad būvniecības ierosinātais drīkst uzsākt būvdarbus, revidenti aprēķināja būvniecības lietām, kurās būvniecības iecere akceptēta un izsniegta būvatļauja ar būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildes atzīmi laikā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim (kopā 63 būvniecības lietas), atsevišķi izdalot būvniecības lietas, kurās:

- ❖ **ir pieejama** informācija par būvvaldes izvirzīto nosacījumu izpildi apliecinošo dokumentu iesniegšanas datumu (kopā 37 būvniecības lietas);
- ❖ **nav pieejama** informācija par būvvaldes izvirzīto nosacījumu izpildi apliecinošo dokumentu iesniegšanas datumu jeb būvvalde neregistrē dokumentus (kopā 26 būvniecības lietas).

2.tabula. Privātmājas būvniecības ieceres vidējais saskaņošanas laiks (dienas)

Ieceres veids (pēc projekta sastāva)	Kopējais būvniecības ieceres vidējais saskaņošanas laiks	Projektēšanas vai būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildi apliecinošo dokumentu iesniegšanas datums		Ja ir reģistrēti dokumenti, saskaņošanas ilgums ir īsāks par, %
		Ir reģistrēts	Nav reģistrēts	
Būvniecības ieceres ar būvprojektu minimālā sastāvā vidējais saskaņošanas laiks	142 dienas	121 diena	150 dienas	24 %
Būvniecības ieceres ar būvprojektu pilnā sastāvā vidējais saskaņošanas laiks	42 dienas	40 dienas	42 dienas	5 %

Izmantojot izlasē iekļauto 63 būvniecības lietu¹⁰⁵ datus, revidenti aprēķināja, ka vidēji būvniecības ieceres saskaņošanas process ilgst 142 dienas būvniecības iecerēm ar būvprojektu minimālā sastāvā un 42 dienas – ar būvprojektu pilnā sastāvā. Abos gadījumos būvatļaujas ar būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildes atzīmi saņemšanai būvniecības ierosinātajam ir jāveic vienādas darbības būvniecības uzsākšanai nepieciešamās dokumentācijas sagatavošanā. Starpība starp būvniecības ieceres ar būvprojektu minimālā sastāvā un ieceres ar būvprojektu pilnā sastāvā saskaņošanas ilgumiem veidojas, būvniecības ierosinātajam pildot būvvaldes noteiktos projektēšanas nosacījumus, tai skaitā, tehnisko noteikumu saņemšana un būvprojekta risinājumu saskaņošana ar tehnisko noteikumu izsniedzējiem. Tas sniedz priekšstatu par laiku, kas būvniecības ierosinātajam ir nepieciešams, lai izpildītu būvvaldes izvirzītos projektēšanas nosacījumus: saņemtu tehniskos noteikumus no inženiertehnisko komunikāciju turētājiem un saskaņotu ar tiem būvprojektā iestrādātos risinājumus. Tātad būvvaldes izvirzīto **projektēšanas**

nosacījumu izpildei būvniecības ierosinātajiem ir nepieciešamas **vidēji 100 dienas jeb 70%** no kopējā būvniecības ieceres saskaņošanas laika.

Revīzijā konstatēts, ka līdz šim tehnisko noteikumu saņemšanas un saskaņošanas kārtība bija laikietilpīga un radīja būvniecības ierosinātajam papildu administratīvo slogu, jo būvniecības ierosinātajam tehnisko noteikumu saņemšanai inženiertehnisko komunikāciju turētājiem bija jāiesniedz tādi dokumenti, kas jau bija iesniegti būvvaldei un varēja būt pieejami BIS, ja būvvalde nodrošinātu visas ar būvniecību saistītās informācijas ievadīšanu BIS (piemēram, informācija par plānoto būvniecību, objekta novietnes plāns, zemes robežplāna kopija u.c. informācija, kas iekļauta būvprojektā). Līdz pat 2018.gada jūlijam tehnisko noteikumu izsniedzējiem nebija nodrošināta pieeja BIS informācijai un BIS nebija izveidota tehnisko noteikumu elektroniskas pieprasīšanas un izsniegšanas funkcionalitāte. 2018.gada jūlijā Būvniecības valsts kontroles birojs uzsāka pilnveidota būvniecības ieceru un būvprojektu izskatīšanas un saskaņošanas procesa izmantošanu, kam nākotnē vajadzētu uzlabot būvniecības procesa informācijas apriti un atkalizmantošanu un saīsināt būvniecības ieceres saskaņošanas laiku¹⁰⁶, pie nosacījuma, ka Ekonomikas ministrija, Būvniecības valsts kontroles birojs un pašvaldību būvvaldes aktīvi veicina elektronisku būvniecības ieceru apriti.

Vienlaikus, salīdzinot būvniecības ieceres ar būvprojektu minimālā sastāvā vidējo saskaņošanas laiku gadījumos, kad būvvaldē ir pieejama informācija par būvvaldes izvirzīto nosacījumu izpildi apliecinājo dokumentu iesniegšanas datumu, ar gadījumiem, kad būvvaldē nav pieejama informācija par būvvaldes izvirzīto nosacījumu izpildi apliecinājo dokumentu iesniegšanas datumu, revidenti konstatēja, ka **būvniecības ieceres saskaņošanas laiks būvvaldēs, kurās ir nodrošināta visu būvniecības procesa saskaņošanai nepieciešamo dokumentu reģistrēšana, ir vidēji par 24% jeb 29 dienām īsāks nekā būvvaldēs, kurās nav nodrošināta minēto dokumentu reģistrācija** (attiecīgi 121 diena pret 150 dienām). Tas norāda uz to, ka, nenodrošinot būvniecības procesa saskaņošanai nepieciešamo dokumentu reģistrēšanu, būvvaldes ne tikai padara būvniecības ieceres saskaņošanas procesu necaurskatāmu un grūti izvērtējamu, bet arī būtiski paildzina būvniecības ieceres saskaņošanas laiku.

Privātmāju būvniecības ieceres saskaņošanas procesa ilgumu būtiski paildzina tehnisko noteikumu saņemšanas un to izpildes saskaņošanas ar inženiertehnisko komunikāciju turētājiem neefektīva organizēšana. Tāpat būvniecības ieceres saskaņošanas laiku pagarina necaurskatāma būvniecības dokumentācijas saskaņošanas organizēšana. Būvniecības valsts kontroles birojs plāno, ka pilnvērtīga BIS funkcionalitātes izmantošana būvniecības dokumentu elektroniskās aprites nodrošināšanā visā būvniecības ieceres saskaņošanas procesā novērsīs trūkumus dokumentu reģistrēšanā un padarīs ātrāku¹⁰⁷ tehnisko noteikumu pieprasīšanas, saņemšanas un saskaņošanas procesu.

Neefektīvs tehnisko noteikumu saskaņošanas process aizņem līdz 70% no kopējā būvniecības ieceres saskaņošanas laika

Ieteikums

Ekonomikas ministrijai sadarbībā ar Būvniecības valsts kontroles biroju pilnveidot BIS sistēmu, nodrošinot būvniecību uzraugošās institūcijas ar to pienākumu efektīvai pildīšanai nepieciešamo informāciju, kā arī veikt pasākumus, lai nodrošinātu būvniecības ierosinātajam iespēju uzsākt BIS pieejamo e-pakalpojumu izmantošanu arī gadījumos, kad būvniecības iecere sākotnēji ir bijusi iesniegta papīrā.

1.2. Vai pašvaldību būvvaldēs privātmāju būvdarbu uzraudzība un kontrole tiek īstenota efektīvi?

Pašvaldību būvvaldes neīsteno efektīvu privātmāju būvdarbu uzraudzību, tajā skaitā atsevišķos gadījumos nenodrošina būvniecības procesa uzraudzību, lai par katru būvobjektu pilnībā izpildītu likumā¹⁰⁸ noteiktās būvniecības kontroles prasības, jo:

- ❖ būvatļauju derīguma termiņa pietiekamu kontroli nenodrošina neviena no izlasē iekļautajām būvvaldēm, bet atsevišķās būvvaldēs būvatļauju derīguma termiņu kontroles nav vispār. Būvvaldes nav veikušas pārbaudi, lai pārliecinātos, ka gadījumos, kad ir beidzies būvatļaujas termiņš, nenotiek patvaļīga būvniecība, lai gan būvatļaujas termiņa pārtraukumi ir bijuši 39% no izvērtētajām būvniecības lietām;
- ❖ būvvalžu veiktās pārbaudes būvobjektos nav efektīvas, jo būvvaldes tikpat kā neveic riska novērtējumā balstītās pārbaudes. Būvvaldes apseko visus būvlaukumus pirms būvatļaujas izsniegšanas¹⁰⁹, kaut gan šo pārbaudžu ietvaros līdzšinēji tikai 10% no izlasē iekļautām pārbaudēm ir konstatēta patvaļīga būvniecība, un visos gadījumos būvvaldes ir pieņēmušas lēmumu par būvniecības atļaušanu pēc normatīvo aktu prasību izpildes. Svarīgi arī minēt, ka, iesniedzot būvniecības ieceri būvvaldē, būvniecības ierosinātājs jau ir izteicis apņemšanos izpildīt normatīvajos aktos noteiktās prasības būvniecības uzsākšanai. Turpretī 38% no riska novērtējumā balstītajām pārbaudēm tika konstatēti un novērsti būvniecības pārkāpumi;
- ❖ būvvaldes nenodrošina veikto pārbaudžu rezultātu izvērtēšanu, tādējādi netiek identificēti būvniecības procesa riski. Būvvaldēs nav izstrādāta būvniecības uzraudzības procesa rezultātīvo rādītāju sistēma, kas atspoguļotu uzraudzības mērķa sasniegšanu, veicot obligātos būvniecības uzraudzības pasākumus. Tādējādi neviena no izlasē iekļautajām būvvaldēm neizpilda Ekonomikas ministrijas vadlīnijās¹¹⁰ definētos priekšnosacījumus efektīvas būvniecības procesa uzraudzības nodrošināšanai.

Latvijā privātmāju būvniecības procesa kontroles un uzraudzības pasākumus īsteno būvvaldes būvinspektori¹¹¹. Darbības, kas ir jāveic būvinspektoram, realizējot būvniecības kontroli, ir noteiktas gan Būvniecības likumā, gan Vispārīgajos būvnoteikumos (skatīt 3.pielikumu).

Būvinspektoru veiktajām būvlaukuma pārbaudēm būvniecības kvalitātes nodrošināšanā ir būtiska loma¹¹². Pasaules Bankas 2014.gada *Doing Business* ziņojumā¹¹³ ir izdalīti trīs būvdarbu kontroles modeļi:

- ❖ **iepriekš neizziņotas, izlases veida būvlaukuma pārbaudes**, kuras var veikt jebkurā laikā un jebkurā būvdarbu veikšanas posmā. Šī veida pārbaūžu intensitāti nosaka pats būvinspektors¹¹⁴;
- ❖ **iepriekš plānotās būvlaukumu pārbaudes**, kontrolējot noteiktu būvniecības posmu izpildi. Šāda veida pārbaudes tiek veiktas neatkarīgi no būvējamās ēkas izmēriem, atrašanās vietas vai lietošanas veida. Šādas pārbaudes sniedz pārlicību par ēkas drošumu, tomēr šāda veida pārbaudes ir resursu ietilpīgas un pārbaūžu nodrošināšana visās būvēs rada lielas uzraudzības izmaksas¹¹⁵;
- ❖ **iepriekš plānotās pārbaudes, pamatojoties uz risku izvērtējumu**. Šo pārbaūžu mērķis ir nodrošināt ēku konstrukciju drošību, ugunsdrošību, darba vides drošību un sabiedrības drošību. Pārbaudes tiek veiktas svarīgākajos būvniecības posmos ēkās, kurām izvērtējumā tika piešķirts augsts risks. Tas nozīmē, ka zema riska ēkās pārbaudes notiek mazākā apjomā vai nenotiek nemaz¹¹⁶.

Latvijā būvinspektoriem normatīvajā aktā¹¹⁷ ir noteikts pienākums pirms būvatļaujas izdošanas pārbaudīt objekta ieceres realizācijas vietu, lai pārlicinātos, ka nav veikta patvaļīga būvniecība.

Būvdarbu veikšanas posmā Būvniecības likums paredz¹¹⁸, ka būvinspektoram, veicot būvniecības kontroli, ir tiesības apskatīt un pārbaudīt būvi un būvlaukumu. Par katru pārbaudi būvinspektoram ir jāsaņem atzinums¹¹⁹. Minētās pārbaudes būvinspektoram ir tiesības veikt arī privātmāju būvniecības gadījumos.

Lai arī būvniecību reglamentējošie normatīvie akti nenosaka minimālo būvinspektora veicamo pārbaūžu skaitu privātmāju būvniecības procesā, Būvniecības likumā¹²⁰ ir noteikts, ka būvvaldei atbilstoši savai kompetencei jānorīko būvinspektoru būvniecības kontrolei objektā un jānosaka obligāto būvlaukuma apmeklējuma grafiku.

Vispārīgajos būvnoteikumos¹²¹ noteikts, ka pēc būvdarbu uzsākšanas būvinspektors kontrolē būvniecības procesu, apsekojot būvdarbu veikšanas vietu atbilstoši būvuzraudzības plānam. Būvuzraudzības plāns ir pieejams tikai gadījumos, kad ēkas būvniecības procesā ir iesaistīts būvuzraugs. Būvuzrauga piesaistīšana privātmājas būvniecībai nav obligāta¹²², tāpēc **privātmāju būvniecības procesā būvuzraudzības plāns būs pieejams tikai ļoti retos gadījumos** (no revīzijas izlasē iekļautajām 111 būvniecības lietām būvuzraugs tika piesaistīts tikai vienas privātmājas būvniecībā). Tomēr Ekonomikas ministrija revīzijas laikā ir sniegusi skaidrojumu, ka **būvuzraudzības plāna neesamība neatbrīvo būvinspektoru no pienākuma nodrošināt būvniecības kontroli**, bet būvuzraudzības plāns palīdz mērķtiecīgāk plānot veicamās pārbaudes¹²³.

Arī Lietuvā nav noteikts būvinspektora veicamo pārbaūžu skaits privātmājas būvniecības procesā, tomēr pārbaudes tiek veiktas saskaņā ar Lietuvas Valsts teritorijas plānošanas un būvniecības inspekcijas izveidoto pārbaūžu plānu, kas balstīts risku novērtējumā. Papildus tiek veiktas arī neplānotas pārbaudes sūdzību gadījumos¹²⁴.

Vai būvvalžu veiktie būvlaukuma apsekojumi pirms būvatļaujas izsniegšanas ir lietderīgi?

Izvērtējot 86 būvniecības lietas (izlasē iekļautās būvniecības lietas, kurās laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim ir izsniegta jauna būvatļauja), revidenti konstatēja, ka visos gadījumos būvvaldes ir veikušas būvlaukuma apsekojumu pirms būvatļaujas izsniegšanas, kā to nosaka

normatīvais akts¹²⁵. Tomēr divos gadījumos būvvalde nevarēja uzrādīt veiktās pārbaudes atzinumus, tāpēc secinājums par būvvalžu veiktajiem būvlaukumu apsekojumiem pirms būvatļaujas izsniegšanas ir pamatots ar 84 būvniecības lietu datiem.

Revidenti konstatēja, ka tikai astoņās pārbaudēs (10% no 84 būvniecības lietām) būvinspektors konstatēja pārkāpumu – patvaļīgu būvniecību pirms būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildes atzīmes veikšanas būvatļaujā. Visos astoņos gadījumos būvvaldes pieprasīja būvniecības ierosinātāja paskaidrojumus un noteica būvniecības ierosinātājam pienākumu nodrošināt būvniecības turpināšanai nepieciešamās būvatļaujas saņemšanu ar būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildi apliecinājo atzīmi.

Divos gadījumos (abi vienā un tajā pašā būvvaldē) būvvalde izsniedza arī Administratīvā pārkāpuma protokolu, lietu izskatīja Administratīvā komisija, kura nolēma piemērot naudas sodu attiecīgi 600 *euro* un 900 *euro* apmērā. Arī šajās būvniecības lietās būvvalde pieņēma lēmumu atļaut veikt būvdarbus pēc nepieciešamās būvatļaujas saņemšanas ar būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildi apliecinājo atzīmi.

Būvlaukuma apsekojums pirms būvatļaujas izsniegšanas ir jāveic, lai pārliecinātos, ka būvniecības ierosinātājs nav uzsācis patvaļīgu būvniecību pirms būvatļaujas ar būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildes atzīmi saņemšanas¹²⁶. **Lai gan minētās pārbaudes veikšana ir noteikta normatīvajos aktos, revīzijā iegūtie dati rosina atkārtoti izvērtēt šīs pārbaudes lietderību privātmāju būvniecības gadījumos, jo:**

- ❖ neliels pārbaudēs konstatēto pārkāpumu īpatsvars (10% no veiktajām pārbaudēm) norāda uz zemu patvaļīgas būvniecības risku;
- ❖ tikai divos procentos gadījumu no veiktajām pārbaudēm tika konstatēti tik būtiski pārkāpumi, lai būtu pamats piemērot administratīvo sodu;
- ❖ nevienā no pārkāpumu gadījumiem būvvalde nav pieņēmusi lēmumu par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu¹²⁷, bet visos gadījumos pieņemts lēmums par būvniecības atļaušanu pēc normatīvo aktu prasību izpildes, proti, pēc būvatļaujas ar būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildes atzīmes saņemšanas. Īpaši uzsverams, ka, iesniedzot būvniecības ieceri būvvaldē, būvniecības ierosinātājs jau ir izteicis apņemšanos izpildīt normatīvajos aktos noteiktās prasības būvniecības uzsākšanai, t.sk. gadījumos, kad būvniecība faktiski jau uzsākta un būvvalde, apsekojot būvlaukumu, konstatē pārkāpumu. Tāpēc būvvaldes lēmums – atļaut būvniecību pēc būvniecības uzsākšanai nepieciešamās dokumentācijas sakārtošanas – ir deklaratīvs un nemaina būvniecības ierosinātāja apņemšanos izpildīt normatīvo aktu prasības.

Vai būvvaldes veic būvlaukuma apsekojumus privātmāju būvniecības laikā?

Būvniecības likumā¹²⁸ ir noteikts, ka būvvaldei atbilstoši savai kompetencei jānorīko būvinspektoru būvniecības kontrolei objektā un jānosaka obligāto būvlaukuma apmeklējuma grafiku.

Revidenti konstatēja¹²⁹, ka izlasē iekļautajās būvvaldēs **netiek apstiprināti būvinspektoru obligāto privātmāju būvlaukumu apmeklējumu grafiki**. Grafiki tiek apstiprināti tikai trešās grupas būvju būvniecības procesa kontrolei. Būvvaldes atteikšanos no obligāto būvlaukuma apmeklējuma grafika izstrādes privātmāju būvniecības objektiem skaidroja ar to, ka normatīvais regulējums nosaka tikai vienu obligāto pārbaudi – pirms būvatļaujas izsniegšanas, bet pārējās pārbaudes ir piesaistāmas būvuzraudzības plānā noteiktajiem darbiem. Privātmājas būvniecības gadījumā būvuzraudzība nav obligāta¹³⁰.

No apskatītajām 111 privātmāju būvniecības lietām, tikai vienā gadījumā bija piesaistīts būvuzraugs. Tomēr arī šajā gadījumā būvvalde nebija noteikusi būvinspektoram obligāto privātmājas būvlaukuma apmeklējumu grafiku¹³¹, kas būtu pieskaņots būvuzraudzības plānam, kā to nosaka normatīvais akts¹³².

Revīzijas laikā tika noskaidrots, ka būvlaukumu apsekojumus laikā no būvatļaujas izsniegšanas līdz ēkas pieņemšanai ekspluatācijā, kad būvniecības objekta apsekošanas nepieciešamību nosaka normatīvais akts¹³³, būvvaldes veica tikai atsevišķos gadījumos. Izlasē iekļauto sešu būvvalžu 111 būvniecības lietās papildu būvlaukumu apsekojumus būvvaldes veica tikai 13 reizes (12% no apskatītajām lietām) un minētās pārbaudes bija saistītas ar:

- ❖ **būvatļaujas termiņa pagarinājumu** – deviņi gadījumi, no tiem vienā gadījumā tika konstatēta patvaļīga būvniecība (atkāpes no apstiprinātā būvprojekta);
- ❖ būvvaldē saņemtajām **sūdzībām** vai pašu **būvinspektoru dabā nejauši fiksētu pārkāpumu** – trīs gadījumi, no tiem visos ir konstatēta patvaļīga būvniecība (būvdarbi sākti pirms būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildes);
- ❖ būvvaldes **iepriekš pieņemto lēmumu izpildes kontroli** – viens gadījums, ir konstatēta iepriekš pieņemto lēmumu neizpilde (turpinās patvaļīga būvniecība).

No 13 kopumā veiktajām pārbaudēm piecos gadījumos būvinspektori ir konstatējuši patvaļīgu būvniecību. Tātad 38% no veiktajām pārbaudēm veicināja pārkāpuma novēršanu, kas ir gandrīz četras reizes vairāk nekā normatīvajos aktos¹³⁴ noteikto obligāto pārbažu gadījumā.

Lai uzlabotu būvvalžu veikto pārbažu efektivitāti, būvvaldēm nepieciešams palielināt mērķētu, risku novērtējumā balstītu pārbažu īpatsvaru, tādējādi uzlabojot patvaļīgas būvniecības novēršanu. Samazinot tādu pārbažu skaitu, kuru laikā būvvaldes nekonstatē pārkāpumus, būvvaldes ne tikai ietaupītu savus resursus, bet arī radītu mazāk neērtību godprātīgiem privātmāju būvētājiem.

Vai būvvaldes kontrolē būvatļauju derīguma termiņus un aktīvi rīkojas, lai novērstu patvaļīgas būvniecības risku?

Būvniecības likums nosaka¹³⁵, ka būvvalde atbilstoši savai kompetencei kontrolē būvniecības procesu un tā atbilstību šā likuma un citu būvniecību regulējošo normatīvo aktu prasībām. Ņemot vērā to, ka būvdarbus drīkst veikt tikai ar spēkā esošu būvatļauju¹³⁶, tad būvvaldes pienākums ir sekot līdzi, vai būvobjektā netiek veikti būvdarbi pēc būvatļaujas derīguma termiņa beigām.

Revidenti konstatēja, ka izlasē iekļautajās sešās būvvaldēs nav vienotas pieejas būvatļauju derīguma termiņa kontroles nodrošināšanā. Divas būvvaldes atzina, ka nekontrolē būvatļauju derīguma termiņus, savukārt četras būvvaldes norādīja, ka nodrošina būvatļauju derīguma termiņu uzraudzību un gadījumos, kad konstatē būvniecības lietas ar spēkā neesošajām būvatļaujām, sazinās ar būvniecības ierosinātāju, aicinot viņu iesniegt būvatļaujas termiņa pagarināšanai nepieciešamos dokumentus (iesniegums un spēkā esošā civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polise). Tomēr klātienēs intervijās neviena būvvalde nespēja uzrādīt saziņas ar būvniecības ierosinātājiem pierādījumus (vēstules) un norādīja, ka ar būvniecības ierosinātājiem sazinās telefoniski.

Nodrošinot būvinspektoru veiktās saziņas ar būvniecības ierosinātajiem reģistrēšanu (piemēram, BIS vidē), uzlabotos arī būvniecības procesa uzraudzības kvalitāte, jo par būvinspektora veiktajām darbībām būtu pieejama precīza informācija, ko uzraudzības procesa vērtēšanā varētu izmantot gan būvvaldes vadītājs, gan citas ar būvniecības uzraudzības kvalitātes vērtēšanu saistītas institūcijas (piemēram, Ekonomikas ministrija).

Izvērtējot izlasē iekļautās būvniecības lietas, revidenti konstatēja, ka no 52 būvniecības lietām (47% no izlasē iekļautajām 111 būvniecības lietām), kuru būvatļaujām bija jāpagarina derīguma termiņš, tikai **deviņās** būvniecības lietās (17% no 52 būvniecības lietām) būvatļauja tika **pagarināta bez tās derīguma termiņa pārtraukuma**. Pārējās būvniecības lietās būvatļaujas tika pagarinātas ar laika pārrāvumiem vai arī būvatļaujas derīguma termiņš revīzijas veikšanas laikā bija beidzies un tas nebija pagarināts (skatīt 3.tabulā).

3.tabula. Būvatļauju derīguma termiņu pārtraukumi

	Būvatļauju skaits kopā	Būvatļaujas derīguma termiņš bija jāpagarina	Būvatļaujas termiņš pagarināts ar pārtraukumu		tai skaitā, būvatļauja nav spēkā pārbaudes brīdī	
	Skaitis	Skaitis	Skaitis	%	Skaitis	%
<i>I</i>	2	3	4	$5=4/3*100$	6	$7=6/3*100$
Būvvalde_1	29	9	6	67%	6	67%
Būvvalde_2	16	5	5	100%	5	100%
Būvvalde_3	25	8	7	88%	5	63%
Būvvalde_4	14	13	12	85%	4	31%
Būvvalde_5	22	16	12	75%	1	6%
Būvvalde_6	5	1	1	100%	0	0%
Kopā	111	52	43	83%	21	40%

Septiņās no 21 būvniecības lietas, kurās revidentu pārbaudes laikā bija beidzies būvatļaujas derīguma termiņš, **būvatļauja nebija spēkā jau ilgāk kā vienu gadu**. Tomēr nevienā no šī 21 objekta būvvaldes **nebija veikšanas būvlaukuma apsekojumu**, lai pārliecinātos, vai nenotiek patvaļīga būvniecība.

Būvniecības lietās būvatļauju derīguma termiņi tika pagarināti ar šādiem būvatļaujas derīguma termiņa pārtraukumiem:

- ❖ 26% gadījumos pārtraukumi nepārsniedz vienu nedēļu;
- ❖ 19% gadījumos pārtraukumi bija no 8 dienām līdz 60 dienām;
- ❖ 26% gadījumos pārtraukumi bija no 61 dienas līdz 365 dienām;
- ❖ 29% gadījumos pārtraukumi bija ilgāki par 1 gadu.

Ņemot vērā revīzijā konstatēto, ka 43 privātmāju būvniecības gadījumos (39% no 111 būvniecības lietām) būvatļaujas derīguma termiņa pagarināšana ir notikusi ar pārtraukumu un to, ka šajā laikā minētie objekti varētu būt pakļauti patvaļīgas būvniecības riskam (būvdarbu veikšana bez spēkā esošas būvatļaujas), kā arī iepriekšējā revīzijas ziņojuma apakšpunktā konstatēto, ka tikai 9 gadījumos (8% no 111 būvniecības lietām) ir veikts būvlaukuma apsekojums, pagarinot būvatļaujas termiņu, var secināt, ka

būvvaldes neīsteno aktīvas darbības, lai novērstu patvaļīgas būvniecības risku. Būvvaldes nenodrošina būvniecības procesa uzraudzību tādā apjomā, lai par katru būvobjektu pilnībā izpildītu likumā¹³⁷ noteiktās būvniecības kontroles prasības.

Būvvalžu aptaujas (skatīt 1.pielikumu) rezultāti liecina, ka 45% respondentu pārbaužu veikšanu būvlaukumā pēc būvatļaujas derīguma termiņa beigām uzskata par lietderīgām, tomēr revīzijā konstatēts, ka šādas pārbaudes praktiski netiek veiktas.

Revīzijas veikšanas laikā Ministru kabinets ir apstiprinājis Ekonomikas ministrijas izstrādātos grozījumus Ēku būvnoteikumos, kas nosaka, ka būvvaldes, izsniedzot būvatļauju būvniecības ierosinātajam, būvatļaujā norādīs tikai maksimālo būvdarbu termiņu atbilstoši Būvniecības likumā noteiktajam. Būvniecības ierosinātajam turpmāk nebūs periodiski jālūdz pagarināt būvatļaujas derīguma termiņu maksimālā termiņa ietvaros¹³⁸, mainoties civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas poliises derīguma termiņam. Tas samazinās administratīvo slogu būvniecības ierosinātajam un būvvaldei, tomēr, ņemot vērā revīzijā konstatētos būvatļaujas derīguma termiņu kontroles trūkumus, būtu būtiski jāuzlabo BIS funkcionalitāte civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polišu derīguma termiņu kontrolei. Ja BIS netiks nodrošināta efektīva būvniecības ierosinātāju civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polišu derīguma termiņu kontrole, varētu ievērojami palielināties būvdarbu veikšanas gadījumu skaits bez spēkā esošas apdrošināšanas.

Vai būvvaldes nodrošina efektīvu būvniecības kontroles procesu?

Revīzijas izlasē iekļautajās pašvaldību būvvaldēs nav¹³⁹ izstrādāta un apstiprināta būvniecības uzraudzības un kontroles kārtība, kas noteiktu, kā būvinspektoriem jānodrošina privātmāju būvlaukumu pārbaudes: nav definēti būvniecības objektu izvēles kritēriji, plānoto pārbaužu mērķis un sagaidāmais rezultāts. Tādējādi var secināt, ka būvvaldēs netiek nodrošināta būvniecības uzraudzības procesa vadība, bet pārbaužu veikšana notiek, reaģējot uz sūdzībām vai izpildot normatīvajos aktos noteiktās prasības. Tomēr vienā no sešām būvvaldēm tiek veidots objektu apsekošanas grafiks kalendārai nedēļai¹⁴⁰, kurā norāda būvinspektoru vārdus, apsekojamo būvlaukumu adreses un apsekojuma pamatojumu.

Intervijās būvvalžu pārstāvji informēja¹⁴¹, ka būvinspektoru privātmāju būvlaukumos veikto pārbaužu rezultāti netiek izvērtēti kopsakarībās un netiek izmantoti uzraudzības procesa pilnveidošanai. Būvvalžu vadītāji šādu pieeju skaidroja ar labu situācijas pārzināšanu nelielās pārraugāmajās teritorijās vai nelielu būvniecības lietu skaitu. Turklāt šādus argumentus izmantoja arī to būvvalžu pārstāvji, kuru pārraudzības teritorijā ir vairāk nekā 100 aktīvas privātmāju būvniecības lietas.

Tomēr revidentu ieskatā būvvaldēm būtu svarīgi sekot līdzi un nepieciešamības gadījumā veikt būvlaukumu pārbaudes, pamatojoties uz šādām normatīvo aktu prasībām:

- ❖ būvdarbu veicēja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polisei jābūt spēkā esošai visu būvdarbu veikšanas laiku¹⁴²;
- ❖ būvdarbus drīkst uzsākt tikai pēc būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildes atzīmes veikšanas būvatļaujā¹⁴³;
- ❖ būvdarbus drīkst veikt tikai ar spēkā esošo būvatļauju¹⁴⁴.

Arī apmēram divas trešdaļas no aptaujātajām būvvaldēm atzina (skatīt 1.pielikumu), ka patvaļīgas būvniecības riska mazināšanai būtu lietderīgi veikt pārbaudes būvniecības objektā pirms projektēšanas nosacījumu izpildes atzīmes veikšanas būvatļaujā.

Apkopojot iepriekš minēto un izvērtējot Ekonomikas ministrijas vadlīnijās¹⁴⁵ definētos priekšnosacījumus efektīvas uzraudzības nodrošināšanai, revidenti secina, ka būvvaldēs organizētais būvniecības uzraudzības process nav efektīvs, jo:

- ❖ būvvaldēs nav izstrādāta efektīvas uzraudzības kārtība, kurā būtu noteikts veicamo pārbaūžu sagaidāmais būvniecības procesa atbilstības līmenis, un būvvaldes nenodrošina veikto pārbaūžu rezultātu izvērtēšanu, tādējādi netiek identificēti būvniecības procesa riski;
- ❖ būvvaldēs nav izstrādāta veicamo pārbaūžu rezultatīvo rādītāju sistēma, kas atspoguļotu uzraudzības mērķa – sagaidāmā atbilstības līmeņa būvniecībā – sasniegšanu;
- ❖ būvvaldes neizmanto būvniecības procesa risku analīzi, lai noteiktu nepieciešamo pārbaūžu apjomu dažādu veidu būvniecības objektiem (atkarībā no to sarežģītības grupas) vai būvniecības administratīvā procesa posmiem (piemēram, būvatļaujas pagarināšana vai nosacījumu izpildes atzīmes veikšana būvatļaujā).

Ieteikums

Ekonomikas ministrijai izvērtēt normatīvajos aktos noteikto obligāto pārbaūžu lietderību un definēt būvvaldēm saistošus noteikumus vai vadlīnijas risku novērtējumā balstītas pārbaūžu sistēmas izveidošanai, lai nodrošinātu efektīvu privātmāju būvniecības uzraudzības procesu, nepalielinot administratīvo slogu būvniecības ierosinātājiem.

1.3. Vai privātmāju ekspluatācijā nodošanas process ir efektīvs?

Privātmāju ekspluatācijā nodošanas process nav efektīvs, vairo nelietderīgas izmaksas un administratīvo slogu būvniecības ierosinātājam un rezultātā veicina ekspluatācijā nenodotu būvju nelikumīgu izmantošanu jo:

- ❖ iesniedzot būvvaldei apliecinājumu par ēkas vai tās daļas gatavību ekspluatācijai papīra formātā, būvniecības ierosinātājam apliecinājuma veidlapā tiek pieprasīta tāda informācija, kas jau ir pieejama BIS;
- ❖ katrā ceturtajā privātmāju būvniecības gadījumā būvvaldes nav veikušas ēkas pieņemšanu ekspluatācijā normatīvajā aktā noteiktajā termiņā¹⁴⁶. Vienlaikus nav iespējams objektīvi novērtēt termiņu kavēšanas iemeslus, jo būvvaldes nenodrošina ēkas pieņemšanas ekspluatācijā procesa pilnīgu dokumentēšanu;
- ❖ normatīvā akta prasība¹⁴⁷ par būves kadastrālās uzmērīšanas lietas pievienošanu pie apliecinājuma ievērojami pagarina privātmājas ekspluatācijā nodošanas procesu. Ilgs kadastrālās uzmērīšanas pakalpojuma izpildes laiks rada būvniecības ierosinātājiem visā Latvijā papildu izdevumu slogu līdz **266 tūkst. euro** katru gadu;
- ❖ būvvaldes neveic mērķtiecīgas darbības ekspluatācijā nenodotu ēku nelikumīgas izmantošanas identificēšanai un novēršanai. Tostarp normatīvajos aktos nav skaidri definēti ēkas nelikumīgas izmantošanas vai patvaļīgas ekspluatācijas kritēriji.

Vai ekspluatācijas nodošanas procesā no būvniecības ierosinātāja tiek prasīta tikai tāda informācija, kas nav būvvaldes rīcībā?

Privātmājas būvniecības process noslēdzas ar uzbūvētās mājas nodošanu ekspluatācijā. Ekspluatācijā nenodotas būves izmantošana ir aizliegta¹⁴⁸, jo tā apdraud personu drošību¹⁴⁹.

Lai nodotu uzbūvētu ēku ekspluatācijā, būvniecības ierosinātājs sagatavo apliecinājumu par ēkas gatavību ekspluatācijai (turpmāk šajā nodaļā – apliecinājums) un pievieno tam normatīvajos aktos noteiktos dokumentus¹⁵⁰, piemēram, tehnisko noteikumu izsniedzēju atzinumus par inženiertīklu gatavību ekspluatācijai, izpildmērījumu plānu un ēkas kadastrālās uzmērīšanas lietu.

Gadījumā, ja privātmāju ir būvējis būvētājs, pie apliecinājuma papildus pievieno elektroinstalācijas pārbaudes dokumentāciju un aktu par dūmkanālu un ventilācijas kanālu tehnisko stāvokli¹⁵¹.

Izvērtējot apliecinājuma saturu, ko nosaka normatīvais akts¹⁵², revidenti konstatēja, ka tas satur būvvaldes rīcībā jau esošo informāciju (skatīt 4.pielikumu), tādējādi radot būvniecības ierosinātājam nepamatotu administratīvo slogu. Piemēram, apliecinājumā ir jāsniedz informācija par:

- ❖ būves raksturlielumiem, kas sagrupēta vienpadsmit apakšpunktos – ir pieejama būvprojektā, kas ir būvvaldes rīcībā;
- ❖ par ārējiem inženiertīkliem, kas sagrupēta piecos apakšpunktos – ir pieejama būvprojektā, kas ir būvvaldes rīcībā.

Lai samazinātu būves ekspluatācijā nodošanas administratīvo slogu būvniecības ierosinātājam, revidentu ieskatā apliecinājumā būtu jāpieprasa tikai tāda informācija, kas būvvaldei nav pieejama, piemēram, informācija par atlikto darbu apjomiem un pabeigšanas termiņiem. Jāatzīmē, ka BIS jau šobrīd ir izveidots un pieejams e-pakalpojums „Apliecinājums par ēkas vai tās daļas gatavību ekspluatācijai”, kas atvieglo būvniecības ierosinātājam apliecinājuma iesniegšanas kārtību. Tomēr revīzijas periodā minēto pakalpojumu izmantoja **tikai divi būvniecības ierosinātāji** (0,24% no kopējo BIS reģistrēto ekspluatācijas pieņemšanas aktu skaita), jo minēto e-pakalpojumu izmantošanas priekšnoteikums ir būvniecības ieceres sākotnējā iesniegšana elektroniskā formā¹⁵³.

Izvērtējot būves ekspluatācijā nodošanai nepieciešamo un normatīvajos aktos noteikto dokumentu sarakstu, revidenti nekonstatēja prasības tādu dokumentu iesniegšanai, kuros iekļautā informācija būtu pieejama būvvaldei.

Tomēr praksē, izvērtējot izlasē iekļauto būvvalžu 72 aktus par privātmāju pieņemšanu ekspluatācijā, revidenti konstatēja, ka astoņos gadījumos (11% no ekspluatācijā pieņemtajām privātmājām) pie apliecinājuma tika pievienots Veselības inspekcijas atzinums, kura **iesniegšanu normatīvie akti nepieprasa**¹⁵⁴.

Būvvalžu pārstāvji skaidroja, ka būvvalde nav pieprasījusi minētā dokumenta iesniegšanu un tā ir bijusi paša būvniecības ierosinātāja iniciatīva, proti, lieka dokumenta iesniegšana ir saistīta tikai ar paša būvniecības ierosinātāja brīvu gribu vai nezināšanu. Tomēr septiņi no astoņiem gadījumiem ir konstatēti vienā būvvaldē. Tas nozīmē, ka minētā dokumenta pievienošana apliecinājumam ir raksturīga tikai konkrētai būvvaldei. Attiecīgi būvvaldei būtu jāpievērš lielāka uzmanība būvniecības ierosinātāju informēšanai par privātmājas nodošanai ekspluatācijā nepieciešamiem dokumentiem, novēršot būvniecības ierosinātāju nelietderīgus tēriņus tādu atzinumu iegūšanai, kas nav nepieciešami.

Iesniedzot būvvaldei apliecinājumu par ēkas vai tās daļas gatavību ekspluatācijai papīra formātā, apliecinājuma veidlapā jānorāda tāda informācija, kas jau ir pieejama BIS, radot nepamatotu administratīvo slogu būvniecības ierosinātājam. BIS ir pieejams e-pakalpojums „Apliecinājums par ēkas vai tās daļas gatavību ekspluatācijai”, kura izmantošana būtiski atvieglo apliecinājuma par ēkas vai tās daļas gatavību ekspluatācijai iesniegšanu būvvaldei, bet Būvniecības valsts kontroles birojam sadarbībā ar būvvaldēm būtu jāveicina minētā e-pakalpojuma aktīvāka izmantošana, kā arī jārod iespēja e-pakalpojuma izmantošanai tām būvniecības iecerēm, kas sākotnēji tika iesniegtas papīra formātā, nevis elektroniski.

Vai prasība veikt būves kadastrālo uzmērīšanu pirms ēkas nodošanas ekspluatācijā ir pamatota un nerada būvniecības ierosinātājam papildu izdevumus?

Būvniecības likumā¹⁵⁵ ir noteikts, ka būvatļauja ir administratīvais akts ar nosacījumiem būvniecības ieceres realizācijai dabā (projektēšanai un būvdarbiem) līdz būves pieņemšanai ekspluatācijā. Ekspluatācijā pieņemšanas procesa mērķis ir pārliecināties, ka privātmāja tika uzbūvēta atbilstoši būvatļaujas nosacījumiem¹⁵⁶. Izvērst ekspluatācijā pieņemšanas procesa mērķa skaidrojums ir pieejams Ekonomikas ministrijas tīmekļa vietnē¹⁵⁷, proti „[...] Augstākās tiesas Senāts 12.03.2008. spriedumā lietā Nr.SKA-60/2008 (A42167604) 14.punktā ir norādījis, ka, „[...] pieņemot lēmumu par būves pieņemšanu ekspluatācijā, netiek pārbaudīts iepriekš izdotās būvatļaujas tiesiskums, bet gan tikai būves drošums un tehniskā gatavība ekspluatācijai, pamatojoties uz būvdarbu izpildes dokumentāciju un atbilstību akceptētajam būvprojektam un normatīvajiem aktiem [...].” Tāpat no šī un citiem līdzīgiem tiesas nolēmumiem izriet, ka tiek vērtēta būvniecības gala produkta (būves) atbilstība, nevis process.”

Revīzijas laikā būvniecības nozares pārstāvji norādīja¹⁵⁸, ka privātmāju ekspluatācijā nodošanas procesu ievērojami pagarina prasības izpilde par ēkas kadastrālās uzmērīšanas veikšanu pirms apliecinājuma iesniegšanas būvvaldei.

Latvijā tiesības veikt ēkas kadastrālo uzmērīšanu ir noteiktas Valsts zemes dienestam¹⁵⁹. Ēkas kadastrālo uzmērīšanu veic, lai kadastrālās uzmērīšanas dienā iegūtu faktiskajai situācijai apvidū atbilstošu informāciju, kas nepieciešama būves teksta datu un telpisko datu reģistrācijai un aktualizācijai Kadastra informācijas sistēmā¹⁶⁰. Kadastra informācijas sistēma ir valsts informācijas sistēma, kas satur oficiālus kadastra datus¹⁶¹. No minētā secināms, ka ēkas kadastrālās uzmērīšanas mērķis ir iegūt informāciju par ēkas raksturlielumiem, kas ir nepieciešami Kadastra informācijas sistēmas kadastra datu reģistrēšanai vai aktualizēšanai.

Lai noskaidrotu ēkas kadastrālās uzmērīšanas ietekmi uz uzbūvētas privātmājas ekspluatācijā nodošanai nepieciešamo dokumentu sagatavošanas laiku, revidenti analizēja Valsts zemes dienesta sniegto informāciju¹⁶² par privātmāju kadastrālās uzmērīšanas pakalpojuma gaidīšanas laiku. Laika posmā no 2016.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 31.decembrim Valsts zemes dienests ir izpildījis 6941 privātmāju kadastrālās uzmērīšanas pasūtījumu (skatīt 5.pielikumu). Viena pasūtījuma izpilde ilga vidēji **44 kalendārās dienas**. Turklāt privātmāju kadastrālās uzmērīšanas pakalpojuma izpildes vidējais laiks būtiski atšķiras starp Valsts zemes dienesta klientu apkalpošanas centriem. **Visgarākais vidējais**

pakalpojuma izpildes laiks ir Korporatīvo klientu apkalpošanas centrā Rīgā – 61 diena, visīsākais vidējais izpildes laiks ir Kuldīgas birojā – 33 dienas.

Normatīvais akts¹⁶³ nosaka, ka būves kadastrālā uzmērīšana ir jāveic termiņā līdz 15 darba dienām, kadastrāli uzmērot ēku ar kopējo būvtilpumu līdz 5000 m³. No iepriekš minētā var secināt, ka Valsts zemes dienests kadastrālās uzmērīšanas pakalpojuma izpildi nespēj nodrošināt laikā un pakalpojuma faktiskais izpildes laiks vidēji divas reizes pārsniedz normatīvajā aktā noteikto termiņu. Turklāt atsevišķos klientu apkalpošanas centros kadastrālās uzmērīšanas pakalpojuma izpilde ir **jāgaida vidēji divus mēnešus jeb gandrīz trīs reizes ilgāk**, nekā noteikts normatīvajā aktā¹⁶⁴.

Paralēli ēkas kadastrālajai uzmērīšanai būvniecības ierosinātājs var izsniedzēju atzinumus par inženiertīklu gatavību ekspluatācijai. Tehnisko noteikumu izsniedzēji pārbauda un sniedz atzinumu par ēkas gatavību ekspluatācijai un tās atbilstību tehniskajiem vai īpašajiem noteikumiem 10 darba dienu laikā pēc būvniecības ierosinātāja iesnieguma saņemšanas¹⁶⁵. Ņemot vērā, ka Valsts zemes dienests sniedz ēkas kadastrālās uzmērīšanas pakalpojumus vidēji 44 kalendāro dienu laikā, būvniecības ierosinātājs pēc tehnisko noteikumu izsniedzēju atzinumu saņemšanas ir spiests gaidīt vidēji 30¹⁶⁶ kalendārās dienas līdz brīdim, kad saņems ēkas kadastrālās uzmērīšanas lietu un varēs iesniegt apliecinājumu būvvaldei.

Ņemot vērā, ka pirms ēkas pieņemšanas ekspluatācijā ēku ir aizliegts apdzīvot¹⁶⁷, būvniecības ierosinātājs, gaidot kadastrālās uzmērīšanas lietas sagatavošanu, ir spiests izmantot citu dzīvesvietu. Revidenti veica aplēses par to, cik lieli papildu izdevumi būvniecības ierosinātājiem varētu rasties saistībā ar citas dzīvesvietas izmantošanu, gaidot kadastrālās uzmērīšanas lietas sagatavošanu. Laika posmā no 2016.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 31.decembrim atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem Latvijā tika pieņemtas ekspluatācijā 2250 privātmājas. Pieņemot, ka visos šajos gadījumos mājsaimniecības bija spiestas nepamatoti gaidīt ēkas kadastrālās uzmērīšanas pakalpojuma saņemšanu

iepriekš minētās 30 kalendārās dienas un tajā laikā īrēt pagaidu dzīvesvietu (2–3 istabu dzīvokli), tad atbilstoši revidentu aplēsēm tas mājsaimniecībām kopumā divu gadu laikā varētu būt radījis papildu izdevumus **532 tūkst. euro** apmērā jeb **266 tūkst. euro katru gadu** (skatīt 6.pielikumu).

Jau 2011.gadā Ministru kabinets ir atbalstījis Tieslietu ministrijas izstrādāto Būvju kadastrālās uzmērīšanas procesa attīstības koncepciju¹⁶⁸, kurā ir norādīts uz kļūdainu būvju kadastrālās uzmērīšanas piesaisti būvniecības procesa uzraudzībai, jo šāda funkcija neatbilst Valsts zemes dienesta īpašumu formēšanas un īpašumu reģistrācijas iestādes statusam¹⁶⁹. Ministru kabinets ir atbalstījis Būvju kadastrālās uzmērīšanas procesa attīstības koncepcijas kopsavilkumā ietverto risinājuma pirmo variantu, kas paredzēja¹⁷⁰, ka:

- ❖ informācija par tiem būves datiem, kas ir nepieciešami būves pilnai reģistrācijai kadastrā, tiek sagatavota **pēc būves pieņemšanas ekspluatācijā** vai reizē ar šo procesu;
- ❖ būvniecības ierosinātājs, viņa uzdevumā būvētājs, būvuzraugs vai brīvā tirgū būvniecības vai mērniecības jomā sertificēts speciālists noteiktā termiņā iesniedz Valsts zemes dienestam

Kadastrālās uzmērīšanas veikšana nav saistīta ar būves drošumu un tehnisko gatavību ekspluatācijai un tās iekļaušana ēkas ekspluatācijā nodošanas procesā varētu būt radījusi mājsaimniecībām papildu izdevumus 266 tūkst. euro apmērā katru gadu

strukturēto informāciju par projektu un pieņemšanu ekspluatācijā pēc būves pieņemšanas ekspluatācijā;

- ❖ Valsts zemes dienests, pamatojoties uz iesniegtajiem dokumentiem un materiāliem, būves pamatreģistrāciju Kadastra informācijas sistēmā veic noteiktos termiņos **pēc būves nodošanas ekspluatācijā.**

Minētais norāda uz to, ka prasība par kadastrālās uzmērīšanas veikšanu pirms ēkas pieņemšanas ekspluatācijā nav objektīvi pamatota, un jau 2011.gadā Ministru kabinets ir atbalstījis pāreju uz tādu būvju kadastrālās uzmērīšanas procesa organizēšanu, kurā būves dati Kadastra informācijas sistēmā tiek reģistrēti pēc būves nodošanas ekspluatācijā. Arī aptaujā (skatīt 1.pielikumu) 32% no būvvaldēm atzīmēja, ka ēkas kadastrālā uzmērīšana nav saistīta ar būvniecības procesu un neietekmē ēkas ekspluatācijas drošību.

Kadastrālā uzmērīšana ir būtiska jauna īpašuma faktiskā stāvokļa noteikšanai un īpašumtiesību nostiprināšanai, taču būvniecības ierosinātajam jāļauj pašam izvēlēties, kurā brīdī viņš īpašumu reģistrē Kadastra informācijas sistēmā, piemēram, sešu mēnešu laikā pēc būvatļaujas derīguma termiņa beigām, kā to jau šobrīd nosaka Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums¹⁷¹.

Būves kadastrālās uzmērīšanas mērķis nav saistīts ar būvniecības procesa uzraudzību vai būves ekspluatācijas drošuma veicināšanu. Normatīvā akta prasība par būves kadastrālās uzmērīšanas lietas pievienošanu pie apliecinājuma ievērojami pagarina privātmājas ekspluatācijā nodošanas procesu un rada būvniecības ierosinātajiem visā Latvijā papildu izdevumu slogu līdz 266 tūkst. euro katru gadu.

Vai būvvaldes nodrošina privātmājas pieņemšanu ekspluatācijā noteikumos paredzētajā termiņā?

Ministru kabineta noteikumi¹⁷² nosaka, ka ēkas pieņemšanas ekspluatācijā termiņš nav ilgāks par 10 darba dienām no visu dokumentu iesniegšanas dienas būvvaldē.

Izvērtējot sešu būvvalžu 72 būvniecības lietas, kurās privātmājas jau nodotas ekspluatācijā laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim, revidenti konstatēja, ka 75% gadījumu (54 būvniecības lietas) būvvaldes 10 darba dienu laikā no apliecinājuma iesniegšanas datuma izdeva aktu par ēkas pieņemšanu ekspluatācijā.

Atlikušajos 18 gadījumos privātmājas pieņēma ekspluatācijā ilgākā termiņā nekā 10 darba dienas no apliecinājuma iesniegšanas datuma. Būvvalžu pārstāvji skaidroja¹⁷³, ka gadījumos, kad ēkas pieņemšanas ekspluatācijā laiks pārsniedz 10 darba dienas no apliecinājuma saņemšanas dienas, būvniecības ierosinātāja iesniegtajos dokumentos bija konstatētas nepilnības un ēka tika pieņemta ekspluatācijā pēc nepilnību novēršanas un visu nepieciešamo dokumentu saņemšanas būvvaldē. Tomēr būvvaldes nevarēja uzrādīt atbilstošus apliecinājumus, tai skaitā būvvaldes sagatavotus lēmumus par atteikumu pieņemt ēku ekspluatācijā vai papildus iesniegto dokumentu reģistrācijas datumus.

Tādējādi revidenti konstatēja, ka būvvaldes neizpilda normatīvā akta prasības par ekspluatācijas pieņemšanas atteikuma dokumentēšanu, lēmuma pamatojuma sagatavošanu un nosacījumu ēkas pieņemšanai ekspluatācijā izvirzīšanu¹⁷⁴. Papildus, neregistrējot būvniecības ierosinātāja iesniegtos

papildu dokumentus, būvvaldes nenodrošina caurskatāmu būvniecības procesa dokumentu plūsmu, un tas apgrūtina iespēju pārliecināties, vai būvvaldes lēmumu par ēkas pieņemšanu ekspluatācijā pieņem normatīvajos aktos noteiktajā termiņā¹⁷⁵.

Izvērtējot 18 būvniecības lietas, kurās ēkas netika pieņemtas ekspluatācijā 10 darba dienu laikā no apliecinājuma iesniegšanas dienas, revidenti secināja, ka:

- ❖ astoņos gadījumos pie apliecinājuma bija pievienoti ēkas pieņemšanai ekspluatācijā nepieciešamie dokumenti, kas bija sagatavoti pirms apliecinājuma iesniegšanas būvvaldē. Tātad šajos gadījumos būvvaldei bija pieejami visi nepieciešamie dokumenti, lai ēku pieņemtu ekspluatācijā 10 darba dienu laikā, kas netika izdarīts, nesniedzot pamatojumu;
- ❖ desmit gadījumos nebija nodrošināta dokumentu plūsmas caurskatāmība, kā rezultātā nav iespējams noteikt, vai būvvalde ir izpildījusi normatīvā akta prasības par ēkas pieņemšanas ekspluatācijā termiņiem, kā arī nav iespējams izvērtēt pieņemšanas ekspluatācijā kavēšanās iemeslus.

Katrā ceturtajā gadījumā būvvaldes nepieņem ēku ekspluatācijā 10 darba dienu laikā un nesniedz termiņa neievērošanas pamatojumu

Tikai vienā būvvaldē visi iesniegtie apliecinājumi tika izvērtēti un ēkas pieņemtas ekspluatācijā 10 darba dienu laikā. Savukārt vienā būvvaldē neviens no iesniegtajiem apliecinājumiem netika izskatīts un ēka pieņemta ekspluatācijā 10 darba dienu laikā (skat. 4.tabulu).

4.tabula. Ēku pieņemšanas ekspluatācijā termiņi no apliecinājuma iesniegšanas dienas.

Būvvalde	Izvērtētās būvniecības lietas	Ēka netika pieņemta ekspluatācijā 10 darba dienu laikā		Vidējais ēkas ekspluatācijā pieņemšanas laiks (tikai gadījumos, kad nepieņem ekspluatācijā 10 darba dienu laikā)
		Skaitis	%	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4=3/2*100</i>	<i>11</i>
Būvvalde_1	29	6	21%	31
Būvvalde_2	8	1	13%	40
Būvvalde_3	18	6	33%	62
Būvvalde_4	3	0	0%	n/a
Būvvalde_5	10	1	10%	36
Būvvalde_6	4	4	100%	35
Kopā	72	18	25%	43

Gadījumos, kad ēka netiek pieņemta ekspluatācijā 10 darba dienu laikā no apliecinājuma iesniegšanas būvvaldē, vidējais ēkas pieņemšanas ekspluatācijā laiks bija 43 dienas, bet maksimālais dienu skaits – 161 diena. Tātad atsevišķos gadījumos būvniecības ierosinātājs līdz pat pieciem mēnešiem pēc apliecinājuma iesniegšanas būvvaldē nedrīkstēja uzsākt likumīgu privātmājas ekspluatāciju, kaut gan ēka faktiski bija uzbūvēta un būvniecības ierosinātājs apliecinājās, ka tā ir gatava ekspluatācijai.

Katrā ceturtajā privātmāju būvniecības gadījumā nav nodrošināta ēkas pieņemšana ekspluatācijā 10 darba dienu laikā no apliecinājuma par ēkas vai tās daļas gatavību ekspluatācijai iesniegšanas dienas. Vienlaikus nav iespējams objektīvi novērtēt termiņu kavēšanas iemeslus, jo būvvaldes nenodrošina ēkas pieņemšanas ekspluatācijā procesa pilnīgu dokumentēšanu – neizsniedz būvniecības ierosinātajiem pamatotos lēmumus par atteikumu pieņemt ēku ekspluatācijā un neregistrē būvniecības ierosinātāja iesniegtos papildu dokumentus, kas nepieciešami ēkas pieņemšanai ekspluatācijā.

Vai būvvaldes veic efektīvas darbības ekspluatācijā nenodotu ēku nelikumīgas izmantošanas novēršanai?

Ekspluatācijā nenodotu privātmāju apdzīvošana jeb izmantošana ir viena no būvniecības jomas neatrisinātām problēmām Latvijā, un kā nozīmīgākie iemesli šādai rīcībai tiek minēti divi:

- ❖ sarežģīts un dārgs privātmāju ekspluatācijā nodošanas process;
- ❖ būvniecības ierosinātāju vēlme izvairīties no nekustamā īpašuma nodokļa nomaksas.

Normatīvie akti nosaka, ka būvi ir aizliegts izmantot līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā¹⁷⁶ un būvinspektoram ir tiesības apturēt būves ekspluatāciju, ja viņš konstatē būves patvaļīgu ekspluatāciju pirms tās pieņemšanas ekspluatācijā¹⁷⁷. Normatīvie akti nosaka instrumentus, kurus pašvaldības un būvvaldes var izmantot ekspluatācijā nenodotu būvju izmantošanas ierobežošanai, piemēram:

- ❖ būvvalde, konstatējot ekspluatācijā nenodotas privātmājas patvaļīgu ekspluatāciju, var uzdot būvniecības ierosinātājam apturēt privātmājas ekspluatāciju un uzlikt naudas sodu – fiziskajām personām no 70 *euro* līdz 700 *euro*, bet juridiskajām personām no 280 *euro* līdz 4300 *euro*¹⁷⁸;
- ❖ pašvaldībai ir tiesības iesniegt Valsts zemes dienestam ēkas datu deklarāciju¹⁷⁹, ja būvniecības ierosinātājs pats nav ierosinājis ēkas reģistrāciju sešu mēnešu laikā pēc būvatļaujas derīguma termiņa izbeigšanās¹⁸⁰. Pamatojoties uz pašvaldības iesniegto ēkas datu deklarāciju, Valsts zemes dienests var reģistrēt apvidū esošu, bet Kadastra informācijas sistēmā vēl neregistrētu ēku¹⁸¹. Pamatojoties uz Kadastra informācijas sistēmā pieejamiem datiem par nekustamo īpašumu, Valsts zemes dienests aprēķina ēkas kadastrālo vērtību¹⁸², un pašvaldībai ir iespēja piemērot ēkai nekustamā īpašuma nodokli¹⁸³, nosakot paaugstinātu nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3% apmērā no kadastrālās vērtības¹⁸⁴. Šajā gadījumā izšķiroša loma ir pašvaldības būvvaldes darba kvalitātei, nodrošinot mērķtiecīgu būvatļaujas derīguma termiņa kontroli, un spējām identificēt patvaļīgu ekspluatāciju pirms būvatļaujas derīguma termiņa pagarināšanas.

Vienlaikus normatīvie akti nedefinē kritērijus būves izmantošanas vai patvaļīgas ekspluatācijas noteikšanai. Tāpēc ekspluatācijā nenodotu būvju izmantošanas ierobežošana būvvaldēm ir apgrūtināta, un būvvalžu aptaujā (skatīt 1.pielikumu) 37% būvvalžu atzina, ka nespēj pierādīt ekspluatācijā nenodotas privātmājas izmantošanu, tādējādi nespējot pārtraukt būves nelikumīgu izmantošanu. Arī piecas no izlasē iekļautajām sešām būvvaldēm norādīja¹⁸⁵, ka neveic pārbaudes, lai konstatētu būves patvaļīgu ekspluatāciju, jo nav skaidru un definētu kritēriju patvaļīgas ekspluatācijas pierādīšanai. Aptaujā (skatīt 1.pielikumu) 88% būvvalžu atzina, ka praksē ir konstatējuši privātmāju patvaļīgu ekspluatāciju. Tas

norāda uz to, ka patvaļīga ēku ekspluatācija ir plaši izplatīta problēma Latvijā un tās ierobežošanai būtu svarīgi definēt skaidrus noteikumus.

Normatīvajos aktos definētais dzīvesvietas jēdziens nosaka, ka dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot un kur tā ir sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību¹⁸⁶. Revīzijas laikā tika pieprasīta informācija no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes par deklarēto personu skaitu 341 adresē, kurā saskaņā ar izlasē iekļauto būvvalžu sniegto informāciju revīzijas pārskata periodā (laikā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim) bija izsniegtas būvatļaujas un līdz 2018.gada 1.augustam turpinājās privātmāju būvniecība. Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegto informāciju¹⁸⁷ 2018.gada 1.augustā personas bija deklarējušas savas dzīvesvietas 93 adresēs (27% no 341 adreses), turklāt 71 adresē (21% no 341 adreses) savas dzīvesvietas bija deklarējušas vairāk nekā viena persona.

Lai gan dzīvesvietas deklarēšanas fakts adresē nepierāda, ka persona šajā adresē faktiski dzīvo, tomēr šāda informācija var norādīt uz patvaļīgas ēkas ekspluatācijas risku un būvvaldes to varētu ņemt vērā, plānojot pārbaudes, lai identificētu ekspluatācijā nenodotas būves nelikumīgu izmantošanu.

Ņemot vērā būvniecības ierosinātāja, sabiedrības un pašvaldības intereses, tai skaitā:

- ❖ ēkas pieņemšanas ekspluatācijā mērķi, kas ir – pārliccināties, vai ēka ir uzbūvēta atbilstoši apstiprinātajam būvprojektam, tai skaitā, vai ēkā ir nodrošināta atbilstoša ārējo inženiertehnisko komunikāciju pieslēgšana (piemēram, elektrība, gāze, ūdens un kanalizācija);
- ❖ faktu, ka ekspluatācijā nenodotās ēkas izmantošana var radīt draudus ne tikai personām, kas to ekspluatē, bet arī pārējai sabiedrībai (piemēram, patvaļīga gāzes pieslēguma gadījumā);
- ❖ pašvaldības intereses tās teritorijā deklarēto iedzīvotāju skaita pieaugumā, kas veicina arī pašvaldības budžeta ienākumu pieaugumu atbilstoši iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales mehānismam¹⁸⁸,

pašvaldībām un to būvvaldēm būtu aktīvi jārīkojas un jāīsteno pasākumi, kas veicinātu savlaicīgu uzbūvēto ēku nodošanu ekspluatācijā un drošu jaunuzcelto ēku ekspluatāciju. Ekonomikas ministrijai būtu jāizvērtē privātmāju pieņemšanas ekspluatācijā procesā iekļautās prasības, lai samazinātu administratīvo slogu būvniecības ierosinātajam un izvirzītu šim procesam tikai tādas prasības, kas tieši saistītas ar būvniecības procesa uzraudzību un ēkas drošu ekspluatāciju.

Lai gan privātmāju patvaļīga ekspluatācija ir sabiedrībā izplatīta problēma, par ko liecina pašvaldību būvvalžu aptaujas rezultāti un netieši norāda deklarēto personu skaits adresēs, kurās notiek un nav pabeigta jaunu privātmāju būvniecība, būvvaldes neveic mērķtiecīgas darbības ekspluatācijā nenodotu ēku nelikumīgas izmantošanas novēršanai. Savukārt normatīvajos aktos nav skaidri definēti ēkas nelikumīgas izmantošanas vai patvaļīgas ekspluatācijas kritēriji, kas, iespējams, apgrūtina mērķtiecīgu būvvalžu rīcību privātmāju ekspluatācijā nodošanas veicināšanai.

Ieteikumi

Lai samazinātu administratīvo slogu, Ekonomikas ministrijai izvērtēt, vai būves pieņemšanai ekspluatācijā nepieciešamo dokumentu sarakstā ir nepieciešams iekļaut ēkas kadastrālās uzmērīšanas lietas, ņemot vērā Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā noteikto termiņu ēkas reģistrēšanai Kadastra informācijas sistēmā¹⁸⁹.

Ekonomikas ministrijai sadarbībā ar Būvniecības valsts kontroles biroju veikt pasākumus, lai nodrošinātu būvvalžu mērķtiecīgu rīcību uzcelto privātmāju nodošanas ekspluatācijā veicināšanai un ekspluatācijā nenodoto ēku nelikumīgas izmantošanas novēršanai.

2. Vai Latvijā izveidotā būvniecības nozares uzraudzības un kontroles sistēma veicina būvniecības procesa kvalitāti, drošību, visu iesaistīto pušu atbildību un administratīvā sloga mazināšanu?

2.1. Vai, realizējot BIS projektu, ir sasniegti BIS izstrādes mērķi, kas saistīti ar būvniecības procesa uzraudzības un kontroles atbalsta funkciju nodrošināšanu (ar būvniecību saistītās informācijas pieejamība), un ir uzlabota būvniecības procesa uzraudzības un kontroles efektivitāte?

Būvniecības valsts kontroles birojam nenodrošinot pietiekamu BIS datu kvalitātes kontroli, **BIS nav pieejama būvniecības nozares uzraudzībai nepieciešamā informācija**, lai gan funkcionāli minētās informācijas uzkrāšana ir nodrošināta. **Neuzlabojot BIS datu kvalitāti, netiks sasniegts BIS izstrādes mērķis** – nodrošināt būvniecības dalībniekus ar tiem nepieciešamo ar būvniecību saistīto informāciju –, jo:

- ❖ arī divus gadus pēc BIS izstrādes¹⁹⁰ valstī **nav nodrošināta elektroniska būvniecības dokumentu aprīte** (vienkāršāks dokumentu aprītes process) no ieceres līdz būves nodošanai ekspluatācijā, jo 2017.gadā tikai nepilni 2% no būvniecības iecerēm tika iesniegtas elektroniski;
- ❖ BIS nodrošina iespēju ar būvniecību saistīto dokumentu reģistrēšanai, pārvaldīšanai un uzglabāšanai būvvaldēs, tomēr **vairāk nekā puse būvvalžu turpina paralēlu būvniecības dokumentu reģistrēšanu pašvaldības lietvedības sistēmās**, tādējādi dubultā noslogojot dokumentu reģistrēšanā un datu ievadē nodarbinātos darbiniekus;
- ❖ lai arī BIS tehniski nodrošina ar būvniecību saistītās informācijas uzkrāšanu, **BIS nesniedz Ekonomikas ministrijai, būvvaldēm, Centrālajai statistikas pārvaldei, ekonomikas, finanšu, būvniecības nozaru ekspertiem un citiem interesentiem objektīvu informāciju** par būvniecības apjomiem un procesiem Latvijā, jo būvvaldes nenodrošina visas ar būvniecību saistītās informācijas ievadi BIS un Būvniecības valsts kontroles birojs kā valsts informācijas sistēmas pārzinis **nenodrošina pietiekamu BIS iekļauto datu kvalitātes kontroli**;
- ❖ **BIS nesniedz atbalstu būvniecības procesa kontroles un uzraudzības organizēšanā**, kas ir viens no sistēmas izveidošanas mērķiem, lai veicinātu vienādu pieeju lēmumu pieņemšanā un likumu piemērošanā būvniecības procesā visā valsts teritorijā. BIS izveidošanas mērķim atbilstoša informācijas sistēmas darbība veicinātu arī būvvalžu darba efektivitāti, veicot privātmāju būvniecības kontroles pasākumus. To atzīst 80% revīzijas ietvaros aptaujātās būvvaldes;
- ❖ lai gan BIS tehniski nodrošina būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzībai nepieciešamās informācijas uzkrāšanu un iespēju ērti un ātri iegūt uzraudzībai nepieciešamos datus, tomēr **Ekonomikas ministrijai nav iespējams veikt kvalitatīvu būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzību**, jo BIS uzkrātā informācija **nav pilnīga un ticama**;

- ❖ nodrošinot nepieciešamās informācijas apmaiņu BIS vidē starp dažādiem BIS reģistriem un būvniecības lietu moduli, būvspeciālisti varētu efektīvāk pārvaldīt ar savu profesionālo darbību saistīto informāciju. Tas palīdzētu novērst krāpšanās gadījumus ar būvspeciālistu sertifikātu izmantošanu un ietaupītu būvspeciālistu laiku, sniedzot kompetences pārbaudes iestādēm būvspeciālistu patstāvīgās prakses uzraudzībai nepieciešamo informāciju. **Tas mazinātu administratīvo slogu un ļautu būvspeciālistiem ietaupīt vismaz 47 488 euro gadā.**

BIS mērķis ir nodrošināt **elektronisku būvniecības dokumentācijas apriti, sabiedrības vajadzības pēc informācijas par būvniecības procesiem, vienādu pieeju lēmumu pieņemšanā par būvniecību un vienādu likumu interpretāciju visā Latvijas teritorijā**¹⁹¹.

BIS mērķa sasniegšanai likumdevējs ir noteicis BIS iekļaujamo informāciju:¹⁹²:

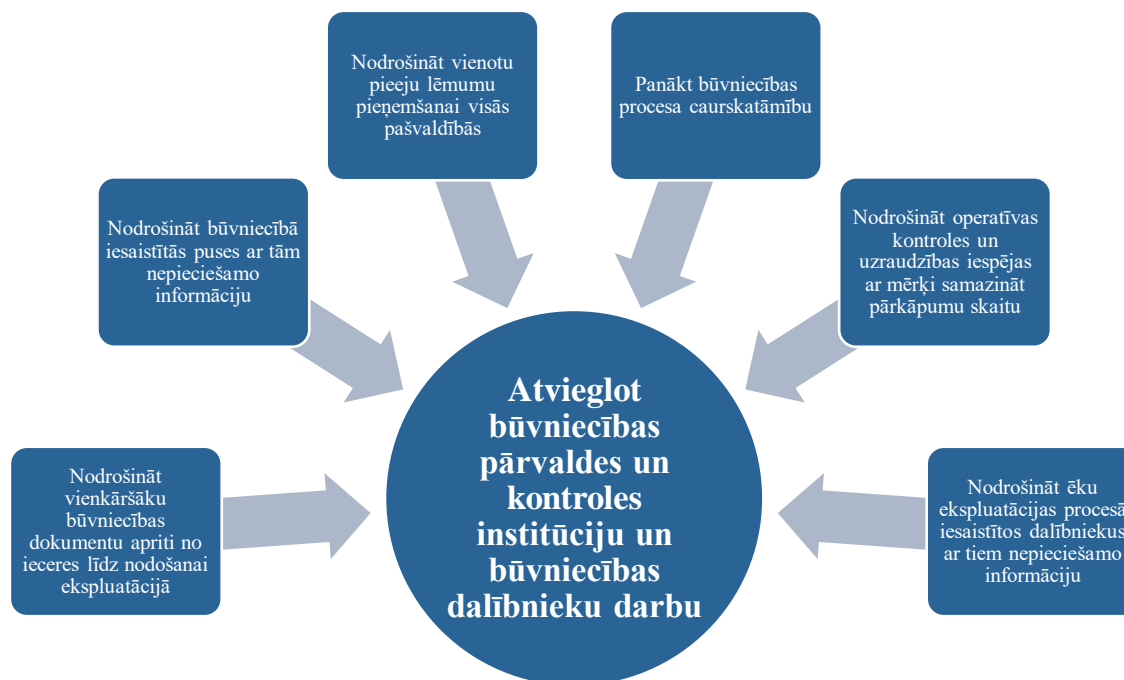
- ❖ būvniecības uzsākšanai nepieciešamā informācija;
- ❖ informācija par paredzēto būvniecību, saistībā ar to pieņemtajiem lēmumiem un to spēkā stāšanos;
- ❖ informācija par būvatļaujas nosacījumiem un to izpildi apliecinājošu dokumentu uzskaitījums;
- ❖ informācija par būvniecības procesa uzraudzību;
- ❖ būves pieņemšanai ekspluatācijā nepieciešamā informācija;
- ❖ informācija par būvniecības dalībniekiem un to profesionālās darbības pārkāpumiem.

Papildus informācijai par būvniecības procesa norisi, uzraudzību un kontroli būvniecības nozares uzraudzības un kontroles nodrošināšanai BIS ietver šādus reģistrus¹⁹³:

- ❖ būvkomersantu reģistrs;
- ❖ būvspeciālistu reģistrs;
- ❖ būvinspektoru reģistrs;
- ❖ neatkarīgu ekspertu reģistrs ēku energoefektivitātes jomā;
- ❖ ēku energosertifikātu reģistrs;
- ❖ dzīvojamo māju pārvaldnieku reģistrs.

BIS tika veidota Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde”¹⁹⁴ (turpmāk – 2010.gada BIS projekts) ietvaros¹⁹⁵. 2010.gada BIS projekts tika īstenots no 2010.gada 7.janvāra līdz 2015.gada 31.decembrim. 2010.gada BIS projekta kopējās faktiskās izmaksas bija 3,8 milj. *euro*¹⁹⁶. Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansējums bija 100% apmērā no attiecināmajām izmaksām – 3,5 milj. *euro*.

Būvniecības likums nosaka¹⁹⁷, ka būvniecības **dokumentu elektroniska aprite BIS** ir jānodrošina ne agrāk kā no 2018.gada 1.janvāra, tomēr elektroniskā dokumentu aprite ir bijusi definēta kā sasniedzamais mērķis 2010.gada BIS projekta ietvaros¹⁹⁸.

6. attēls. 2010.gada BIS projekta mērķis¹⁹⁹

2010.gada BIS projekts paredzēja, ka tiks izveidots būvniecības procesa gaitā iesniedzamo dokumentu reģistrs, šo dokumentu sagatavošanas pieprasīšana un saņemšana elektroniskā veidā, tai skaitā šo dokumentu parakstīšana, izmantojot elektronisko parakstu, ar mērķi maksimāli aizvietot dokumentu apmaiņu papīra formātā ar elektronisko dokumentu apmaiņu. BIS būtu jābūt pieejamai visai informācijai, kas nepieciešama konkrētās būvniecības ieceres izvērtēšanai un būvatļaujas izdošanai, novēršot nepieciešamību iedzīvotājiem un komersantiem pašiem vērsties pie dažādām institūcijām un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, lai iegūtu nepieciešamās ziņas, saskaņojumus un apstiprinājumus būvniecības uzsākšanai, veikšanai un nodošanai ekspluatācijā²⁰⁰.

2010.gada BIS projekta rezultātā līdz 2015.gada beigām bija jābūt izveidotai vienotai valsts būvniecības informācijas sistēmai, kas aptver informāciju par būvniecības plānošanu, būvniecību (dokumentiem, lēmumiem, sludinājumiem, aptaujām, konkursiem u.c.), ēku ekspluatāciju un kas kalpotu gan valsts un pašvaldību, gan būvniecības dalībnieku, gan arī sabiedrības vajadzībām. Sistēmai bija jāaptver visas būvvaldes, dodot iespēju izmantot valsts informācijas sistēmas un paredzot dokumentu aprites elektronisku reģistrāciju, lai pašvaldības un būvvaldes varētu kontrolēt būvniecības situāciju savas pašvaldības teritorijā²⁰¹.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija kā atbildīgā iestāde 2015.gada 17.decembrī un 2016.gada 22.janvārī ir veikusi 2010.gada BIS projekta ietvaros izstrādātās BIS funkcionalitātes pārbaudi projekta īstenošanas vietā un ir sniegusi pozitīvu atzinumu par pārbaudes rezultātu²⁰². Pārbaudē ir konstatēts, ka Ekonomikas ministrija kā finansējuma saņēmējs ir ieviesusi visas projektā paredzētās aktivitātes un projektā paredzētie uzraudzības (iznākuma) rādītāji ir sasniegti. Vienlaikus ziņojumā ir konstatēts, ka BIS modulis „Būvju kadastrālās uzmērīšanas lietas pasūtīšana un izstrāde” produkcijas vidē ir ieviests daļēji, jo nepieciešams izstrādāt grozījumus būvniecības jomu regulējošos normatīvajos aktos, kas regulē datu apmaiņu starp BIS un Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmu²⁰³.

Vai BIS nodrošina būvniecības dokumentu vienkāršāku apriti?

Jau 2017.gada lietderības revīzijā „Vai valsts pārvalde efektīvi rīkojas ar uzkrāto informāciju?” Valsts kontrole ir konstatējusi, ka daudzos gadījumos būvniecības ierosinātajam atbilstoši tiesību aktu prasībām būvvaldei un citiem būvniecības procesa saskaņošanā iesaistītajiem dalībniekiem ir jāiesniedz informācija, kas ir pieejama citu valsts vai pašvaldību institūciju informāciju sistēmās vai arī dublē būvniecības ierosinātāja būvvaldei jau iesniegto informāciju²⁰⁴.

Būvniecības valsts kontroles biroja sniegtais statistiskais pārskats par elektroniski iesniegtajām būvniecības iecerēm un izsniegtajām būvatļaujām (skatīt 5.tabulu) liecina, ka no 2016.gada līdz 2017.gadam būvniecības ierosinātāji iespēju iesniegt būvniecības ieceri elektroniski gandrīz nav izmantojuši un BIS netiek ievadīta pilnīga informācija:

- ❖ tikai 1,2% no būvniecības iecerēm ir tikušas iesniegtas elektroniski;
- ❖ 2016.gadā BIS bija reģistrētas tikai 69,7% no visām 2016.gadā izsniegtām būvatļaujām;
- ❖ informācija par 2017.gadā faktiski izsniegtajām būvatļaujām Būvniecības valsts kontroles birojam nebija pieejama²⁰⁵.
- ❖ 2017.gadā tikai katra piektā no BIS reģistrētajām būvatļaujām tika izsniegta elektroniski, lai gan būvvaldei nav nekādu tehnisku šķēršļu visas būvatļaujas izsniegt tikai elektroniski.

5.tabula. Elektroniski iesniegtās būvniecības ieceres un izsniegtās būvatļaujas 2016.gadā – 2017.gadā²⁰⁶.

Gads	BIS kopumā reģistrētās būvniecības ieceres (skaits)	BIS reģistrētās elektroniski iesniegtās būvniecības ieceres (skaits)	Elektroniski iesniegto būvniecības ieceru īpatsvars (%)	Kopumā izsniegtās būvatļaujas (skaits)	BIS reģistrētās būvatļaujas (skaits)	BIS reģistrēto būvatļauju īpatsvars (%)	BIS elektroniski izsniegtās būvatļaujas (skaits)	BIS elektroniski izsniegtu būvatļauju īpatsvars (%)
(1)	(2)	(3)	(4)= (3)/(2)*100	(5)	(6)	(7)= (6)/(5)*100	(8)	(9)= (8)/(6)*100
2016.	7033	44	0,6	9590	6685	69,7	907	13,6
2017.	8110	143	1,8	Nav datu	8488	Nav datu	1851	21,8
Kopā	15 143	187	1,2	-	15173	-	2758	18,2

Arī Lietuvā un Igaunijā būvniecības ieceru saskaņošanas procesā tiek izmantotas būvniecības informācijas sistēmas²⁰⁷. Lietuvā visas būvniecības ieceres (iesniegums un būvprojekts) būvniecības ierosinātājs kompetentai iestādei iesniedz elektroniskā datu nesējā, kas satur elektroniski parakstītus būvniecības ieceres dokumentus²⁰⁸. Igaunijā būvniecības ieceres ir iespējams iesniegt elektroniski vai papīra formātā²⁰⁹. Līdzīgi kā Latvijā, arī Lietuvā un Igaunijā visa ar būvniecības ieceri saistītā informācija ir jāreģistrē būvniecības informācijas sistēmā²¹⁰.

BIS ir paredzēta tādas informācijas uzkrāšana, kas būtu nepieciešama tehnisko noteikumu izsniedzējiem, jo tā ir iekļauta būvniecības ieceres iesniegumā (piemēram, informācija par būvniecības ierosinātāju un tā pilnvaroto personu, pilnvarojuma kopija, informācija par būvniecības ieceri un esošās situācijas apraksts), būvprojektā minimālā sastāvā (piemēram, objekta novietnes plāns, zemes robežplāna kopija,

topogrāfiskais plāns) vai informācija ir pieejama BIS no citām valsts informācijas sistēmām (piemēram, informācija par īpašuma, valdījuma vai lietojuma tiesībām) (detalizēta informācija 7.pielikumā).

Tomēr līdz pat 2018.gada jūlijam tehnisko noteikumu izsniedzējiem nebija nodrošināta pieeja BIS informācijai un BIS nebija izveidota tehnisko noteikumu elektroniskas pieprasīšanas un izsniegšanas funkcionalitāte. 2018.gada jūlijā Būvniecības valsts kontroles birojs uzsāka pilnveidota būvniecības ieceru un būvprojektu izskatīšanas un saskaņošanas BIS risinājuma izmantošanu, kam nākotnē vajadzētu uzlabot būvniecības procesa informācijas apriti un atkalizmantošanu un saīsināt būvniecības ieceres saskaņošanas laiku²¹¹.

Ņemot vērā, ka jaunā funkcionalitāte ieviesta tikai 2018.gada 5.jūlijā un revīzijas laikā nebija pieejama pietiekama informācija un dati jaunās funkcionalitātes darbības izvērtēšanai (laika posmā no 2018.gada 5.jūlija līdz 2018.gada 1.septembrim tehniskie noteikumi elektroniski tika pieprasīti 38 būvniecības lietās un saņemti 27 būvniecības lietās²¹², kas ir apmēram 6% no divos mēnešos izsniegtajām būvatļaujām²¹³), tās ietekme uz tehnisko noteikumu pieprasīšanas, saņemšanas un būvprojektā iestrādāto risinājumu saskaņošanas procesa ilgumu revīzijas ietvaros netika vērtēta. Papildus jāatzīmē, ka jaunas būvniecības ieceres saskaņošanas funkcionalitātes ieviešana neuzlabos jau uzsākto būvniecības lietu dokumentu apriti, jo pilnīgu elektronisku dokumentu apriti būs iespējams nodrošināt tikai tām būvniecības lietām, kas jau sākotnēji tiks iesniegtas elektroniski²¹⁴.

Arī divus gadus pēc 3,8 milj. *euro* vērtās BIS izstrādes valstī nav nodrošināta elektroniska būvniecības dokumentu aprite (vienkāršāks dokumentu aprites process) no ieceres līdz nodošanai ekspluatācijā, jo tikai nepilni 2% no būvniecības iecerēm tiek iesniegti elektroniski un būvniecības procesa saskaņošanā būvniecības ierosinātajam ir jāpilda pastnieka funkcija, nogādājot valsts un pašvaldību iestādēm un citiem būvniecības procesā iesaistītajiem dalībniekiem dokumentus, kuros iekļautā informācija jau ir pieejama BIS.

Vai BIS ir nodrošināta ticama un pilnīga informācija par būvniecības procesiem Latvijā?

BIS būvniecības procesā tiek piešķirta nozīmīga loma, un tai jānodrošina:

- ❖ informācija par pašvaldības administratīvajā teritorijā plānoto un notiekošo būvniecību²¹⁵, ko izmanto būvvaldes, Ekonomikas ministrija, Centrālā statistikas pārvalde²¹⁶, ekonomikas un finanšu eksperti un jebkurš interesents;
- ❖ informācija būvspeciālistu patstāvīgās prakses uzraudzībai²¹⁷, ko izmanto kompetences pārbaudes iestādes;
- ❖ informācija būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzībai²¹⁸, ko izmanto Ekonomikas ministrija.

Lai pārliecinātos, vai BIS ir iekļauta informācija par visām aktīvajām privātmāju būvniecības lietām, revidenti salīdzināja četru būvvalžu sniegto informāciju par to lietvedības sistēmā reģistrētajām būvniecības iecerēm ar BIS pieejamo informāciju par aktīvajām būvniecības lietām (divas no sešām izlasē iekļautajām būvvaldēm norādīja, ka būvniecības ieceres tiek reģistrētas tikai BIS un neeksistē atsevišķs

būvniecības ieceru reģistrs). Divās no četrām būvvaldēm revidenti konstatēja būvniecības lietas, kas ir reģistrētas būvvaldes vai pašvaldības lietvedības sistēmā, bet nav atrodamas BIS. Vienas būvvaldes gadījumā BIS nav atrodama katra trešā būvniecības lieta (skatīt 6.tabulu).

6.tabula. Būvniecības lietu skaits pašvaldības lietvedības reģistrā un BIS (2016.–2017.gadā)

Pašvaldība	Pašvaldības reģistra informācija, skaits	BIS informācija, skaits	Būvniecības lietas, kas nav pieejamas BIS	
			skaits	%
Būvvalde_1	208	194	14	7%
Būvvalde_2	42	29	13	31%
Būvvalde_5	22	22	0	0%
Būvvalde_6	5	5	0	0%

Līdzīga situācija ir vērojama būvniecības lietās, kurās ēkas ir pieņemtas ekspluatācijā un pašvaldības būvvaldē ir pieejams akts par privātmājas pieņemšanu ekspluatācijā. Revidenti izlases veidā apskatīja sešu būvvalžu 72 privātmāju būvniecības lietas, kurās būvniecība ir pabeigta un būves ir pieņemtas ekspluatācijā laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim, un salīdzināja ar BIS reģistrēto informāciju (skatīt 7.tabulu).

7.tabula. Būvniecības lietas BIS par ekspluatācijā pieņemtajām privātmājām (2016.–2017.gadā)

Būvvalde	Kopā izlasē iekļautās būvniecības lietas (Skaits)	Būvniecības lieta NAV pieejama BIS (Skaits)	Būvniecības lieta IR pieejama BIS (Skaits)	tai skaitā, būvniecības lietai norādīts neatbilstošs statuss (Skaits)	Korekti BIS atspoguļotu būvniecības lietu īpatsvars (%)
Būvvalde_1	29	25	4	4	0%
Būvvalde_2	8	8	0	0	0%
Būvvalde_3	18	15	3	2	6%
Būvvalde_4	3	1	2	0	67%
Būvvalde_5	10	8	2	2	0%
Būvvalde_6	4	0	4	0	100%
Kopā	72	57	15	8	10%

79% no būvniecības lietām, kuru ietvaros būvniecība ir pabeigta un būvvaldē ir pieejams akts par privātmājas pieņemšanu ekspluatācijā laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim, BIS nav atrodamas vispār. Savukārt 8 no 15 gadījumiem, kad informācija par būvniecības lietu ir pieejama BIS, tā ir atspoguļota nekorekti – būvniecības lietā nenorādot statusu „Ekspluatācija”. Tikai vienā no sešām izlasē iekļautajām būvvaldēm informācija par ekspluatācijā pieņemtajām privātmājām tika norādīta precīzi. Savukārt trīs būvvaldēs korekti nebija atspoguļota neviena no būvniecības lietām, kurās būvniecība ir pabeigta un privātmāja jau ir pieņemta ekspluatācijā.

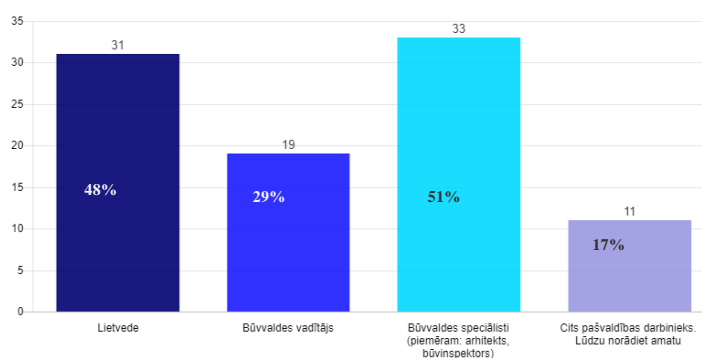

Ar būvniecību saistītās informācijas pieejamības trūkumus revidenti konstatēja arī BIS reģistrētajās būvniecības lietās. Izlases veidā pārbaudot sešu būvvalžu 22 privātmāju būvniecības lietas, revidenti konstatēja, ka no būvniecības lietās būvvaldēs pieejamiem 222 dokumentiem tikai 52% ir ievadīti BIS. Visbiežāk BIS nav pieejama informācija par šādiem dokumentiem:

BIS ir ievadīti tikai 52% no būvniecības lietā pieejamiem dokumentiem, kas apgrūtina nepieciešamās informācijas apmaiņu starp būvniecības procesa dalībniekiem

- ❖ būvprojekts pilnā sastāvā – nav pieejams BIS nevienā gadījumā;
- ❖ būvdarbu veicēja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polise – nav pieejams BIS nevienā gadījumā;
- ❖ būvniecības ierosinātāja iesniegumi par projektēšanas nosacījumu izpildi vai par būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildi – nav pieejami BIS nevienā gadījumā;
- ❖ būvprojekts minimālā sastāvā – nav pieejams BIS 77% gadījumu;
- ❖ būvvaldes lēmums par būvatļaujas izsniegšanu – nav pieejams BIS 75% gadījumu.

Būvvalžu aptaujā (skatīt 1.pielikumu) 54% būvvalžu norādīja, ka būvniecības ieceres reģistrē gan BIS, gan pašvaldības lietvedības sistēmā. 45% būvvalžu būvniecības ieceres reģistrē tikai BIS un tikai viena – Rīgas pilsētas būvvalde – būvniecības ieceres reģistrē tikai pašvaldības lietvedības sistēmā.

7.attēls. Par būvniecības lietu reģistrēšanu atbildīgās personas būvvaldēs.

Būvvalžu aptaujas rezultāti liecina par vienotas izpratnes trūkumu ar būvniecību saistītās dokumentācijas reģistrēšanas un uzglabāšanas nodrošināšanā. Lai gan BIS ir nodrošinātas elektroniskās dokumentu

pārvaldības sistēmai izvirzītās prasības dokumentu reģistrēšanai, izmaiņu auditācijas pierakstu uzglabāšanai un sistēmas datubāzes uzglabāšanai²¹⁹, nedaudz vairāk nekā puse no visām būvvaldēm turpina būvniecības ieceres reģistrēt gan BIS, gan lietvedības sistēmā. Tādējādi būvvaldei tiek radīts papildu administratīvais slogs un dubultota darbinieku noslodze ar būvniecību saistītās dokumentācijas administrēšanas nodrošināšanā.

2010.gada BIS projekta²²⁰ ietvaros tika izstrādāts BIS publiskais portāls, kas jebkuram interesentam sniedz informāciju par aktualitātēm būvniecībā, BIS reģistros iekļauto informāciju un ziņas par būvniecības nozares statistiku. BIS publiskā portāla publikāciju funkcionalitāte nodrošina nepieciešamās informācijas publicēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām²²¹. Tomēr, pārbaudot izlasē iekļauto 6 būvvalžu 111 būvniecības lietas un BIS publiskajā portālā par šīm lietām pieejamo informāciju, revidenti konstatēja, ka atspoguļotās informācijas datu kvalitāte ir neapmierinoša un pēc būtības netiek izpildītas likumā²²² noteiktās prasības, jo:

- ❖ 3% gadījumu informācija par būvniecības ieceri nav pieejama BIS publiskajā portālā;
- ❖ 6% gadījumu nav norādīta būvniecības ieceres īstenošanas vieta;
- ❖ 32% gadījumu nav pieejama informācija par būvatļaujas spēkā stāšanās datumu;
- ❖ 37% gadījumu nav pieejama informācija par lēmuma par būvniecības ieceres akceptēšanu vai noraidīšanu numuru un datumu;
- ❖ 37% gadījumu nav pieejama informācija par projektēšanas nosacījumu izpildīšanas datumu.

Centrālā statistikas pārvalde BIS datus izmanto statistikas apkopošanai par valstī notiekošo būvniecību, izmantojot BIS informāciju par būvvaldēs izsniegtajām būvatļaujām (ar atzīmi par būvniecības nosacījumu izpildi) un ekspluatācijā pieņemtajām būvēm²²³. Pieeja BIS datiem Centrālajai statistikas pārvaldei tika nodrošināta 2016.gada aprīlī²²⁴. Veicot BIS datu analīzi Centrālā statistikas pārvalde konstatēja, ka tajā brīdī BIS pieejamā informācija bija nepilnīga un statistikas datu ieguvei nebija izmantojama. Atsevišķas pašvaldību būvvaldes nebija uzsākušas lietot BIS sistēmu, savukārt citas būvvaldes to lietoja daļēji un to dati bija nepilnīgi. Vienlaikus Centrālā statistikas pārvalde konstatēja, ka vairāku būvvalžu BIS pieejamie dati atšķīrās no būvvalžu Centrālajai statistikas pārvaldei iesniegtajiem pārskatiem par to pašu periodu²²⁵.

Uzlabojoties BIS datu kvalitātei, Centrālā statistikas pārvalde, sākot ar 2016.gada 2.ceturkšņa pārskata periodu, ir sākusi pakāpeniski izmantot piecu būvvalžu (no sešām revīzijas izlasē iekļautajām būvvaldēm) BIS sniegto informāciju par izsniegtajām būvatļaujām. Līdz ar to 2017.gada 1.ceturkšņa statistikas pārskata gatavošanā Centrālā statistikas pārvalde izmantoja piecu būvvalžu BIS ievadītos datus par izsniegtajām būvatļaujām, bet vienas būvvaldes dati 2017.gadā netika izmantoti, jo tās dati arī 2017.gada beigās nebija pilnīgi²²⁶.

Intervējot būvvalžu pārstāvjus, revidenti konstatēja, ka būvvaldēs nav vienotas pieejas jautājumā par informācijas ievadi BIS būvniecības lietās, kas ir uzsāktas pirms BIS lietošanas uzsākšanas. Atsevišķas būvvaldes ir pieņēmušas lēmumu BIS ievadīt tikai informāciju par jaunajām būvniecības lietām, savukārt pirms BIS lietošanas uzsāktās būvniecības lietas tiek pabeigtas tikai papīra formātā un BIS par tām nav pieejama informācija. Turpretī citas būvvaldes ir pieņēmušas lēmumu BIS vadīt pilnīgi visus dokumentus, kas ir saistīti ar būvniecību būvvaldes pārraudzītajā teritorijā. Tādējādi, pagarinot iepriekš izsniegto būvatļauju, būvvaldes BIS izveido jaunu būvniecības lietu un BIS tiek reģistrēta jauna būvatļauja, kas pēc būtības ir iepriekš izsniegta būvatļaujas pagarinājums (skatīt 8.tabulu).

8.tabula. BIS informācijas kvalitāte par izsniegtajām jaunajām privātmāju būvatļaujām (revīzijas izlasē iekļautās būvniecības lietas)

	BIS izsniegtās būvatļaujas	t.sk. pagarinātas būvatļaujas		Centrālā statistikas pārvalde izmanto datus pārskata sagatavošanā
	Skaitis	Skaitis	Īpatsvars, %	
Būvvalde_1	29	0	0%	Nē
Būvvalde_2	16	0	0%	Jā
Būvvalde_3	25	3	12%	Jā
Būvvalde_4	14	7	50%	Jā
Būvvalde_5	22	14	64%	Jā
Būvvalde_6	5	1	20%	Jā
Kopā	111	25	23%	

Pārbaudot sešu būvvalžu izlasē iekļautās 111 būvniecības lietas, kurās saskaņā ar būvvalžu sniegto informāciju laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim ir izsniegtas būvatļaujas, revidenti konstatēja, ka 25 būvniecības lietās (23% no izlases apjoma) norādītajā periodā ir nevis izsniegta jauna būvatļauja, bet gan pagarināta iepriekš izsniegtā būvatļauja, ievadot to BIS.

Iepriekš minētais liecina, ka Ekonomikas ministrija nav pietiekami skaidri un saskaņoti koordinējusi BIS ieviešanas procesu, kā rezultātā būvvaldes pielieto atšķirīgu pieeju informācijas ievadei BIS un Centrālā statistikas pārvalde saņem neprecīzu statistiku par izsniegtajām jaunajām būvatļaujām. Tas sniedz maldīgu priekšstatu par būvniecības apjomu valstī. Revīzijas izlases būvniecības lietu analīze parāda, ka 23% gadījumu informācija par BIS reģistrētajām izsniegtajām būvatļaujām nav korekta, jo šajos gadījumos ir nevis izsniegta jauna būvatļauja, bet pagarināta iepriekš izsniegtā būvatļauja.

Ministru kabinets 2018.gada 17.septembrī²²⁷ atbalstīja Ekonomikas ministrijas izstrādātos grozījumus Būvniecības likumā, kas paredz, ka no 2019.gada visi būvniecības procesā nepieciešamie dokumenti tiks kārtoti elektroniski – dokumentu iesniegšana, lēmumu pieņemšana un saskaņojumu veikšana notiks BIS. Izstrādātie grozījumi likumā paredz pāriet uz būvniecības procesa pilnīgu elektronisku dokumentu apriti no 2019.gada 1.janvāra. Pašvaldībām, kas vēl nav gatavas pilnībā pāriet uz elektronisku dokumentu apriti, tiks dota iespēja saistošajos noteikumos iekļaut normu par pārejas periodu, kas nav ilgāks par 2019.gada 31.decembri. Noslēdzoties pārejas periodam, būvniecības process būs iesākams un turpināms tikai elektroniski.

Jāatzīmē, ka izņēmums saglabāsies uz tiem būvniecības procesiem, kuri jau ir iesākti papīra veidā – šos procesus varēs pabeigt papīra veidā bez termiņa ierobežojuma. Saglabājoties šādam izņēmumam, vismaz

BIS reģistrētā informācija par izsniegtajām būvatļaujām nav korekta, jo līdz pat 23% no „izsniegtajām būvatļaujām” faktiski ir iepriekšējos periodos izsniegto būvatļauju pagarinājumi. Tas sniedz neprecīzu informāciju par būvniecības nozares aktivitāti.

līdz 2020.gada vidum (izlasē iekļauto būvniecības lietu vidējais būvdarbu laiks bija 1 gads un 7 mēneši) **BIS nebūs pilnīgas informācijas par būvniecības apjomiem un procesiem Latvijā** un atsevišķi būvniecības ierosinātāji būs spiesti patērēt papildu laiku būvniecības dokumentu saskaņošanā laikietilpīga būvniecības dokumentu aprites procesa dēļ.

Lai arī BIS tehniski nodrošina ar būvniecību saistītās informācijas uzkrāšanu, BIS nesniedz pilnīgu un ticamu informāciju par būvniecības procesiem Latvijā, jo būvvaldes nenodrošina visas tās rīcībā esošās ar būvniecību saistītās informācijas ievadi BIS. Turklāt Ekonomikas ministrija nav nodrošinājusi BIS ieviešanas procesa efektīvu koordinēšanu. Vienotas pieejas trūkums pirms BIS lietošanas uzsākto būvniecības lietu atspoguļošanai BIS būtiski ietekmē datu kvalitāti un valsts statistiku par izsniegtajām būvatļaujām.

Vai BIS sniedz atbalstu būvvaldēm būvniecības procesa uzraudzībā?

BIS ir paredzēta iespēja uzkrāt būvniecības procesa uzraudzībai un kontrolei nepieciešamo informāciju un, pie nosacījuma, ka būvvaldes darbinieki ir nodrošinājuši informācijas ievadi BIS, būvinspektoram ir pieejama konkrētas būvniecības lietas informācija.

Būvvaldes darba efektīvākai organizēšanai un būvvaldē saņemto būvniecības procesa dokumentu izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas uzraudzībai BIS sniedz iespēju definēt darba uzdevumus būvvaldes darbiniekiem konkrētas būvniecības lietas ietvaros. BIS funkcionalitāte nodrošina konkrētam būvvaldes darbiniekam definēto uzdevumu pārskatu saraksta veidā, kurā ir redzama informācija par uzdevuma statusu, uzdevuma saturu, atlikušo uzdevuma izpildes laiku (dienās), uzdevuma reģistrācijas datumu, būvniecības lietas numuru, uz kuru attiecas uzdevums, būvniecības objekta adresi, būvobjekta nosaukumu un par uzdevuma izpildi atbildīgo darbinieku. Saņemto uzdevumu apstrādē būvvaldes darbiniekam ir nodrošināta iespēja uzdevumu deleģēt citam darbiniekam (atbilstoši lietotājam piešķirtajām BIS tiesībām), mainīt uzdevuma statusu uz „Gaida uz klientu” (gadījumos, kad uzdevuma izpildei ir pieprasīta papildu informācija no klienta) un mainīt uzdevuma statusu uz „Izpildīts”.

Tomēr pieejamā BIS funkcionalitāte nesniedz atbalstu būvniecības procesa un būvdarbu efektīvai uzraudzībai, jo ar definēto uzdevumu pārvaldības palīdzību ir iespējams kontrolēt tikai iepriekš manuāli izveidoto uzdevumu izpildi. BIS nenodrošina būvvaldēm nepieciešamo kontroles atbalsta funkcionalitāti būvniecības procesam kritisku termiņu kontrolei. Piemēram, būvvaldes intervijās norādīja, ka BIS nav pieejama būvatļauju vai civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polišu termiņu brīdinājuma funkcionalitāte.

Izvērtējot BIS datu analīzes rīkā eazyBI pieejamos atskaišu datu laukus, revidenti secināja, ka datu analīzes rīkā nav paredzēti datu lauki, kuros ir iespējams atlasīt būvatļauju derīguma termiņus vai civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polišu termiņus. Arī Būvniecības valsts kontroles birojs apstiprināja, ka BIS nav izveidota brīdinājumu funkcionalitāte būvatļauju derīguma termiņu uzraudzībai, kā arī nav iespējams izveidot atskaiti par būvvaldes pārraudzībā esošo būvatļauju derīguma termiņiem, jo „no normatīviem aktiem neizriet nekādas būvvaldes darbības pēc būvatļaujas derīguma termiņa pienākšanas”²²⁸.

Jāatzīmē, ka būvniecība bez spēkā esošas būvatļaujas ir patvaļīga būvniecība²²⁹ un ir administratīvi sodāma²³⁰. Tomēr, izskatot²³¹ būvniecības lietas būvvaldēs, revidenti konstatēja, ka no 111 izlasē iekļautajām privātmāju būvniecības lietām²³² 39% gadījumu būvniecības laikā ir bijuši pārtraukumi, kad būvatļauja nav bijusi spēkā. Laikā, kad tika izskatītas būvniecības lietas, būvatļauja nebija spēkā 19% gadījumu. Nevienā no gadījumiem pēc būvatļaujas termiņa beigām būvvalde nebija veikusi pārbaudi būvlaukumā, lai pārliecinātos, ka nenotiek patvaļīga būvniecība.

Minētais norāda uz iespējamu patvaļīgas būvniecības risku un, ieviešot būvatļauju termiņu kontroles funkcionalitāti BIS, būtu iespējams būtiski uzlabot kontroles pasākumu organizēšanu, tādējādi samazinot patvaļīgas būvniecības gadījumu skaitu. To apliecina arī būvvalžu aptaujā sniegtais viedoklis: 80% būvvalžu norādīja, ka BIS funkcionālais atbalsts savlaicīgai būvobjektu noteikšanai, kuros tuvojas būvatļaujas termiņa beigas, uzlabotu būvvaldes īstenoto privātmāju būvniecības kontroles pasākumu efektivitāti, jo šobrīd BIS atbalsts nav pietiekams (skatīt 1.pielikumu).

BIS sniedz atbalstu ar būvniecību saistīto dokumentu un informācijas reģistrēšanai, pārvaldīšanai un uzglabāšanai, tomēr vairāk nekā puse būvvalžu turpina paralēlu būvniecības dokumentu reģistrēšanu pašvaldības lietvedības sistēmā, tādējādi dubultā noslogojot dokumentu reģistrēšanā un datu ievadē nodarbinātos darbiniekus. Vienlaikus BIS nesniedz vajadzīgo atbalstu būvniecības procesa kontroles un uzraudzības organizēšanā, jo nenodrošina visu uzraudzībai nepieciešamo informāciju un 80% būvvalžu atzīst, ka BIS funkcionalitātes pilnveidošana varētu uzlabot privātmāju būvniecības kontroles pasākumu efektivitāti.

Vai Ekonomikas ministrija pilnvērtīgi izmanto BIS būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzībā?

Būvinspektori nodrošina būvdarbu kontroli²³³ un pārbauda būvdarbu uzsākšanas un veikšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām, kā arī pārliecinās par būvdarbos izmantoto būvizstrādājumu atbilstību apliecinošas dokumentācijas esamību būvlaukumā²³⁴. Būvinspektoram ir tiesības apturēt būvniecību, konstatējot patvaļīgu būvniecību²³⁵. Lai nodrošinātu vienotu pieeju ar būvniecību saistīto normatīvo aktu piemērošanā būvdarbu kontrolē, ir svarīgi nodrošināt pastāvīgu un sistemātisku būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzību, skaidri definējot būvinspektoru profesionālās darbības vērtēšanas kritērijus.

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām²³⁶ būvinspektoru profesionālo darbību uzrauga Ekonomikas ministrija, izvērtējot būvinspektora profesionālās darbības pārskatus un izskatot sūdzības par būvinspektora rīcību, kā arī, ja nepieciešams, informējot būvinspektoru un tā darba devēju par nepieciešamajiem pasākumiem būvinspektora profesionālās darbības uzlabošanai.

Būvinspektoru profesionālās darbības pārskats satur:

- ❖ informāciju, kas raksturo būvniecību pašvaldībā, tai skaitā izsniegto būvatļauju skaits, ekspluatācijā pieņemtās būves, informācija par vienkāršoto būvniecību;
- ❖ informāciju, kas raksturo būvinspektora darbību, tai skaitā veikto pārbaužu un sagatavoto atzinumu skaits, patvaļīgas būvniecības gadījumi (būvniecības bez būvatļaujas, atkāpes no būvprojekta), izskatītās sūdzības un iesniegumi par būvniecības jautājumiem u.c.

Ieviešot BIS, Ekonomikas ministrija ir paredzējusi izmaiņas būvvalžu un būvinspektoru pārskatu par darbību iesniegšanas kārtībā, piemēram:

- ❖ būvinspektoriem, kas ieguvuši BIS lietotāja tiesības, nav nepieciešams Ekonomikas ministrijai iesniegt profesionālās darbības pārskatu²³⁷;
- ❖ būvvaldēm, kas ir uzsākušas BIS lietošanu pilnā apjomā, sākot ar nākamo pilno pārskata periodu, vairs nav nepieciešams sniegt informāciju Centrālajai statistikas pārvaldei, jo tai ir nodrošināta piekļuve BIS esošajiem datiem par būvatļaujām un aktiem par būves pieņemšanu ekspluatācijā²³⁸.

Pārbaudot Ekonomikas ministrijas sniegto informāciju, revidenti konstatēja, ka no 13 būvinspektoriem, kas ir nodarbināti sešās izlasē iekļautajās būvvaldēs, četri būvinspektori ir iesnieguši Ekonomikas ministrijai profesionālās darbības pārskatus par 2016.gadu un divi būvinspektori – par 2017.gadu, lai gan visi būvinspektori ir saņēmuši piekļuves tiesības BIS līdz 2016.gada 20.oktobrim²³⁹.

Funkcionāli BIS ir nodrošināta būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzībai nepieciešamās informācijas²⁴⁰ uzkrāšana. BIS datu analīzes rīkā eazyBI ir pieejami datu lauki nepieciešamo atskaišu sagatavošanai, tomēr, izveidojot atskaites par izlasē iekļautajām sešām būvvaldēm laika periodā no 2016.gada līdz 2017.gadam, revidenti konstatēja, ka par atsevišķām būvvaldēm nav pieejama nepieciešamā informācija vai arī atskaitēs atspoguļotā informācija nesakrīt un nav izmantojama uzraudzības procesā, piemēram:

- ❖ par ekspluatācijā pieņemto būvju skaitu divu novadu būvvaldēm netiek atspoguļota neviena ekspluatācijā pieņemta būve. Vienlaikus šo būvvalžu lietvedības reģistros šajā laika periodā ir reģistrētas attiecīgi 48 un 34 ekspluatācijā pieņemtās privātmājas. Savukārt trešās būvvaldes atskaitē attiecīgajā laika periodā tiek atspoguļotas 18 ekspluatācijā pieņemtās būves, lai gan būvvaldes lietvedības reģistrā ir reģistrētas 162 ekspluatācijā pieņemtās privātmājas;
- ❖ par būvvalžu būvinspektoru veikto pārbažu skaitu divu novadu būvvaldēm netiek atspoguļota neviena veikta pārbaude, bet vienai būvvaldei ir atspoguļota tikai viena pārbaude. Savukārt, atskaitē par 2016.gadā un 2017.gadā būvvalžu būvinspektoru sagatavotajiem atzinumiem minētajām būvvaldēm tiek atspoguļots ievērojami lielāks atzinumu skaits (skatīt 9.tabulu).

9.tabula. Būvinspektoru uzraudzībai nepieciešamās informācijas pieejamība BIS (2016.–2017.gads)

Būvvalde	BIS informācija par ekspluatācijā pieņemtām būvēm, skaits	Lietvedības reģistra informācija par ekspluatācijā pieņemtām privātmājām	Būvinspektoru veikto pārbažu skaits (BIS informācija)	Būvinspektoru sagatavoto atzinumu skaits (BIS informācija)	Vai būvinspektors ir iesniedzis profesionālās darbības pārskatu? IR/NAV
Būvvalde_1	18	162	1	315	NAV
Būvvalde_2	0	34	0	136	IR
Būvvalde_3	0	48	0	412	NAV

Valsts kontrole jau 2010.gadā²⁴¹ konstatēja risku, ka, normatīvajos aktos paredzot būvinspektoru profesionālās darbības pārskata iesniegšanu tikai vienu reizi gadā, netiks nodrošināta operatīva nepilnību

būvniecības kontrolē konstatēšana un iespēja tās savlaicīgi novērst. Valsts kontrole aicināja Ekonomikas ministriju veikt nepieciešamos grozījumus normatīvajos aktos, lai nodrošinātu nepilnību būvniecības kontrolē operatīvu konstatēšanu, kā arī ieteica noteikt būvinspektoru profesionālās darbības pārskatu vērtēšanas kritērijus. Valsts kontrole 2015.gadā ir pieņēmusi lēmumu pārtraukt iepriekš minētā ieteikuma ieviešanas turpmākas uzraudzības kontroli, jo, ieviešot revīzijas rezultātā sniegtos ieteikumus, ir būtiski mainīts normatīvais regulējums un 2014.gada nogalē savu darbību ir uzsācis Būvniecības valsts kontroles birojs.

Aktualizējot jautājumu par būvinspektoru profesionālās darbības izvērtēšanas organizēšanu, tai skaitā par būvinspektoru profesionālās darbības vērtēšanas kritēriju noteikšanu, revidenti konstatēja, ka Ekonomikas ministrijā nav izstrādāta un apstiprināta kārtība būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzībai un Ekonomikas ministrijas rīkojums²⁴², kurā ir noteikta struktūrvienību atbildība par būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzību, nav aktualizēts pēc reorganizācijas un rīkojumā norādītās struktūrvienības vairs nepastāv²⁴³. Ekonomikas ministrija skaidro, ka būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzība tiek veikta, tikai reaģējot uz sūdzībām par būvinspektoru darbību. Veicot uzraudzību, Ekonomikas ministrija izvērtē būvinspektora paskaidrojumos sniegto informāciju, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar Latvijas Būvinspektoru un būvuzraugu asociācijas pārstāvi vai izvērtējot BIS pieejamo informāciju par būvinspektora darbību²⁴⁴.

Ņemot vērā, ka būvinspektori, kas nodarbināti divās no izlasē iekļautajām būvvaldēm, saskaņā ar Ekonomikas ministrijas sniegto informāciju nav iesnieguši profesionālās darbības pārskatus par 2016.gadu un 2017.gadu, ir pamats uzskatīt, ka Ekonomikas ministrijai nav pieejama ticama informācija par būvinspektoru profesionālo darbību un nepieciešamības gadījumā Ekonomikas ministrija nespētu, balstoties uz BIS pieejamo informāciju, kvalitatīvi izvērtēt būvinspektora profesionālo darbību. Līdz ar to revidenti secina, ka, neskatoties uz 2010.gada²⁴⁵ Ekonomikas ministrijai sniegtajiem ieteikumiem būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzības uzlabošanai, Ekonomikas ministrija ne tikai nav novērsusi iepriekš Valsts kontroles identificētos uzraudzības sistēmas trūkumus, bet ir pat pasliktinājusi situāciju būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzībā, atsakoties no būvinspektoru profesionālās darbības pārskatu izvērtēšanas un reaģējot tikai uz saņemtajām sūdzībām par būvinspektoru profesionālo darbību. Ekonomikas ministrija joprojām neveic sistemātisku būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzību, tādējādi netiek nodrošināta operatīva nepilnību konstatēšana būvniecības kontrolē un iespēja tās savlaicīgi novērst. Turklāt, nenosakot būvinspektoru profesionālās darbības vērtēšanas kritērijus normatīvajos aktos, netiek nodrošināta būvinspektoru profesionālās darbības vērtēšanas caurskatāmība un pastāv nevienlīdzīgas attieksmes risks būvinspektoru vērtēšanas procesā.

Lai gan BIS tehniski nodrošina būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzībai nepieciešamās informācijas uzkrāšanu un ir radīta iespēja ērti un ātri iegūt nepieciešamos datus, Ekonomikas ministrijai nav iespējams veikt kvalitatīvu būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzību, jo BIS uzkrātā informācija nav pilnīga un ticama. Pastāv risks, ka būvvaldēs netiks nodrošināta vienota pieeja ar būvniecību saistīto normatīvo aktu piemērošanā, jo Ekonomikas ministrija nav nodrošinājusi kvalitatīvu un skaidros kvalitātes kritērijos balstītu būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzību.

Vai BIS sniedz atbalstu efektīvai būvspeciālistu profesionālās darbības uzraudzībai?

Būvspeciālistu kompetences novērtēšanu un patstāvīgās prakses uzraudzību veic privāto tiesību juridiskā persona, kurai Ekonomikas ministrija, noslēdzot līgumu, ir deleģējusi šo uzdevumu (turpmāk tekstā – kompetences pārbaudes iestāde). Deleģēšanas līgumu slēdz ne ilgāk kā uz pieciem gadiem²⁴⁶. Būvspeciālistu kompetences novērtēšanu un patstāvīgās prakses uzraudzību veic deviņas kompetences pārbaudes iestādes, tai skaitā astoņas – uz deleģēšanas līguma pamata.

Kompetences pārbaudes iestādes patstāvīgās prakses uzraudzības ietvaros ne retāk kā reizi piecos gados pārbauda²⁴⁷:

- ❖ būvspeciālista patstāvīgo praksi;
- ❖ būvspeciālista iesniegto informāciju par izglītību un apgūtajām profesionālās pilnveides programmām vai citiem kompetenci paaugstinošiem pasākumiem sertifikātā norādītajā jomā;
- ❖ sūdzībās un iesniegumos norādītos, kā arī citos veidos iestādes rīcībā nonākušos faktus par iespējamiem būvspeciālista pārkāpumiem.

Visu informāciju, kas ir nepieciešama būvspeciālistu profesionālās kompetences novērtēšanai vai patstāvīgās prakses uzraudzībai, BIS būvspeciālistu reģistrā ievada būvspeciālists²⁴⁸ vai kompetences pārbaudes iestāde²⁴⁹. Aktīvo būvspeciālistu sertifikātu skaits ir mainīgs, taču revīzijas ziņojuma sagatavošanas laikā būvspeciālistu reģistrā bija iekļauti 11 996 aktīvie būvspeciālistu sertifikāti (vienai personai var būt vairāki dažādu jomu sertifikāti)²⁵⁰.

Būvspeciālisti BIS būvspeciālistu reģistrā ievada un uztur šādu informāciju²⁵¹:

- ❖ būvspeciālista kontaktinformācija;
- ❖ informācija par būvspeciālista izglītību, kas apliecina profesionālo kvalifikāciju;
- ❖ līdz kārtējā gada 1.aprīlim būvspeciālists ievada informāciju par iepriekšējā kalendāra gadā apgūtajām profesionālās pilnveides programmām, semināriem un citiem kompetenci paaugstinošiem pasākumiem, norādot attiecīgā apliecinājuma dokumenta izdošanas datumu, derīguma termiņu, izdevēju, profesionālās pilnveides mācību programmas vai pasākuma nosaukumu un apjomu;
- ❖ līdz kārtējā gada 1.aprīlim būvspeciālists ievada informāciju par iepriekšējā kalendāra gadā veikto patstāvīgo praksi, norādot darba devēju, pasūtītāju, būvniecības lietas numuru (Latvijas Republikā veiktajiem darbiem), būves nosaukumu, ēkas galveno lietošanas veidu vai inženierbūves lietošanas veidu (saskaņā ar būvju klasifikāciju), būvniecības veidu, objekta adresi (ārpus Latvijas Republikas veiktajiem darbiem), būves grupu, darbu izpildes laiku, darbības sfēru, līdzdalības pakāpi.

BIS daļēji nodrošina kompetences pārbaudes iestāžu funkciju izpildei nepieciešamās informācijas uzkrāšanu normatīvajos aktos²⁵² paredzētajā apjomā. Intervējot divas kompetences pārbaudes iestādes²⁵³, kā arī analizējot kompetences pārbaudes iestāžu sniegto BIS pilnveides priekšlikumu sarakstu Būvniecības valsts kontroles birojam²⁵⁴, revidenti noskaidroja, ka kvalitatīvai būvspeciālistu patstāvīgās prakses uzraudzībai ir nepieciešams veikt BIS pilnveidi, lai nodrošinātu kompetences pārbaudes iestādēm šādu papildu informāciju:

- ❖ informācija par īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniedzēju reglamentētā profesijā (ārvalstnieku) sertifikāta derīguma termiņu – **BIS nav nodrošināta** iespēja reģistrēt jaunus terminētos sertifikātus;

- ❖ informācija par būvinspektora konstatētajiem pārkāpumiem būvlaukumā – informācija BIS tiek uzkrāta, bet tā **nav pieejama kompetences pārbaudes iestādēm**. Ja būvvalde nav rakstiski informējusi kompetences pārbaudes iestādi par būvobjektā konstatētajiem pārkāpumiem, šī informācija netiek vērtēta būvspeciālista patstāvīgās prakses uzraudzības laikā²⁵⁵;
- ❖ informācija no būvvaldēs ievadītajām būvniecības lietām, tai skaitā būvniecības procesā iesaistītajiem būvspeciālistiem un viņu līdzdalības pakāpi – informācija BIS tiek uzkrāta, bet **nav pieejama kompetences pārbaudes iestādēm**, tai skaitā **netiek nodrošināta informācijas apmaiņa** starp būvniecības lietu moduli un būvkomersantu reģistru;
- ❖ informācija par būvspeciālistiem, kas veic būvinspektora pienākumus un ir atbrīvoti no ikgadējās būvspeciālista prakses uzraudzības maksas – informācija tiek uzkrāta BIS būvinspektoru reģistrā, bet **nav nodrošināta informācijas apmaiņa** starp būvinspektoru reģistru un būvspeciālistu reģistru;
- ❖ informācija par būvspeciālista patstāvīgās prakses pārbaudes veikšanas datumu un kompetences pārbaudes iestādes pieņemtajiem lēmumiem – informācija tiek uzkrāta BIS auditācijas pierakstu veidā, bet **informācija netiek atspoguļota kā informācijas lauks būvspeciālista profilā un nav iegūstama pārskatu veidā**.

Gandrīz visa informācija, kas būvspeciālistam ir jānorāda par savu patstāvīgo praksi, gadījumos, ja attiecīgā būvniecības iecere ir iesniegta būvvaldei, ir iekļauta būvniecības iesniegumā vai būvatļaujā (ja ir uzsākti būvdarbi), kā arī BIS būvniecības lietas modulis paredz visas patstāvīgās prakses uzraudzībai nepieciešamās informācijas ievadīšanu un uzkrāšanu (sīkāka informācija 7.pielikumā). Tomēr BIS nav nodrošināta informācijas apmaiņa starp BIS būvniecības lietu moduli un BIS būvspeciālistu reģistru un būvspeciālisti ir spiesti BIS būvspeciālistu reģistrā atkārtoti ievadīt informāciju par savu profesionālo darbību būvobjektos, kuru būvniecības ieceres jau ir iesniegtas būvvaldē un reģistrētas BIS.

Izmantojot Būvniecības valsts kontroles biroja sniegto informāciju par būvspeciālistu patstāvīgo praksi²⁵⁶, revidenti aprēķināja, ka būvspeciālistiem, sniedzot informāciju par savu patstāvīgo praksi 2016.gadā bija jāveic 26 043 ieraksti BIS (vidēji 4,0 ieraksti par vienu sertifikātu), bet par patstāvīgo praksi 2017.gadā – 21 444 ieraksti (vidēji 4,3 ieraksti par vienu sertifikātu), jeb vidēji 23 744 ieraksti gadā (ar vienu ierakstu ir saprotams ieraksts par vienu objektu).

Revidenti noskaidroja, ka divas no astoņām kompetences pārbaudes iestādēm, reaģējot uz būvspeciālistu pieprasījumu, ir ieviesušas papildu maksas pakalpojumu būvspeciālista patstāvīgās prakses informācijas ievadei BIS. Latvijas Arhitektu savienības noteiktā samaksa par vienu būvspeciālista patstāvīgās prakses ieraksta ievadīšanu BIS, ņemot vērā Latvijas Arhitektu savienības faktiskās pakalpojuma sniegšanas izmaksas, veido 2 euro²⁵⁷. Līdzīgu maksas pakalpojumu piedāvā arī Latvijas Dzelzceļnieku biedrība, piemērojot maksu 16 euro bez PVN par vienu sertifikāta darbības sfēru (par vienu sfēru var tikt izdarīti vairāki ieraksti)²⁵⁸.

Nodrošinot nepieciešamās informācijas apmaiņu BIS vidē, būvspeciālistu **administratīvais slogs valsts noteiktās informācijas sniegšanai tiktu samazināts vismaz par 47 488 euro katru gadu**

Pieņemot, ka būvspeciālista darba laika izmaksas nepārsniedz Latvijas Arhitektu savienības par datu ievadi BIS atbildīgā darbinieka darba laika izmaksas, un ņemot vērā kopējo ievadāmo ierakstu skaitu, būvspeciālistu patstāvīgās prakses informācijas ievade BIS vidēji gadā izmaksā 47 488 euro (vidēji

23 744 ieraksti gadā x 2 euro).

Nepieciešamās informācijas apmaiņas trūkums BIS vidē rada arī krāpniecības riskus, piemēram, sertificēto būvspeciālistu parakstu viltošana, kuru atklāšana prasa ievērojamu administratīvu resursu. Uz krāpšanas riskiem, būvniecības dokumentos norādot būvspeciālistus, kas nav piedalījušies darbu izpildē, intervijās norādīja intervējamo kompetences pārbaudes iestāžu pārstāvji²⁵⁹. Arī publiskajā telpā ir izskanējuši vairāki būvspeciālistu parakstu viltošanas gadījumi, piemēram, Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas izglītības tehnoloģiju centra ēkas renovēšanas projekts²⁶⁰, Latvijas Organiskās sintēzes institūta būvprojekts²⁶¹, Valmieras pašvaldības sporta būvju būvprojektu elektroapgādes sadaļa²⁶².

Nodrošinot nepieciešamās informācijas pārdomātu apmaiņu starp dažādiem BIS reģistriem un būvniecības lietu moduli, būvspeciālisti varētu sekot līdzi, kādu projektu izstrādē vai objektu būvniecības lietās viņi ir norādīti kā atbildīgie būvspeciālisti, tādējādi savlaicīgi konstatējot un novēršot krāpšanās gadījumus.

Lai gan BIS nodrošina būvspeciālistu patstāvīgās prakses uzraudzības informācijas uzkrāšanu un izmantošanu, kvalitatīvai būvspeciālistu patstāvīgās prakses uzraudzībai trūkst termiņu kontroles funkcionalitātes, kas pirms kāda notikuma (piemēram, būvspeciālista sertifikāta derīguma termiņš) iestāšanās brīdinātu sistēmas lietotājus (gan būvspeciālistu, gan atbilstošo kompetences pārbaudes iestādi). BIS ir iespējams manuāli izveidot atskaiti, kas atspoguļo informāciju par būvspeciālistiem, kam izraudzītajā laika posmā beidzas sertifikāta derīguma termiņš, tomēr tas nav efektīvākais veids uzraudzības īstenošanai.

Atgādinājuma funkcionalitāte par būvspeciālista sertifikāta derīguma termiņa tuvošanos, ja tāda BIS darbotos, savlaicīgi brīdinātu būvspeciālistu un kompetences pārbaudes iestādi, līdz ar to tiktu novērsta iespēja, ka būvspeciālists neuzmanības dēļ zaudē tiesības veikt profesionālo darbību. Savukārt, kompetences pārbaudes iestāde varētu savlaicīgi pieprasīt no būvspeciālista informāciju par iemesliem, kāpēc būvspeciālists nav iesniedzis kompetences pārbaudes iestādei lūgumu pārreģistrēt terminēto sertifikātu²⁶³.

Saskaņā ar Būvniecības valsts kontroles biroja sniegto informāciju²⁶⁴ laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim BIS būvspeciālistu reģistrā būvspeciālista sertifikāta statuss uz „Nederīgs” automātiski tika nomainīts 564 sertifikātiem un 46 gadījumos būvspeciālisti ir ieguvuši jaunu sertifikātu tajā pašā jomā, pie tam 32 personas jaunu sertifikātu ieguva 6 mēnešu laikā no iepriekšējā sertifikāta derīguma termiņa beigām. Minētais norāda uz to, ka daļa no būvspeciālistiem, kam noteiktajā termiņā netika pārreģistrēts sertifikāts, aktīvi praktizē un sertifikāta anulēšana tiem ir radījusi papildu neērtības un izdevumus. Ņemot vērā, ka normatīvie akti paredz tikai derīgu būvspeciālistu sertifikātu pārreģistrāciju²⁶⁵, bet nenosaka kārtību, kādā būtu atjaunojams sertifikāts pēc tā derīguma termiņa beigām, minētajos gadījumos sertifikāta atjaunošanai būvspeciālistiem bija jākārt kvalifikācijas eksāmens. Ņemot vērā Ministru kabineta apstiprināto kompetences pārbaudes iestāžu

Pastāv iespēja, ka divu iepriekšējo gadu laikā vismaz 32 būvspeciālisti varēja ietaupīt laiku un līdzekļus 6 187 euro apmērā atkārtota kompetences pārbaudes eksāmena kārtošanai

sniegto pakalpojumu maksas cenrādī²⁶⁶, var aplēst, ka atkārtots eksāmens būvspeciālistiem izmaksāja 6 187 euro, lai gan atbilstoši normatīvajam regulējumam²⁶⁷ būvspeciālistiem līdz sertifikāta derīguma termiņa beigām ir bijusi iespēja veikt bezmaksas pārreģistrāciju.

BIS ir izstrādāta kontroles funkcionalitāte brīdinošo paziņojumu izsūtīšanai būvspeciālistiem par ikgadējās būvspeciālista patstāvīgās prakses uzraudzības maksas neveikšanu. Kompetences pārbaudes iestāde drīkst apturēt uz laiku sertifikāta darbību, ja būvspeciālists nav veicis ikgadējo maksājumu²⁶⁸. Lai noskaidrotu, cik savlaicīgi kompetences pārbaudes iestādes konstatē gadījumus, kad būvspeciālists nav veicis samaksu par patstāvīgās prakses uzraudzību un aptur sertifikāta darbību, revidenti lūdza Būvniecības valsts kontroles birojam sniegt informāciju par laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim kompetences pārbaudes iestāžu pieņemtajiem lēmumiem par sertifikātu darbības apturēšanu.

Atbilstoši Būvniecības valsts kontroles biroja sniegtajai informācijai iepriekš minētajā laika posmā kompetences pārbaudes iestādes dažādu iemeslu dēļ bija apturējušas 35 sertifikātu darbību²⁶⁹. Ņemot vērā, ka BIS publiskajā portālā nav pieejama informācija par būvspeciālista sertifikāta darbības apturēšanas iemesliem, revidenti lūdza atbilstošās kompetences pārbaudes iestādes sniegt informāciju, cik no Būvniecības valsts kontroles biroja norādītajiem 35 sertifikātu darbības apturēšanas gadījumiem ir saistīti ar būvspeciālista patstāvīgās prakses uzraudzības gada maksas neveikšanu. Kompetences pārbaudes iestādes sniedza skaidrojumu²⁷⁰, ka tikai pieci no minētajiem sertifikātu darbības apturēšanas gadījumiem ir bijuši saistīti ar būvspeciālista patstāvīgās prakses uzraudzības gada maksas neveikšanu.

Vienlaikus kompetences pārbaudes iestādes informēja²⁷¹, ka norādītajā laika posmā sertifikāta darbība tika apturēta ievērojami lielākam būvspeciālistu skaitam nekā Būvniecības valsts kontroles biroja sniegtajā pārskatā (informācija 10.tabulā).

10.tabula. Kompetences pārbaudes iestāžu apturētie sertifikāti (01.03.2016.–31.12.2017.).

Kompetences pārbaudes iestāde	BVKB sniegtā informācija no BIS	Kompetences pārbaudes iestādes sniegtā informācija
Biedrība „Latvijas Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģijas inženieru savienība”	5	196
Latvijas Arhitektu savienība	4	66
Latvijas Būvinženieru savienība	23	51*
Latvijas Dzelzceļnieku biedrība	1	217
Latvijas Elektroenerģētiķu un Energobūvnieku asociācija	2	115
Kopā	35	645

*tikai sertifikāta apturēšanas lēmumi, pamatojoties uz būvspeciālista neveikto patstāvīgās prakses uzraudzības maksu.

Pārbaudot izlases veidā informāciju par deviņiem būvspeciālistu sertifikātiem, kas nebija iekļauti Būvniecības valsts kontroles biroja sagatavotajā pārskatā par apturētajiem sertifikātiem, bet par kuriem kompetences pārbaudes iestādes bija pieņēmušas lēmumu par sertifikāta apturēšanu uz laiku, tika konstatēts, ka visos gadījumos BIS ir pieejama informācija par būvspeciālistu sertifikātu statusa

izmaiņām. Minētais norāda uz to, ka Būvniecības valsts kontroles biroja iesniegtais pārskats par būvspeciālistu sertifikātu darbības apturēšanas gadījumiem nesatur visu BIS pieejamo informāciju un BIS pārskatu veidošanas funkcionalitāte nesniedz ticamu informāciju.

Ņemot vērā būtisku datu nesakritību starp Būvniecības valsts kontroles biroja sniegtajiem datiem un kompetences pārbaudes iestāžu sniegto informāciju (Būvniecības valsts kontroles biroja sagatavotajā pārskatā ir iekļauti tikai 5% no kompetences pārbaudes iestāžu uzrādītajiem gadījumiem), revidenti neturpināja vērtēt kompetences pārbaudes iestāžu rīcības savlaicīgumu gadījumos, kad būvspeciālists nav savlaicīgi apmaksājis būvspeciālista patstāvīgās prakses uzraudzības gada maksu.

Būvniecības valsts kontroles birojs atsevišķos gadījumos nespēj sniegt ticamus datus par BIS pieejamo informāciju, kas norāda uz neapmierinošo BIS pārskatu veidošanas funkcionalitāti.

Vai Būvniecības valsts kontroles birojs nodrošina pietiekamu BIS datu kvalitātes kontroli?

Lai gan Ministru kabineta noteikumi Nr.438 „Būvniecības informācijas sistēmas noteikumi”²⁷² neparedz Būvniecības valsts kontroles biroja kā BIS pārziņa atbildību par BIS datu kvalitāti, Valsts informācijas sistēmu likums nosaka, ka par datu kvalitāti valsts informācijas sistēmā atbild valsts informācijas sistēmas pārzinis, kas uztur šīs sistēmas informācijas un tehnisko resursu funkcionalitāti un nodrošina informācijas apriti²⁷³.

Būvniecības valsts kontroles birojs vēstulē²⁷⁴ norāda, ka par datu kvalitāti un informācijas iekļaušanu:

- ❖ BIS būvspeciālistu reģistrā atbildīgas ir kompetences pārbaudes iestādes saskaņā ar noteikumos²⁷⁵ un deleģēšanas līgumā noteiktajām prasībām;
- ❖ BIS būvniecības lietu sadaļā atbildīgas ir būvvaldes vai iestādes (organizācijas), kas pilda būvvaldes pienākumus.

Normatīvais akts nosaka²⁷⁶, ka kompetences pārbaudes iestādes uztur un aktualizē ar būvspeciālistu kompetences novērtēšanu un patstāvīgās prakses uzraudzību saistīto informāciju BIS būvspeciālistu reģistrā.

Deleģēšanas līgums nosaka kompetences pārbaudes iestādei pienākumu nodrošināt savlaicīgu un kvalitatīvu ar būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības organizēšanu un ar to saistītās informācijas uzturēšanu un aktualizēšanu BIS būvspeciālistu reģistrā, kā arī nekavējoties informēt Ekonomikas ministriju par konstatētajām problēmām BIS darbībā vai identificētajiem iespējamajiem BIS drošības pārkāpumiem²⁷⁷.

Vienošanās par BIS lietošanu, ko noslēdzis Būvniecības valsts kontroles birojs ar pašvaldībām, nosaka pašvaldību būvvaldēm pienākumu **savas kompetences ietvaros** nodrošināt **informācijas ievadi BIS**, kā arī pēc iespējas īsākā laikā nodrošināt tādu ārpus BIS vides izveidoto dokumentu ievadi BIS, kas ir izveidoti gadījumos, kad BIS darbības pārtraukumi ir pārsnieguši četras stundas.

Pašvaldības vai pašvaldības būvvaldes kompetence par informācijas ievadi BIS nav skaidri definēta nevienā normatīvajā aktā, proti, tikai Būvniecības likums nosaka, ka pašvaldība nodrošina informācijas pieejamību BIS un informē sabiedrību par saņemtajām būvniecības iecerēm²⁷⁸.

Revīzijā ir noskaidrots, ka nevienā no izlasē iekļautajām sešām būvvaldēm nav apstiprināta iekšējā kārtība, kas noteiktu kārtību un prasības datu ievadei BIS. Viena būvvalde ir norādījusi, ka ir apstiprināta dokumentu un arhīva pārvaldības kārtība, tai skaitā par būvniecības dokumentācijas apriti būvvaldē, taču tajā nekas nav minēts par darbībām BIS vidē.

Divas būvvaldes ir norādījušas, ka nav nepieciešams ar atsevišķu dokumentu noteikt būvvaldes darbinieku atbildību un tiesības darbību veikšanai BIS vidē, jo tas jau tiek noteikts, piešķirot būvvaldes darbiniekam lietotājtiesības BIS vidē. Proti, piešķirot darbiniekiem lietotājtiesības, tiek noteikts, kādas darbības un kādās BIS sadaļās darbinieks ir tiesīgs veikt, tai skaitā ierakstu labošanas un apstiprināšanas tiesības.

Divās citās būvvaldēs atsevišķu darbinieku amata aprakstos ir iekļauts pienākums nodrošināt ar būvniecības administratīvo procesu saistītās informācijas ievadi BIS, tai skaitā vienā būvvaldē ir izveidota atsevišķa juriskonsulta amata vieta, lai nodrošinātu būvniecības informācijas ievadi BIS.

Būvvalžu aptaujā (skatīt 1.pielikumu) 61% būvvalžu norādīja, ka tām nav noteikts atbildīgais par BIS ievadīto datu kvalitāti. Pārējās būvvaldēs atbildīgais par datu ievadi ir noteikts, iekļaujot šādu atbildību darbinieka amata aprakstā vai nosakot atbildīgo par datu ievadi būvvaldes nolikumā. Tikai četras būvvaldes (6% no atbildi sniegušajām būvvaldēm) norādīja, ka atbildība par datu ievades kvalitāti ir noteikta būvvaldes apstiprinātajā kārtībā.

Iepriekš minētais norāda uz nepietiekami skaidri definētu sistēmas lietotāju atbildību par datu kvalitāti, jo tā noteikta vispārīgi.

Neviena no izlasē iekļautajām būvvaldēm nenodrošina BIS ievadīto datu kvalitātes kontroli, un BIS datu iespējamo kļūdu labošana notiek „darba kārtībā”, proti, ja pienākumu izpildē nejauši tiek atklāta neprecizitāte.

Būvniecības valsts kontroles birojs skaidrojumā par datu kvalitātes kontroles nodrošināšanu norādīja, ka tas izlases veidā pārbauda sistēmā ievadīto datu kvalitāti un nepieciešamības gadījumā informē iesaistītās iestādes vai fiziskas personas par nepieciešamību veikt BIS iekļautās informācijas labošanu vai aktualizēšanu²⁷⁹. Tomēr Būvniecības valsts kontroles birojs pēc revidentu lūguma nav iesniedzis iepriekš veikto pārbaūžu rezultātus, kā arī nav sniedzis informāciju par minēto pārbaūžu skaitu un regularitāti. Vienlaikus Būvniecības valsts kontroles birojs sniedza informāciju²⁸⁰, ka Būvniecības valsts kontroles birojā nav apstiprināta BIS datu kvalitātes kontroles pasākumu kārtība un Būvniecības valsts kontroles biroja darbības BIS līdz šim ir saistītas ar datu labošanu, ja tiek saņemta informācija no sistēmas lietotājiem par BIS informācijas kļūdām.

Būvniecības valsts kontroles birojs nenodrošina normatīvo aktu prasībām atbilstošu datu kvalitātes kontroli, līdz ar to BIS nav pieejama būvniecības nozares uzraudzībai nepieciešamā informācija, lai gan funkcionāli minētās informācijas uzkrāšana ir nodrošināta. Neuzlabojot BIS datu kvalitāti, netiks sasniegts BIS izstrādes mērķis – nodrošināt būvniecības dalībniekus ar tiem nepieciešamo ar būvniecību saistīto informāciju – un pastāv nelietderīga finansējuma izlietojuma risks 3,8 milj. *euro* apmērā.

Ekonomikas ministrijas un Būvniecības valsts kontroles biroja viedoklis

Ņemot vērā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Valsts informācijas sistēmu likuma 8.panta 1.punkta skaidrojumu, Būvniecības valsts kontroles birojs, kā BIS pārzinis un turētājs ir atbildīgs par BIS ievadīto datu pieejamību, konfidencialitāti un integritāti, nodrošinot atbilstību iesniegtajiem datiem.

2018. gada jūlijā ir pabeigts projekta 1.posms un ir ieviesta pilna būvniecības ierosināšanas un būvniecības ieceres dokumentācijas, tai skaitā būvprojekta, iesniegšanai, saskaņošanai, akceptēšanai, būvatļaujas izsniegšanai, tehnisko noteikumu saņemšanai, atzīmes izdarīšanai būvatļaujā par projektēšanas nosacījumu un būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi.

Būvniecības valsts kontroles birojs turpina īstenot BIS attīstības projekta 2.posmu, kura ietvaros līdz 2019. gada 1.martam tiks ieviesta būvdarbu elektroniskā dokumentācija, kā arī būves nodošanas ekspluatācijā elektroniskais process. 3.posma ietvaros līdz 2020. gada 1.martam tiks būtiski uzlabota sistēmas funkcionalitāte sertificēšanas institūciju darbībai, sertificēto būvspeciālistu uzraudzības procesa nodrošināšanai, tiks ieviesti analītiskie rīki.

BIS projekta uzraudzībai ir izveidota konsultatīvā padome, kurā ir iekļauti 9 institūciju un organizāciju pārstāvji. Darba grupa definē optimālos BIS procesus, tai skaitā vienojas par obligātiem sistēmas datu laukiem, lai BIS uzkrātie dati un informācija būtu kvalitatīva un pietiekama BIS lietotāju funkciju efektīvai pildīšanai. Ekonomikas ministrija un Būvniecības valsts kontroles birojs uzskata, ka šādi tiek novērsts risks, ka institūcijas, kas vada BIS datus, varētu tos vadīt nepilnīgi. Ņemot vērā aktīvu BIS attīstību projekta "Par informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu ieviešanu publiskās pārvaldes informācijas sistēmu jomā (mērķarhitektūras 24.0 versija – Būvniecības procesu un informācijas sistēmu attīstība (1.kārta))" ietvaros, kuras laikā, atbilstoši iepriekš minētai pieejai, tiek definēti obligāti aizpildāmie lauki un veidotas jaunas saskarnes, potenciāli riski, kas saistīti ar datu kvalitāti, tiks novērsti līdz projekta beigām, proti līdz 2020.gada septembrim. Attīstot sistēmu nepieciešamie grozījumi normatīvajos aktos tiks veikti darba kārtībā.

Lai nodrošinātu datu kvalitāti, BIS ir izveidotas 15 saskarnes ar citām valsts informācijas sistēmām, no kurām dati BIS sistēmā nolasās automātiski, nodrošinot šo datu aktualitāti. Saskarnes ir izveidotas ar visām BIS funkcionēšanai svarīgām sistēmām, piemēram Iedzīvotāju reģistru, Komercreģistru, Valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu, Nekustamo īpašumu valsts kadastra informācijas sistēmu.

Papildus Būvniecības valsts kontroles birojs 2018. gadā pārslēdz vienošanās par BIS lietošanu. Vienošanās ir precizēta BIS lietotāja atbildība par ievadāmajiem datiem, proti, vienošanās ir papildināta ar šādu punktu "(BIS lietotājs) savas kompetences ietvaros nodrošina informācijas ievadi BIS pilnā apjomā un ir atbildīgs par tās kvalitāti".

BIS attīstības projekta rezultātā pamatā tiks novērstas Valsts kontroles identificētās problēmas attiecībā uz vietējo pašvaldību būvvalžu darbību.

Ieteikumi

Būvniecības valsts kontroles birojam veikt nepieciešamos pasākumus, lai ieviestu BIS brīdinājumu funkcionalitāti sistēmas lietotājiem kritiski nepieciešamajās jomās, tādējādi uzlabojot BIS lietojamību būvniecības nozares kvalitatīvas uzraudzības nodrošināšanā.

Būvniecības valsts kontroles birojam izvērtēt nepieciešamību un veikt pasākumus, lai nodrošinātu informācijas apmaiņu starp dažādiem BIS reģistriem un moduļiem, tādējādi samazinot BIS lietotāju administratīvo slogu, uzlabojot būvniecības procesa caurskatāmību un sekmējot efektīvu būvniecības procesa uzraudzību un kontroli.

Ekonomikas ministrijai veikt pasākumus, lai nodrošinātu sistemātisku uz būvinspektoru darbības kvalitāti raksturojošiem kritērijiem balstītu būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzību, tai skaitā, nodrošinot pilnvērtīgu BIS izstrādātās funkcionalitātes izmantošanu būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzības atbalstam.

2.2. Vai Latvijā izstrādātie būvniecības nozares politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti ir savstarpēji saskaņoti, vērsti uz būvniecības politikas nozares mērķa sasniegšanu – nodrošināt būvniecības procesa kvalitāti, drošību un visu ieinteresēto pušu atbildību, mazināt administratīvo slogu?

2.2.1. Vai būvniecības jomu reglamentējošais normatīvais regulējums nosaka būvniecības nozares uzraudzības un kontroles kārtību, atbildīgās institūcijas un personas un to atbildības sadalījumu?

Neskaidrā un neprecīzā būvniecības jomu reglamentējošā normatīvā regulējuma dēļ privātmāju būvniecības procesa uzraudzība nav efektīva, jo:

- ❖ normatīvais regulējums nenosaka būvvaldes rīcību pēc būvatļaujas derīguma termiņa beigām vai pēc normatīvajā aktā paredzētā maksimālā būvdarbu veikšanas termiņa beigām;
- ❖ atsevišķas normatīvā regulējuma prasības²⁸¹ privātmāju būvniecības gadījumā būvvaldes uzskata par nesamērīgām un formālām un neievēro tās;
- ❖ būvvaldes neveic mērķtiecīgas darbības ekspluatācijā nenodotu ēku nelikumīgas izmantošanas novēršanai, jo normatīvajā regulējumā nav definēti patvaļīgas ēku ekspluatācijas noteikšanas kritēriji.

Būves iedala trīs grupās (skatīt 8.pielikumu) atkarībā no būvniecības sarežģītības un iespējamās ietekmes uz vidi. Pirmā ir zemākā, bet trešā ir augstākā grupa²⁸².

Būvniecības nozares normatīvajos aktos atkarībā no būves sarežģītības pakāpes ir noteiktas atšķirīgas prasības iesniedzamajiem dokumentiem un būvspeciālistu piesaistei, kas vērtējams atzinīgi. Mazāka apjoma un sarežģītības pakāpes būvdarbiem prasības ir mazākas nekā liela apjoma būvēm (skatīt 9.pielikumu).

Gadījumos, kad zemes vai būves īpašnieks, kas ir fiziska persona, savām vajadzībām pats organizē būvdarbus, piedalās tajos un uzņemas būvdarbu vadītāja pienākumus²⁸³, viņš drīkst nepiesaistīt

būvniecības darbos sertificētu būvspeciālistu, ja veicamie darbi atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem ierobežojumiem²⁸⁴:

- ❖ ēka nav augstāka par diviem stāviem;
- ❖ ēkas apbūves laukums nav lielāks par 400 m²;
- ❖ ēkas būvtilpums nav lielāks par 2000 m³.

Jāatzīmē, ka, salīdzinot ar Igauniju un Lietuvu, Latvijā privātmāju būvēšanai paša būvniecības ierosinātāja spēkiem ir visvienkāršākais regulējums. Igaunijā būvētājs bez atbilstošas izglītības būvniecības jomā drīkst būvēt privātmāju, bet viņam ir jānodrošina būvniecības procesa dokumentēšana²⁸⁵. Savukārt Lietuvā privātmājas, kuras platība pārsniedz 80 m², būvniecību drīkst veikt, tikai pieaicinot personu ar atbilstošu kvalifikācijas sertifikātu²⁸⁶.

Jau iepriekš ziņojumā minēts, ka būvdarbu procesa uzraudzību veic būvinspektors, tomēr revīzijā tika konstatēts, ka atsevišķas normatīvajos aktos noteiktās prasības būvdarbu uzraudzības nodrošināšanai nav pilnīgas vai netiek piemērotas. Piemēram:

- ❖ Būvniecības likumā²⁸⁷ ir noteikts, ka būvvaldei atbilstoši savai kompetencei jānorīko būvinspektoru būvniecības kontrolei objektā un jānosaka obligāto būvlaukuma apmeklējuma grafiku. Revīzijā konstatēts²⁸⁸, ka izlasē iekļautajās **būvvaldēs netiek apstiprināti būvinspektoru obligāto privātmāju būvlaukumu apmeklējumu grafiki**. Šādi grafiki tiek apstiprināti tikai trešās grupas būvju būvniecības procesa kontrolei;
- ❖ Būvniecības likums nosaka²⁸⁹, ka būvniecība bez spēkā esošas būvatļaujas ir patvaļīga būvniecība un ir administratīvi sodāma²⁹⁰, bet **BIS nav izveidota brīdinājumu funkcionalitāte** būvatļauju derīguma termiņu uzraudzībai, kā arī nav iespējams izveidot atskaiti par būvvaldes pārraudzībā esošo būvatļauju derīguma termiņiem, jo Būvniecības valsts kontroles biroja ieskatā nav nepieciešams veikt tādus BIS uzlabojumus, kuru nepieciešamību nenosaka normatīvais regulējums²⁹¹;
- ❖ normatīvais akts²⁹² nosaka, ka būvdarbi ir veicami ne ilgāk kā astoņu gadus no būvatļaujas ar būvniecības uzsākšanas nosacījumu izpildes atzīmes saņemšanas datuma (gadījumā, ja būvatļaujas saņemšanai bija nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu – piecus gadus), bet **nenosaka būvvaldes veicamās darbības** gadījumā, ja noteiktajā termiņā ēka nav pieņemta ekspluatācijā;
- ❖ normatīvie akti nosaka, ka būvi ir aizliegts izmantot līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā²⁹³ un būvinspektoram ir tiesības apturēt būves ekspluatāciju, ja viņš konstatē būves patvaļīgu ekspluatāciju pirms tās pieņemšanas ekspluatācijā²⁹⁴. Normatīvie akti nosaka instrumentus, kurus pašvaldības un būvvaldes var izmantot ekspluatācijā nenodotu būvju izmantošanas ierobežošanai, tomēr būvvalžu aptaujā (skatīt 1.pielikumu) 37% būvvalžu atzina, ka nespēj pierādīt ekspluatācijā nenodotas privātmājas izmantošanu, tādējādi nespējot ietekmēt būves nelikumīgu ekspluatāciju. Būvvaldes ir norādījušas, ka **kritēriju trūkums būves nelikumīgas izmantošanas vai patvaļīgas ekspluatācijas noteikšanai kavē ekspluatācijā nenodotu būvju izmantošanas ierobežošanu**.

Ekonomikas ministrijai un Būvniecības valsts kontroles birojam ieviešot ziņojuma 1.nodaļā un 2.1.apakšnodaļā ietvertos ieteikumus, tiks novērstas arī šajā apakšnodaļā konstatētās problēmas būvniecības nozares normatīvā regulējuma piemērošanas jomā un BIS nepietiekamas funkcionalitātes būvniecības procesa uzraudzības jomā.

2.2.2. Vai būvniecības nozares attīstības plānošanas dokumentos ir noteikti darbības virzieni un uzdevumi, kas vērsti uz būvniecības nozares politikas mērķa sasniegšanu? Vai ir definētas par uzdevumu izpildi atbildīgās institūcijas, noteikti izmērāmi mērķu sasniegšanas rādītāji un to izpilde tiek uzraudzīta un izvērtēta?

Pēdējos divos gados Ekonomikas ministrija, aktīvi iesaistoties būvniecības nozares pārstāvjiem, veicināja vairāku būvniecības nozarei būtisku jautājumu risināšanu. Tomēr Ekonomikas ministrijas darbības būvniecības nozares politikas plānošanā un īstenošanā būtu uzlabojamas, jo:

- ❖ neskatoties uz būvniecības nozares nozīmīgo lomu Latvijas tautsaimniecībā, **kopš 2012.gada valstī nav bijis izstrādāts nozares attīstības plānošanas dokuments**. Lai gan 2017.gadā Latvijas Būvniecības padomes apstiprinātā Būvniecības attīstības stratēģija 2017.–2024.gadam definē būvniecības nozares attīstības vīziju un Valsts Kanceleja to ir atzinusi kā atbilstošu Valdības rīcības plānā definētā uzdevuma par būvniecības nozares attīstības stratēģiju izpildei²⁹⁵, tā **nav izstrādāta, ievērojot normatīvo aktu prasības**²⁹⁶, kas var negatīvi ietekmēt atsevišķu nozarei būtisko mērķu sasniegšanu, piemēram, būvniecības apjomu svārstību ierobežošanu vai kvalificētu būvniecības speciālistu pieejamības nodrošināšanu;
- ❖ lai gan kopumā politikas plānošanas un vadības dokumentos ir definēti savstarpēji saskaņoti būvniecības nozares attīstības mērķi, Ekonomikas ministrijas un Būvniecības valsts kontroles biroja vadības dokumentos noteiktie darbību **rezultatīvie rādītāji neraksturo uzlabojamās jomas mērķu sasniegšanas pakāpi vai arī par to izpildi atbildīgās institūcijas nespēj tos ietekmēt**. Atsevišķos gadījumos definēto rādītāju izpilde neietekmē būvniecības nozares problēmu risināšanu un nozares mērķu sasniegšanu, tāpēc Ekonomikas ministrija nepieciešamības gadījumā nespēs veikt savlaicīgus korektīvus pasākumus un nodrošināt plānoto būvniecības nozares attīstību un ilgtspēju;
- ❖ politikas plānošanas un vadības dokumentos noteikto **uzdevumu izpildes uzraudzība ir nepietiekama** un netiek nodrošināta regulāra sasniegto rezultātu izvērtēšana. Tādējādi tiek apdraudēta plānoto mērķu sasniegšana, nespējot savlaicīgi konstatēt mazāk efektīvus plānošanas dokumentos noteiktos pasākumus un veikt nepieciešamās korekcijas plānotajās darbībās. Ekonomikas ministrijas darbības politikas plānošanas dokumentu ietekmes izvērtēšanā būtu uzlabojamas, nodrošinot normatīvajā aktā noteiktā uzraudzības un novērtēšanas principa ievērošanu²⁹⁷.

Attīstības plānošanas dokuments ir noteiktā veidā un atbilstošā formā izstrādāts izklāsts par kādas politikas jomas vai teritorijas attīstības problēmām un to risinājumiem. Šajā dokumentā izvirza mērķus un sasniedzamos rezultātus attiecīgajā politikas jomā vai teritorijā, apraksta noskaidrotās problēmas un paredz to risinājumus, izvērtē šo risinājumu iespējamo ietekmi, kā arī plāno turpmāko rīcību politikas īstenošanai²⁹⁸.

Definējot politikas mērķi, jāraugās, lai tas atbilstu šādiem kritērijiem²⁹⁹:

- ❖ atbildīgā vai līdzatbildīgā institūcija ar tās rīcībā esošajiem instrumentiem (normatīvajiem aktiem un administratīvajiem resursiem) var reāli ietekmēt mērķa sasniegšanu;
- ❖ mērķis ir sasniedzams noteiktā laikposmā;
- ❖ mērķis atbilst sabiedrības interesēm un labas pārvaldības nosacījumiem.

Politikas plānošanas dokumentā ir jāizveido rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēma, kas nodrošina iespēju izmērīt mērķu sasniegšanas pakāpi un, ja nepieciešams, koriģēt rīcību, palielinot vai samazinot ieguldījumus. Atbilstoši rezultātiem vērtējams, kādā mērā īstenotā politika uzlabo apstākļus sabiedrībai un cik lietderīgi (produktīvi, efektīvi un ekonomiski) tiek izmantoti budžeta un citi finanšu līdzekļi izvirzīto politikas mērķu sasniegšanai³⁰⁰.

Valstī par būvniecības nozari kopumā ir atbildīga Ekonomikas ministrija, kurai atbilstoši Ekonomikas ministrijas nolikumā noteiktajam ir jāizstrādā un jāīsteno būvniecības nozares politika³⁰¹. Būvniecības likumā³⁰² ir noteikts, ka par būvniecības nozari atbildīgā ministrija:

- ❖ veic būvniecības vispārējo pārraudzību un koordināciju;
- ❖ izstrādā vienotu valsts politiku būvniecības jomā;
- ❖ nodrošina šīs politikas realizēšanu.

Lai veiktu Būvniecības likumā³⁰³ noteiktos uzdevumus, Ekonomikas ministrija:

- ❖ izstrādā politikas plānošanas dokumentus būvniecības jomā;
- ❖ izstrādā priekšlikumus būvniecību regulējošu normatīvo aktu sistēmas pilnveidošanai;
- ❖ izstrādā Būvniecības likuma 5.pantā minētos noteikumus.

Būvniecības nozares pārstāvju un dalībnieku iesaistei būvniecības politikas veidošanā ir izveidota Latvijas Būvniecības padome. Būvniecības likumā ir noteikts, ka Ministru kabineta kompetence būvniecības jomā ir noteikt Latvijas Būvniecības padomes izveidošanas un darbības kārtību, kā arī padomes sekretariāta funkcijas³⁰⁴. Ministru kabineta noteikumos³⁰⁵ ir noteikti šādi Latvijas Būvniecības padomes uzdevumi:

- ❖ atbilstoši sabiedrības interesēm sniegt Ekonomikas ministrijai un citām nozaru ministrijām priekšlikumus par normatīvo aktu projektiem un politikas plānošanas dokumentu projektiem, kā arī Eiropas Savienības starptautisko tiesību aktu projektiem, kas skar būvniecības nozari;
- ❖ informēt sabiedrību par aktualitātēm būvniecības jomā, kā arī veicināt būvniecības jautājumu integrēšanu nozaru politikā;
- ❖ reizi gadā izvērtēt un sniegt priekšlikumus par būvspeciālistu kompetences paaugstināšanas nepieciešamību;
- ❖ izskatīt sabiedrības pārstāvju iesniegtos priekšlikumus būvniecības procesa pilnveidei;
- ❖ veikt citus normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

Latvijas Būvniecības padomes sastāvā ir pārstāvji no³⁰⁶:

- ❖ Ekonomikas ministrijas;
- ❖ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas;
- ❖ Satiksmes ministrijas;
- ❖ Izglītības un zinātnes ministrijas;
- ❖ Latvijas Pašvaldību savienības;
- ❖ ne vairāk kā 15 biedrībām un nodibinājumiem.

Padomes sastāvs tiek atjaunots katru gadu³⁰⁷. Pirmā Latvijas Būvniecības padomes sēde notika 2014.gada 24.novembrī.

Kādi plānošanas dokumenti nosaka mērķus un sasniedzamos rezultātus būvniecības nozarē?

Atbilstoši Politikas plānošanas dokumentu datubāzē www.polsis.mk.gov.lv pieejamai informācijai Latvijā pašlaik nav spēkā esoša būvniecības nozares attīstības plānošanas dokumenta, kas būtu apstiprināts Ministru kabinetā atbilstoši Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumos³⁰⁸ noteiktajai kārtībai. Līdz 2012.gadam būvniecības nozares attīstības mērķi bija noteikti „Būvniecības nacionālajā programmā 2002.–2012.gadam”³⁰⁹. Pēc 2012.gada uz Ministru kabinetu apstiprināšanai nav virzīts neviens būvniecības nozares attīstības plānošanas dokuments, kas regulētu būvniecības nozares attīstību.

Nepieciešamība izstrādāt politikas plānošanas dokumentu būvniecības jomā tika uzsvēta 2015.gada Parlamentārās izmeklēšanas komisijas ziņojumā³¹⁰, kurā teikts, ka bez šāda dokumenta nozares attīstība joprojām paliks haotiska. Turpat tiek norādīts, ka politikas plānošanā jāmaina Ekonomikas ministrijas līdz šim pieņemtā prakse – izvērtēt vien atsevišķus aspektus, turklāt atrauti no sistēmas –, bet gan jāveic sistēmiska un visaptveroša nozares analīze.

Arī 2016.gadā parakstītajā memorandā „Atbildīgo Ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju sadarbības memorands un prioritārie uzdevumi 2016.–2018.gadam atbildīgo Ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju sadarbības memoranda izpildei”³¹¹ (turpmāk – Memorands) tika norādīts, ka aizvadītajos gados būvniecības nozares attīstība Latvijā nav bijusi pietiekami mērķtiecīga un līdzsvarota.

Būvniecības politikas plānošanas dokumenta izstrāde ar mērķi pilnveidot tiesisko vidi, lai nodrošinātu būvniecības procesa kvalitāti, drošību un visu iesaistīto pušu atbildību, ir arī viens no 2016.gadā valdības deklarācijas definētajiem uzdevumiem³¹².

2017.gada aprīlī Latvijas Būvniecības padome ir apstiprinājusi Latvijas būvniecības nozares attīstības stratēģiju 2017.–2024.gadam³¹³ (turpmāk – Būvniecības attīstības stratēģija). Lai gan Latvijas Būvniecības padome, būvniecības nozares lielākās nevalstiskās organizācijas un Ekonomikas ministrija ir vienojušās par Latvijas būvniecības nozares attīstības vīziju 2024.gadam, kas ir vērtējams pozitīvi, un Valsts Kanceleja ir atzinusi Valdības rīcības plānā par būvniecības nozares attīstības stratēģijas izstrādi definētā uzdevuma izpildi³¹⁴, tomēr Būvniecības attīstības stratēģija nav izstrādāta un apstiprināta atbilstoši normatīvajos aktos³¹⁵ noteiktajai kārtībai un vadlīniju³¹⁶ norādēm.

Pastāv risks, ka Būvniecības attīstības stratēģijā mērķu sasniegšanai noteiktie pasākumi nav salāgoti ar pieejamajiem resursiem un noteiktie mērķi būs deklaratīvi, jo:

- ❖ atbildība par vairāku aktivitāšu (piemēram, nozares uzņēmumu vadītāju un speciālistu apmācību programmu nodrošināšana vai būvniecības nozares izglītības audita veikšana) īstenošanu Būvniecības attīstības stratēģijā, savstarpēji vienojoties ar Latvijas Būvniecības padomi, ir noteikta Latvijas Būvniecības padomei, kuras darbības pilnvarojums neietver uzticēto uzdevumu pildīšanu. Padome ir konsultatīva koordinējoša institūcija, kuras darbības mērķis ir veicināt sabiedrības līdzdalību būvniecības politikas izstrādē un īstenošanā;
- ❖ Būvniecības attīstības stratēģijā nav noteikts plānoto aktivitāšu un pasākumu īstenošanai nepieciešamais finansējums un to avots, tādējādi nav ievērots finansiālo iespēju princips³¹⁷ jeb attīstības plānošanas procesā nav pietiekami izvērtēti esošie un vidējā termiņā prognozētie resursi un nav gūta pārlicība par to, ka piedāvātie risinājumi ir efektīvākie nosprausto mērķu sasniegšanai nepieciešamo izmaksu kontekstā.

Neskatoties uz būvniecības nozares nozīmīgo lomu Latvijas tautsaimniecībā, kopš 2012.gada valstī nav bijis izstrādāts nozares attīstības plānošanas dokuments. 2017.gadā Latvijas Būvniecības padome ir apstiprinājusi Būvniecības attīstības stratēģiju 2017.–2024.gadam, kurā ir definēta būvniecības nozares attīstības vīzija, tomēr minētā stratēģija nav izstrādāta, ievērojot normatīvo aktu prasības, kas var negatīvi ietekmēt nozares mērķu sasniegšanu.

Neskatoties uz to, ka Būvniecības attīstības stratēģija nav apstiprināta atbilstoši normatīvo aktu³¹⁸ prasībām un tajā nav identificētas stratēģijas īstenošanai nepieciešamās izmaksas, Ekonomikas ministrijas izdevumi budžeta programmā 20.00.00 „Būvniecība” 2018.gadā un turpmāk katru gadu ir palielināti par 300 000 *euro* Būvniecības attīstības stratēģijā paredzēto pasākumu īstenošanai³¹⁹. Finansējuma izlietojuma pamatojums 2017.gadā tika ietverts Ministru kabineta noteikumu “Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi” grozījumu³²⁰ sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācijas) pielikumā³²¹, uzskaitot īstenojamus pasākumus un katram pasākumam plānoto finansējumu. Tomēr šāds politikas ieviešanai nepieciešamā finansējuma plānošanas un atspoguļošanas veids neatbilst attīstības plānošanas valstiski atzītai praksei un labas pārvaldības principiem, tai skaitā nesniedz caurskatāmu informāciju par Būvniecības attīstības stratēģijas īstenošanai nepieciešamo kopējo finansējumu, jo:

- ❖ Ministru kabineta noteikumu anotācijas uzdevums ir informēt lēmuma pieņēmējus un ieinteresētās puses par sekām un ietekmi, ko radīs konkrētais noteikumu projekts³²²;
- ❖ lai gan Ministru kabineta noteikumu anotācijas ir publiski pieejamas, tomēr sabiedrības pārstāvji, meklējot informāciju par būvniecības nozares politikas īstenošanai nepieciešamo kopējo finansējumu, to vispirms meklētu Būvniecības attīstības stratēģijā. Taču stratēģijas dokuments nesatur norādes uz to, ka tās pasākumu īstenošanai nepieciešamā finansējuma pamatojums un plānotais izlietojums ir meklējams attiecīgo Ministru kabineta noteikumu anotācijā³²³;
- ❖ Ministru kabineta anotācija³²⁴ un tās pielikums sniedz informāciju par plānoto līdzekļu izlietojumu tikai trīs gadu periodam (līdz 2020.gadam), taču nesniedz informāciju par Būvniecības attīstības stratēģijā paredzēto pasākumu īstenošanai nepieciešamo finansējumu laika periodam no 2021.gada līdz 2024.gadam.

Revidējamā periodā Ekonomikas ministrija un Būvniecības valsts kontroles birojs ir izstrādājuši vairākus institūciju vadības dokumentus, kuros ir minēti sasniedzamie mērķi, darbības virzieni un rezultāti būvniecības nozarē. Tika identificēti šādi ar būvniecības nozares attīstību saistīti institūciju vadības dokumenti (skatīt 9.attēlu):

- ❖ Ekonomikas ministrijas darbības stratēģija 2014.–2016.gadam³²⁵;
- ❖ Ekonomikas ministrijas darbības stratēģija 2017.–2019.gadam³²⁶;
- ❖ Būvniecības valsts kontroles biroja darbības stratēģija 2017.–2019.gadam³²⁷.

Ekonomikas ministrijas viedoklis

Ekonomikas ministrija nepiekrīt Valsts kontroles revidentu secinājumam, ka apstākļi, ka Latvijas būvniecības nozares attīstības stratēģija 2017.–2024.gadam ir izstrādāta atšķirīgā procesā un nav apstiprināta Ministru kabinetā, liecina par riskiem saistībā ar stratēģijā definēto mērķu sasniegšanu. Pretēji Valsts kontroles revidentu viedoklim uzskatām, ka Ekonomikas ministrijas izvēlētais stratēģijas izstrādes, saskaņošanas un apstiprināšanas veids, ciešā sadarbībā ar būvniecības nozari un aktīvi piedaloties un iesaistoties būvniecības nozares augsti kvalificētiem profesionāļiem, ļāva stratēģijā ietvert objektīvus un sasniedzamus mērķus, kas ir tieši vērsti uz nozares identificēto problēmu risināšanu. Tas fakts, ka atsevišķu uzdevumu izpildi ir uzņēmusies pati nozare, ir vērtējams pozitīvi, jo tieši nozares aktīva iesaiste liecina par nozares gatavību pārmaiņām.

Ekonomikas ministrija uzskata, ka Latvijas būvniecības nozares attīstības stratēģijas 2017.–2024.gadam izvēlētais formāts konkrētajā gadījumā ir optimāls un efektīvs un ļāva īsā laika posmā sasniegt ievērojamo progresu.

Latvijas būvniecības nozares attīstības stratēģijas 2017.–2024.gadam apstiprināšana ir sniegusi iespēju Ekonomikas ministrijai no 2019.gada piesaistīt papildus finansējumu mērķtiecīgai būvniecības nozares attīstības jautājumu risināšanai.

Ekonomikas ministrija kārtējā gada budžeta veidošanas procesa ietvaros saskaņo ar nozari nākamā gadā prioritāros pasākumus, ņemot vērā būvniecības stratēģijas ieviešanai pieejamos finanšu resursus. 2018.gadā ir izpildīti visi 2017.gadā nospraustie prioritārie pasākumi 2018.gadam.

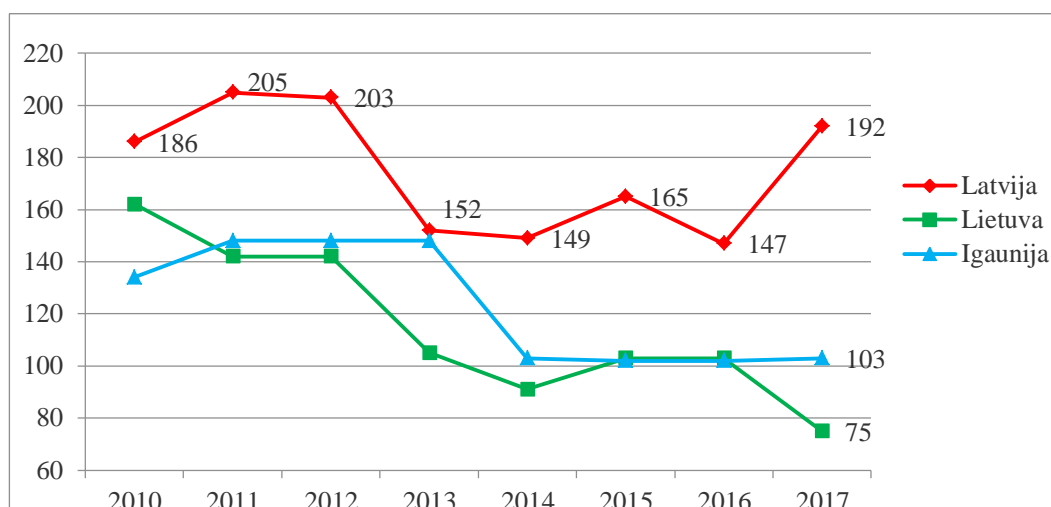
Uzdevums izstrādāt būvniecības nozares stratēģiju ir iekļauts arī Valdības rīcības plānā Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai (37.1.pasākums, Deklarācijas 037.punkts). Valsts Kanceleja atzina Ekonomikas ministrijas izstrādāto un Latvijas Būvniecības padomes apstiprināto Latvijas Būvniecības nozares attīstības stratēģiju 2017.–2024.gadam par atbilstošu un uzskatīja valdības rīcības plāna uzdevumu par izpildītu.

Vai plānošanas dokumentos definētie rezultātīvie rādītāji raksturo mērķu sasniegšanu?

Būvniecība ir nozīmīga tautsaimniecības nozare, taču nozarei raksturīgas problēmas, kuru novēršanai ilgstoši nav rasti efektīvi risinājumi. Jau vairāk nekā 15 gadus dažādos dokumentos (Būvniecības nacionālajā programmā 2002.–2012.gadam, 2011.gadā izstrādātajā Būvniecības likuma anotācijā, Latvijas būvniecības nozares attīstības stratēģijā 2017.–2024.gadam u.c.) atkārtojas tādi mērķi kā:

- ❖ nepieciešamība izstrādāt efektīvu būvniecības procesa tiesisko regulējumu;
- ❖ būvniecības saskaņošanas procesa saīsināšana un administratīvā sloga mazināšana;
- ❖ ēnu ekonomikas mazināšana;
- ❖ nepieciešamība uzlabot būvniecības pakalpojumu kvalitāti;
- ❖ kvalificētu speciālistu nepietiekamības mazināšana.

Piemēram, 2011.gadā izstrādātajā Būvniecības likuma anotācijā ir teikts: „*Likumprojekts paredz vienkāršot būvniecības administratīvo procesu atsakoties no daudzajiem starplēmumiem, lai tuvinātos Pasaules Bankas pētījumā Doing Business minētajiem Dānijas rādītājiem, t.i. būvniecības saskaņošanai nepatērēt vairāk kā 70 dienas, tādējādi būtiski uzlabojot uzņēmējdarbības vidi un piesaistot vietējos un ārvalstu investorus.*” Pasaules Bankas ziņojuma³²⁸ dati rāda, ka 2017.gadā joprojām nav sasniegts minētais mērķis – pamatojoties uz 2017.gada 1.jūlija datiem, būvniecības ieceres saskaņošanas laiks Latvijā ir 192 dienas, kas ir arī būtiski ilgāk nekā Lietuvā un Igaunijā (skatīt 8.attēlu).

8.attēls. Būvniecības ieceres saskaņošanas laiks Baltijas valstīs³²⁹.

2016.gadā parakstītajā Memorandā³³⁰ ir noteikts mērķis līdz 2019.gadam par 20% palielināt būvniecības nozares tirgus pieaugumu salīdzinājumā ar 2015.gadu. Šī mērķa sasniegšanai ir izvirzīti vairāki uzdevumi, viens no tiem – vidēja termiņa politikas plānošanas dokumenta izstrāde būvniecības nozares attīstībai un lielo būvniecības projektu vidējā termiņa stratēģiskā plānošana³³¹.

Būvniecības attīstības stratēģijas virsmērķis ir veicināt Latvijas būvniecības nozares konkurētspēju un ilgtspēju, vienlaicīgi nodrošinot sabiedrībai kvalitatīvas un drošas būves Latvijā. Tur pat definēti šādi nozares stratēģiskās attīstības mērķi:

- ❖ vienmērīgs apjoma pieaugums;
- ❖ produktivitātes celšana;
- ❖ nozares pakalpojumu kvalitātes indekss;
- ❖ gudri un kvalificēti speciālisti;
- ❖ efektīvi būvniecības procesi.

Katram mērķim ir noteikta definīcija, sagaidāmais rezultāts līdz 2024.gadam, rezultāta mērīšanas veids un biežums, atbildīgais par mērījumu un prioritāte. Tomēr Būvniecības attīstības stratēģijā nav noteiktas mērķu sasniegšanas rezultātu starpvērtības, lai būtu iespējams savlaicīgi konstatēt mērķu sasniegšanas novirzes un veikt nepieciešamās korekcijas Būvniecības attīstības stratēģijā noteiktajos pasākumos. Dažiem mērķiem sagaidāmais rezultāts ir noteikts vispārīgi un rezultāta sasniegšanu 2024.gadā nebūs iespējams objektīvi novērtēt, piemēram:

- ❖ mērķim „Gudri speciālisti” līdz 2024.gadam sasniedzamais rādītājs ir „Vidējais eksāmenu rezultātu un apmierinātības rādītājs > 80%”, bet to plānots mērīt arī ar mērījumu „Kvalificēto speciālistu skaits”, kam nav noteikts sagaidāmais rādītājs.
- ❖ mērķim „Efektīvi būvniecības procesi” līdz 2024.gadam sasniedzamais rādītājs ir divas reizes ātrāki būvniecības saskaņošanas termiņi, bet nav norādīts atskaites punkts un nav definēts, kā tiks mērīti būvniecības saskaņošanas termiņi.

11.tabula. Latvijas būvniecības nozares stratēģisko attīstības mērķu karte³³².

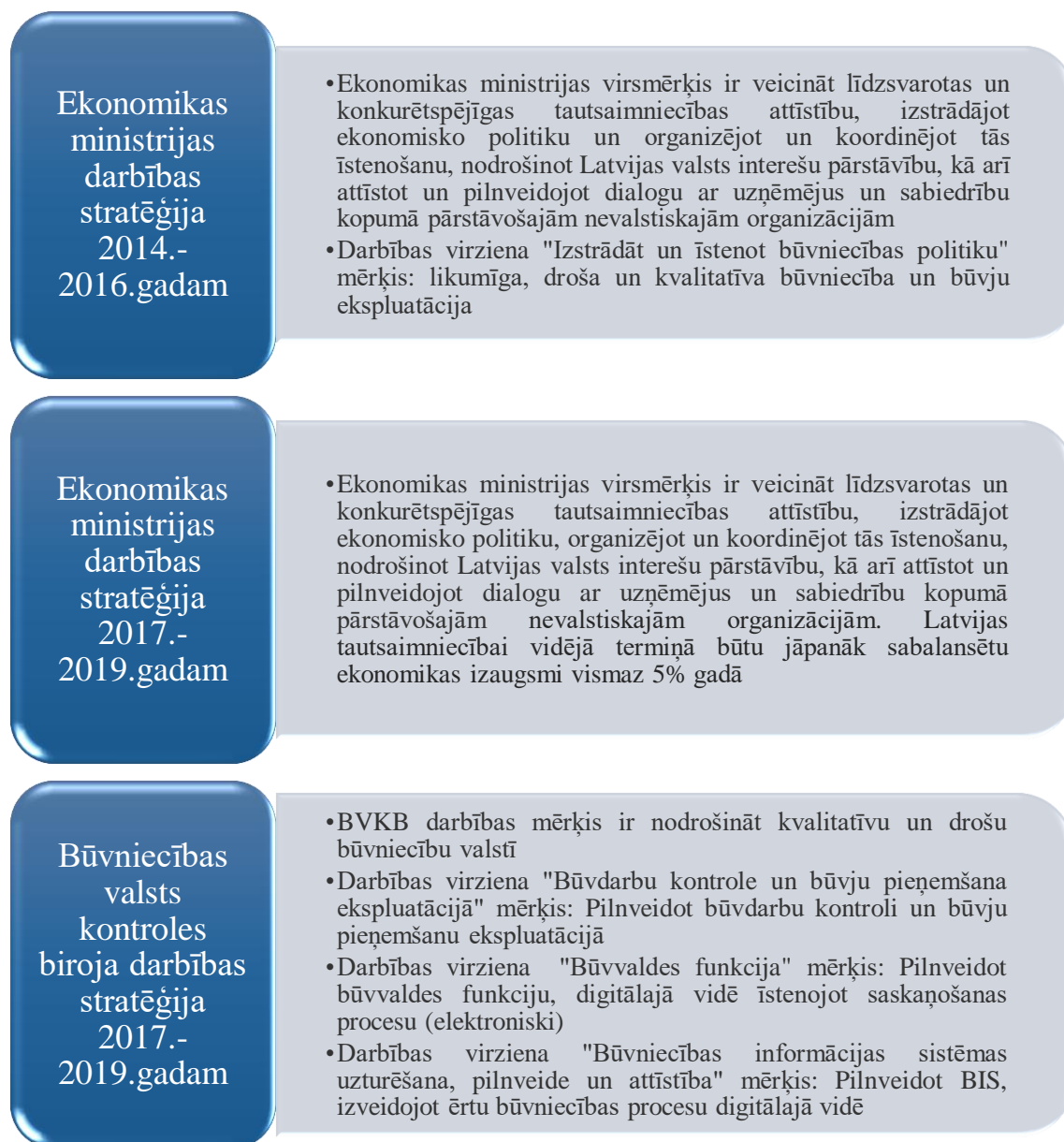
Nr.	Mērķis	Definīcija	Mērījumi līdz 2024	Kā tiks mērīts, cik bieži?	Atbildīgs par mērījumu	Svars
1.	Vienmērīgs apjomu pieaugums	Nozares pašu spēkiem veiktie būvdarbi (pakalpojumi un materiāli)	3 miljardi <i>euro</i> apmērojums gadā	Integrēta EM, CSP, FM, VID, CFLA, IUB mērījumu sistēma. 1x ceturksnī	EM	10%
2.	Produktivitāte	Būvniecības pakalpojumi pret nozarē nodarbināto skaitu	LV ir starp TOP 10 produktīvākajām ES dalībvalstīm būvniecībā. (>50tūkst. <i>euro</i> /1 speciālists gadā)	EUROSTAT dati (reizi gadā). Integrēt CSP metodiku ar VID pieejamiem datiem	BP	30%
3.	Kvalitātes indekss	Vienota būvniecības kvalitātes novērtēšanas sistēma un būvniecības procesa dalībnieku apmierinātība ar pakalpojumiem un būvēm	Nozares dalībnieki Apmierinātība > N eapmierinātība	Attīstītāju, būvvalžu, arhitektu, būvnieku, būvuzraugu, apsaimniekotāju kvalitatīvas un kvantitatīvas aptaujas 1x gadā	BP	20%
4.	Gudri speciālisti	Nozares attīstības tendencēm atbilstoši izglītoti un profesionāli kvalificēti speciālisti (arhitekti, būvzinieki)	Vidējais eksāmenu rezultātu un apmierinātības rādītājs >80%	A) Akadēmiskās būvniecības izglītības (bakalauri un maģistri) vidējo vērtējumu rādītāji B) Būvniecības uzņēmēju apmierinātība ar jauniem speciālistiem C) Kvalificēto speciālistu skaits	BP	20%
5.	Efektīvi būvniecības procesi	Dokumentu skaņošana no būvniecības ieceres līdz objekta nodošanai ekspluatācijā	2x ātrāki termiņi, digitālā dokumentu aprīte aug	Doing Business rādītāji. BIS sistēmas e-pakalpojumu izmantošana	EM	20%

Politikas veidošanas vadlīnijas nosaka, ka, izstrādājot plānošanas dokumentus, ir jāievēro plānošanas dokumentu hierarhija un jānodrošina saskaņotības principa ievērošana attīstības plānošanā. Lai pārlicinātos, vai institūciju vadības dokumentos ir noteikta konkrēta rīcība būvniecības politikas ieviešanai atbilstoši Būvniecības attīstības stratēģijā definētajiem mērķiem revīzijā tika apskatītas Ekonomikas ministrijas un Būvniecības valsts kontroles biroja darbības stratēģijas.

Revidenti konstatēja, ka Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā 2014.–2016.gadam ir definēts atsevišķs darbības virziens būvniecības nozares politikas attīstībai (skatīt 9.attēlu), ir definēts tā mērķis un vienkopus ir apkopotā ar minētā mērķa sasniegšanu saistītie uzdevumi. Turpretī, izstrādājot darbības stratēģiju 2017.–2019. gadam, Ekonomikas ministrija ir būtiski mainījusi stratēģijas struktūru un

aktuālajā Ekonomikas ministrijas stratēģijā vairs nav definēts mērķis būvniecības nozares politikas attīstībai. Uzdevumi, kas ir saistīti ar būvniecības nozares attīstības jautājumiem, ir integrēti vairākos Ekonomikas ministrijas definētajos darbības virzienos. Kā pamatojums atsevišķiem darbības virzienu uzdevumiem minēta Būvniecības attīstības stratēģija.

9.attēls. Ekonomikas ministrijas un BVKB vadības dokumentos noteiktie mērķi.

Lai gan Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā 2014.–2016.gadam ir noteikts būvniecības politikas mērķis un definēts sagaidāmais rezultāts („Ieviests mūsdienīgs un moderns būvniecības procesa tiesiskais regulējums”), tā sasniegšanas raksturošanai bija noteikts rezultatīvais rādītājs – Latvijas novērtējums Pasaules Bankas *Doing Business* pētījumā (pēc noteiktas vietas)³³³, kas tikai daļēji raksturo būvniecības procesa regulējumu. Pasaules Bankas *Doing Business* reitings kvantitatīvi mēra un salīdzina 190 pasaules valstu regulējošos nosacījumus un procedūras, kas attiecas uz vidējo un mazo uzņēmumu 10 dzīves cikla

posmiem, izmantojot standartizētus scenārijus, piemēram, uzņēmējdarbības uzsākšana, būvniecības procesa saskaņošana, elektrības pieslēgšana, nekustamā īpašuma reģistrēšana, kredīta saņemšana, nodokļu nomaksa u.c.³³⁴. Tātad, vērtējot pēc noteiktā rādītāja būvniecības politikas mērķa sasniegšanu, var tikt izdarīti nekorekti secinājumi par izvēlēto būvniecības politikas īstenošanas pasākumu efektivitāti. Piemēram, Pasaules Bankas *Doing Business 2018* pētījumā 190 valstu konkurencē Latvija ierindota 19.vietā, kas ir par piecām vietām zemāk nekā 2017.gadā, savukārt kritērijā „Būvniecības procesa saskaņošana” Latvija tika ierindota vien 49.vietā, kas ir par 26 vietām zemāk nekā 2017.gadā³³⁵.

Līdzīgu situāciju ar rezultatīvo rādītāju noteikšanu, kas neraksturo konkrētā mērķa sasniegšanu vai tā sasniegšanas pakāpi, revidenti konstatēja arī Būvniecības valsts kontroles biroja darbības stratēģijā 2017.–2019.gadam. Piemēram:

- ❖ darbības virzienam „Būvvaldes funkcija” viens no definētajiem rezultātiem ir „Nodrošināta būvvaldes funkcija”, un rezultāta sasniegšanu plānots vērtēt pēc izskatīto būvniecības ieceru skaita, lai gan Būvniecības valsts kontroles birojam nav iespējas tieši ietekmēt būvniecības ierosinātāju aktivitāti un attiecīgi – būvniecības ieceru skaitu;
- ❖ darbības virzienam „Būvniecības informācijas sistēmas uzturēšana, pilnveide un attīstība” viens no definētajiem rezultātiem ir „Samazināts administratīvais slogs” un rezultāta sasniegšanu plānots vērtēt pēc BIS lietotāju skaita pieauguma, lai gan BIS lietotāju skaita pieaugums neraksturo administratīvā sloga samazināšanu, ja papildus netiek vērtēta elektronisko pakalpojumu izmantošanas un būvniecības dokumentu elektroniskās aprites intensitāte.

Būvniecības nozarē ir identificēta virkne problēmu, kuru novēršanai ilgstoši nav rasti efektīvi risinājumi, kas saistāms ar mērķtiecīgas politikas plānošanas trūkumu iepriekšējos periodos. Šobrīd politikas plānošanas un vadības dokumentos ir definēti savstarpēji saskaņoti būvniecības nozares attīstības mērķi, tomēr atsevišķi Ekonomikas ministrijas un Būvniecības valsts kontroles biroja vadības dokumentos noteiktie rezultatīvie rādītāji neraksturo uzlabojamās jomas mērķu sasniegšanas pakāpi vai arī par to izpildi atbildīgās institūcijas nespēj tos ietekmēt. Tas rada risku, ka atsevišķu definēto rādītāju izpilde neietekmē būvniecības nozares problēmu risināšanu un nozares mērķu sasniegšanu, kā rezultātā var tikt kavēti savlaicīgi Ekonomikas ministrijas korektīvi pasākumi būvniecības nozares attīstības nodrošināšanai.

Ņemot vērā, ka Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā 2017.–2019.gadam nav noteikts neviens darbības virziens, kas tieši raksturotu būvniecības nozari, tajā nav noteikti arī būvniecības nozares attīstību raksturojošie rezultatīvie rādītāji. Tomēr revidenti atzinīgi vērtē Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijas ciešu sasaisti ar Būvniecības attīstības stratēģiju, iekļaujot ministrijas darbības stratēģijā lielāko daļu no Būvniecības attīstības stratēģijā noteiktajiem uzdevumiem.

Kā tiek izvērtēta būvniecības nozares attīstības mērķu sasniegšana?

Politikas ietekmes izvērtēšana ir neatņemama politikas veidošanas cikla sastāvdaļa, kas nepieciešama, lai noteiktu īstenotās politikas prognozējamās vai faktiskās sekas. Tikai izvērtēšana var sniegt pamatotu atbildi uz jautājumu, vai īstenotā politika ir radījusi gaidītās pārmaiņas, un sniegt uz pierādījumiem balstītus priekšlikumus politikas pilnveidošanai³³⁶.

Ekonomikas ministrija norādīja³³⁷, ka saskaņā ar Ministru kabineta instrukciju³³⁸ Ekonomikas ministrija darbības stratēģijā 2014.–2016.gadam noteikto mērķu sasniegšana ir novērtēta Ekonomikas ministrijas 2016.gada publiskajā pārskatā³³⁹. Iepazīstoties ar Ekonomikas ministrijas 2016.gada publisko pārskatu (turpmāk – publiskais pārskats), revidenti konstatēja, ka publiskajā pārskatā definētās Ekonomikas ministrijas īstenotās politikas un darbības virzieni nesakrīt ar Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā 2014.–2016.gadam definētajiem Ekonomikas ministrijas īstenojamiem darbības virzieniem, kā arī atšķiras darbības virzienu īstenošanas mērķi. Atšķirības būvniecības politikas darbības virziena un mērķa definēšanā skatīt 12.tabulā.

12.tabula. Atšķirības būvniecības politikas darbības virziena un mērķa definēšanā.

	Ekonomikas ministrijas darbības stratēģija 2014.–2016.gadam	Ekonomikas ministrijas publiskais pārskats par 2016.gadu
Ekonomikas ministrijas īstenotais darbības virziens	Izstrādāt un īstenot būvniecības politiku	Būvniecības nozares attīstība
Darbības virziena mērķis	Likumīga, droša un kvalitatīva būvniecība un būvju ekspluatācija	Veicināt ilgtspējīgas būvniecības nozares attīstību, sekmējot kvalitatīvu un energoefektīvu būvniecību, nodrošinot labvēlīgu un konkurētspējīgu uzņēmējdarbības vidi nozarē. Pilnveidot operatīvu būvniecības informācijas apriti, izveidojot efektīvu Būvniecības informācijas sistēmu (BIS)

Lai gan publiskajā pārskatā definētais ar būvniecības nozari saistītais darbības virziens un mērķis atšķiras no Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā 2014.–2016.gadam definētā darbības virziena un mērķa, izvērtējot publiskā pārskata saturu, revidenti konstatēja, ka tas satur informāciju par visu Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā 2014.–2016.gadam darbības virziena „Izstrādāt un īstenot būvniecības politiku” uzdevumu izpildi. Vienlaikus publiskajā pārskatā nav sniegts Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā 2014.–2016.gadam noteiktā mērķa sasniegšanas novērtējums. Tāpēc revidenti neguva pārlicību, ka, izstrādājot Ekonomikas ministrijas darbības stratēģiju 2017.–2019.gadam, Ekonomikas ministrija ir nodrošinājusi kvalitatīvu iepriekšējās stratēģijas rezultātu novērtējumu un ir ievērojusi iepriekš izvirzīto mērķu un plānoto rezultātu pēctecību³⁴⁰. Tādējādi saglabājas risks, ka iepriekš nozarē identificētās problēmas netiek risinātas.

Ņemot vērā Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijas 2017.-2019.gadam struktūru, kas neparedz atsevišķa būvniecības nozares politikas darbības virziena noteikšanu, bet būvniecības nozarei būtiski uzdevumi ir iekļauti citos darbības virzienos, aktuālās Ekonomikas ministrijas stratēģijas ieviešanas izvērtējums nevar sniegt pilnīgu un pārskatāmu informāciju par būvniecības nozares politikas mērķu sasniegšanas progresu. Minētā iemesla dēļ Ekonomikas ministrijai ir svarīgi nodrošināt savlaicīgu un kvalitatīvu Būvniecības attīstības stratēģijā iekļauto uzdevumu izpildes novērtējumu.

Būvniecības attīstības stratēģijā ir noteikts, ka stratēģijā noteikto mērķu un pasākumu rezultātu izvērtēšana tiks veikta ne retāk kā reizi gadā. Tomēr rezultātu izvērtējums par 2017.gadu nav veikts. Revīzijas laikā Ekonomikas ministrija sniedza informāciju, ka pirmais izvērtējums par Būvniecības attīstības stratēģijas izpildi tiks sagatavots 2018.gada beigās³⁴¹. Papildus Ekonomikas ministrija revidentiem iesniedza informāciju³⁴² par faktisko Būvniecības attīstības stratēģijas īstenošanas statusu un progresu, no kuras var secināt, ka sešās no piecpadsmit 2018.gadā izpildāmajām aktivitātēm darbības nav uzsāktas un īstenošanas progress nav nosakāms.

Plānošanas dokumentos noteikto uzdevumu izpildes uzraudzība ir nepietiekama un netiek nodrošināta regulāra sasniegto rezultātu izvērtēšana. Nespējot savlaicīgi konstatēt mazāk efektīvus plānošanas dokumentos noteiktos pasākumus un veikt nepieciešamās korekcijas plānotajās darbībās, tiek apdraudēta plānoto mērķu sasniegšana. Ekonomikas ministrijas darbības politikas plānošanas dokumentu ietekmes novērtēšanā būtu uzlabojamas, nodrošinot normatīvajā aktā noteiktā uzraudzības un novērtēšanas principa ievērošanu³⁴³.

Ieteikums

Ekonomikas ministrijai veikt pasākumus, lai uzlabotu būvniecības nozares attīstības plānošanas dokumentos noteikto pasākumu īstenošanas uzraudzību un izvērtēšanu, vienlaikus pilnveidojot ar būvniecības nozari saistīto plānošanas dokumentu rezultatīvo rādītāju sistēmu atbilstoši intervences loģikas principiem³⁴⁴.

Ekonomikas ministrijas viedoklis

Par veikto revīziju

Ekonomikas ministrija atzinīgi vērtē Valsts kontroles revīzijas sniegumu, dziļo analīzi par vietējo pašvaldību darbību, pildot to autonomo funkciju – nodrošināt būvniecības procesa tiesiskumu, kā arī par Ekonomikas ministrijas funkciju izpildi būvniecības politikas plānošanā un vispārējā uzraudzībā, revīzijas secinājumus un ieteikumus.

Par revīzijas secinājumiem

Valsts kontroles secinājumi ir saprotami un kopumā saskan ar būvniecības nozares attīstības stratēģijas izstrādes procesā Ekonomikas ministrijas secinājumiem par būvniecības nozares attīstību kavējošiem faktoriem un būvniecības procesa trūkumiem. Īstenojot Latvijas Būvniecības padomes 2017.gada 13.aprīļa sēdē apstiprināto Latvijas Būvniecības nozares attīstības stratēģiju 2017.–2024.gadam ir panākts ievērojams progress vairākos jautājumos. Uzskatām, ka Latvijas Būvniecības nozares attīstības stratēģijas 2017.–2024.gadam izstrādes process ir labās prakses piemērs citām nozarēm ilgtspējīgas nozares attīstībai, kur valsts pārvalde un nozare vienojas par veicamiem pasākumiem un atbildīgiem to ieviešanā.

Par revīzijas ieteikumu ieviešanu

2018.gada 1.jūlijā ir pabeigts Būvniecības informācijas sistēmas attīstības projekta 1.posms un palaista būvniecības ierosināšanas un būvniecības ieceres dokumentācijas elektroniskās saskaņošanas un akceptēšanas funkcionalitāte. Proti, sākot ar 1.jūliju būvniecības procesa dalībnieki var elektroniski veikt visas ar būvniecības ierosināšanu un būvniecības ieceres dokumentācijas, t.sk. būvprojekta, saskaņošanu un akceptēšanu saistītās administratīvās darbības. Vienlaicīgi Ekonomikas ministrija ir sagatavojusi grozījumus Būvniecības likumā, kuri paredz pāreju uz elektronisko būvniecības ierosināšanas un būvniecības ieceres dokumentācijas saskaņošanas procesu ar 2019.gada 1.janvāri. Būvniecības informācijas sistēmas attīstības projekta ietvaros turpinās darbs pie 2.posma īstenošanas. 2019.gadā tiks pabeigta jauna Būvniecības informācijas sistēmas funkcionalitāte elektroniskā procesa ieviešanai būvdarbu uzraudzības procesa nodrošināšanai un būves nodošanai ekspluatācijā.

Elektroniskā būvniecības administratīvā procesa ieviešana padarīs efektīvāku būvniecības ieceres izskatīšanas un akceptēšanas procesu, samazinās dokumentu izskatīšanas termiņus, veicinās procesa caurspīdīgumu, vienādos vietējo pašvaldību atšķirīgās prakses. Ievērojot Valsts kontroles ieteikumus, tiks radīti analītiski rīki būvniecības uzraudzības efektīvākai plānošanai, kontroles pasākumu veikšanai.

2019.gadā Ekonomikas ministrija kopā ar Būvniecības valsts kontroles biroju lielāko vērību veltīs būves nodošanas ekspluatācijā procesa pilnveidošanai. Paralēli Būvniecības informācijas sistēmas attīstībai un elektroniskā procesa ieviešanai, Ekonomikas ministrija sniegs atbalstu vietējo pašvaldību būvvaldēm, izstrādājot metodisko materiālu pazīmēm, kas liecina par ēkas patvaļīgu lietošanu pirms nodošanas ekspluatācijā. Tāpat Ekonomikas ministrija plāno pārskatīt normatīvo regulējumu, pilnveidojot būves nodošanas ekspluatācijā procesu kopumā, kā arī atvieglot pirms 1995.gada uzbūvēto ēku legalizāciju.

Atbilstoši Valsts kontroles ieteikumam, Ekonomikas ministrija pārskatīs savu kompetenci būvinspektoru uzraudzības procesā, kā arī uzlabos būvdarbu uzraudzības procesu, sniedzot atbalstu risku novērtējumā balstītas sistēmas izveidošanai.

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Gūt pārliecību, ka būvniecības uzraudzības un kontroles process ir efektīvs un veicina privātmāju būvniecību ar iespējami mazāko administratīvo slogu.

Juridiskais pamatojums

Lietderības revīzija „Vai būvniecības uzraudzības un kontroles process ir efektīvs un veicina privātmāju būvniecību ar iespējami mazāku administratīvo slogu?” ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles 2017.gada darba plānu un Pirmā revīzijas departamenta 2017.gada 24.jūlija revīzijas uzdevumu Nr.2.4.1-23/2017. Revīziju veica revīzijas grupas vadītājs valsts revidents Egīls Vidžups, vecākā valsts revidente Inga Cēsniere (revīzijas grupā līdz 2018.gada 28.septembrim) un valsts revidente Karina Baranovska.

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Ekonomikas ministrija un Būvniecības valsts kontroles birojs ir atbildīgi par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms un ierobežojums

Revīzija tika veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija ir plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka būvniecības procesa uzraudzības un kontroles sistēma veicina kvalitatīvu privātmāju būvniecību ar iespējami mazāku administratīvo slogu.

Revīzija tika veikta par periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 31.decembrim. Privātmāju būvniecības uzraudzības procesa izvērtējums tika veikts, vērtējot privātmāju būvniecības lietas, kas ir bijušas aktīvas periodā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim.

Lai izvērtētu privātmāju būvniecības ieceres saskaņošanas, būvniecības uzraudzības un gatavas būves pieņemšanas ekspluatācijā procesu, revidenti izskatīja būvniecības lietas sešās būvvaldēs. Būvvaldes tika izvēlētas, ņemot vērā šādus kritērijus:

- ❖ administratīvajā teritorijā divu gadu un sešu mēnešu laikā (no 2015.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 30.jūnijam) ekspluatācijā nodoto privātmāju skaits bija lielāks par piecām privātmājām;

- ❖ administratīvās teritorijas tika sadalītas četrās grupās pēc iedzīvotāju skaita izmaiņas rādītāja un privātmāju būvniecības intensitātes uz 1000 iedzīvotājiem rādītāja, no kurām tika izvēlētas pašvaldību būvvaldes, kas vislabāk atbilst definētajiem kritērijiem:
  - ✓ administratīvās teritorijas, kur iedzīvotāju skaits ir samazinājies (laikā no 2015.gada līdz 2017.gadam par diviem un vairāk procentiem) un būvniecības intensitāte (ekspluatācijā nodoto privātmāju skaits laikā no 2015.gada sākuma līdz 2017.gada 2.ceturkšņa beigām uz 1000 iedzīvotājiem) ir zema – izvēlētas divas pašvaldību būvvaldes;
  - ✓ administratīvās teritorijas, kur iedzīvotāju skaits ir samazinājies (laikā no 2015.gada līdz 2017.gadam par diviem un vairāk procentiem), bet būvniecības intensitāte (ekspluatācijā nodoto privātmāju skaits laikā no 2015.gada sākuma līdz 2017.gada 2.ceturkšņa beigām uz 1000 iedzīvotājiem) ir augsta – izvēlētas divas pašvaldību būvvaldes;
  - ✓ administratīvās teritorijas, kur iedzīvotāju skaits laikā no 2015.gada līdz 2017.gadam ir palielinājies vai nav mainījies, bet būvniecības intensitāte (ekspluatācijā nodoto privātmāju skaits laikā no 2015.gada sākuma līdz 2017.gada 2.ceturkšņa beigām uz 1000 iedzīvotājiem) ir zema – nav izvēlēta neviena pašvaldības būvvalde, jo neviena pašvaldība neatbilda definētajiem izlases kritērijiem;
  - ✓ administratīvās teritorijas, kur iedzīvotāju skaits laikā no 2015.gada līdz 2017.gadam ir palielinājies vai nav mainījies un būvniecības intensitāte (ekspluatācijā nodoto privātmāju skaits laikā no 2015.gada sākuma līdz 2017.gada 2.ceturkšņa beigām uz 1000 iedzīvotājiem) ir augsta – izvēlētas divas pašvaldību būvvaldes.

Revīzijas apjomā tika iekļauta Ekonomikas ministrija kā vadošā valsts pārvaldes iestāde būvniecības nozares politikas īstenošanā un tās padotības iestāde Būvniecības valsts kontroles birojs kā valsts informācijas sistēmas BIS pārzinis.

Revīzijas mērķa sasniegšanai revīzijā tika izmantota:

- ❖ visu Latvijas būvvalžu aptauja;
- ❖ Latvijas Arhitektu savienības Sertificēšanas centra un Latvijas Būvinženieru savienības Būvniecības speciālistu sertificēšanas institūcijas pārstāvju sniegtā informācija;
- ❖ revīzijas izlasē iekļauto sešu būvvalžu intervijas;
- ❖ Ekonomikas ministrijas Būvniecības politikas departamenta pārstāvju un Būvniecības valsts kontroles biroja pārstāvju intervijas.

Revīzijā tika iegūta informācija no:

- ❖ Ekonomikas ministrijas;
- ❖ Būvniecības valsts kontroles biroja;
- ❖ kompetences pārbaudes iestādēm;
- ❖ izlasē iekļautajām sešām būvvaldēm;
- ❖ BIS publiskā portāla, kā arī BIS datu analīzes rīka eazyBI;
- ❖ Valsts zemes dienesta;
- ❖ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes;
- ❖ Centrālās statistikas pārvaldes;

- ❖ Igaunijas un Lietuvas augstākajām revīzijas iestādēm.

Revīzijā netika vērtēta:

- ❖ Būvniecības valsts kontroles biroja darbība, kas nav saistīta ar BIS uzturēšanu un attīstību;
- ❖ būvvalžu darbība ekspluatācijā nodotu būvju ekspluatācijas uzraudzības jomā;
- ❖ Patērētāju tiesību aizsardzības centra darbība;
- ❖ kompetences novērtēšanas iestāžu darbība;
- ❖ būvniecības ieceres dokumentu (tai skaitā būvprojekta) satura atbilstība būvniecību regulējošiem normatīvajiem aktiem.

Vērtēšanas kritēriji

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts/nav sasniegts/sasniegts daļēji?
1. Vai privātmāju būvniecības procesa uzraudzība un kontrole ir efektīva un nerada nepamatotu administratīvo slogu?		
Vai privātmāju būvniecības ieceres saskaņošanas process ir efektīvs un nerada nepamatotu administratīvo slogu?	Normatīvais akts nosaka precīzu kārtību un termiņu, kurā pašvaldību būvvalde izsniedz būvatļauju ar projektēšanas nosacījumiem.	☑ Kritērijs ir izpildīts daļēji. Kaut gan Būvniecības likums nereglamentē cik ilgā laikā būvvaldei pēc lēmuma pieņemšanas par būvatļaujas izdošanu tā ir jāizsniedz būvniecības ierosinātajam, tomēr revīzijā tika konstatēts, ka būvatļaujas izsniegšanas termiņš ir atkarīgs no paša būvniecības ierosinātāja aktīvas rīcības pēc tam, kad būvvalde viņu informē par pieņemto lēmumu.
	Atšķirības būvniecības ieceres saskaņošanas laikos starp dažādām būvvaldēm nav saistītas ar būvvaldes būvniecības ieceres izskatīšanas un apstiprināšanas procesu vadību.	☑ Kritērijs ir izpildīts. Revīzijas laikā tika konstatētas atšķirības būvvalžu būvniecības ieceres izskatīšanas un apstiprināšanas procesu vadībā, tomēr netika gūti pierādījumi tam, ka minētās atšķirības ietekmē būvniecības ieceres saskaņošanas laiku.
	Pašvaldību būvvaldes īsteno vismaz kādu no zemāk uzskaitītajiem būvniecības procesa dalībnieku informētības veicināšanas pasākumiem, lai sekmētu būvniecības procesa efektīvu norisi: - pašvaldību būvvalžu tīmekļa vietnēs ir ievietota būvniecības procesa, tā normatīvā regulējuma paskaidrojoša informācija,	☑ Kritērijs ir izpildīts. Izlasē iekļautās būvvaldes sniedz būvniecības ierosinātajiem un citiem būvniecības procesa dalībniekiem konsultācijas gan klātienē, gan atbildot uz telefonzvaniem. Visu izlasē iekļauto būvvalžu tīmekļa vietnēs ir pieejama informācija par būvniecības procesa organizēšanu attiecīgajā pašvaldībā: teritorijas plānojumi (tajā skaitā detālplānojumi), normatīvie akti, veidlapas, saistošie noteikumi. Ir pieejama būvvaldes kontaktinformācija un informācija par būvvaldes apmeklētāju pieņemšanas laikiem. Atsevišķās būvvaldēs papildus ir pieejama informācija par būvvaldes sniegtajiem pakalpojumiem un to saņemšanai nepieciešamajiem dokumentiem.

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts/nav sasniegts/sasniegts daļēji?
	<p>būvvaldes prasību saraksts u.c.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - pašvaldību būvvaldes izsniedz paskaidrojošās izziņas; - pašvaldību būvvaldes sniedz rakstiskas un mutiskas konsultācijas būvniecības procesa dalībniekiem. 	
	<p>Privātmāju būvniecības procesa saskaņošanā pieprasītos dokumentus būvvaldes uzkrāj, izvērtē un izmanto būvniecības procesā un būvniecības kvalitātes kontrolē.</p>	<p>⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji. Izlasē iekļautās būvvaldes privātmāju būvniecības saskaņošanā pieprasītos dokumentus uzkrāj un izvērtē. Tomēr revīzijā konstatēts, ka ne visu dokumentu iesniegšana tiek reģistrēta, tāpēc nav iespējams pārliecināties, vai tiek uzkrāti visi dokumenti, kas tika pieprasīti no būvniecības ierosinātāja būvniecības procesa saskaņošanas laikā. Revīzijā arī konstatēts, ka būvvaldes neveic risku novērtējumā balstītās pārbaudes būvlaukumā, tāpēc būvniecības procesa saskaņošanā pieprasītie dokumenti netiek pilnvērtīgi izmantoti būvniecības kvalitātes kontrolē.</p>
	<p>Privātmāju būvniecības procesa saskaņošanā tiek pieprasīta tikai tāda informācija, kas nav pieejama BIS vai citu publisko institūciju informāciju sistēmās.</p>	<p>⊗ Kritērijs nav izpildīts. Revīzijā konstatēts, ka būvniecības procesa saskaņošanā no būvniecības ierosinātāja tiek pieprasīta tāda informācija, kas jau ir būvvaldes rīcībā (ir pieejama BIS), piemēram, būvkomersanta reģistrācijas apliecības un būvspeciālista sertifikāta dati. Papildus slogu būvniecības ierosinātājam rada arī laikietilpīgs tehnisko noteikumu pieprasīšanas process, jo arī tehnisko noteikumu izsniedzēji pieprasa tādu informāciju, kas ir iekļauta būvniecības ieceres dokumentācijā un ir pieejama BIS. Līdz 2018.gada jūlijam tehnisko noteikumu izsniedzējiem nebija nodrošināta pieeja BIS informācijai un BIS nebija izveidota tehnisko noteikumu elektroniskas pieprasīšanas un izsniegšanas funkcionalitāte.</p>

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts/nav sasniegts/sasniegts daļēji?
Vai pašvaldību būvvaldēs privātmāju būvdarbu uzraudzība un kontrole tiek īstenota efektīvi?	Būvniecības procesu reglamentējošo normatīvo aktu prasības ir savstarpēji saskaņotas un nerada būvniecības ierosinātajam nepamatotu administratīvo slogu.	☑ Kritērijs ir izpildīts. Revīzijā netika konstatētas savstarpēji pretrunīgas normatīvu aktu prasības saistībā ar privātmāju būvniecības procesu.
	Pašvaldību būvvaldēs ir apstiprināts iekšējais tiesību akts, kas nosaka privātmāju būvniecības uzraudzības un kontroles kārtību un būvvaldes rīkojas atbilstoši apstiprinātajai kārtībai.	☒ Kritērijs nav izpildīts. Nevienā no izlasē iekļautajām būvvaldēm nav apstiprināts iekšējais tiesību akts, kas noteiktu privātmāju būvniecības uzraudzības un kontroles kārtību.
	Pašvaldības būvvalde nosaka būvinspektoriem obligāto privātmāju būvlaukumu apmeklējumu grafiku, tas ir balstīts risku izvērtējumā ³⁴⁵ un tiek ievērots.	☒ Kritērijs nav izpildīts. Neviena no izlasē iekļautajām būvvaldēm nenosaka būvinspektoriem obligāto privātmāju būvlaukuma apmeklējumu grafiku. Arī gadījumā, kad privātmājas būvniecībā bija iesaistīts būvuzraugs, obligāto būvlaukuma apmeklējumu grafiks netika noteikts.
	Pašvaldību būvvaldes būvinspektoru pārbaudēm ir noteikts mērķis ³⁴⁶ un rezultatīvie rādītāji ³⁴⁷ , veikto pārbaužu rezultāti tiek izvērtēti un izvērtējums tiek izmantots pārbaužu plānošanā, tai skaitā, būvobjektu risku noteikšanā ³⁴⁸ .	☒ Kritērijs nav izpildīts. Neviena no izlasē iekļautajām būvvaldēm nav noteikts veicamo pārbaužu sagaidāmais būvniecības procesa atbilstības līmenis, un būvvaldes nenodrošina veikto pārbaužu rezultātu izvērtēšanu, tādējādi identificējot būvniecības procesa riskus. Būvvaldēs nav izstrādāta veicamo pārbaužu rezultatīvo rādītāju sistēma, kas atspoguļo uzraudzības mērķa – sagaidāmā atbilstības līmeņa būvniecībā – sasniegšanu. Būvvaldes neizmanto būvniecības procesa risku analīzi, nosakot nepieciešamo pārbaužu apjomu dažādu veidu būvniecības objektiem (atkarībā no to sarežģītības grupas) vai būvniecības

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts/nav sasniegts/sasniegts daļēji?
Vai privātmāju ekspluatācijā nodošanas process ir efektīvs?	Pašvaldību būvvaldes pieņem privātmājas ekspluatācijā normatīvajā aktā noteiktā termiņā ³⁵⁰ , kas nav garāks par 10 darba dienām no visu ēkas pieņemšanas ekspluatācijā ierosināšanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanas datuma būvvaldē.	<p>administratīvā procesa posmiem (piemēram, būvatļaujas pagarināšana vai nosacījumu izpildes atzīmes veikšana būvatļaujā).</p> <p>⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji. Katrā ceturtajā privātmāju būvniecības gadījumā nav nodrošināta ēkas pieņemšana ekspluatācijā normatīvajā aktā noteiktajā termiņā³⁴⁹, tomēr nav iespējams objektīvi novērtēt termiņu neievērošanas iemeslus (tai skaitā, vai ir bijušas konstatētas atkāpes no būvprojekta), jo būvvaldes nenodrošina ēkas pieņemšanas ekspluatācijā procesa pilnīgu dokumentēšanu.</p>
	Pašvaldību būvvaldes izvirza privātmāju ekspluatācijā nodošanas prasības noteikumos ³⁵¹ noteiktā apjomā.	<p>⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji. Revīzijā konstatēts, ka 75% no izlasē izvērtētajiem gadījumiem ēkas ir pieņemtas ekspluatācijā 10 darba dienu laikā no visu ēkas pieņemšanai ekspluatācijā nepieciešamo dokumentu iesniegšanas būvvaldē. Tomēr atlikušajos gadījumos privātmājas ir pieņemtas ekspluatācijā vidēji 43 dienu laikā no apliecinājuma par ēkas vai tās daļas gatavību ekspluatācijai iesniegšanas dienas būvvaldē un nav iespējams konstatēt termiņu neievērošanas iemeslus, jo būvvaldes nevarēja uzrādīt pamatotus lēmumus par ēkas pieņemšanas ekspluatācijā atteikumu, kā arī šajos gadījumos nebija reģistrēti būvniecības ierosinātāja papildus iesniegti dokumenti.</p>
	Pašvaldību būvvaldes regulāri apzina situāciju ar ekspluatācijā nenodotām ēkām, mērķtiecīgi rīkojas, lai ēkas tiek nodotas	<p>⊙ Kritērijs ir izpildīts. Revīzijā tika konstatēts, ka izlasē iekļauto būvvalžu izvirzītās prasības privātmājas pieņemšanai ekspluatācijā atbilst noteikumos noteiktajam apjomam.</p> <p>⊗ Kritērijs nav izpildīts. Revīzijā tika konstatēts, ka būvvaldēs nav apstiprināta iekšējā kārtība, kurā būtu noteikti kritēriji pārbaužu plānošanai, lai identificētu ekspluatācijā nenodotu privātmāju izmantošanu, un būvvaldes atzina, ka arī gadījumos, kad tiek identificēta iespējama patvaļīga ekspluatācija, tiesību aktos</p>

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts/nav sasniegts/sasniegts daļēji?
	eksploatācijā būvvaldes noteiktajā termiņā, tajā skaitā piemēro tiesību aktos paredzētos ietekmes mehānismus.	paredzētie ietekmes mehānismi netiek izmantoti, jo normatīvajos aktos nav skaidri definēti patvaļīgas eksploatācijas kritēriji.

2. Vai Latvijā izveidotā būvniecības nozares uzraudzības un kontroles sistēma veicina būvniecības procesa kvalitāti, drošību, visu iesaistīto pušu atbildību un administratīvā sloga mazināšanu?

Vai, realizējot BIS projektu, ir sasniegti BIS izstrādes mērķi, kas saistīti ar būvniecības procesa uzraudzības un kontroles atbalsta funkciju nodrošināšanu (ar būvniecību saistītās informācijas pieejamība³⁵²) un ir uzlabojusies būvniecības procesa uzraudzības un kontroles efektivitāte?

Būvniecībā iesaistītās puses (pasūtītājs, pasūtītāja pilnvarotā persona (projektētājs), tehnisko noteikumu izsniedzēji, būvvaldes) un ar būvniecības procesa uzraudzību un kontroli saistītās institūcijas ir nodrošinātas ar tām nepieciešamo ar būvniecību saistīto informāciju BIS.

⊗ **Kritērijs nav izpildīts.** Neapmierinošas BIS datu kvalitātes dēļ sabiedrībai nav pieejama ticama informācija par būvniecības procesiem Latvijā un konkrētiem būvniecības objektiem. Tai skaitā, Ekonomikas ministrijai nav pieejama kvalitatīva informācija politikas veidošanai un būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzības nodrošināšanai un Centrālajai statistikas pārvaldei – valsts statistikas būvniecības jomā veidošanai. Kompetences pārbaudes iestādēm nav pieejama informācija par būvvaldēs reģistrēto būvniecības lietu izpildē iesaistītajiem būvspeciālistiem. Ja būvniecības ierosinātais būvniecības ieceri nav iesniedzis BIS elektroniski, tehnisko noteikumu izsniedzējiem nav pieejama BIS informācija, kas nepieciešama tehnisko noteikumu izsniegšanai.

BIS ir nodrošināta efektīva būvniecības procesa uzraudzības un kontroles atbalsta funkcionalitāte.

⊗ **Kritērijs nav izpildīts.** BIS nav izveidota funkcionalitāte būvatļauju derīguma termiņu kontrolei. Revīzijā konstatēts, ka 39% no izlasē analizētajām būvatļaujām tika pagarinātas ar derīguma termiņa pārtraukumiem un nevienā no šiem gadījumiem būvvaldes nav veikušas pārbaudes būvlaukumā, lai pārlicinātos, ka nenotiek patvaļīga būvniecība. BIS nav izveidota būvspeciālistu sertifikātu derīguma termiņa kontroles un paziņojumu funkcionalitāte kompetences pārbaudes institūciju funkciju izpildes atvieglošanai, kā rezultātā ir konstatēti gadījumi, kad būvspeciālists savlaicīgi nevērsās kompetences pārbaudes iestādē un zaudē iespēju pārreģistrēt sertifikātu. Tas būvspeciālistiem rada papildu

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts/nav sasniegts/sasniegts daļēji?
<p>Vai būvniecības nozares attīstības plānošanas dokumentos ir noteikti darbības virzieni un uzdevumi, kas vērsti uz būvniecības nozares politikas mērķa sasniegšanu? Vai ir definētas par uzdevumu izpildi atbildīgās institūcijas, noteikti izmērāmi mērķu sasniegšanas rādītāji un to izpilde tiek uzraudzīta un izvērtēta?</p>	<p>Ekonomikas ministrijas izstrādātie būvniecības politikas plānošanas dokumenti ietver esošās situācijas izvērtējumu (piemēram, SVID analīzi).</p> <p>Ir nodrošināta nozares dalībnieku iesaiste būvniecības politikas mērķu noteikšanā.</p>	<p>⊗ Kritērijs ir izpildīts daļēji. Latvijas būvniecības nozares attīstības stratēģijā 2017.–2024.gadam nav ietverts esošās situācijas izvērtējums. Būvniecības nozares problēmas un iespējamie risinājumi tika identificēti Latvijas būvniecības nozares attīstības stratēģijas 2017.–2024.gadam izstrādes procesā.</p> <p>⊗ Kritērijs ir izpildīts. Latvijas būvniecības nozares attīstības stratēģijas 2017.–2024.gadam izstrāde notika ar aktīvu Latvijas Būvniecības padomes, kuras sastāvā ir plašs nozares pārstāvju loks, līdzdalību.</p>
<p>Vai būvniecības nozares attīstības plānošanas dokumentos ir noteikti darbības virzieni un uzdevumi, kas vērsti uz būvniecības nozares politikas mērķa sasniegšanu? Vai ir definētas par uzdevumu izpildi atbildīgās institūcijas, noteikti izmērāmi mērķu sasniegšanas rādītāji un to izpilde tiek uzraudzīta un izvērtēta?</p>	<p>Pašvaldību būvvaldes BIS ievada visas būvniecības ieceres un ar būvniecības uzraudzību un kontroli saistītos dokumentus, ieskaitot pieņemšanu ekspluatācijā (piemēram, lēmumus, inspekciju aktus u.c.).</p> <p>Ir vērtēti citu valstu labās prakses piemēri (piemēram, Pasaules Bankas <i>Doing Business</i> ziņojums; Pasaules Bankas Vadlīnijas izmaiņu veicējiem “Labās prakses būvniecības nozares normatīvo aktu un to reformu īstenošana”).</p>	<p>⊗ Kritērijs ir izpildīts. Revīzijā konstatēts, ka izlasē iekļautās būvvaldes BIS ievada tikai 52% no būvniecības lietās pieejamiem dokumentiem, kā arī BIS nav pieejamas visas būvvaldēs reģistrētās būvniecības lietas. Būvvaldēs arī nav vienotas pieejas to būvniecības lietu pārvaldībai, kuras izveidotas pirms BIS lietošanas uzsākšanas – daļa būvvalžu BIS neievada informāciju par šīm būvniecības lietām. Tādējādi BIS nav pieejama informācija par visām revīzijas periodā ekspluatācijā pieņemtajām privātmājām.</p> <p>⊗ Kritērijs ir izpildīts. Nosakot būvniecības politiku, ir vērtēti citu valstu labās prakses piemēri. Piemēram, izstrādājot Būvniecības stratēģiju, izmantota Anglijas pieredze, Somijas pieredze izmantota, nosakot ēnu ekonomikas novēršanas pasākumus un Lietuvas un Igaunijas pieredze izmantota, nosakot atbildības sadalījumu būvniecības nozarē. Izmantoti arī Pasaules Bankas Vadlīniju 10 soļu ieteikumi būvniecībā.</p>

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts/nav sasniegts/sasniegts daļēji?
<p>Politikas plānošanas dokumentos ir definēti uzdevumi, kas ir vērsti uz būvniecības nozares politikas mērķa sasniegšanu, ir noteikti atbildīgie, kam ir atbilstošas pilnvaras un ir noteikti uzdevumu izpildes rādītāji, kas ir objektīvi un izmērāmi.</p>	<p>☉ Kritērijs ir izpildīts daļēji. Kopumā plānošanas dokumentos ir definēti savstarpēji saņemti būvniecības nozares attīstības mērķi, tomēr pastāv risks, ka Būvniecības attīstības stratēģijā mērķu sasniegšanai noteiktie pasākumi nav salāgoti ar pieejamajiem resursiem un noteiktie mērķi būs deklarātivi, jo, piemēram, atbildība par vairāku nozares aktivitāšu īstenošanu Būvniecības attīstības stratēģijā ir noteikta Latvijas Būvniecības padomei, kuras darbības pilnvarojums neietver uzticēto uzdevumu pildīšanu. Ekonomikas ministrijas un Būvniecības valsts kontroles biroja vadības dokumentos noteiktie rezultātie rādītāji neraksturo uzlabojamās jomas mērķu sasniegšanas pakāpi vai arī par to izpildi atbildīgās institūcijas nespēj tos ietekmēt.</p>	
<p>Tiek sagatavoti regulāri (piemēram, reizi ceturksnī, reizi pusgadā vai reizi gadā) nozares plānošanas dokumentu rādītāju izpildes analīzes pārskati, kuros tiek vērtēts rādītāju izpildes progress, analizēti noviržu iemesli un sniegti priekšlikumi rādītāju vai plānošanas dokumentos noteikto pasākumu korekcijai.</p>	<p>☉ Kritērijs ir izpildīts daļēji. Ekonomikas ministrijas 2016.gada publiskais pārskats satur informāciju par visu Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā 2014.–2016.gadam darbības virzienam „Izstrādāt un īstenot būvniecības politiku” uzdevumu izpildi, taču nav sniegta Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā 2014.–2016.gadam noteiktā mērķa sasniegšanas novērtējums. Nav arī veikts Būvniecības attīstības stratēģijas izvērtējums par 2017.gadu, lai gan Būvniecības attīstības stratēģijā noteikts, ka stratēģijas mērķu un pasākumu rezultātu izvērtēšana jāveic ne retāk kā reizi gadā.</p>	
<p>Vai būvniecības jomu reglamentējošais normatīvais regulējums nosaka būvniecības nozares uzraudzības un kontroles kārtību, atbildīgās institūcijas un personas un to atbildības sadalījumu?</p>	<p>Būvniecības jomu reglamentējošais normatīvais regulējums skaidri nosaka būvniecības ieceres saskaņošanas un būvniecības uzraudzības un kontroles prasības būvēm, atkarībā no to sarežģītības pakāpes.</p>	<p>☉ Kritērijs ir izpildīts. Būvniecības jomu reglamentējošais normatīvais regulējums skaidri nosaka būvniecības ieceres saskaņošanas un būvniecības uzraudzības un kontroles prasības būvēm, atkarībā no to sarežģītības pakāpes.</p>

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts/nav sasniegts/sasniegts daļēji?
<p>Būvniecības jomu reglamentējošais normatīvais regulējums skaidri nosaka būvniecības dalībnieku (būvniecības ierosinātājs, projekta izstrādātājs, būvnieks) un būvniecības uzraudzības un kontroles institūciju (būvvalde, BVKB, kompetences pārbaudes iestādes) atbildību katrā būvniecības posmā.</p>	<p>☉ Kritērijs ir izpildīts daļēji. Būvniecības jomu reglamentējošais normatīvais regulējums nosaka būvniecības dalībnieku un būvniecības uzraudzības un kontroles institūciju atbildību katrā būvniecības posmā, tomēr atsevišķos jautājumos regulējums nav pilnīgs un būtu pilnveidojams, piemēram, nav skaidri noteiktas būvvaldes darbības būvatļaujas termiņa beigšanās gadījumos; nav noteikti ēkas patvaļīgas ekspluatācijas kritēriji; nav noteikti kritēriji būvdarbu pārbažu grafiku izstrādei privātmājām, gadījumos, kad nav paredzēta būvuzraudzība.</p>	

Revīzijas metodes

Analizēti izlasē iekļauto būvvalžu būvniecības lietu dokumenti, tai skaitā, būvniecības ierosinātāju iesniegumi, būvniecības ieceru dokumentācija, būvniecības ierosinātāju apliecinājumi par projektēšanas vai būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, būvvalžu lēmumi un akti u.c. ar būvniecības procesu saistīti dokumenti.

Analizēti iekšējie un ārējie tiesību akti.

Veiktas intervijas ar Ekonomikas ministrijas un Būvniecības valsts kontroles biroja atbildīgajiem darbiniekiem, ar izlasē iekļauto būvvalžu vadītājiem un ar Latvijas Arhitektu savienības un Latvijas Būvinženieru savienības pārstāvjiem.

Veikta visu būvvalžu aptauja ar mērķi iegūt papildus informāciju par BIS izmantošanu būvniecības procesa dokumentu aprites organizēšanā, BIS datu kvalitātes nodrošināšanu un būvniecības procesa uzraudzības un kontroles organizēšanu būvvaldēs. Aptaujā piedalījās 65 būvvaldes, kas ir 76% no kopējā būvvalžu skaita.

Analizēta BIS pieejamā būvniecības lietu informācija un būvspeciālistu reģistra informācija, tai skaitā, analizētas BIS datu analīzes rīka easyBI atskaites būvniecības procesa uzraudzības un kontroles pasākumu īstenošanai.

Sektora vadītāja p.i.

L.Reine

Departamenta direktore

I.Kalvāne

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Termini un skaidrojumi

Saīsinājums/ termins	Skaidrojums
2010.gada BIS projekts	Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekts Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/IUMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde”
Apliecinājums	Apliecinājums par ēkas vai tās daļas gatavību ekspluatācijai ³⁵³ . Dokuments, kuru būvniecības ierosinātājs iesniedz būvvaldē, ierosinot ēkas vai tās daļas pieņemšanu ekspluatācijā ³⁵⁴
ARI	Augstākā revīzijas iestāde
Autoruzraudzība	Kontrole, ko būvprojekta izstrādātājs veic pēc projektēšanas darbu pabeigšanas līdz būves nodošanai ekspluatācijā, lai nodrošinātu būves realizāciju atbilstoši būvprojektam ³⁵⁵
BIS	Būvniecības informācijas sistēma
Būvniecības attīstības stratēģija	Latvijas būvniecības nozares attīstības stratēģija 2017.–2024.gadam (apstiprināta Latvijas Būvniecības padomē 13.04.2017.)
Būvniecības iecere	Dokumentu kopums, kas satur grafiskos dokumentus, teksta dokumentus, aprēķinus un citu informāciju par iecerēto būvobjektu
Būvniecības ierosinātājs	Persona, kas ierosina būvniecības veikšanu, atkarībā no konkrētajām tiesiskajām attiecībām ar citu personu un saistībām pret to pilda dažādas lomas. Attiecībā pret citiem būvniecības dalībniekiem – pasūtītājs noslēgto civiltiesisko līgumu ietvaros. Administratīvā procesa ietvaros pašvaldības būvvaldē vai citās valsts pārvaldes iestādēs un publisko tiesību kontekstā minētā persona ir būvatļaujas adresāts jeb persona, kurai izsniegta būvatļauja.
Būvdarbu vadītājs	Būvspeciālists, kuru ieceļ galvenais būvdarbu veicējs vai atsevišķo būvdarbu veicējs un kura pienākums ir nodrošināt būvdarbu kvalitatīvu izpildi atbilstoši būvprojektam, kā arī ievērot citus būvniecību reglamentējošos normatīvos aktus un būvizstrādājumu izmantošanai noteiktās tehnoloģijas ³⁵⁶
Būvētājs	Fiziska persona – zemes vai būves īpašnieks, kas savām vajadzībām pats organizē būvdarbus, piedalās tajos un uzņemas būvdarbu vadītāja pienākumus ³⁵⁷
Būvprojekta ekspertīze	Profesionāla pārbaude, kuras mērķis ir sniegt izvērtējumu par būvprojekta tehniskā risinājuma atbilstību normatīvo aktu un tehnisko noteikumu prasībām ³⁵⁸

Būvuzraudzība	Profesionāla un neatkarīga būvdarbu veikšanas procesa uzraudzība, lai pārliecinātos par kvalitatīvu un drošu būves būvniecību ³⁵⁹ . Būvuzraudzība tiek nodrošināta atbilstoši būvuzraudzības plānam, kas izstrādāts, pamatojoties uz darbu organizēšanas projektu un darbu veikšanas projektu, un nosaka būvuzrauga obligāti veicamās pārbaudes un galvenos būvdarbu posmus ³⁶⁰
BVKB	Būvniecības valsts kontroles birojs
Ēku būvnoteikumi	Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumi Nr.529 „Ēku būvnoteikumi”
ES	Eiropas Savienība
Kadastra informācijas sistēma	Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēma
Kompetences pārbaudes iestāde	Privāto tiesību juridiskā persona, kurai Ekonomikas ministrija, noslēdzot līgumu, ir deleģējusi veikt būvspeciālistu kompetences novērtēšanu un patstāvīgās prakses uzraudzību
Memorands	31.05.2016. parakstītajā memorandā „Atbildīgo Ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju sadarbības memorands un prioritārie uzdevumi 2016.–2018.gadam atbildīgo Ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju sadarbības memoranda izpildei”
Pasaules Bankas ziņojums	Pasaules Bankas 2018.gada Doing Business ziņojums – The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2018
Privātmāja	Viena dzīvokļa dzīvojamā ēka, kas atbilst otrās grupas būves pazīmēm
Publiskais pārskats	Ekonomikas ministrijas 2016.gada publiskais pārskats ³⁶¹
Tehnisko noteikumu izsniedzēji	Valsts un pašvaldību institūcijas vai inženiertīklu īpašnieki, kuri izdod tehniskos vai īpašos noteikumus, ja attiecīgas jomas normatīvie akti nosaka šādu tehnisko noteikumu nepieciešamību, un saskaņo būvprojektā iestrādātos risinājumus
Vispārīgie būvnoteikumi	Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumi Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi”

1.pielikums. Aptaujas „Būvvalžu aptauja par privātmāju būvniecības procesa uzraudzību un kontroli” apkopojums.

Valsts kontroles veiktās lietderības revīzijas Nr.2.4.1-23/2017 „Vai būvniecības uzraudzības un kontroles process ir efektīvs un veicina privātmāju būvniecību ar iespējami mazāku administratīvo slogu?” ietvaros tika aptaujāti pašvaldību būvvalžu vadītāji par privātmāju būvniecības procesa uzraudzību un kontroli.

Pašvaldību būvvalžu kompetencē ietilpst būtisku ar privātmāju būvniecību saistītu pakalpojumu sniegšana iedzīvotājiem un uzņēmējiem, t.sk. būvniecības ieceru saskaņošana, būvniecības procesa kontrole un būvju pieņemšana ekspluatācijā, kā arī pašvaldību būvvaldes ir vienas no galvenajām Būvniecības informācijas sistēmas lietotājām. Tāpēc veicot būvniecības uzraudzības un kontroles procesa izvērtējumu, Valsts kontrole pašvaldību būvvaldēm ir lūgusi sniegt viedokli un dalīties pieredzē par privātmāju būvniecības procesa uzraudzību un kontroli pašvaldības teritorijā.

Kopā aicinājums ar lūgumu atbalstīt Valsts kontroles darbu un aizpildīt aptaujas anketu tika nosūtīts 82 būvvaldēm/pašvaldībām. Netika aptaujātas sešas būvvaldes, kas tika iekļautas revīzijas izlasē un atbildes sniedza klātienēs intervijās, un kuru būvniecības lietu dokumentācija tika izvērtēta pārbaudēs.

Aptaujas rezultāti tika izmantoti apkopotā veidā, nenorādot būvvalžu nosaukumus, kā papildu informācija revīzijas ziņojumā.

Aptaujas veikšanai tika izmantota tīmekļa vietne www.visidati.lv. Kopā saņemtas 65 elektroniski aizpildītas aptaujas anketas jeb 79% no nosūtītajiem uzaicinājumiem sniegt atbildes (alfabēta secībā):

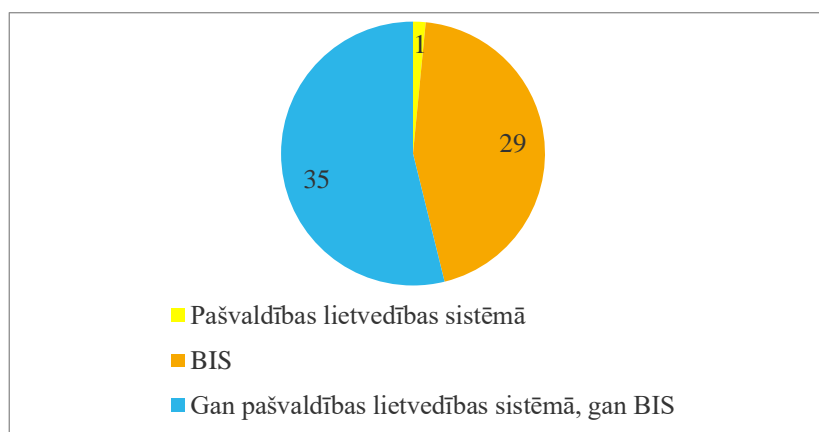
1. Aglonas novada būvvalde.
2. Aizkraukles novada pašvaldības būvvalde.
3. Aizputes novada Domes būvvalde.
4. Alūksnes novada pašvaldības iestāde „Būvvalde”.
5. Amatas novada pašvaldības apvienotā būvvalde.
6. Auces novada būvvalde.
7. Ādažu novada būvvalde.
8. Baldones novada būvvalde.
9. Balvu novada pašvaldības Būvvalde.
10. Bauskas novada Būvvalde.
11. Burtnieku novada būvvalde.
12. Cēsu novada Būvvalde.
13. Dagdas novada būvvalde.
14. Daugavpils novada domes būvvalde.
15. Daugavpils pilsētas domes Pilsētplānošanas un būvniecības departaments.
16. Dobeles novada pašvaldības Būvvalde.
17. Dundagas novada būvvalde.
18. Durbes novada būvvalde.
19. Ērgļu novada būvvalde.
20. Garkalnes novada domes Būvvalde.
21. Ikšķiles novada pašvaldības būvvalde.

22. Jelgavas novada pašvaldības būvvalde.
23. Jelgavas pilsētas pašvaldības administrācijas būvvalde.
24. Jēkabpils pilsētas būvvalde.
25. Jūrmalas pilsētas domes Būvvalde.
26. Kandavas novada būvvalde.
27. Kocēnu novada domes Būvvalde.
28. Kokneses apvienotā pašvaldību būvvalde.
29. Krāslavas novada Būvvalde.
30. Krimuldas novada būvvalde.
31. Krustpils novada būvvalde.
32. Kuldīgas novada pašvaldības būvvalde.
33. Ķekavas novada pašvaldības būvvalde.
34. Lielvārdes novada pašvaldības administrācijas Lielvārdes novada būvvalde.
35. Liepājas pilsētas pašvaldības iestāde „Liepājas pilsētas būvvalde”.
36. Līvānu novada būvvalde.
37. Ludzas novada būvvalde.
38. Mālpils novada būvvalde.
39. Mārupes novada būvvalde.
40. Ogres novada pašvaldības centrālās administrācijas „Ogres novada pašvaldība” Ogres novada būvvalde.
41. Olaines novada pašvaldības būvvalde.
42. Ozolnieku novada būvvalde.
43. Pāvilostas novada būvvalde.
44. Priekules novada pašvaldības būvvalde.
45. Rēzeknes novada pašvaldības būvvalde.
46. Rēzeknes pilsētas domes Būvvalde.
47. Riebiņu novada būvvalde.
48. Rīgas pilsētas būvvalde.
49. Ropažu novada pašvaldības būvvalde.
50. Salacgrīvas novada būvvalde.
51. Salaspils novada pašvaldības iestāde „Salaspils novada Būvvalde”.
52. Saldus novada būvvalde.
53. Sējas un Inčukalna novada būvvalde.
54. Siguldas novada būvvalde.
55. Skrundas novada būvvalde.
56. Smiltenes novada būvvalde.
57. Stopiņu novada būvvalde.
58. Talsu novada būvvalde.
59. Tērvetes novada būvvalde.
60. Tukuma novada būvvalde.
61. Valkas novada būvvalde (uz līguma pamata apkalpo arī Strenču novadu).
62. Valmieras pilsētas būvvalde.
63. Ventspils novada pašvaldības Būvvalde.
64. Ventspils pilsētas domes Arhitektūras un pilsēt būvniecības nodaļa un Būvniecības administratīvā inspekcija.

65. Viļakas novada būvvalde.

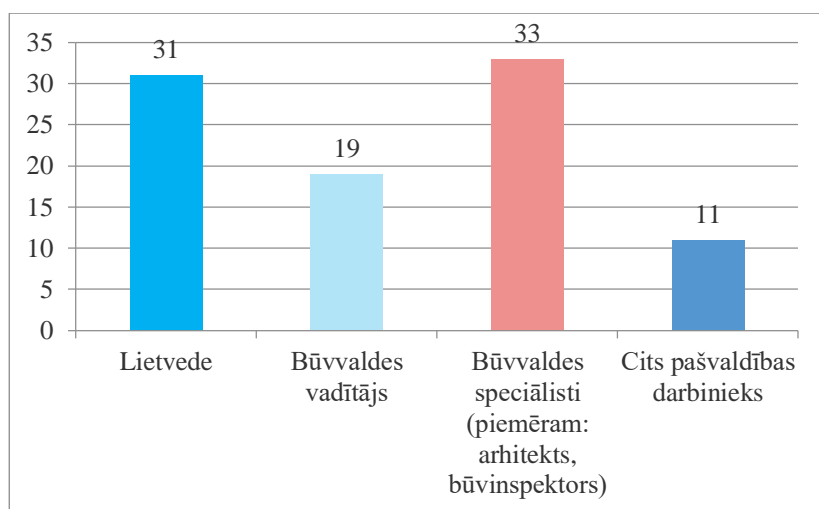
Aptaujas jautājumi un būvvalžu sniegtās atbildes:

1. Kā būvvaldē nodrošina būvniecības ieceres reģistrēšanu?

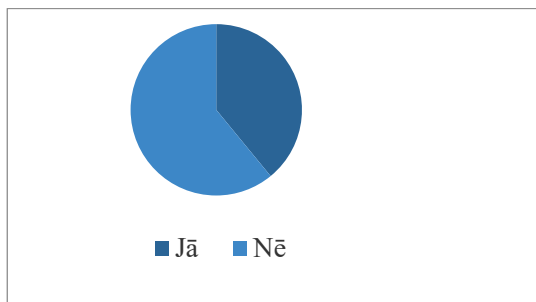
Atbildes sniedza 65 būvvaldes.

2. Kas būvvaldē nodrošina būvniecības ieceres reģistrēšanu BIS?

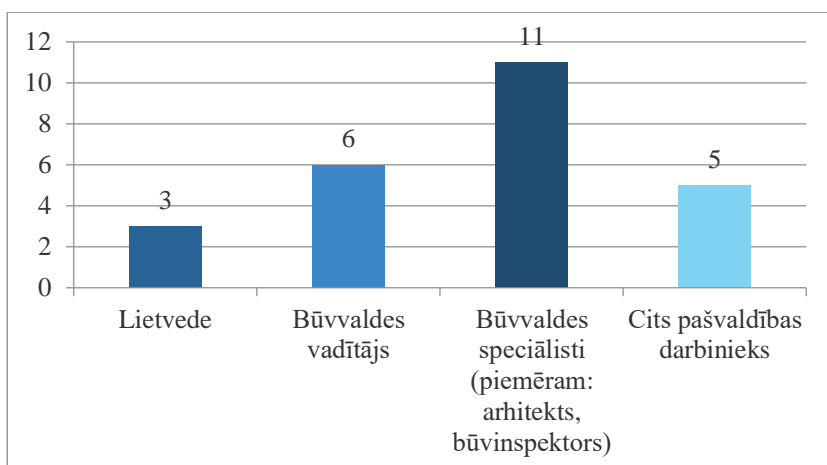
Atbildes sniedza 64 būvvaldes, bet būvvaldes sniedza vairākus atbildes variantus uz šo jautājumu – kopā 94 atbildes. Viena būvvalde atbildi nesniedza, jo būvvalde uz 1.jautājumu atbildēja, ka nelieto BIS.

3. Vai būvvaldē ir noteikta par BIS ievadāmo datu kvalitāti atbildīgā persona?

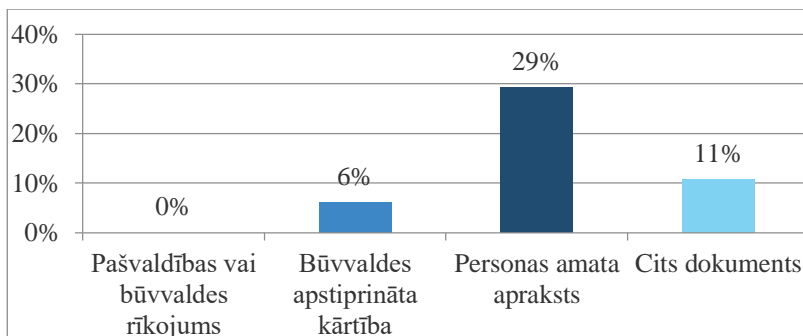
Atbildes sniedza 64 būvvaldes. Viena būvvalde atbildi nesniedza, jo būvvalde uz 1.jautājumu atbildēja, ka nelieto BIS.

4. Kas būvvaldē ir atbildīgs par BIS ievadāmo datu kvalitāti?

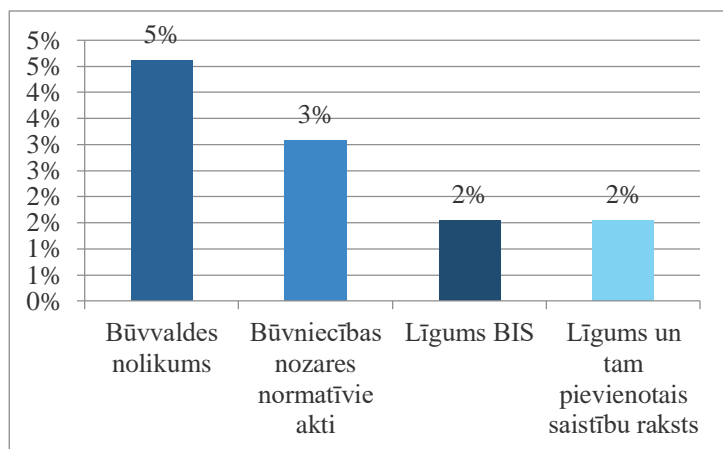
Atbildes sniedza 25 būvvaldes, kas 3.jautājumā sniedza atbildi, ka būvvaldē ir noteikta par BIS ievadāmo datu kvalitāti atbildīga persona.

5. Kāds būvvaldes tiesību akts nosaka šīs personas atbildību par BIS ievadāmo datu kvalitāti?

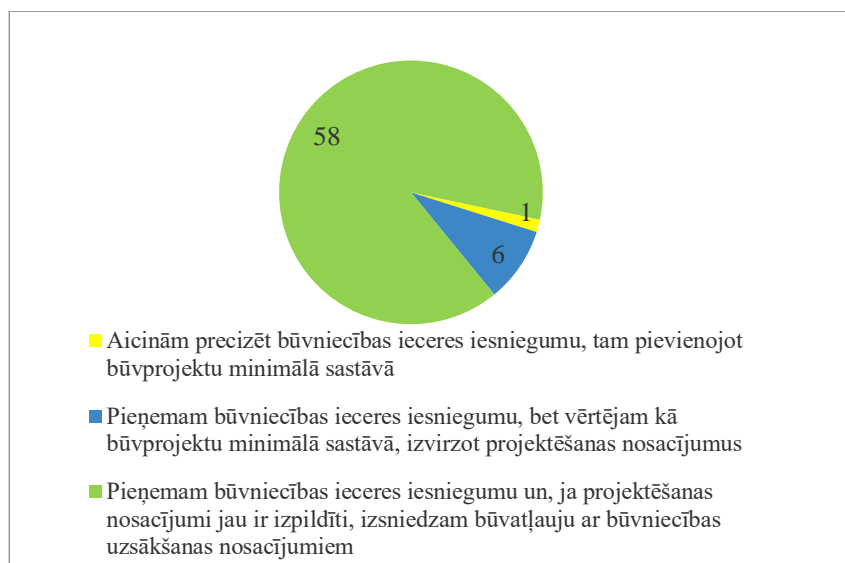

Atbildes sniedza 25 būvvaldes, kas 3.jautājumā sniedza atbildi, ka būvvaldē ir noteikta par BIS ievadāmo datu kvalitāti atbildīgā persona. Bet būvvaldes sniedza vairākus atbildes variantus uz šo jautājumu – kopā 30 atbildes.

Atbildes „Cits dokuments” struktūra:

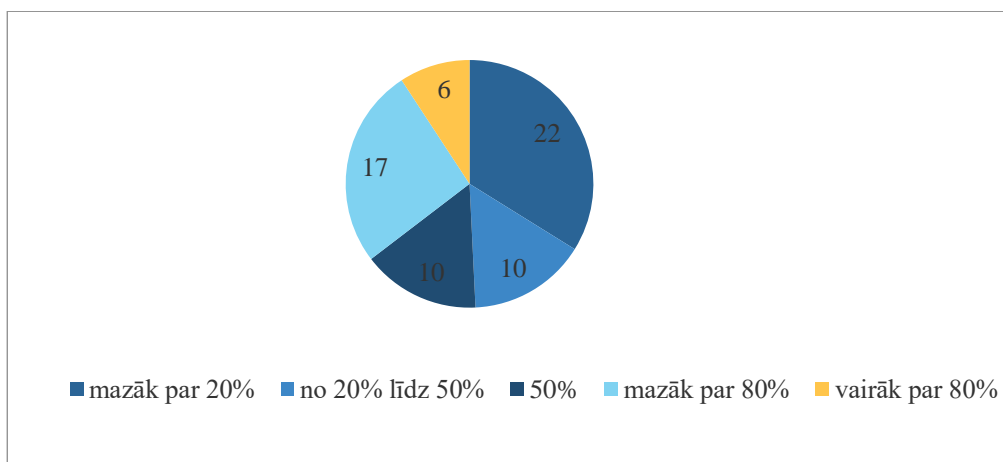
6. Kā būvvalde rīkojas, saņemot no būvniecības ierosinātāja kopā ar būvniecības ieceres iesniegumu privātmājas būvniecībai būvprojektu pilnā sastāvā?

Atbildes sniedza 65 būvvaldes.

7. Cik bieži būvniecības ierosinātāji iesniedz būvvaldē būvniecības ieceri privātmājas būvniecībai ar būvprojektu pilnā sastāvā?

Atbildes sniedza 65 būvvaldes.

8. Kādas būvniecības procesu reglamentējošās normatīvo aktu prasības, no kurām, Jūsaprāt, varētu atteikties, lai atvieglotu privātmāju būvniecības administratīvo procesu, bet nepasliktinātu būvniecības kvalitāti?

Atbildi sniedza 49 būvvaldes, lai gan tas bija obligāts jautājums 65 būvvaldēm. Ņemot vērā, ka notika aptaujas vietnes tehniska kļūda un 16 būvvalžu atbildes netika saglabātas, šī jautājuma rezultāti netika analizēti un izmantoti revīzijas ziņojumā.

9. Kāpēc, Jūsaprāt, būvvaldei būtu jāveic privātmāju būvlaukumu apsekojumi posmā no būvatļaujas izsniegšanas līdz ēkas pieņemšanai ekspluatācijā? Lūdzu, atzīmējiet uz vērtēšanas skalas katra iemesla nozīmīgumu!

Pirms atzīmes veikšanas par projektēšanas nosacījumu izpildi būvatļaujā, lai pārliecinātos, ka netiek veikta patvaļīga būvniecība

Pilnīgi nepiekrītu	2	3.1%
Drīzāk nepiekrītu	19	29.2%
Drīzāk piekrītu	9	13.8%
Pilnīgi piekrītu	35	53.8%

Atbildes sniedza 65 būvvaldes. 68% no aptaujas dalībniekiem piekrīt (54% – pilnīgi, 14% – drīzāk piekrīt), ka būtu jāveic privātmāju būvlaukumu apsekojumi pirms atzīmes veikšanas par projektēšanas nosacījumu izpildi būvatļaujā, lai pārliecinātos, ka netiek veikta patvaļīga būvniecība. 32% būvvalžu tam nepiekrīt (3% – pilnīgi, 29% – drīzāk nepiekrīt).

Pirms atzīmes veikšanas par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi būvatļaujā, lai pārliecinātos, ka netiek veikta patvaļīga būvniecība

Pilnīgi nepiekrītu	6		9.2%
Drīzāk nepiekrītu	17		26.2%
Drīzāk piekrītu	19		29.2%
Pilnīgi piekrītu	23		35.4%

Atbildes sniedza 65 būvvaldes. 65% no aptaujas dalībniekiem piekrīt (35,4% – pilnīgi, 29,2% – drīzāk piekrīt), ka būtu jāveic privātmāju būvlaukumu apsekojumi pirms atzīmes veikšanas par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi būvatļaujā, lai pārliecinātos, ka netiek veikta patvaļīga būvniecība. 35% būvvalžu tam nepiekrīt (6% – pilnīgi, 26% – drīzāk nepiekrīt).

Saņemot iesniegumu par būvatļaujas pagarināšanu, lai pārliecinātos, ka privātmāja tiek būvēta saskaņā ar būvprojektu un ka nenotiek privātmājas ekspluatācija pirms tās pieņemšanas ekspluatācijā

Pilnīgi nepiekrītu	2		3.1%
Drīzāk nepiekrītu	15		23.1%
Drīzāk piekrītu	28		43.1%
Pilnīgi piekrītu	20		30.8%

Atbildes sniedza 65 būvvaldes. 74% no aptaujas dalībniekiem piekrīt (30,8% – pilnīgi, 43,1% – drīzāk piekrīt), ka būtu jāveic privātmāju būvlaukumu apsekojumi, saņemot iesniegumu par būvatļaujas pagarināšanu, lai pārliecinātos, ka privātmāja tiek būvēta saskaņā ar būvprojektu un nenotiek privātmājas ekspluatācija pirms tās pieņemšanas ekspluatācijā. 26% būvvalžu tam nepiekrīt (2% – pilnīgi, 23% – drīzāk nepiekrīt).

Beidzoties būvdarbu veicēja civiltiesiskas atbildības apdrošināšanas polisei un nesaņemot iesniegumu par būvatļaujas pagarināšanu, lai pārliecinātos, ka nenotiek privātmājas patvaļīga būvniecība vai ekspluatācija pirms tās pieņemšanas ekspluatācijā

Pilnīgi nepiekrītu	11		16.9%
Drīzāk nepiekrītu	24		36.9%
Drīzāk piekrītu	22		33.8%
Pilnīgi piekrītu	8		12.3%

Atbildes sniedza 65 būvvaldes. 54% nepiekrīt (17% – pilnīgi, 37% – drīzāk nepiekrīt), ka būtu jāveic privātmāju būvlaukumu apsekojumi, beidzoties būvdarbu veicēja civiltiesiskas atbildības apdrošināšanas polisei un nesaņemot iesniegumu par būvatļaujas pagarināšanu, lai pārliecinātos, ka netiek veikta patvaļīga būvniecība ekspluatācija pirms tās pieņemšanas ekspluatācijā. 46% būvvalžu tam piekrīt (12% – pilnīgi, 34% – drīzāk piekrīt).

10. Lūdzu novērtējt, kurš no zemāk minētajiem faktoriem uzlabotu Jūsu būvvaldes īstenoto privātmāju būvniecības kontroles pasākumu efektivitāti:

Būvvaldei ir pietiekami resursi (cilvēkresursi, finanšu resursi) nepieciešamo pārbaužu veikšanai

Neietekmē būvniecības kontroles pasākumu efektivitāti	2		3.1%
Neuzlabos, jo pašlaik ir pietiekams	9		13.8%
Uzlabos, jo pašlaik nav pietiekams	54		83.1%

Atbildes sniedza 65 būvvaldes.

Tiesību aktos ir noteikti kritēriji, lai pierādītu ekspluatācijā nenodotās privātmājas ekspluatāciju (apdzīvošanu)

Neietekmē būvniecības kontroles pasākumu efektivitāti	8		12.3%
Neuzlabos, jo pašlaik ir pietiekams	8		12.3%
Uzlabos, jo pašlaik nav pietiekams	49		75.4%

Atbildes sniedza 65 būvvaldes.

BIS sniedz funkcionālo atbalstu, lai savlaicīgi noteiktu tos būvobjektus, kuros beidzās būvatļaujas derīguma termiņš

Neietekmē būvniecības kontroles pasākumu efektivitāti	8		12.3%
Neuzlabos, jo pašlaik ir pietiekams	5		7.7%
Uzlabos, jo pašlaik nav pietiekams	52		80%

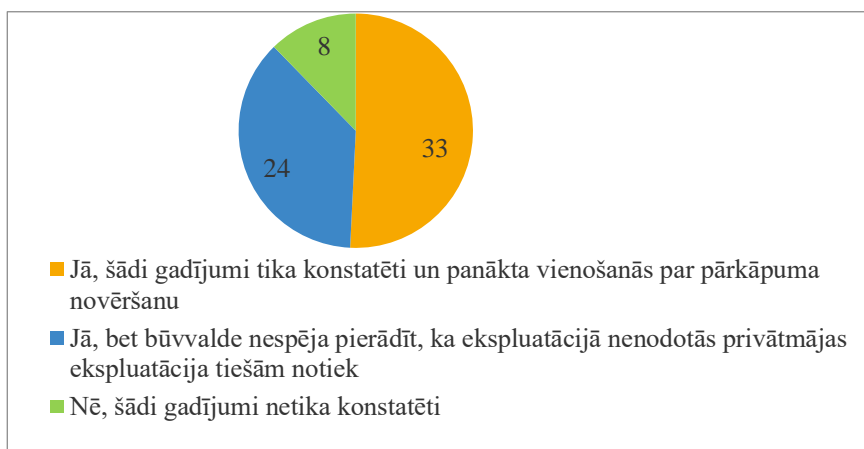
Atbildes sniedza 65 būvvaldes.

Būvniecības valsts kontroles birojs vai Ekonomikas ministrija nodrošina pietiekamu un savlaicīgu metodisku vadību normatīvo aktu interpretēšanā

Neietekmē būvniecības kontroles pasākumu efektivitāti	11		16.9%
Neuzlabos, jo pašlaik ir pietiekams	13		20%
Uzlabos, jo pašlaik nav pietiekams	41		63.1%

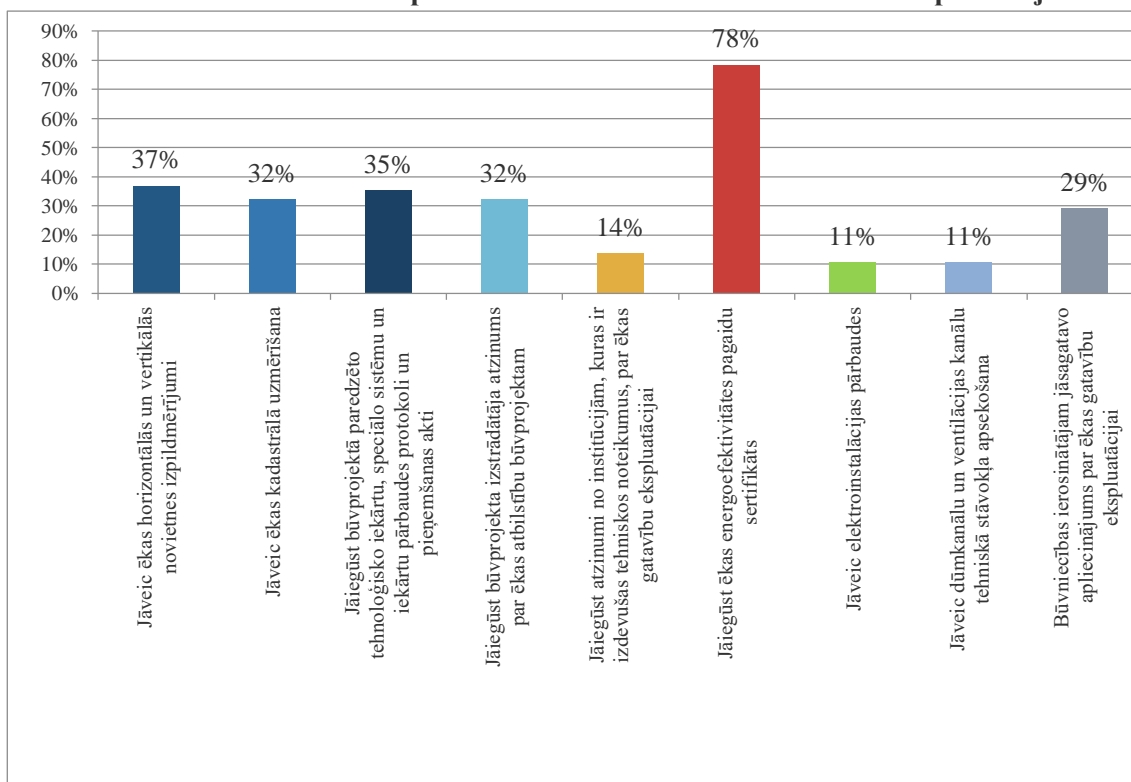
Atbildes sniedza 65 būvvaldes.

11. Vai būvvalde ir konstatējusi ekspluatācijā nenodoto privātmāju ekspluatāciju (apdzīvošanu)?

Atbildes sniedza 65 būvvaldes. 88% no aptaujas dalībniekiem atzina, ka tika konstatēti ekspluatācijā nenodoto māju ekspluatācijas gadījumi. Bet 37% no respondentiem norādīja, ka nespēja pierādīt ekspluatācijā nenodotās privātmājas ekspluatēšanu (apdzīvošanu).

12. Kādas normatīvo aktu prasības privātmāju ekspluatācijā pieņemšanas procesā, Jūsaprāt, nav saistītas ar būvniecības procesu un neietekmē ēkas ekspluatācijas drošību?

Atbildes sniedza 65 būvvaldes.

32% no aptaujas dalībniekiem sniedza viedokli, ka ēkas kadastrālā uzmērīšana nav saistīta ar būvniecības procesu un neietekmē ēkas ekspluatācijas drošību.

2.pielikums. Būvniecības ieceres saskaņošanas laiks izlasē iekļautajās būvvaldēs

Rādītāji	Būvvalde_1	Būvvalde_2	Būvvalde_3	Būvvalde_4	Būvvalde_5	Būvvalde_6	Kopā
Kopējais izlases novērojumu skaits	29	16	25	14	22	5	111
Jauno būvniecības lietu skaits	29	16	22	7	8	4	86
% no kopumā izskatītajām būvniecības lietām	100%	100%	88%	50%	36%	80%	77%
t.sk. būvniecības lietu skaits, kurās būvdarbu uzsākšanas nosacījumi ir izpildīti	23	11	17	6	4	2	63
I. t.sk. būvniecības lietu skaits, kurā visi būvniecības ieceres saskaņošanas laika izvērtēšanai nepieciešamie dokumenti ir reģistrēti:							
t.sk. kopā	23	11	-	-	3	-	37
t.sk. būvprojektu skaits Minimālā sastāvā	11	7	-	-	3	-	21
t.sk. būvprojektu skaits pilnā sastāvā	12	4	-	-	-	-	16
II. t.sk. būvniecības lietu skaits, kurā visi būvniecības ieceres saskaņošanas laika izvērtēšanai nepieciešamie dokumenti nav reģistrēti:							
t.sk. kopā	-	-	17	6	1	2	26
t.sk. būvprojektu skaits minimālā sastāvā	-	-	12	6	1	2	21
t.sk. būvprojektu skaits pilnā sastāvā	-	-	5	-	-	-	5

Būvniecības ieceres saskaņošanas laiks, ja būvniecības iecere tika iesniegta ar būvprojektu minimālā sastāvā (visi būvniecības ieceres saskaņošanas laika izvērtēšanai nepieciešami dokumenti ir reģistrēti)							
Būvvalde pieņem lēmumu par būvatļaujas ar projektēšanas nosacījumiem izsniegšanu							
Vidējais dienu skaits	6	11	-	-	10	-	8
Būvvalde izsniedz būvatļauju ar projektēšanas nosacījumiem (dienu skaits no lēmuma pieņemšanas dienas par būvatļaujas izsniegšanu)							
Vidējais dienu skaits	13	3	-	-	0	-	8
Būvniecības ierosinātais izpilda projektēšanas nosacījumus							
Vidējais dienu skaits	63	147	-	-	47	-	89
Projektēšanas nosacījumu izpildes saskaņošana būvvaldē un atzīmes veikšana par to izpildi būvatļaujā							
Vidējais dienu skaits	2	0	-	-	6	-	2
Būvniecības ierosinātais izpilda būvdarbu uzsākšanas nosacījumus							
Vidējais dienu skaits	20	3	-	-	2	-	12
Būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildes saskaņošana būvvaldē un atzīmes veikšana par to izpildi būvatļaujā							
Vidējais dienu skaits	3	0	-	-	3	-	2
Vidējais laiks, kurā būvniecības ierosinātais var sākt būvdarbus (Būvprojekts minimālā sastāvā)							
Vidējais dienu skaits	107	164	-	-	68	-	121
Laiks būvvaldē	11	11	-	-	19	-	12
Laiks būvniecības ierosinātajam minimālā sastāvā	96	153	-	-	49	-	109

Būvniecības ieceres saskaņošanas laiks, ja būvniecības iecere tika iesniegta ar būvprojektu pilnā sastāvā (visi būvniecības ieceres saskaņošanas laika izvērtēšanai nepieciešami dokumenti ir reģistrēti)							
Būvvalde pieņem lēmumu par būvatļaujas ar būvdarbu uzsākšanas nosacījumiem izsniegšanu							
Vidējais dienu skaits	6	8	-	-	-	-	7
Būvvalde izsniedz būvatļauju ar būvdarbu uzsākšanas nosacījumiem (dienu skaits no lēmuma pieņemšanas dienas par būvatļaujas izsniegšanu)							
Vidējais dienu skaits	4	1	-	-	-	-	3
Būvniecības ierosinātājs izpilda būvdarbu uzsākšanas nosacījumus							
Vidējais dienu skaits	19	55	-	-	-	-	28
Būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildes saskaņošana būvvaldē un atzīmes veikšana par to izpildi būvatļaujā							
Vidējais dienu skaits	3	0	-	-	-	-	2
Vidējais laiks, kurā būvniecības ierosinātājs var sākt būvdarbus (Būvprojekts pilnā sastāvā)							
Vidējais dienu skaits	32	64	-	-	-	-	40
Laiks būvvaldē	9	8	-	-	-	-	9
Laiks būvniecības ierosinātajam pilnā sastāvā	23	56	-	-	-	-	31
Starpība starp laiku minimālā sastāvā un pilnā sastāvā	75	100	-	-	-	-	81
Tikai būvniecības lietās, kurās būvprojekti minimālā sastāvā:							

Būvprojektu skaits minimālā sastāvā	11	7	12	6	4	2	42
Ieceres saskaņošanas vidējais laiks (lieta - minimālā sastāvā)	113	174	120	147	182	237	142
Ieceres saskaņošanas vidējais laiks (lieta - minimālā sastāvā, bet dokumenti NAV reģistrēti)	-	-	120	147	359	237	150
Tikai būvniecības lietās, kurās būvprojekti - pilnā sastāvā:							
Būvprojektu skaits pilnā sastāvā	12	4	5	-	-	-	21
Ieceres saskaņošanas vidējais laiks (lieta -pilnā sastāvā)	33	74	42	-	-	-	42
Ieceres saskaņošanas vidējais laiks (lieta - pilnā sastāvā, bet dokumenti NAV reģistrēti)	-	-	42	-	-	-	42

3.pielikums. Normatīvajos aktos noteiktās darbības būvniecības kontroles īstenošanai.

Būvniecības likuma 18.panta ceturtajā daļā noteiktais	Vispārīgo būvnoteikumu 137.–139.punktā noteiktais
Veicot būvdarbu kontroli, būvinspektori atbilstoši to iestāžu kompetencei, kurās viņi nodarbināti:	
1) pārbauda būvdarbu uzsākšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām;	137. Pirms būvvalde izdod būvatļauju, būvinspektors pārbauda būvniecības ieceres realizācijas vietu, lai pārliecinātos, ka tur nav veikta patvaļīga būvniecība. 139. Veicot objekta pārbaudi, būvinspektors pārliecinās, ka: 139.1. būvdarbu veikšanai ir saņemta būvatļauja un pirms to uzsākšanas ir izpildīti būvatļaujas nosacījumi vai arī pirms būvdarbu veikšanas būvvaldē ir akceptēta apliecinājuma karte vai paskaidrojuma raksts un normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos pirms to uzsākšanas ir iesniegti un reģistrēti nepieciešamie dokumenti;
2) pārbauda būvdarbu veikšanas atbilstību būvprojektam un normatīvo aktu prasībām;	138. Pēc būvdarbu uzsākšanas būvinspektors kontrolē būvniecības procesu, apsekojot būvdarbu veikšanas vietu atbilstoši būvuzraudzības plānam. 139. Veicot objekta pārbaudi, būvinspektors pārliecinās, ka: 139.2. būvdarbi notiek, nepieļaujot atkāpes no būvatļaujas, akceptētās apliecinājuma kartes vai paskaidrojuma raksta nosacījumiem, kā arī ievērojot būvniecību reglamentējošos normatīvos aktus;
3) pārliecinās par būvizstrādājumu atbilstību apliecināšanas dokumentācijas esamību būvlaukumā un par konstatētajiem trūkumiem informē būvizstrādājumu tirgu uzraugošo iestādi;	139. Veicot objekta pārbaudi, būvinspektors pārliecinās, ka: 139.3. būvlaukumā atrodas būvdarbu veikšanai nepieciešamā dokumentācija, tai skaitā būvizstrādājumu atbilstību apliecināšanas dokumenti;
4) pārliecinās par vides aizsardzības prasību ievērošanu būvlaukumā un par konstatētajiem trūkumiem informē institūcijas, kuras veic vides valsts kontroli;	139. Veicot objekta pārbaudi, būvinspektors pārliecinās, ka: 139.4. būvdarbi būvlaukumā notiek, ievērojot vides prasības;
5) pārliecinās, vai tiek veikta autoruzraudzība vai būvuzraudzība	139. Veicot objekta pārbaudi, būvinspektors pārliecinās, ka:

Būvniecības likuma 18.panta ceturtajā daļā noteiktais	Vispārīgo būvnoteikumu 137.–139.punktā noteiktais
<p>gadījumos, kad attiecīgās uzraudzības nepieciešamību nosaka normatīvie akti, un vai tiek ievērots būvuzraudzības plāns.</p>	<p>139.5. tiek veikta autoruzraudzība vai būvuzraudzība, ja to nepieciešamību nosaka normatīvie akti, tai skaitā tiek ievērots būvuzraudzības plāns;</p>
	<p>139. Veicot objekta pārbaudi, būvinspektors pārlicinās, ka: 139.6. būvdarbu veikšanai ir spēkā esoša civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polise;</p>
	<p>139. Veicot objekta pārbaudi, būvinspektors pārlicinās, ka: 139.7. būvlaukumā saskaņā ar šo noteikumu 100.14. apakšpunktu atrodas atbildīgais būvdarbu vadītājs un veic tam noteiktos pienākumus.</p>

4.pielikums. Apliecinājumā par ēkas gatavību ekspluatācijai³⁶² norādāmās informācijas pieejamība citos būvniecības lietas dokumentos vai BIS.

Apliecinājumā norādāmā informācija	Ir pieejama BIS ³⁶³ (informācijas saskarne vai pasūtītāja iesniegtā informācija kopā ar būvprojektu minimālā sastāvā / pilnā sastāvā)	Būvvaldē pieejamie dokumenti būvniecības lietā ³⁶⁴
Būvniecības ierosinātājs	X	X
Ēkas (projekta) nosaukums	X	X
1. Būvatļaujas numurs	X	X
Būvatļaujas izsniegšanas datums	X	X
Iestāde, kas izsniedza būvatļauju	X	X
2. Ziņas par uzbūvēto objektu:	X	X
2.1. ēka (dzīvojama vai nedzīvojama):	X	X
1) ēkas grupa	X	X
2) ēkas paredzētais galvenais lietošanas veids	X	X
3) ēkas augstums (metros)	X	X
4) ēkas virszemes stāvu skaits	X	X
5) ēkas pazemes stāvu skaits	X	X
6) ēkas apbūves laukums	X	X
7) ēkas kopējā platība	X	X
8) ēkas būvtilpums	X	X
9) ēkas nesošās konstrukcijas, materiāls un apdare:	X	X
a) pamati	X	X
b) vertikālā konstrukcija	X	X
c) starpstāvu pārsegumi	X	X
d) jumta konstrukcija	X	X
e) jumta segums	X	X
f) fasādes apdare	X	X
10) ēkas ugunsnoturības pakāpe (3.grupas ēkām)	X	X
11) ēkas energoefektivitātes klase	X	X
2.2. ārējie inženiertīkli (ja vienlaikus ar ēkas būvniecību izbūvē ārējos inženiertīklus):	X	X
1) inženiertīklu veids (ūdensvads, kanalizācija, kabeļi u.c.)	X	X
2) trases kopgarums	X	X
3) virszemes daļa	X	X
4) apakšzemes daļa	X	X
5) inženiertīklu tehniskais raksturojums:	X	X
a) inženiertīklu veids	X	X
b) konstrukciju materiāls	X	X
c) šķērsriezums (mm)	X	X
d) daudzums	X	X
2.3. ielas (ceļu pārvadi) (ja vienlaikus ar ēkas būvniecību izbūvē ielas):	X	X
1) ielas (ceļu pārvada) kopējais garums	X	X
2) kopējā platība, kurā veikti darbi	X	X
3) brauktuves platība, ietvju platība	X	X
4) zālāju platība, nomaļes platība	X	X

Apliecinājumā norādāmā informācija	Ir pieejama BIS ³⁶³ (informācijas saskarne vai pasūtītāja iesniegtā informācija kopā ar būvprojektu minimālā sastāvā / pilnā sastāvā)	Būvvaldē pieejamie dokumenti būvniecības lietā ³⁶⁴
5) nogāžu nostiprinājums ar zāļu sēju	X	X
6) ielas (ceļu pārvada) tehniskais raksturojums:	X	X
a) inženierbūves tehniskie rādītāji	X	X
b) daudzums	X	X
3. Ziņas par zemes gabalu, kurā veikta būvniecība:	X	X
1) zemes vienības kadastra apzīmējums	X	X
2) zemes vienības adrese	X	X
4. Ziņas par ēku vai telpu grupu, kurā veikta būvniecība:	X	X
1) ēkas grupa	X	X
2) ēkas kadastra apzīmējums	X	X
3) ēkas pašreizējais galvenais lietošanas veids	X	X
4) ēkas paredzētais galvenais lietošanas veids	X	X
5) ēkas adrese	X	X
6) ēkas kopējā platība (kurā veikti darbi/ kopā ēkā)	X	X
7) ēkas būvtilpums (kurā veikti darbi/ kopā ēkā)	X	X
8) telpu grupas kadastra apzīmējums	X	X
9) telpu grupas pašreizējais lietošanas veids	X	X
10) telpu grupas paredzētais lietošanas veids	X	X
11) telpu grupas adrese	X	X
12) telpu grupas kopējā platība	X	X
5. Ziņas par būvniecību:		
5.1. būvdarbi sākti datumā un pabeigti datumā	Nav	Nav
5.2. ēka vai tās daļa atbilst būvprojektam,	Nav	Nav
ko izstrādājis (būvprojekta izstrādātāja vārds, uzvārds, sertifikāta Nr. vai juridiskas personas nosaukums, reģistrācijas Nr., reģistrācijas Nr. būvkomersantu reģistrā, juridiskā adrese, tālruna Nr.)	X	X
5.3. izmaiņas un atkāpes no saskaņotā būvprojekta IR/NAV	Nav	Nav
5.4. būvprojekta īstenošanā piedalījušies būvniecības dalībnieki:	X	X
5.4.1. būvdarbu veicējs (juridiskas personas nosaukums, reģistrācijas Nr., reģistrācijas Nr. būvkomersantu reģistrā, juridiskā adrese, tālruna Nr.)	X	X
5.4.2. atbildīgais būvdarbu vadītājs (fiziska personas vārds, uzvārds, sertifikāta Nr.)	X	X
5.4.3. būvuzraugs vadītājs (fiziskas personas vārds, uzvārds, sertifikāta Nr.)	X	X
5.4.4. būvprojekta izstrādātājs (autoruzraugs), vadītājs (fiziskas personas vārds, uzvārds, sertifikāta Nr.)	X	X
5.5. būvniecība radīto atkritumu apsaimniekošanu veica (nosaukums)	X	X
6.1. apliecinājumi par ēkas gatavību	Nav	Nav

Apliecinājumā norādāmā informācija	Ir pieejama BIS ³⁶³ (informācijas saskarne vai pasūtītāja iesniegtā informācija kopā ar būvprojektu minimālā sastāvā / pilnā sastāvā)	Būvvaldē pieejamie dokumenti būvniecības lietā ³⁶⁴
ekspluatācijai		
6.2. apliecinājumi par to, ka būvniecībā radīto atkritumu apsaimniekošana veikta atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām	Nav	Nav
6.3. apliecinājumi par to, ka tehnoloģiskās iekārtas, speciālās sistēmas un iekārtas ir uzstādītas, pārbaudītas un noregulētas atbilstoši projektam un atbilst normatīvajiem aktiem	X	X
6.4. apliecinājumi par to, ka paredzētās ugunsdrošības, higiēnas, akustiskās, vides pieejamības prasības ir izpildītas un atbilst normatīvo aktu prasībām (3. grupas ēkām)	X	X
6.5. apliecinājumi par to, cik gadu laikā atklājušos būvdarbu defektus būvdarbu veicējs novērsis par saviem līdzekļiem	Informācija ir sniedzama, tikai ja līdzēji ir vienojušies par garāku garantijas termiņu ³⁶⁵ , nekā nosaka norma ³⁶⁶	Informācija ir sniedzama, tikai ja līdzēji ir vienojušies par garāku garantijas termiņu ³⁶⁷ , nekā nosaka norma ³⁶⁸
6.6. apliecinājumi par būvniecības kopējām izmaksām	Nav	Nav
6.7. apliecinājumi par atliktiem būvdarbiem (teritorijas apzaļumošana, fasādes fragmentu apdare) – pabeigšanas termiņš un apjoms	Nav	Nav
7. Paraksti (elektroniski neaizpilda):		
7.1. Būvniecības ierosinātājs	Nav	Nav
7.2. Būvdarbu veicējs	Nav	Nav
7.3. Atbildīgais būvdarbu vadītājs	Nav	Nav
7.4. Būvuzraugs	X	X
7.5. Būvprojekta izstrādātājs	X	X

5.pielikums. Ēkas kadastrālās uzmērīšanas pakalpojuma izpildes laiks (pakalpojumi, kas pieteikti par privātmājām 2016. un 2017.gadā)³⁶⁹.

VZD klientu apkalpošanas centrs	Pakalpojuma sniegšanas vidējais dienu skaits	Pakalpojuma sniegšanas maksimālais dienu skaits	Pakalpojuma sniegšanas minimālais dienu skaits	Gadījumu skaits
Korporatīvo klientu apkalpošanas centrs	61	106	22	6
Rīgas klientu apkalpošanas centrs	49	483	3	3395
Jūrmala (Rīgas klientu apkalpošanas centrs)	39	506	7	423
Ogre (Rīgas klientu apkalpošanas centrs)	47	210	11	258
Tukums (Rīgas klientu apkalpošanas centrs)	37	232	7	147
Cēsu birojs	48	346	9	198
Limbaži (Cēsu birojs)	48	174	7	100
Daugavpils birojs	43	166	12	234
Krāslava (Daugavpils birojs)	50	297	21	68
Preiļi (Daugavpils birojs)	49	341	16	54
Gulbenes birojs	53	164	15	57
Alūksne (Gulbenes birojs)	60	256	19	38
Balvi (Gulbenes birojs)	57	243	13	55
Jelgavas klientu apkalpošanas centrs	34	232	2	372
Bauska (Jelgavas klientu apkalpošanas centrs)	34	296	6	118
Dobele (Jelgavas klientu apkalpošanas centrs)	35	150	12	48
Jēkabpils birojs	38	195	7	139
Aizkraukle (Jēkabpils birojs)	36	135	9	69
Kuldīgas birojs	33	112	8	77
Saldus (Kuldīgas birojs)	39	145	9	83
Talsi (Kuldīgas birojs)	35	112	14	123
Liepājas birojs	34	153	7	202
Madonas birojs	37	125	9	77
Rēzeknes birojs	37	350	11	271
Ludza (Rēzeknes birojs)	39	124	15	35
Valmieras birojs	42	248	4	143
Smiltene (Valmieras birojs)	40	59	11	11
Valka (Valmieras birojs)	48	95	20	14
Ventspils birojs	40	378	9	126
Kopā	44	506	2	6941

6.pielikums. Aplēse par iespējamiem būvniecības ierosinātajiem radītiem zaudējumiem ilgā ēkas ekspluatācijā nodošanas procesa dēļ.

Vidējās īres maksas aprēķins³⁷⁰

Valsts zemes dienesta klientu apkalpošanas centrs ³⁷¹	Pakalpojuma izpildes vidējais dienu skaits, 2016.–2017. gadā	Vidēja īres cena mēnesī, <i>euro</i> ³⁷²	Vidēja īres cena vienā dienā, <i>euro</i>	Ēkas kadastrālās uzmērīšanas pakalpojuma gaidīšanas atlikušais vidējais laiks (dienās) ³⁷³	Vidējais īres apmērs, kas vienam būvniecības ierosinātajam jāsamaksā par citu dzīves vietu, <i>euro</i>
Korporatīvo klientu apkalpošanas centrs	61	Netika iekļauts analīzē, jo aprēķins tiek veikts par privātmājām.			
Rīgas klientu apkalpošanas centrs	49	380	12.67	35	439
Jūrmala (Rīgas klientu apkalpošanas centrs)	39	510	17.00	25	428
Ogre (Rīgas klientu apkalpošanas centrs)	47	250	8.33	33	279
Tukums (Rīgas klientu apkalpošanas centrs)	37	211	7.02	23	162
Cēsu birojs	48	200	6.67	34	230
Limbaži (Cēsu birojs)	48	-	-	34	227
Daugavpils birojs	43	150	5.00	29	145
Krāslava (Daugavpils birojs)	50	-	-	36	178
Preiļi (Daugavpils birojs)	49	-	-	35	174
Gulbenes birojs	53	95	3.17	39	124
Alūksne (Gulbenes birojs)	60	-	-	46	145
Balvi (Gulbenes birojs)	57	-	-	43	135
Jelgavas klientu apkalpošanas centrs	34	225	7.50	20	152

Bauska (Jelgavas klientu apkalpošanas centrs)	34	-	-	20	149
Dobele (Jelgavas klientu apkalpošanas centrs)	35	-	-	21	160
Jēkabpils birojs	38	155	5.17	24	123
Aizkraukle (Jēkabpils birojs)	36	-	-	22	113
Kuldīgas birojs	33	140	4.67	19	90
Saldus (Kuldīgas birojs)	39	-	-	25	117
Talsi (Kuldīgas birojs)	35	-	-	21	100
Liepājas birojs	34	190	6.33	20	124
Madonas birojs	37	220	7.33	23	169
Rēzeknes birojs	37	200	6.67	23	153
Ludza (Rēzeknes birojs)	39	-	-	25	166
Valmieras birojs	42	250	8.33	28	236
Smiltene (Valmieras birojs)	40	-	-	26	213
Valka (Valmieras birojs)	48	-	-	34	281
Ventspils birojs	40	160	5.33	26	141
Kadastrālās uzmērīšanas pakalpojuma izpildes vidējais dienu skaits³⁷⁴	44	-	-	30	
Vidējais īres apmērs, kas vienam būvniecības ierosinātajam jāsamaksā par citu dzīvesvietu Rīgas reģionā, euro					439
Vidējais īres apmērs, kas vienam būvniecības ierosinātajam jāsamaksā par citu dzīvesvietu Pierīgas reģionā, euro					253
Vidējais īres apmērs, kas vienam būvniecības ierosinātajam jāsamaksā par citu dzīvesvietu Vidzemes reģionā, euro					213
Vidējais īres apmērs, kas vienam būvniecības ierosinātajam jāsamaksā par citu dzīvesvietu Kurzemes reģionā, euro					117
Vidējais īres apmērs, kas vienam būvniecības ierosinātajam jāsamaksā par citu dzīvesvietu Zemgales reģionā, euro					149
Vidējais īres apmērs, kas vienam būvniecības ierosinātajam jāsamaksā par citu dzīvesvietu Latgales reģionā, euro					159

Iespējamie būvniecības ierosinātāju zaudējumi ilgā ekspluatācijā nodošanas procesa dēļ³⁷⁵

Latvijas reģioni	2016	2017	2016-2017	2016	2017
	Ekspluatācijā nodoto privātmāju skaits ³⁷⁶	Ekspluatācijā nodoto privātmāju skaits ³⁷⁷	Vidējais īres apmērs, kas vienam būvniecības ierosinātajam jāsamaksā par citu dzīvesvietu, <i>euro</i>	Būvniecības ierosinātāji kopā vidēji samaksā par citu dzīvesvietu, <i>euro</i>	Būvniecības ierosinātāji kopā vidēji samaksā par citu dzīvesvietu, <i>euro</i>
Rīgas reģions	57	88	439	25 017	38 622
Pierīgas reģions	712	761	253	180 021	192 410
Vidzemes reģions	69	26	213	14 689	5 535
Kurzemes reģions	70	84	117	8 210	9 852
Zemgales reģions	161	107	149	23 986	15 941
Latgales reģions	65	50	159	10 366	7 974
Kopā, Latvijā	1134	1116	-	262 289	270 335
KOPĀ iespējamie būvniecības ierosinātāja zaudējumi				262 289	270 335

7.pielikums. Būvspeciālista patstāvīgās prakses uzraudzībai nepieciešamās informācijas pieejamība būvniecības procesa dokumentos un BIS

Informācija par būvspeciālista patstāvīgo praksi ³⁷⁸	Būvniecības iesniegumā norādāmā informācija ³⁷⁹	Būvatļaujā norādāmā informācija ³⁸⁰	BIS būvniecības lietā atspoguļojamā informācija ³⁸¹
Darba devēja nosaukums, reģistrācijas numurs	7.punkts: Būvprojekta izstrādātājs, ja norāda juridisku personu	5.punkts: Būvprojekta izstrādātājs, ja norāda juridisku personu (nav e-pasta) Būvdarbu uzsākšanas nosacījumi: informācija par būvdarbu veicēju.	Būvniecības procesā iesaistītie dalībnieki
Pasūtītājs	Būvniecības ierosinātāja informācija	Būvniecības ierosinātāja informācija	Būvniecības procesā iesaistītie dalībnieki
Projekta nosaukums, būves grupa	2.punkts: Ziņas par objektu vai 4.punkts: Ziņas par esošo ēku vai telpu grupu	2.punkts: Ziņas par objektu vai 4.punkts: Ziņas par esošo ēku vai telpu grupu	Būve / Telpu grupa
Objekta adrese, kadastra apzīmējums	3.punkts: Ziņas par zemes gabalu vai 4.punkts: Ziņas par esošo ēku vai telpu grupu	3.punkts: Ziņas par zemes gabalu vai 4.punkts: Ziņas par esošo ēku vai telpu grupu	Zemes vienība
Darbu izpildes laiks	Nav paredzēts norādīt	Nav paredzēts norādīt	Nav paredzēts norādīt / būvdarbu gadījumā ir iespējams noteikt no būvatļaujas datiem
Darbības sfēra	Nav paredzēts norādīt	Nav paredzēts norādīt	Būvniecības procesā iesaistītie dalībnieki

Informācija par būvspeciālista patstāvīgo praksi ³⁷⁸	Būvniecības iesniegumā norādāmā informācija ³⁷⁹	Būvatļaujā norādāmā informācija ³⁸⁰	BIS būvniecības lietā atspoguļojamā informācija ³⁸¹
Līdzdalības pakāpe (amats, darba uzdevums)	7.punkts: Būvprojekta izstrādātājs, ja norāda fizisku personu	5.punkts: Būvprojekta izstrādātājs, ja norāda fizisku personu Būvniecības uzsākšanas nosacījumi: atbildīgo būvspeciālistu profesionālās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polises kopija.	Būvniecības procesā iesaistītie dalībnieki
Persona, kura ir tiesīga pārstāvēt darba devēju (vārds, uzvārds, tālrunis, e-pasta adrese)	7.punkts: Būvprojekta izstrādātājs, ja norāda juridisku personu (nav e-pasta)	5.punkts: Būvprojekta izstrādātājs, ja norāda juridisku personu (nav e-pasta)	Būvniecības procesā iesaistītie dalībnieki

8.pielikums. Ēku iedalījums grupās atbilstoši būvniecības procesam

(Pielikums MK 22.12.2015. noteikumu Nr.804 redakcijā)

Iedalījuma kritērijs	I grupa ³⁸²	II grupa	III grupa ³⁸³
1. Stāvu skaits		Ēkas, kuras neietilpst 1. vai 3.grupā	1) Ēka, kurai ir vairāk nekā pieci virszemes stāvi 2) Ēka, kurai ir vairāk nekā viens apakšzemes stāvs
2. Cilvēku skaits			Publiska ēka, kurā paredzēts vienlaikus uzturēties vairāk nekā 100 cilvēkiem
3. Platība, apbūves laukums	1) Mazēka (vienstāva ēka, t. sk. nojume un palīgēka, kuras apbūves laukums nav lielāks par 25 m ²) 2) Ārpus pilsētu un ciemu teritorijām vienkārtu lauku saimniecību nedzīvojamā ēka, kura nav paredzēta dzīvnieku turēšanai, un palīgēka (piemēram, saimniecības ēka, noliktava, šķūnis, pagrabs, nojume, garāža) ar apbūves laukumu līdz 60 m ² 3) Atsevišķa rūpnieciski izgatavota vienkārtu ēka ar apbūves laukumu līdz 60 m ² , tai skaitā konteinertipa ēka vai būvizstrādājums, izņemot ēku, kurā tiek izvietota bīstamā iekārta		1) Rūpnieciskās ražošanas ēka, kuras kopējā platība ir lielāka par 1000 m ² 2) Noliktavas ēka, kurā paredzēta ugunsšļūde virs 600 MJ/m ² vai kuras kopējā platība ir lielāka par 2000 m ²
4. Būvtilpums	Ūdens rezervuārs (pazemes un virszemes) līdz 50 m ³ ārpus pilsētu un ciemu teritorijām		1) Ēka vai rezervuārs šķidrū, gāzveida vielu vai beramu materiālu uzglabāšanai, pārkraušanai vai pārstrādei ar būvtilpumu virs 5000 m ³ 2) Ūdens rezervuārs (pazemes un virszemes) virs 1000

Iedalījuma kritērijs	I grupa ³⁸²	II grupa	III grupa ³⁸³
			m ³
5. Jauda	1) Kompaktā (konteinertipa) transformatoru apakšstacija un sadales ietaise ar nominālo spriegumu līdz 20 kV ārpus pilsētām, ja tā atrodas ārpus esošās spēkstacijas un apakšstacijas teritorijas 2) Elektroietaišu ēka ar pamatiem, mazāka par 60 m ² , ārpus pilsētām un ciemiem		1) Katlumāja un elektroenerģijas apgādes ēka ar siltuma jaudu, lielāku par 2 MW, un/vai elektrisko jaudu, lielāku par 2 MW 2) Slēgtā transformatoru apakšstaciju ēka ar 110 kV un augstāku spriegumu

9.pielikums. Ēku būvnoteikumos definētās prasības būvspeciālistu piesaistei būvniecības procesā.

	Dzīvokļa remonts (neskarot nesošās konstrukcijas)	1.grupas ēkas būvniecības (piemēram, lapene dārzā)	2.grupas ēkas būvniecība (piemēram, 1 vai 2 stāvu privātmāja),		3.grupas ēkas būvniecība (piemēram, 6 stāvu daudzdzīvokļu māja)
			ja būvē pats savām vajadzībām – būvētājs	ja pasūtītājs nolīgst būvkomersantu	
Būvniecības ieceres iesnieguma veids	Apliecinājuma karte	Paskaidrojuma raksts	Būvniecības iesniegums	Būvniecības iesniegums	Būvniecības iesniegums
Iesniegumam pievienojamie dokumenti	Grafiskais dokuments, kurā parādītas telpu grupas paredzētās izmaiņas	Objekta vizuālais risinājums vai ražotāja būvizstrādājuma tehniskā dokumentācija, ēkas novietojuma plāns uz zemes robežu plāna.	Būvprojekts minimālā sastāvā, pēc projektēšanas nosacījumu saņemšanas – būvprojekts pilnā sastāvā	Būvprojekts minimālā sastāvā, pēc projektēšanas nosacījumu saņemšanas – būvprojekts pilnā sastāvā	Būvprojekts minimālā sastāvā, pēc projektēšanas nosacījumu saņemšanas – būvprojekts pilnā sastāvā; <u>būvspeciālista veiktās būvprojekta ekspertīzes atzinums</u>
Dokumentu sagatavotājs	<u>Sertificēts būvspeciālists</u>	<u>Sertificēts būvspeciālists</u> , bet Ēku būvnoteikumi <u>paredz izņēmumus</u> , kad drīkst gatavot persona bez atbilstošas kvalifikācijas (ĒBN 12.punkts)	<u>Sertificēts būvspeciālists</u>	<u>Sertificēts būvspeciālists</u>	<u>Sertificēts būvspeciālists</u>
Būvdarbus veic	Būvnieks vai būvētājs	Būvnieks vai būvētājs	Būvētājs	Būvkomersants (nodrošina <u>sertificētu būvdarbu vadītāju</u>)	Būvkomersants (nodrošina <u>sertificētu būvdarbu vadītāju</u>)
Būvdarbu dokumentēšanas	Nav	Būvdarbu žurnāls, Ja būvē būvētājs – nav	Nav	Būvdarbu žurnāls	Būvdarbu žurnāls

	Dzīvokļa remonta nesošās konstrukcijas)	1.grupas ēkas būvniecības (piemēram, lapene dārzā)	2.grupas ēkas būvniecība (piemēram, 1 vai 2 stāvu privātmāja),		3.grupas ēkas būvniecība (piemēram, 6 stāvu daudzdzīvokļu māja)
			ja būvē pats savām vajadzībām – būvētājs	ja pasūtītājs nolīgst būvkomersantu	
prasības					
Būvdarbu uzraudzība	<u>būvdarbu vadītājs</u> , ja būvē būvētājs – neviens	<u>būvdarbu vadītājs</u> , ja būvē būvētājs – neviens	Neviens Būvētājam ir tiesības nolīgst autoruzraugu vai būvuzraugu	<u>Būvdarbu vadītājs</u> , Pasūtītājam ir tiesības nolīgst autoruzraugu vai būvuzraugu	<u>Būvdarbu vadītājs</u> , <u>Autoruzraugs</u> , <u>Būvuzraugs</u> , <u>Būvinspektors (atbilstoši būvuzraudzības plānam)</u> .
Pieņemšana ekspluatācijā	<u>Būvinspektors</u> var apsekot klātienē, bet ne obligāti	<u>Būvinspektors</u> apseko klātienē	Tehnisko noteikumu izsniedzēju saskaņojums (komunikāciju turētāji) <u>Būvinspektors</u> apseko klātienē Elektroinstalācijas pārbaudes dokumentācija un akts par dūmkanālu un ventilācijas kanālu tehnisko stāvokli (ĒBN 168.punkts)	Tehnisko noteikumu izsniedzēju saskaņojums (komunikāciju turētāji) <u>Būvinspektors</u> apseko klātienē	Tehnisko noteikumu izsniedzēju saskaņojums (komunikāciju turētāji) <u>Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta un Veselības inspekcijas</u> saskaņojumi <u>Būvinspektors</u> apseko klātienē

Atsauces

- ¹ Centrālās statistikas pārvaldes dati. Resurss pieejams: <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/ekonomika/ikp/galvenie-raditaji/iekaszemes-kopprodukts-un-kopeja-pievienota-vertiba>, resurss skatīts 28.09.2018.
- ² Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.238 „Ekonomikas ministrijas nolikums” 5.punkts (zaudēja spēku 27.03.2010.); Ministru kabineta 23.03.2010. noteikumu Nr.271 „Ekonomikas ministrijas nolikums” 5.punkts.
- ³ Būvniecības likuma 6.panta pirmā daļa.
- ⁴ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumi Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi”.
- ⁵ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumi Nr.529 „Ēku būvnoteikumi”.
- ⁶ Piemēram, Carnikavas novada teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, resurss pieejams: http://www.carnikava.lv/images/Izvelnes/Buvvalde/Teritorijas_planojums/Planojums_izmantos_apb_noteik.pdf; resurss skatīts: 21.02.2018.
- ⁷ Piemēram: Ministru kabineta 09.06.2015. noteikumi Nr.281 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 202-15 „Būvprojekta saturs un noformēšana”.
- ⁸ Resurss pieejams: <http://bvkb.gov.lv/lv/content/pasvaldibu-buvvalzu-kontaktinformacija>, resurss skatīts: 17.04.2018.
- ⁹ Būvniecības likums un jaunais būvniecības process. Resurss pieejams: <https://www.em.gov.lv/lv/aktuali/1993-buvniecibas-likums-un-jaunais-buvniecibas-process>, resurss skatīts 28.09.2018.
- ¹⁰ Frits Meijer, Henk Visscher, 2017 „Quality control of constructions: European trends and developments”, International Journal of Law in the Built Environment Nr.9, 2.raksts, 148.lpp.; resurss pieejams: <http://www.emeraldinsight.com/doi/full/10.1108/IJLBE-02-2017-0003>; resurss skatīts: 13.02.2018.
- ¹¹ Piemēram, Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumi Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi”, Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumi Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” un citi speciālie būvnoteikumi un vairāk nekā 30 būvnormatīvi.
- ¹² Būvniecības likuma 9.pants.
- ¹³ 07.01.2010. Vienošanās Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/TUMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde”.
- ¹⁴ Ekonomikas ministrijas tīmekļa vietnē ir izvietots noslēgto iepirkumu līgumu saraksts. Resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvniecibas_informacijas_sistema/noslegtie_iepirkumu_ligumi/; resurss skatīts: 23.08.2017.
- ¹⁵ Būvniecības likuma 24.panta pirmā daļa.
- ¹⁶ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 2.8.apakšpunkts.
- ¹⁷ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 106. un 107.punkts.
- ¹⁸ Fiziska persona – zemes vai būves īpašnieks, kas savām vajadzībām pats organizē būvdarbus, piedalās tajos un uzņemas būvdarbu vadītāja pienākumus.
- ¹⁹ Building Code Paragraph 19 (2) (Igaunija).
- ²⁰ Law on Construction Paragraph 9 of Article 12 (Lietuva).
- ²¹ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 165.punkts.
- ²² Ekonomikas ministrijas 11.07.2018. preses relīze „Latvijā ievieš būvniecības ieceres e-saskaņošanu”, resurss pieejams: <https://em.gov.lv/lv/jaunumi/20299-latvija-ievies-buvniecibas-ieceres-e-saskanosanu>, resurss skatīts 31.08.2018.
- ²³ Būvniecības valsts kontroles biroja Būvniecības informācijas sistēmas departamenta e-pakalpojumu vadītāja 25.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁴ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 165.punkts.
- ²⁵ Lēmuma pieņemšana par būvatļaujas izsniegšanu – viens mēnesis; projektēšanas nosacījumu izpildes izvērtēšana – 15 darba dienas; būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildes izvērtēšana – 5 darba dienas.
- ²⁶ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 167.12.apakšpunkts.
- ²⁷ Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 13.panta otrā daļa.
- ²⁸ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 137.punkts.
- ²⁹ Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekts Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/TUMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde”.
- ³⁰ Būvniecības likuma 14.panta sestā daļa.
- ³¹ Ministru kabineta 28.07.2015. noteikumu Nr.438 „Būvniecības informācijas sistēmas noteikumi” 37.punkts.
- ³² Ministru kabineta 20.03.2018. noteikumu Nr.169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” V un VI nodaļa.

- ³³ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.499 „Noteikumi par būvinspektoriem” 18.punkts.
- ³⁴ Ministru kabineta 18.09.2018. sēdes protokols Nr.43, 28.§ „Likumprojekts „Grozījumi Būvniecības likumā””.
- ³⁵ Termiņš noteikts, balstoties uz izlasē iekļauto būvniecības lietu vidējo būvdarbu laiku – 1 gads un 7 mēneši.
- ³⁶ Būvniecības likuma 6.panta pirmā daļa.
- ³⁷ 23.11.2016. likuma „Grozījumi Būvniecības likumā” 4.punkts.
- ³⁸ Valsts informācijas sistēmu likuma 1.panta 3.punkts un 8.panta 1.punkts.
- ³⁹ Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 13.panta otrā daļa.
- ⁴⁰ Revidentu aprēķinātie būvniecības ierosinātāju papildu izdevumi 266 tūkst. *euro* un būvspeciālistu papildu izdevumi 47 488 *euro*.
- ⁴¹ Revidentu konstatētā būvniecības ieceres saskaņošanas ilguma atšķirība starp būvvaldēm, kas nodrošina un nenodrošina būvniecības procesa dokumentācijas reģistrēšanu (29 dienas), un aplēstais kadastrālās uzmērīšanas veikšanai papildus nepieciešamais laiks (30 dienas).
- ⁴² Ekonomikas ministrijas 2017.gada Vadlīnijas par „Konsultē vispirms” principa piemērošanu valsts iestāžu darbā. Resurss pieejams: https://em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vidē_/uznemejdarbibas_vidē_uzlabosana/konsulte_vispirms_/vadlinijas/; resurss skatīts: 09.04.2018.
- ⁴³ Dokumentu kopums, kas satur grafiskos dokumentus, teksta dokumentus, aprēķinus un citu informāciju par iecerēto būvobjektu.
- ⁴⁴ Revidentu aprēķins, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes datubāzes statistiku „BU03. Būvniecības produkcijas apjoms, faktiskajās cenās, tūkst. *euro*” http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/rupnbuvm/rupnbuvm_isterm_buvm/BU0030c_euro.px/?rxid=cdbc978c-22b0-416a-aacc-aa650d3e2ce0.
- ⁴⁵ Resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvnieciba/statistika_petijumi/, resurss skatīts: 07.03.2018.
- ⁴⁶ Revidentu aprēķins, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes datubāzes statistiku „BU05. Izdoto būvatļauju skaits un paredzamā platība pa ēku veidiem statistiskajos reģionos un republikas pilsētās”: http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/rupnbuvm/rupnbuvm_isterm_buvm/BU0050c.px/?rxid=cdbc978c-22b0-416a-aacc-aa650d3e2ce0.
- ⁴⁷ Revidentu veidots grafiks, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes datubāzes statistiku „BU05. Izdoto būvatļauju skaits un paredzamā platība pa ēku veidiem statistiskajos reģionos un republikas pilsētās”: http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/rupnbuvm/rupnbuvm_isterm_buvm/BU0050c.px/?rxid=cdbc978c-22b0-416a-aacc-aa650d3e2ce0.
- ⁴⁸ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.238 „Ekonomikas ministrijas nolikums” 5.punkts (zaudēja spēku 27.03.2010.); Ministru kabineta 23.03.2010. noteikumu Nr.271 „Ekonomikas ministrijas nolikums” 5.punkts.
- ⁴⁹ Būvniecības likuma 6.panta pirmā daļa.
- ⁵⁰ Būvniecības likuma 2.pants.
- ⁵¹ Būvniecības likuma projekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (izskatīts Ministru kabineta 12.04.2011. sēdē (protokols Nr.24 38.§). (Būvniecības likums tika pieņemts 09.07.2013. un stājās spēkā 01.10.2014.)
- ⁵² „Atbildību pret trešajām personām grib noteikt būvdarbu pasūtītājam”, Inese Helmane, resurss pieejams: <https://lvportals.lv/skaidrojumi/293285-atbildibu-pret-tresajam-personam-grib-noteikt-buvdarbu-pasutitajam-2018>, resurss skatīts 25.09.2018.
- ⁵³ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 47.punkts.
- ⁵⁴ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 88.punkts, 89.punkts un 92.punkts.
- ⁵⁵ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 93.punkts.
- ⁵⁶ Būvniecības likuma 9.pants.
- ⁵⁷ Būvniecības likuma 18.panta ceturtā daļa.
- ⁵⁸ Būvniecības likuma 9.pants.
- ⁵⁹ Resurss pieejams: <http://bvkb.gov.lv/lv/content/pasvaldibu-buvvalzu-kontaktinformacija>, resurss skatīts: 17.04.2018.
- ⁶⁰ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.499 „Noteikumi par būvinspektoriem” 4.punkts un 5.punkts.
- ⁶¹ Resurss pieejams https://bis.gov.lv/bisp/lv/building_inspectors, resurss skatīts: 31.08.2018.
- ⁶² Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumi Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi”.
- ⁶³ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumi Nr.529 „Ēku būvnoteikumi”.

- ⁶⁴ Piemēram, Carnikavas novada teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, resurss pieejams: http://www.carnikava.lv/images/Izvelnes/Buvvalde/Teritorijas_planojums/Planojums_izmantos_apb_noteik.pdf; resurss skatīts: 21.02.2018.
- ⁶⁵ Piemēram: Ministru kabineta 09.06.2015. noteikumi Nr.281 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 202-15 „Būvprojekta saturs un noformēšana””.
- ⁶⁶ Būvniecības likuma 24.panta pirmā daļa.
- ⁶⁷ 23.11.2016. likuma „Grozījumi Būvniecības likumā” 4.punkts.
- ⁶⁸ Valsts informācijas sistēmu likuma 1.panta 3.punkts un 8.panta 1.punkts.
- ⁶⁹ 07.01.2010. Vienošanās Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/IUMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde”.
- ⁷⁰ Ekonomikas ministrijas tīmekļa vietnē ir izvietots noslēgto iepirkumu līgumu saraksts. Resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvniecibas_informacijas_sistema/noslegtie_iepirkumu_ligumi/; resurss skatīts: 23.08.2017.
- ⁷¹ Ministru kabineta 28.07.2015. noteikumu Nr.438 „Būvniecības informācijas sistēmas noteikumi” 43.punkts.
- ⁷² Valsts kontroles 09.06.2017. revīzijas ziņojums „Vai valsts pārvalde efektīvi rīkojas ar uzkrāto informāciju?”.
- ⁷³ Projekts Nr. 2.2.1.1/17/I/021 „Būvniecības procesu un informācijas sistēmas attīstība (1.kārta)”, plānotais kopējais finansējums ir 1,7 miljoni *euro* un projekta īstenošanas laiks ir 33 mēneši.
- ⁷⁴ Ekonomikas ministrijas 11.07.2018. preses relīze „Latvijā ievieš būvniecības ieceres e-saskaņošanu”, resurss pieejams: <https://em.gov.lv/lv/jaunumi/20299-latvija-ievies-buvniecibas-ieceres-e-saskanosanu>, resurss skatīts 31.08.2018.
- ⁷⁵ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 2.3.nodaļa.
- ⁷⁶ Lēmuma pieņemšana par būvatļaujas izsniegšanu – viens mēnesis; projektēšanas nosacījumu izpildes izvērtēšana – 15 darba dienas; būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildes izvērtēšana – 5 darba dienas.
- ⁷⁷ Būvniecības likuma projekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (izskatīts Ministru kabineta 12.04.2011. sēdē (protokols Nr.24 38.§). (Būvniecības likums tika pieņemts 09.07.2013. un stājās spēkā 01.10.2014.)
- ⁷⁸ The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2011, 175.lpp; resurss pieejams: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2011>; resurss skatīts: 12.12.2017.
- ⁷⁹ The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2018, 173.lpp; resurss pieejams: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2018>; resurss skatīts: 12.12.2017.
- ⁸⁰ Pasaules Banka salīdzinājumā izmanto noliktavas būvniecības saskaņošanas procesu uz 2017.gada 1. jūniju.
- ⁸¹ The World Bank Group Guidelines for Reformers „Good Practices for Construction Regulation and Enforcement Reform”; resurss pieejams: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/16612>, resurss skatīts: 11.01.2018.
- ⁸² The World Bank Group Guidelines for Reformers „Good Practices for Construction Regulation and Enforcement Reform”, 58.lpp.; resurss pieejams: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/16612>, resurss skatīts: 11.01.2018.
- ⁸³ Revidenta veidots grafiks, pamatojoties uz The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2018 datiem; resurss pieejams: <http://www.doingbusiness.org/data/exploretopics/dealing-with-construction-permits>; resurss skatīts: 12.12.2017.
- ⁸⁴ Revidenta veidots grafiks, pamatojoties uz The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2018 datiem; resurss pieejams: <http://www.doingbusiness.org/data/exploretopics/dealing-with-construction-permits>; resurss skatīts: 12.12.2017.
- ⁸⁵ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumi Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” un Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumi Nr.529 „Ēku būvnoteikumi”.
- ⁸⁶ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 46.punkts.
- ⁸⁷ Būvniecības likuma 12.panta ceturtās daļas 1.punkts.
- ⁸⁸ Ministru kabineta 19.08.2018. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 15.punkts, 16.punkts un 17.punkts.
- ⁸⁹ Būvniecības valsts kontroles biroja 05.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁹⁰ Ministru kabineta 19.08.2018. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 77.1.apakšpunkts.
- ⁹¹ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 74.punkts.
- ⁹² Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 75.punkts.
- ⁹³ Būvniecības likuma 12.panta piektā daļa.
- ⁹⁴ Būvniecības likuma 12.panta piektā daļa, Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 93.1.apakšpunkts.
- ⁹⁵ Valsts kontroles 09.06.2017. revīzijas ziņojums „Vai valsts pārvalde efektīvi rīkojas ar uzkrāto informāciju?”.
- ⁹⁶ 07.09.2018., 11.09.2018., 12.09.2018., 03.09.2018. trīs būvvalžu vadītāju elektroniski sniegta informācija.

- ⁹⁷ Būvniecības likums 12.panta piektā daļa.
- ⁹⁸ Arhīvu likuma 4.panta pirmā daļa.
- ⁹⁹ Būvniecības likuma 12.panta piektā daļa.
- ¹⁰⁰ Ministru kabineta 02.09.2018. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 28.punkts.
- ¹⁰¹ Ministru kabineta 19.08.2018. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 13.punkts.
- ¹⁰² Būvniecības likuma 12.panta ceturtais daļas 1.punkts.
- ¹⁰³ 06.06.2018., 14.06.2018., 21.06.2018., 03.07.2018., 05.07.2018. un 12.06.2018. pašvaldību būvvalžu interviju protokoli.
- ¹⁰⁴ Būvniecības likuma 12.panta ceturtais daļas 1.punkts un 12.panta piektā daļa.
- ¹⁰⁵ Būvniecības lietas, kurās būvniecības ieceres iesniegums iesniegts būvvaldē un būvvalde ir izsniegusi būvatļauju ar atzīmi par būvniecības nosacījumu izpildi laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim.
- ¹⁰⁶ Ekonomikas ministrijas 11.07.2018. preses relīze „Latvijā ievieš būvniecības ieceres e-saskaņošanu”, resurss pieejams: <https://em.gov.lv/lv/jaunumi/20299-latvija-ievies-buvniecibas-ieceres-e-saskanosanu>, resurss skatīts 31.08.2018.
- ¹⁰⁷ Eiropas Reģionālās attīstības fonda 30.11.2017. projekta Nr. 2.2.1.1/17/I/021 „Būvniecības procesu un informācijas sistēmas attīstība (1.kārta)” apraksta 1.2. sadaļa.
- ¹⁰⁸ Būvniecības likuma 18.panta ceturtais daļa.
- ¹⁰⁹ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 137.punkts.
- ¹¹⁰ Ekonomikas ministrijas 2017.gada Vadlīniju par „Konsultē vispirms” principa piemērošanu valsts iestāžu darbā 5.lpp., 12. – 14.lpp. Resurss pieejams: https://em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vid_e/uznemejdarbibas_vid_es_uzlabosana/konsulte_vispirms_vadlinijas/; resurss skatīts: 09.04.2018.
- ¹¹¹ Būvniecības likuma 12.pants un 18.panta pirmā daļa.
- ¹¹² The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2014, 46.lpp; resurss pieejams: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2014>; resurss skatīts: 10.04.2018.
- ¹¹³ The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2014, 46.–51.lpp; resurss pieejams: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2014>; resurss skatīts: 10.04.2018.
- ¹¹⁴ The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2014, 47.lpp; resurss pieejams: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2014>; resurss skatīts: 10.04.2018.
- ¹¹⁵ The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2014, 47.lpp; resurss pieejams: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2014>; resurss skatīts: 10.04.2018.
- ¹¹⁶ The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2014, 46.–51.lpp; resurss pieejams: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2014>; resurss skatīts: 10.04.2018.
- ¹¹⁷ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 137.punkts.
- ¹¹⁸ Būvniecības likuma 18.panta trešā daļa.
- ¹¹⁹ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 134.punkts un 135.punkts.
- ¹²⁰ Būvniecības likuma 12.panta trešās daļas 5¹.punkts.
- ¹²¹ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 138.punkts.
- ¹²² Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 120.punkts.
- ¹²³ Ekonomikas ministrijas Iekšējā audīta nodaļas vadītāja 12.02.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹²⁴ National Audit Office of Lithuania 18.09.2018. vēstule Nr. 3.5.4.1/824 „The monitoring and control of constructions in Lithuania (Lietuvas ARI atbildes)”.
- ¹²⁵ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 137.punkts.
- ¹²⁶ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 137.punkts.
- ¹²⁷ Būvniecības likuma 18.panta piektās daļas 1.punkts.
- ¹²⁸ Būvniecības likuma 12.panta trešās daļas 5¹.punkts.
- ¹²⁹ 06.06.2018., 14.06.2018., 21.06.2018., 03.07.2018., 05.07.2018. un 12.06.2018. pašvaldību būvvalžu interviju protokoli.
- ¹³⁰ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 120.punkts.
- ¹³¹ Būvvaldes Būvniecības kontroles daļas vadītāja 18.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹³² Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 138.punkts.
- ¹³³ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 172.punkts.
- ¹³⁴ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 137.punkts.
- ¹³⁵ Būvniecības likuma 12.panta trešās daļas 1.punkts.
- ¹³⁶ Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa.

- ¹³⁷ Būvniecības likuma 18.panta ceturtnā daļa.
- ¹³⁸ Ministru kabineta 25.09.2018. noteikumu Nr.599 „Grozījumi Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumos Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 24.punkts un 28.punkts.
- ¹³⁹ 06.06.2018., 14.06.2018., 21.06.2018., 03.07.2018., 05.07.2018. un 12.06.2018. pašvaldību būvvalžu interviju protokoli.
- ¹⁴⁰ Būvvaldes Būvniecības kontroles daļas vadītāja 06.06.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹⁴¹ 21.06.2018., 12.06.2018. pašvaldību būvvalžu interviju protokoli.
- ¹⁴² Būvniecības likuma 20.panta pirmā daļa.
- ¹⁴³ Būvniecības likuma 17.panta pirmā daļa.
- ¹⁴⁴ Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa.
- ¹⁴⁵ Ekonomikas ministrijas 2017.gada Vadlīniju par „Konsultē vispirms” principa piemērošanu valsts iestāžu darbā 5.lpp., 12. – 14.lpp. Resurss pieejams: https://em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vid_e/uznemejdarbibas_vid_es_uzlabosana/konsulte_vispirms_/vadlinijas/; resurss skatīts: 09.04.2018.
- ¹⁴⁶ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 36.punkts.
- ¹⁴⁷ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 167.12.apakšpunkts.
- ¹⁴⁸ Būvniecības likuma 21.panta otrā daļa.
- ¹⁴⁹ Likumprojekta „Grozījumi Būvniecības likumā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija), Valsts sekretāru 21.09.2017. sanāksmes protokola Nr.37 1. §, Projekts VSS-1011.
- ¹⁵⁰ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 167.punkts.
- ¹⁵¹ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 168.punkts.
- ¹⁵² Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 14.pielikums.
- ¹⁵³ Būvniecības valsts kontroles biroja Būvniecības informācijas sistēmas departamenta e-pakalpojumu vadītāja 25.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹⁵⁴ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 166.punkts.
- ¹⁵⁵ Būvniecības likuma 1.panta pirmā daļa.
- ¹⁵⁶ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 87.punkts.
- ¹⁵⁷ Resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvnieciba/informacija_un_skaidrojumi/pienemsana_ekspluatacija/; resurss skatīts: 20.09.2018.
- ¹⁵⁸ 02.11.2017., 06.11.2017. pašvaldību būvvalžu interviju protokoli; 15.11.2017. Latvijas Komercbanku asociācijas intervijas protokols.
- ¹⁵⁹ Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 30.pants.
- ¹⁶⁰ Ministru kabineta 10.01.2012. noteikumu Nr.48 „Būvju kadastrālās uzmērīšanas noteikumi” 2.punkts.
- ¹⁶¹ Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 3.panta trešā daļa.
- ¹⁶² Valsts zemes dienesta 18.06.2018. vēstule Nr. 2- 06/523 „Par informācijas sniegšanu”.
- ¹⁶³ Ministru kabineta 10.01.2012. noteikumu Nr.48 „Būvju kadastrālās uzmērīšanas noteikumi” 9.2. apakšpunkts.
- ¹⁶⁴ Ministru kabineta 10.01.2012. noteikumu Nr.48 „Būvju kadastrālās uzmērīšanas noteikumi” 9.2. apakšpunkts.
- ¹⁶⁵ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 165.punkts.
- ¹⁶⁶ Revidentu novērtējums: 44 dienas (kadastrālās uzmērīšanas pakalpojuma vidējais laiks) – 14 dienas (10 darbdienas (pieņemot, ka iesniegumu neiesniedz pirmsdien) – laiks, kurā tehnisko noteikumu izsniedzējiem jāsaņem atzinumi) = 30 dienas.
- ¹⁶⁷ Būvniecības likuma 21.panta otrā daļa.
- ¹⁶⁸ Ministru kabineta 20.04.2011. rīkojums Nr.170 „Par Būvju kadastrālās uzmērīšanas procesa attīstības koncepciju”.
- ¹⁶⁹ Būvju kadastrālās uzmērīšanas procesa attīstības koncepcijas kopsavilkuma 1.2.sadaļa.
- ¹⁷⁰ Būvju kadastrālās uzmērīšanas procesa attīstības koncepcijas kopsavilkuma 2.1.sadaļas 6.punkts un 7.punkts.
- ¹⁷¹ Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 13.panta otrā daļa.
- ¹⁷² Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 165.punkts.
- ¹⁷³ Būvniecības kontroles daļas vadītāja 16.08.2018. elektroniski sniegtā informācija, būvvaldes vadītāja 07.09.2018. elektroniski sniegtā informācija, Plānošanas, nekustamā īpašuma un būvniecības nodaļas vadītāja 03.09.2018. elektroniski sniegtā informācija, 05.07.2018. būvvaldes intervijas protokols, būvvaldes arhitekta 03.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹⁷⁴ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 179.punkts.
- ¹⁷⁵ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 165.punkts.
- ¹⁷⁶ Būvniecības likuma 21.panta otrā daļa.

- ¹⁷⁷ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 143.2.apakšpunkts.
- ¹⁷⁸ Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 152.pants.
- ¹⁷⁹ Ministru kabineta 10.04.2012. noteikumu Nr.263 „Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi” 30.punkts.
- ¹⁸⁰ Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 13.panta otrā daļa.
- ¹⁸¹ Ministru kabineta 10.04.2012. noteikumu Nr.263 „Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi” 32.punkts.
- ¹⁸² Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 72.pants.
- ¹⁸³ Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 1.panta pirmā daļa.
- ¹⁸⁴ Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 3.panta 1⁶ daļa.
- ¹⁸⁵ 05.07.2018., 21.06.2018., 12.06.2018., 03.07.2018., 14.06.2018. pašvaldību būvvalžu interviju protokoli.
- ¹⁸⁶ Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmā daļa.
- ¹⁸⁷ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Personu datu apstrādes departamenta direktores 07.08.2018. vēstule Nr.24/14-25/2802e „Par informācijas sniegšanu”.
- ¹⁸⁸ Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 26.panta trešā daļa.
- ¹⁸⁹ Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 13.panta otrā daļa.
- ¹⁹⁰ Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekts Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/TUMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde”.
- ¹⁹¹ Resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvniecibas_informacijas_sistema/; resurss skatīts: 21.08.2017.
- ¹⁹² Būvniecības likuma 24.panta otrā daļa.
- ¹⁹³ Resurss pieejams: <https://bis.gov.lv/bisp/>; resurss skatīts: 22.08.2017.
- ¹⁹⁴ Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekts Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/TUMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde”.
- ¹⁹⁵ Resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvniecibas_informacijas_sistema/informacija_par_projektu/; resurss skatīts: 23.08.2017.
- ¹⁹⁶ Ekonomikas ministrijas tīmekļa vietnē ir izvietots noslēgto iepirkumu līgumu saraksts. Resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvniecibas_informacijas_sistema/noslegtie_ipeirkumu_ligumi/; resurss skatīts: 23.08.2017.
- ¹⁹⁷ Būvniecības likuma Pārejas noteikumu 14.punkts.
- ¹⁹⁸ Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/TUMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde” pieteikuma veidlapas 2.7. apakšpunkts.
- ¹⁹⁹ Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/TUMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde” pieteikuma veidlapas 2.7. apakšpunkts.
- ²⁰⁰ Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/TUMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde” pieteikuma veidlapas 2.6. apakšpunkts.
- ²⁰¹ Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/TUMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde” pieteikuma veidlapas 2.6. apakšpunkts.
- ²⁰² Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas kā atbildīgās iestādes par 3.2.2.1.1.apakšaktivitātes „Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība” īstenošanu Ziņojums par funkcionalitātes pārbaudi projekta īstenošanas vietā (pārbaudes laiks: 17.12.2015. un 22.01.2016.).
- ²⁰³ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas kā atbildīgās iestādes par 3.2.2.1.1.apakšaktivitātes „Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība” īstenošanu Ziņojuma par funkcionalitātes pārbaudi projekta īstenošanas vietā (pārbaudes laiks: 17.12.2015. un 22.01.2016.) 5.sadaļa.
- ²⁰⁴ Valsts kontroles 09.06.2017. revīzijas ziņojums „Vai valsts pārvalde efektīvi rīkojas ar uzkrāto informāciju?”.
- ²⁰⁵ Būvniecības valsts kontroles biroja 04.04.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁰⁶ Revidentu aprēķini, kas tika veikti, pamatojoties uz Būvniecības valsts kontroles biroja Metodiskās vadības un informācijas pārvaldības departamenta Būvniecības informācijas sistēmu nodaļas vecākās analītiķes 29.03.2018. un 04.04.2018. elektroniski sniegto informāciju.
- ²⁰⁷ Lietuvā – Būvatļauju un valsts būvniecības uzraudzības sistēma; Igaunijā – Būvniecības reģistrs.
- ²⁰⁸ National Audit Office of Lithuania 18.09.2018. vēstule Nr. 3.5.4.1/824 „The monitoring and control of constructions in Lithuania”.
- ²⁰⁹ National Audit Office of Estonia 17.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.

- ²¹⁰ National Audit Office of Estonia 17.09.2018. elektroniski sniegtā informācija; National Audit Office of Lithuania 18.09.2018. vēstule Nr. 3.5.4.1/824 „The monitoring and control of constructions in Lithuania (Lietuvas ARI atbildes)”.
- ²¹¹ Ekonomikas ministrijas 11.07.2018. preses relīze „Latvijā ievieš būvniecības ieceres e-saskaņošanu”, resurss pieejams: <https://em.gov.lv/lv/jaunumi/20299-latvija-ievies-buvniecibas-ieceres-e-saskanosanu>, resurss skatīts 31.08.2018.
- ²¹² Būvniecības valsts kontroles biroja 05.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²¹³ Revidenta aprēķins, ņemot vērā BIS datu analīzes rīka easyBI izveidoto atskaiti par 2018.gada jūlijā un augustā reģistrētām būvatļaujām ar statusu „Apstiprināts”.
- ²¹⁴ Būvniecības valsts kontroles biroja Būvniecības informācijas sistēmas departamenta e-pakalpojumu vadītāja 25.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²¹⁵ Būvniecības likuma 14.panta sestā daļa.
- ²¹⁶ Ministru kabineta 28.07.2015. noteikumu Nr.438 „Būvniecības informācijas sistēmas noteikumi” 37.punkts.
- ²¹⁷ Ministru kabineta 20.03.2018. noteikumu Nr.169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” V un VI nodaļa.
- ²¹⁸ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.499 „Noteikumi par būvinspektoriem” 19.punkts.
- ²¹⁹ Ministru kabineta 06.11.2012. noteikumu Nr.748 „Dokumentu un arhīvu pārvaldības noteikumi” 22. un 24.punkts.
- ²²⁰ Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekts Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/IUMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde”.
- ²²¹ Būvniecības likuma 14.panta sestā daļa.
- ²²² Būvniecības likuma 14.panta sestā daļa.
- ²²³ Ministru kabineta 28.07.2015. noteikumu Nr.438 „Būvniecības informācijas sistēmas noteikumi” 37.punkts.
- ²²⁴ Centrālās statistikas pārvaldes 10.09.2018. vēstule Nr.0407-10/727 „Par datu avotu”.
- ²²⁵ Centrālās statistikas pārvaldes 10.09.2018. vēstule Nr.0407-10/727 „Par datu avotu”.
- ²²⁶ Centrālās statistikas pārvaldes 10.09.2018. vēstule Nr.0407-10/727 „Par datu avotu”.
- ²²⁷ Ministru kabineta 18.09.2018. sēdes protokols Nr.43 28.§ „Likumprojekts „Grozījumi Būvniecības likumā””.
- ²²⁸ Būvniecības valsts kontroles biroja 05.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²²⁹ Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa.
- ²³⁰ Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa 152.pants.
- ²³¹ Būvniecības lietas tika vērtētas laika posmā no 2018.gada 6.jūnija līdz 7.jūlijam.
- ²³² Tādas būvniecības lietas, kurās būvatļauja ir izsniegta laika posmā no 2016.gada 1.marta līdz 2017.gada 31.decembrim).
- ²³³ Būvniecības likuma 18.panta pirmā daļa.
- ²³⁴ Būvniecības likuma 18.panta ceturrtā daļa.
- ²³⁵ Būvniecības likuma 18.panta piektā daļa.
- ²³⁶ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.499 „Noteikumi par būvinspektoriem” 18.punkts.
- ²³⁷ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr. 499 „Noteikumi par būvinspektoriem” 19. un 24.punkts.
- ²³⁸ Pašvaldības un Būvniecības valsts kontroles biroja sadarbības līguma „Par būvniecības informācijas sistēmas lietošanu” 3.2.13. apakšpunkts un Ministru kabineta 28.07.2015. noteikumu Nr.438 „Būvniecības informācijas sistēmas noteikumi” 37.punkts.
- ²³⁹ Būvniecības valsts kontroles biroja 05.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁴⁰ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr. 499 „Noteikumi par būvinspektoriem” 2.pielikums.
- ²⁴¹ Valsts kontroles 26.11.2010. revīzijas Nr.5.1-2-7/2010 ziņojuma „Būvniecības uzraudzības un kontroles funkciju īstenošana pēc Valsts būvinspekcijas reorganizēšanas” 8.1.4.sadaļa.
- ²⁴² Ekonomikas ministrijas 17.06.2016. rīkojums Nr.132 „Par būvinspektoru reģistru”.
- ²⁴³ Ekonomikas ministrijas Būvniecības politikas departamenta direktores 11.03.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁴⁴ Ekonomikas ministrijas Būvniecības politikas departamenta direktores 11.03.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁴⁵ Valsts kontroles 26.11.2010. revīzijas Nr.5.1-2-7/2010 ziņojuma „Būvniecības uzraudzības un kontroles funkciju īstenošana pēc Valsts būvinspekcijas reorganizēšanas” 8.1.4.sadaļa.
- ²⁴⁶ Ministru kabineta 20.03.2018. noteikumu Nr.169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” 5.punkts.
- ²⁴⁷ Būvniecības likuma 13.panta 9.¹ daļa.

- ²⁴⁸ Ministru kabineta 20.03.2018. noteikumu Nr.169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” 44.punkts.
- ²⁴⁹ Ministru kabineta 20.03.2018. noteikumu Nr.169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” 7.5.apakšpunkts.
- ²⁵⁰ Būvspeciālistu reģistra informācija, resurss pieejams: https://bis.gov.lv/bisp/lv/specialist_certificates, resurss skatīts 03.09.2018.
- ²⁵¹ Ministru kabineta 20.03.2018. noteikumu Nr.169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” 44.punkts.
- ²⁵² Būvniecības likuma 13. panta 9.1 daļas 3.punkts, Ministru kabineta 20.03.2018. noteikumu Nr.169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” 34. apakšpunkts.
- ²⁵³ 07.06.2018. Latvijas Arhitektu savienības intervijas protokols, 11.06.2018. Latvijas Būvinženieru savienības intervijas protokols.
- ²⁵⁴ Latvijas Arhitektu savienības Sertificēšanas centra vadītājas 15.06.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁵⁵ 15.06.2018. Latvijas Arhitektu savienības Sertificēšanas centra vadītājas elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁵⁶ Būvniecības valsts kontroles biroja 28.08.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁵⁷ <https://www.latarh.lv/arhitektu-sertificesana/sertifikata-uzturesana-prakses-uzraudziba/>, resurss skatīts 24.08.2018.
- ²⁵⁸ http://www.ldzb.lv/lv/sert_sert.htm, resurss skatīts: 24.08.2018.
- ²⁵⁹ 07.06.2018. intervijas protokols ar Latvijas Arhitektu savienības pārstāvjiem un 11.06.2018. intervijas protokols ar Latvijas Būvinženieru savienības pārstāvjiem.
- ²⁶⁰ Resurss pieejams: <http://bnn.lv/rsu-ekas-buvprojekta-viltots-galvena-arhitekta-paraksts-165750>, resurss skatīts: 08.06.2018.
- ²⁶¹ Resurss pieejams: <https://skaties.lv/zinas/latvija/neka-personiga/aizdomas-par-parakstu-viltosanu-buvprojekta-latvijas-organiskas-sintezes-instituta/>, resurss skatīts 08.06.2018.
- ²⁶² Resurss pieejams: <http://www.la.lv/aizdomas-par-viltojumu-nozimigu-sporta-celtnu-buvprojektos-valmiera/>, resurss skatīts 08.06.2018.
- ²⁶³ Būvniecības likuma Pārejas noteikumu 9.punkts.
- ²⁶⁴ Būvniecības valsts kontroles biroja 17.08.2018. vēstule Nr. 1-7.1/2018/254-nd „Par informācijas sniegšanu”.
- ²⁶⁵ Būvniecības likuma Pārejas noteikumu 9.punkts.
- ²⁶⁶ Ministru kabineta 07.04.2015. noteikumi Nr.176 „Biedrības „Latvijas Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģijas inženieru savienība” valsts pārvaldes uzdevuma ietvaros sniegto maksas pakalpojumu cenrādis”, Ministru kabineta 07.04.2015. noteikumi Nr.179 „Biedrības „Latvijas Būvinženieru savienība” valsts pārvaldes uzdevuma ietvaros sniegto maksas pakalpojumu cenrādis”, Ministru kabineta 07.04.2015. noteikumi Nr.181 „Biedrības „Latvijas Elektroenerģētiķu un Energobūvnieku asociācija” valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros sniegto maksas pakalpojumu cenrādis”.
- ²⁶⁷ Būvniecības likuma Pārejas noteikumu 9.punkts.
- ²⁶⁸ Ministru kabineta 20.03.2018. noteikumu Nr.169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” 51.2. apakšpunkts.
- ²⁶⁹ Būvniecības valsts kontroles biroja 17.08.2018. vēstule Nr. 1-7.1/2018/254-nd „Par informācijas sniegšanu”.
- ²⁷⁰ Latvijas Arhitektu savienības Sertificēšanas centra vadītāja 28.08.2018. elektroniski sniegtā informācija; Latvijas Elektroenerģētiķu un Energobūvnieku asociācijas Specializētais sertifikācijas centra vadītāja 29.08.2018. elektroniski sniegtā informācija; Latvijas Dzelzceļnieku biedrības Sertificēšanas centra kvalitātes vadītāja 29.08.2018. elektroniski sniegtā informācija; Biedrības „Latvijas Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģijas inženieru savienība” Būvniecības speciālistu Sertificēšanas centra vadītāja 29.08.2018. elektroniski sniegtā informācija; Latvijas Būvinženieru savienības Būvniecības speciālistu sertificēšanas institūcijas 30.08.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁷¹ Latvijas Arhitektu savienības Sertificēšanas centra vadītāja 28.08.2018. elektroniski sniegtā informācija; Latvijas Elektroenerģētiķu un Energobūvnieku asociācijas Specializētais sertifikācijas centra vadītāja 29.08.2018. elektroniski sniegtā informācija; Latvijas Dzelzceļnieku biedrības Sertificēšanas centra kvalitātes vadītāja 29.08.2018. elektroniski sniegtā informācija; Biedrības „Latvijas Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģijas inženieru savienība” Būvniecības speciālistu Sertificēšanas centra vadītāja 29.08.2018. elektroniski sniegtā informācija; Latvijas Būvinženieru savienības Būvniecības speciālistu sertificēšanas institūcijas 30.08.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁷² Ministru kabineta 28.07.2015. noteikumu Nr.438 „Būvniecības informācijas sistēmas noteikumi”.
- ²⁷³ Valsts informācijas sistēmu likuma 1.panta 3.punkts un 8.panta 1.punkts.
- ²⁷⁴ Būvniecības valsts kontroles biroja 17.08.2018. vēstule Nr. 1-7.1/2018/254-nd „Par informācijas sniegšanu”.

- ²⁷⁵ Ministru kabineta 20.03.2018. noteikumi Nr.169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi”.
- ²⁷⁶ Ministru kabineta 20.03.2018. noteikumu Nr.169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” 7.5.apakšpunkts.
- ²⁷⁷ Ekonomikas ministrijas un Latvijas Arhitektu savienības 15.04.2015. noslēgtā deleģēšanas līguma Nr.1-8-7 „Par būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzību” 2.2.5. un 2.2.7.2. apakšpunkts.
- ²⁷⁸ Būvniecības likuma 7.panta pirmās daļas 4.punkts un 5.punkts.
- ²⁷⁹ Būvniecības valsts kontroles biroja 17.08.2018. vēstule Nr. 1-7.1/2018/254-nd „Par informācijas sniegšanu”.
- ²⁸⁰ Būvniecības valsts kontroles biroja 04.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁸¹ Būvniecības likuma 12.panta trešās daļas 5¹.punkts.
- ²⁸² Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 4.punkts.
- ²⁸³ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 2.8.apakšpunkts.
- ²⁸⁴ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 106. un 107.punkts.
- ²⁸⁵ Building Code Paragraph 19 (2) (Igaunija).
- ²⁸⁶ Law on Construction Paragraph 9 of Article 12 (Lietuva).
- ²⁸⁷ Būvniecības likuma 12.panta trešās daļas 5¹.punkts.
- ²⁸⁸ 06.06.2018., 14.06.2018., 21.06.2018., 03.07.2018., 05.07.2018., 12.06.2018. pašvaldību būvvalžu interviju protokoli.
- ²⁸⁹ Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa.
- ²⁹⁰ Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa 152.pants.
- ²⁹¹ Būvniecības valsts kontroles biroja 05.09.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁹² Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 80.punkts.
- ²⁹³ Būvniecības likuma 21.panta otrā daļa.
- ²⁹⁴ Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 143.2.apakšpunkts.
- ²⁹⁵ Valdības rīcības plāna izpilde un turpināmie darbi uz 2018. gada novembri, resurss pieejams: <https://www.pkc.gov.lv/v/valdibas-darbs/ministru-prezidenta-mara-kucinska-vadita-valdiba>, resurss skatīts 12.11.2018.
- ²⁹⁶ Ministru kabineta 02.12.2014. noteikumi Nr.737 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.
- ²⁹⁷ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 5.panta otrā daļa.
- ²⁹⁸ Pārresoru koordinācijas centra „Politikas veidošanas rokasgrāmata” 3.sadaļa.
- ²⁹⁹ Pārresoru koordinācijas centra „Politikas veidošanas rokasgrāmata” 11.1.sadaļa.
- ³⁰⁰ Pārresoru koordinācijas centra „Politikas veidošanas rokasgrāmata” 11.2.sadaļa.
- ³⁰¹ Ministru kabineta 23.03.2010. noteikumu Nr.271 „Ekonomikas ministrijas nolikums” 1.punkts un 5.3.4.apakšpunkts.
- ³⁰² Būvniecības likuma 6.pants.
- ³⁰³ Būvniecības likuma 6.pants.
- ³⁰⁴ Būvniecības likuma 5.panta pirmās daļas 8.punkts.
- ³⁰⁵ Ministru kabineta 26.08.2014. noteikumu Nr.513 „Latvijas Būvniecības padomes izveidošanas un darbības kārtība” 3.punkts.
- ³⁰⁶ Ministru kabineta 26.08.2014. noteikumu Nr.513 „Latvijas Būvniecības padomes izveidošanas un darbības kārtība” 5.punkts.
- ³⁰⁷ Ministru kabineta 26.08.2014. noteikumu Nr.513 „Latvijas Būvniecības padomes izveidošanas un darbības kārtība” 6.punkts.
- ³⁰⁸ Ministru kabineta 02.12.2014. noteikumi Nr.737 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.
- ³⁰⁹ Būvniecības nacionālā programma 2002.–2012. gadam (apstiprināta ar Ministru kabineta 30.08.2002. rīkojumu Nr.478, pēdējie grozījumi ar Ministru kabineta 07.10.2008. rīkojumu Nr.593).
- ³¹⁰ Parlamentārās izmeklēšanas komisijas par Latvijas valsts rīcību, izvērtējot 2013.gada 21.novembrī Zolitūdē notikušās traģēdijas cēloņus, un turpmākajām darbībām, kas veiktas normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā, lai nepieļautu līdzīgu traģēdiju atkārtanos, kā arī par darbībām minētās traģēdijas seku novēršanā galaziņojums.
- ³¹¹ 31.05.2016. „Atbildīgo Ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju sadarbības memorands un prioritārie uzdevumi 2016.–2018.gadam atbildīgo Ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju

- sadarbības memoranda izpildei”, resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvnieciba/; resurss skatīts: 17.08.2017.
- ³¹² 2016.gada februāra Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību 37.punkts.
- ³¹³ Latvijas būvniecības nozares attīstības stratēģija 2017.-2024.gadam (apstiprināts 13.04.2017. Latvijas Būvniecības padomē).
- ³¹⁴ Valdības rīcības plāna izpilde un turpināmie darbi uz 2018. gada novembri, resurss pieejams: <https://www.pkc.gov.lv/lv/valdibas-darbs/ministru-prezidenta-mara-kucinska-vadita-valdiba>, resurss skatīts 12.11.2018.
- ³¹⁵ Attīstības plānošanas sistēmas likums un Ministru kabineta 02.12.2014. noteikumi Nr.737 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.
- ³¹⁶ Pārresoru koordinācijas centra „Politikas veidošanas rokasgrāmata”.
- ³¹⁷ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 5.panta otrā daļa.
- ³¹⁸ Attīstības plānošanas sistēmas likums un Ministru kabineta 02.12.2014. noteikumi Nr.737 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.
- ³¹⁹ Ministru kabineta 26.09.2017. sēdes protokols Nr.48 35.§ 3.punkts.
- ³²⁰ Ministru kabineta 26.09.2017. noteikumi Nr. 594 „Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 25. februāra noteikumos Nr. 116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi””.
- ³²¹ Resurss pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40425369&mode=mk&date=2017-09-26>, resurss skatīts 12.11.2018.
- ³²² Ministru kabineta 15.12.2009. instrukcijas Nr.19 „Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība” 3.punkts.
- ³²³ Ministru kabineta 26.09.2017 noteikumu Nr.594 „Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 25. februāra noteikumos Nr. 116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi”” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācijas) pielikums.
- ³²⁴ Ministru kabineta 26.09.2017 noteikumu Nr.594 „Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 25. februāra noteikumos Nr. 116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi”” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācijas) pielikums.
- ³²⁵ Apstiprinājis ekonomikas ministrs V.Dombrovskis 20.08.2014., precizēta atbilstoši likumam „Par valsts budžetu 2016.gadam”.
- ³²⁶ Apstiprināta ar ekonomikas ministra A.Ašeradena 01.11.2017. rīkojumu Nr.227 „Par Ekonomikas ministrijas darbības stratēģiju 2017.–2019.gadam”.
- ³²⁷ Apstiprināta ar ekonomikas ministra A.Ašeradena 03.04.2018. rīkojumu Nr.1.3.-2018/4
- ³²⁸ The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2018, 173.lpp; resurss pieejams: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2018>; resurss skatīts: 12.12.2017.
- ³²⁹ The World Bank Group Flagship Report Doing Business 2011.–2018.
- ³³⁰ 31.05.2016. „Atbildīgo Ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju sadarbības memorands un prioritārie uzdevumi 2016.–2018.gadam atbildīgo Ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju sadarbības memoranda izpildei”, resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvnieciba/; resurss skatīts: 17.08.2017.
- ³³¹ 31.05.2016. „Atbildīgo Ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju sadarbības memorands un prioritārie uzdevumi 2016.–2018.gadam atbildīgo Ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju sadarbības memoranda izpildei” 1.daļas 1.3.apakšpunkts, resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvnieciba/; resurss skatīts: 17.08.2017.
- ³³² Latvijas būvniecības nozares attīstības stratēģijas 2017.–2024.gadam (apstiprināta Latvijas Būvniecības padomē 13.04.2017.) 3.daļa.
- ³³³ Ekonomikas ministrijas darbības stratēģija 2014.–2016.gadam (precizēta atbilstoši likumam „Par valsts budžetu 2016.gadam”) (apstiprinājis ekonomikas ministrs V.Dombrovskis 20.08.2014.).
- ³³⁴ Ekonomikas ministrijas skaidrojums, resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vides_uzlabosana/doing_business/, resurss skatīts 06.09.2018.
- ³³⁵ Ekonomikas ministrijas skaidrojums, resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vides_uzlabosana/doing_business/, resurss skatīts 06.09.2018.
- ³³⁶ Pārresoru koordinācijas centra „Politikas veidošanas rokasgrāmata” 12.sadaļa.
- ³³⁷ Ekonomikas ministrijas Stratēģiskās un finanšu vadības departamenta direktores vietnieces Finanšu plānošanas un stratēģijas nodaļas vadītājas 28.03.2018. elektroniski sniegtā informācija.

- 338 Ministru kabineta 28.04.2015. instrukcijas Nr.3 „Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu” 17.punkts.
- 339 Resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/files/attachments/EM_PP_par_2016_apstiprinats.pdf, resurss skatīts 18.04.2018.
- 340 Ministru kabineta 28.04.2018. instrukcijas Nr.3 „Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu” 18.punkts.
- 341 Ekonomikas ministrijas 28.06.2018. intervijas protokols.
- 342 Ekonomikas ministrijas Būvniecības politikas departamenta direktores 27.08.2018. elektroniski sniegtā informācija.
- 343 Attīstības plānošanas sistēmas likuma 5.panta otrā daļa.
- 344 Pārresoru koordinācijas centra „Politikas veidošanas rokasgrāmata” 11.3.sadaļa.
- 345 Ekonomikas ministrijas 2017.gada Vadlīniju par „Konsultē vispirms” principa piemērošanu valsts iestāžu darbā 5.lpp., 12. – 14.lpp. Resurss pieejams: https://em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vid_e_s_uzlabosana/konsulte_vispirms_vadlinijas/; resurss skatīts: 09.04.2018.
- 346 Ekonomikas ministrijas 2017.gada Vadlīniju par „Konsultē vispirms” principa piemērošanu valsts iestāžu darbā 11.lpp. Resurss pieejams: https://em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vid_e_s_uzlabosana/konsulte_vispirms_vadlinijas/; resurss skatīts: 09.04.2018.
- 347 Ekonomikas ministrijas 2017.gada Vadlīniju par „Konsultē vispirms” principa piemērošanu valsts iestāžu darbā 11.lpp. Resurss pieejams: https://em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vid_e_s_uzlabosana/konsulte_vispirms_vadlinijas/; resurss skatīts: 09.04.2018.
- 348 Ekonomikas ministrijas 2017.gada Vadlīniju par „Konsultē vispirms” principa piemērošanu valsts iestāžu darbā 5.lpp., 12. – 14.lpp. Resurss pieejams: https://em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vid_e_s_uzlabosana/konsulte_vispirms_vadlinijas/; resurss skatīts: 09.04.2018.
- 349 Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumi Nr.529 „Ēku būvnoteikumi”.
- 350 Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 171.punkts.
- 351 Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 163, 167., 168.,169., 170., 171., 172., 176., 180., 184.,186., 187., 189. punkts.
- 352 ERAF projekta Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/UIMEPLS/004 „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde” iesnieguma veidlapa.
- 353 Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 14.pielikums.
- 354 Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 167.punkts.
- 355 Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 2.1.apakšpunkts.
- 356 Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 2.3.apakšpunkts.
- 357 Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 2.8.apakšpunkts.
- 358 Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 2.5.apakšpunkts.
- 359 Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 2.13.apakšpunkts.
- 360 Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi” 2.14.apakšpunkts.
- 361 Resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/files/attachments/EM_PP_par_2016_apstiprinats.pdf; resurss skatīts 18.04.2018.
- 362 Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 167.1.apakšpunkts un 14.pielikums.
- 363 Ministru kabineta 28.07.2015. noteikumu Nr.438 „Būvniecības informācijas sistēmas noteikumi” 18.punkts, 19.punkts, 20.punkts, 21.punkts, 22.punkts, 2.3. apakšpunkts, 13.punkts, 14.punkts; 15.punkts, 23.punkts.
- 364 Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 71.punkts, 72.punkts, un 8.pielikums; Ministru kabineta 28.08.2018. noteikumi Nr.545 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 202-18 „Būvniecības ieceres dokumentācijas noformēšana””.
- 365 Resurss pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvnieciba/informacija_un_skaidrojumi/pienemsana_ekspluatacija/; resurss skatīts: 21.09.2018.
- 366 Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 176.¹.apakšpunkts.

- ³⁶⁷ Resurss pieejams:
https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvnieciba/informacija_un_skaidrojumi/pienemsana_ekspluatacija/;
resurss skatīts: 21.09.2018.
- ³⁶⁸ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 176.¹.apakšpunkts.
- ³⁶⁹ Revidentu aprēķini, balstoties uz Valsts zemes dienesta 18.06.2018. vēstulē Nr. 2- 06/523 „Par informācijas sniegšanu” sniegtajiem datiem.
- ³⁷⁰ Revidentu aprēķini.
- ³⁷¹ Valsts zemes dienesta 18.06.2018. vēstule Nr. 2- 06/523 „Par informācijas sniegšanu”.
- ³⁷² Revidentu aprēķini, balstoties uz tīmekļa vietnes www.ss.com datiem uz 21.09.2018.
- ³⁷³ No iepriekš noteiktā vidējā pakalpojuma sniegšanas laika atskaitīja laiku, kurā tehnisko noteikumu izsniedzēji sniedza atzinumus par ēkas gatavību ekspluatācijai (10 darbdienas, jeb 14 dienas, pieņemot, ka 10 darbdienu vidū nebija svētku dienu).
- ³⁷⁴ Revidentu aprēķini, balstoties uz Valsts zemes dienesta 18.06.2018. vēstulē Nr. 2- 06/523 „Par informācijas sniegšanu” sniegtajiem datiem.
- ³⁷⁵ Revidentu aprēķini.
- ³⁷⁶ Centrālās statistikas pārvaldes dati. Resurss pieejams:
http://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/rupnbuvn/rupnbuvn_buvn_isterm/BU060c.px/table/tableViewLayout1/?rxid=a39c3f49-e95e-43e7-b4f0-dce111b48ba1; resurss skatīts: 21.09.2018.
- ³⁷⁷ Centrālās statistikas pārvaldes dati. Resurss pieejams:
http://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/rupnbuvn/rupnbuvn_buvn_isterm/BU060c.px/table/tableViewLayout1/?rxid=a39c3f49-e95e-43e7-b4f0-dce111b48ba1; resurss skatīts: 21.09.2018.
- ³⁷⁸ Ministru kabineta 20.03.2018. noteikumu Nr.169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi” 44.6.apakšpunkts.
- ³⁷⁹ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 4.pielikums.
- ³⁸⁰ Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” 8.pielikums.
- ³⁸¹ BIS būvniecības lietas modulis.
- ³⁸² Lai noteiktu, vai ēka pieder pie konkrētās grupas ēkām, jābūt spēkā vienai no minētajām klasifikācijas pazīmēm.
- ³⁸³ Lai noteiktu, vai ēka pieder pie konkrētās grupas ēkām, jābūt spēkā vienai no minētajām klasifikācijas pazīmēm.